الرَّحِيمِ

O vjernici, bojte se Allaha i budite s onima koji su iskreni! (Tevba, 119)
2-DEO

SA ONIMA KOJI SU ISKRENI

Dr. Muhammed Et-Tidžani Es-Semavi

Neka je hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, onome koji nam je ukazao čast davši nam uputu, koji se brine o nama! Neka je hvala Onome koji nam je dao blagodati, Svojim robovima, svo dobro i sreću da bi bili dobri! Ko se na Njega oslanja, zaštićen je i sačuvan od šejtanove varke. A ko skrene s Njegova puta, biće napušten i na cjedilu ostavljen.

Neka je salavat i selam na onoga koji je kao milost svjetovima poslan, pomagača slabih i onih kojima je nepravda učinjena, onoga koji je volio siromahe i to one koji su u Allaha vjerovali želeći ono što je Uzvišeni pripremio Svojim iskrenim robovima.

Neka je salavat i selam na njegovu čistu porodicu, čiji položaj je Allah uzvisio iznad ostalih stvorenja da bi bili uzor onima koji su spoznali, svjetionik upute lađa spasa, sa koje ko izostane biće od onih koji su upropašteni.

Zatim, neka je zadovoljstvo Allahovo na one sretne ashabe koji su mu prisegu položili i pomagali ga, a nisu bili od onih koji su zakletvu pogazili! I koji su ostali postojani položenoj zakletvi i poslije njega, a nisu promijenili i povratili se, nego su bili od onih koji se zahvaljuju! Neka je Allahovo zadovoljstvo i na one koji su ih slijedili u dobru, išli njihovim putem, i oni prvi, a i ovi posljednji, sve do Sudnjeg dana!

Gospodaru, raširi moja prsa, olakšaj mi i razveži uzao sa moga jezika da bi me razumjeli!

Gospodaru, prosvijetli razum svakome ko čita ovu moju knjigu da shvati istinu kojom su upućeni Tvoji iskreni robovi, muhlisi!

Moja knjiga “A zatim sam otkrio pravi put” je naišla na lijep prijem kod čitalaca koji su dali neke primjedbe u vezi različitih tema u spomenutoj knjizi i tražili su još pojašnjenja u vezi pitanja po kojima se razilaze muslimani, i sunije i šije. Pa da bih pojasnio neke nejasnoće onima koji žele da istražuju i analiziraju, napisao sam ovu knjigu u kojoj sam slijedio isti način kao i u prethodnoj, a da bih olakšao pravednom istraživaču da na najlakši način dođe do istine, kao što sam je ja pronašao istražujući i poredeći. Nazvao sam je *Sa onima koji su iskreni*, uzevši taj naslov iz riječi Uzvišenog: “O vjernici, bojte se Allaha i budite sa onima koji su iskreni!”

A ko od muslimana odbija da bude sa onima iskrenima?!

Ovo je ono u što sam se lično uvjerio i što drugima pokušavam da objasnim koliko sam u mogućnosti, ne pretpostavljajući samo svoje mišljenje, nego uvažavajući i poštujući i mišljenje drugog, a samo Allah upućuje i dobre robove za prijatelje uzima.

Neki su se suprotstavili nazivu moje prethodne knjige *A zatim sam otkrio pravi put* zbog toga što sadrži neke nejasnoće koje navode na razmišljanje o tome da su onda drugi u zabludi.

I ako se mislilo na ovo, kakav je smisao te zablude? Na ovo, dajem sljedeće objašnjenje: Prvo: U Kur'anu, riječ zabluda je došla u značenju zaborava, pa Uzvišeni kaže: "O njima zna sve Gospodar moj, u Knjizi je, Gospodaru mome nije ništa skriveno i On ništa ne zaboravlja."[1] (Ta Ha 52)

Allah, dž.š., još kaže: "Ako jedna od njih dvije zaboravi, neka je druga podsjeti."[2]

Na drugom mjestu, riječ *zabluda* upućuje na stanje istraživanja i analize, pa kaže Uzvišeni obraćajući se Božijem Poslaniku s.a.v.a.: "i za pravu vjeru nisi znao, pa te je na pravi put uputio."[3]

To jest, našao te je kako tražiš istinu, pa te njoj uputio. Poznato je iz Poslanikovog, s.a.v.a., života da se prije nego što mu je spuštena Objava, osamljivao u pećini Hira, gdje je provodio dane i noći tražeći istinu. Ovo značenje imaju i riječi Božijeg Poslanika, s.a.v.a.: "Mudrost je izgubljena stvar vjernika, pa gdje god je nađe, uzme je."

Dakle, naslov moje prve knjige ima ovo značenje. Drugo: Pod pretpostavkom da naslov sadrži značenje riječi *dalalet* (zabluda) čije suprotno značenje je u riječi *hidajet* (uputa) u onome što mislimo na idejnom nivou od pogađanja ispravnog islamskog pravca koji nas stavlja na pravi put, kao što su komentarisali neki čitaoci.

Neka bude tako, jer to je stvarnost koja zadaje strah nekima da se suoče s tim konstruktivno i objektivno. U skladu je sa razumijevanjem riječi Božijeg Poslanika, s.a.v.a.: "Ostavio sam vam dvije vrijedne stvari: Allahovu knjigu i moje potomstvo, Ehli-bejt, pa ako ih se budete držali, nećete nikada poslije mene zalutati."

Hadis je jasan i očigledan u svojoj naznaci na zabludu onoga ko se ne drži ove dvije stvari zajedno (Kur'ana i potomstva Poslanikova, s.a.v.a.)

U svakom slučaju, ja sam uvjeren da sam, uz Allahovu milost, otkrio pravi put pridržavanja Kur'ana i Poslanikova, s.a.v.a., potomstva.

Neka je zahvala Allahu koji nas je ovome uputio, a ne bismo bili upućeni da nas Allah nije uputio! A poslanici našeg Gospodara su došli sa istinom!

Obje moje knjige nose naslove iz Kura'na, a on je najbolji i najistinitiji govor. Sve što sam skupio u te dvije knjige ako nije istina, onda je najbliže onome u čemu su se složili i sunije i šije i što je potvrđeno kod obje grupe da je vjerodostojno. Rezultat toga je bilo rođenje ove dvije knjige: *A zatim sam otkrio pravi put* i *Da budem sa onima koji su iskreni*.

A Allaha molim da uputi ummet Muhammedov, s.a.v.a., da budu najbolji ummet i da povedu cijeli svijet prema svjetlosti i uputi pod zastavom Imama Mehdija čiji dolazak je najavio njegov djed, Božiji Poslanik, s.a.v.a., da ispuni zemlju pravdom poslije što

---

1 Ta Ha, 52

قَالَ عِلْمُهَا عِندَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَّا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنسَى

2 Bekare, 282

أَن تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكِّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى

3 Duha, 7

وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى

je vladala njome nepravda i zlo i da upotpuni Allahovo svjetlo, pa makar to nevjernici i mrzili!

Predgovor

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمـَنِ الرَّحِيمِ

Neka je salavat i selam na najčasnijeg poslanika, Muhammeda i na njegovu čistu porodicu!

Vjera se, u svojoj osnovi, oslanja na vjerovanje u određeni broj osnovnih načela i naglašenih stvari koje prihvataju njeni sljedbenici. I njihovo vjerovanje u ove osnove mora počivati na nepobitnom dokazu koji potiče iz onoga što je razumski prihvaćeno od strane svih onih koji u to vjeruju da bi uspjelo uvjeravanje onih koji se pozivaju. Uprkos tome, postoje misli i ideje koje su teške za objašnjenje, kao što je teško razumu da u prvom trenutku povjeruje u njih. Primjer toga je vatra u slučaju Ibrahima kome je ona bila hladna i spasonosna, a razum zna i slaže se sa naukom da je ona vrela i sagorijeva, ili da Isa ozdravi gubavca samo svojim dodirom, slijepcu podari vid, pa i mrtvog oživio, a i razum i nauka ne nalaze za to objašnjenje. Ovo sve spada u poglavlje mudžiza koje je Allah dao svojim vjerovjesnicima, a.s., a nalaze se kod svih, i muslimana i jevreja i hrišćana.

Allah, dž.š., je dao ove mudžize i nadnaravna djela da se dese kod Poslanika, a.s., da bi urazumio robove da su njihovi razumi manjkavi i da ne znaju sve i ne obuhvataju svo znanje, jer im je On dao od znanja samo malo i možda je u tome njihova dobrobit i relativno savršenstvo. Mnogi ne vjeruju u Allahove blagodati i mnogi su zanijekali Njegovo postojanje. A mnogi su davali prednost znanju i razumu, čak dotle da su ih obožavali, a nisu obožavali Allaha, dž.š. Sve ovo sa manjkavošću znanja i ograničenošću razuma, pa šta bi bilo da im je dato znanje o svemu?

Uzimajući u obzir važnost akide, vjerovanja i njenog centralnog mjesta u vjerovanju muslimana, u ovoj mojoj knjizi se nalazi nekoliko pitanja iz islamskog vjerovanja koje je navedeno u Kur'anu i hadisu, a koje je bilo mjesto razilaženja islamskih mezheba. Pripremio sam posebno poglavlje o vjerovanjima sunija i šija o Kur'anu i Poslanikovom sunnetu.

Zatim sam spomenuo ostala pitanja po kojima su se razišli i klevetali jedni druge, a bez opravdanja. U svemu tome sam ciljao da objasnim ono što sam smatrao za istinu, želeći da pomognem onima koji je traže, nadajući se da će to doprinijeti islamskom jedinstvu na čvrstim idejnim osnovama.

Allaha molim da nama svima pomogne u onome što On voli i čime je On zadovoljan i da riječ muslimana bude jedna, a On je poštovan i moćan!

Kurani-Kerim kod ehli sunneta ve-l-džemaata i kod šija imamija isna ašerijja

Kuran je Allahov govor, spušten Božijem Poslaniku,, s.a.v.a., To je Kurani-Kerim, kojemu se laž ne približava ni sa jedne strane. To je najuzvišeniji izvor i autoritet muslimanima za njihove propise, ibadete i vjerovanja. Ko posumnja ili ga omalovažava, ne pripada islamu. Svi muslimani su saglasni u njegovu svetost, iskazivanju poštovanja prema njemu i vjerovanje u ono što je navedeno u njemu.

Ali, razmimoilaze se u njegovom tumačenju. Kod šija, autoritet i izvor kome se obraćaju u tumačenju Kur'ana je Božiji Poslanik, s.a.v.a., i objašnjenja Imama iz Ehlu-l-bejta. Kod sunija, autoritet i izvor kome se oni obraćaju kod tumačenja Kur'ana jesu, također, hadisi Božijeg Poslanika, s.a.v.a., ali se oni oslanjaju i na ashabe, bez razlike među njima, ili na jednog od četvorice imama, osnivača mezheba u prenošenju hadisa i njihovom tumačenju.

Prirodno je da su odatle izrasla razmimoilaženja po mnogobrojnim pitanjima, a posebno u fikhu. Ako su ove razlike vidljive među četiri mezheba u školi ehli sunneta ve-l-džemaata, onda nije nikakvo čudo, da postoji razlika između nje i škole Ehlu-l-bejta, i da je vidljivija.

Kao što sam već spomenuo, ja sam naveo samo neke primjere, a onaj ko želi više, neka uroni u more da bi izvadio skrivene bisere i prešućenu istinu!

Sunije se slažu sa šijama da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., objasnio muslimanima sve propise iz Kur'ana i protumačio svaki ajet. Ali su se razišli u tome kome se treba obratiti, poslije Poslanikove smrti, da bi se saznalo objašnjenje i tefsir. Pa se ehlu sunnet oslanja na ashabe, ne praveći nikakvu razliku medu njima, a poslije njih na četvoricu osnivača mezheba. A šije kažu da su Imami iz Ehlu-l-bejta, ti kojima je dat dar za to i ona elita odabranih ashaba.

Ehlul bejt su ehlu-z-zikr (sljedbenici Knjige) za koje Allah naređuje da budu pitani: "I pitajte sljedbenike Knjige (ehlu-z-zikr) ako ne znate." (Nahl, 43)[4]

Oni su ti koje je Allah odabrao i dao da naslijede znanje iz Knjige u riječima Uzvišenog: "Mi ćemo učiniti da Knjigu poslije naslijede oni Naši robovi koje Mi izaberemo." (Fatir, 32)

Zbog svega toga, Božiji Poslanik ih je učinio sličnim Kur'anu i drugom vrijednom stvari dok naređuje muslimanima da ih se drže:

"Ostavio sam vam dvije vrijedne stvari: Allahovu knjigu i moje potomstvo, Ehli-bejt, ako ih se budete držali, nećete nikada, poslije mene zalutati!"[5]

A u Sahih Muslimu stoji: "'Allahovu knjigu i Ehli-bejt (moju porodicu), Allah vas podsjeća na moju porodicu!', ovo je Poslanik ponovio tri puta."[6]

Poznato je da su Imami Ehli-bejta bili najučeniji, najpobožniji, najbogobojazniji i najvelikodušniji.

---

4 Tefsir Taberi, svez. 14., str. 109.; Tefsir ibn Kesir, svez. 2., str. 570.

5 Sahih Tirmizi, svez. 2., str. 329., prenijeli ga i Imam Ahmed i Nesai.

6 Sahih Muslim, svez. 2., str. 362., poglavlje *Odlike Alija ibn Ebi Taliba*.

Pjesnik Firzedek pjeva:

Njihovi Imami važe za najbogobojaznije,
ili rečeno je ko su najbolji stanovnici zemlje, rečeno je: Oni.

Navešću samo jedan primjer da podsjetim na prirodnu vezu između Ehli-bejta, i Kurani-Kerima. Allah, dž.š., kaže: "I kunem se časom kad se zvijezde gube, a to je, da znate, zakletva velika, on je, zaista, Kur'an plemeniti u Knjizi brižljivo čuvanoj - dodirnuti ga smiju samo oni koji su čisti." (Waqia 75-79)

Ovi ajeti, bez ikakve sumnje, ukazuju na to da Ehli-bejt, a na njihovom čelu Božiji Poslanik, s.a.v.a., su ti koji znaju značenja nejasnih kur'anskih ajeta. Ako pogledamo zakletvu kojom se zaklinje Uzvišeni Gospodar, naći ćemo sljedeće: Ako se Allah, dž.š., zaklinje vremenom, olovkom, smokvom i maslinom, onda je uzvišenost zakletve časom kada se zvijezde gube jasna zbog onoga što to sadrži od tajni i uticaja u svemiru, a naredbom Stvoritelja. Primjećujemo naglašavanje zakletve, oblikom negiranja i potvrđivanja. Poslije zakletve, Uzvišeni potvrđuje da je to Kur'an plemeniti, u Knjizi brižljivo čuvanoj.

Brižljivo čuvano je ono što je unutrašnje, sakriveno. A zatim kaže: "dodirnuti ga smiju samo oni koji su čisti." U ajetu stoji: "ne dodiruju ga...", a rječica *ne* je za negaciju. Dotaknuti ga, znači spoznati ga i razumjeti ga, a nije se mislilo na doticanje rukom.

Postoji razlika između izraza *lemsa* i *messa*. Allah, dž.š., kaže: "Oni koji se Allaha boje, čim ih sablazan šejtanska dodirne, sjete se, i odjednom dođu sebi." (Araf, 201)
Također, Uzvišeni Bog kaže: "Oni koji se kamatom bave dići će se kao što će se dići onaj koga je dodirom šejtan izbezumio." (Beqare, 275)

Mess (dodir), ovdje je povezan sa razumom i saznanjem, a ne dodir ruke. Kako se Allah može zakleti da Kur'an ne dotiču rukom samo oni koji su čisti, a historija nam govori o nekim silnicima koji su ga cijepali na komadiće. Vidjeli smo i Izraelćane kako Kur'an gaze nogama i pale ga kada su zauzeli Bejrut. Televizija je prenosila ružne i izobličene slike.

Smisao ovih riječi Božijih je da niko ne zna značenje skrivenih kur'anskih ajeta osim skupine Njegovih robova koje je On izabrao i potpuno ih očistio. To znači da je se čišćenje već desilo, jer Allah kaže: "Allah želi da od vas, o porodico Poslanikova, grijehe odstrani i da vas potpuno očisti." (Ahzab, 33)

Allahove riječi: "Dodirnuti ga smiju samo oni koji su čisti.", znače: Stvarno značenje Kur'ana zna samo Božiji Poslanik, s.a.v.a., i Ehli-bejt i zato je o njima Poslanik rekao sljedeće: "Zvijezde su zaštita mome ummetu od razmimoilaženja. Ako im se suprotstavi neko arapsko pleme, raziće se i postaće sljedbenici Iblisa."[7]

Šije u ovome traže dokaze koji se temelje na Kur'anu i Poslanikovim hadisima, preneseni čak i u sahihima ehli sunneta .

[7] Prenosi ga Hakim u Mustedreku, svez. 3., str. 149., od Ibn Abbasa i kaže da je sened ovog hadisa sahih.

Poslanikov sunnet kod sunija i kod šija

Sunnet je sve ono što je Božiji Poslanik rekao, uradio ili šutnjom odobrio da se uradi. To je drugi izvor muslimana za njihove propise, ibadete i vjerovanje.

Sunije ovome još dodaju sunnet četvorice hulefai- rašidina: Ebu Bekr, Omer, Osman i Ali, a to po hadisu: "Pridržavajte se moga sunneta i sunneta hulefai-rašidina poslije mene, čvrsto ih se držite!"[8]

Od toga je i slijeđenje sunneta Omera ibn Hattaba kod teravije namaza koji je Božiji Poslanik, s.a.v.a., zabranio.[9]

Neki još dodaju sunnet svih ashaba bez obzira koji je Poslanikov sunnet i to po hadisu: "Moji ashabi su kao zvijezde, kojeg god slijediš ideš pravim putem.", i hadisu: "Moji ashabi su zaštita moga ummeta."[10]

Hadis "...moji ashabi su kao zvijezde..." se ne slaže sa razumom, logikom i naučnim činjenicama, jer i arapi na svojim putovanjima kroz pustinju nisu se orijentisali prema bilo kojoj zvijezdi. Slijedili su određene zvijezde čija imena su poznata. Također, ovaj hadis ne potvrđuju događaji koji slijede poslije smrti Božijeg Poslanika, s.a.v.a., i ponašanje nekih ashaba. Pa je bilo i onih koji su postali otpadnici od vjere, kao što su oni protiv kojih se borio Ebu Bekr i nazvani su otpadnicima. Zatim su se razišli po mnogim pitanjima što je dovelo do klevetanje jedni drugih, kao što je većina ashaba klevetala Osmana dok ga nisu ubili. Te proklinjanje jedni drugih, kao što je uradio Muavija, jer je naredio da se proklinje Ali. Te ubijanje jedni drugih, kao što su Bitka na devi, Bitka na Siffinu i Nehrevanu i druge. I kazna je izvršena nad nekim ashabima zbog pijenja alkohola, zinaluka, krađe i drugog.

Kako pametan čovjek može prihvatiti ovaj hadis koji govori o slijeđenju ovakvih ashaba!? Kako onaj koji slijedi Muaviju koji se usprotivio Imamu svoga vremena i borio se protiv Zapovjednika pravovjernih, može biti na pravom putu? A on zna da ga je Božiji Poslanik, s.a.v.a., nazvao vođom zlikovačke skupine! Hadis: "Teško Ammaru, ubiće ga zlikovačka skupina!"

Kako može biti na pravom putu onaj ko oponaša Amr ibn Asa, Mugiru ibn Šuabe i Bisra ibn Ertee koji su ubijali nedužne, a da bi pomogli i podržali emevijsku vladavinu? A ti, poštovani čitaoče, kada pročitaš ovaj hadis: "Moji ashabi su kao zvijezde...", biće ti jasno da je izmišljen, jer je upućen ashabima, pa kako Poslanik, s.a.v.a., može reći: "O moji ashabi slijedite moje ashabe?!"

A hadis: "O ashabi, držite se Imama iz mog Ehli-bejta! Oni će vas uputiti poslije mene!", najbliži je istini, jer postoje mnogobrojni dokazi u Poslanikavoj sunni koji ga potvrđuju.

Šije imamije tvrde da se hadisom: "Držite se moga sunneta i sunneta hulefai-rašidina koji će upućivati poslije mene!", mislilo na dvanaest Imama iz Ehli-bejta i oni su za

---

[8] Musned Ahmed ibn Hanbel, svez. 4., str. 126.

[9] Sahih Buhari, svez. 7., str. 99., poglavlje: Ono što je dozvoljeno kod ljutnje prema Allahovoj naredbi.

[10] Sahih Muslim, u knjizi o fadiletima ashaba; Musned Ahmeda, svez. 4., str. 398.

koje je Poslanik, s.a.v.a., rekao da se slijede i da ih se njegov ummet drži kao što se pridržava i slijedi Allahova knjiga.

Kada sam dao sebi obećanje da će se moji dokazi temeljiti samo na onome što i šije smatraju sahih kod sunija, ograničio sam se time. A da nije tako, u knjigama šija ima mnogo više o tome i mnogo jasnije kazano. Navešću samo jedan primjer: Prenosi Saduk u *El-Ikmal* sa svojim senedom od Imama Sadika, od njegovog oca, od njegovog djeda da je rekao: "Božiji Poslanik kaže: 'Poslije mene je 12 imama. Prvi je Ali, a posljednji Kaim (Mehdi), oni su moji nasljednici i opunomoćenici.'"

Isto pitanje ostaje, zašto ehli sunnet ve-l-džemaat ne radi po sadržaju ovih hadisa koji su i kod njih vjerodostojni?

Zatim, sunije i šije se razlikuju u tumačenju hadisa, kao što smo to objasnili kada smo govorili o Kur'anu, u prethodnom poglavlju. Što se tiče značenja hulefai-rašidina u hadisu koji obje grupe smatraju vjerodostojnim, s tim što sunije tumače da su to četvorica halifa koji su bili na tom položaju poslije smrti Božijeg Poslanika, s.a.v.a., Šije tumače da su to dvanaest Imama iz Ehli-bejta.

Ovo razmimoilaženje ćemo naći u svemu što je vezano za osobe koje hvali Kur'an i Poslanik ili naređuje da se slijede.

Primjer toga je i hadis gdje Božiji Poslanik, s.a.v.a., kaže: "Učenjaci moga ummeta su bolji od poslanika Benu Israila.", ili "Učenjaci su nasljednici poslanika."[11]

Sunije smatraju da se ovaj hadis odnosi općenito na sve učenjake, dok šije smatraju da se ovo odnosi na dvanaest Imama i zbog toga im daju prednost nad ostalim poslanicima, osim ulu-l-azma (odabranih poslanika).

Činjenica je da razum naginje ovom drugom tumačenju.

Prvo: Zato što Kur'an ostavlja u nasljeđe znanje o Knjizi odabranim robovima i ovo je dodjeljivanje, kao što je i Poslanik, s.a.v.a., izabrao Ehli-bejt za stvari u kojim niko drugi nije uzeo učešća. Čak ih je nazvao lađom spasa, Imamima upute, svjetiljkama u tami i drugom vrijednom stvari koja štiti od zablude.

Iz ovoga se pokazuje da su riječi sunija u suprotnosti sa ovom specifikacijom koju potvrđuju i Kur'an i Poslanikov sunnet. Razum ne može da prihvati ovo što je nejasno i nepoznavanje stvarnih alima od kojih je Allah odstranio svaku nečistoću i potpuno ih očistio, zatim nerazlikovanje od uleme koju su postavili vladari Emevija i Abasija ummetu.

U ovome ima mnogo nejasnoća i razum to ne može prihvatiti. Kako je velika razlika između uleme koju su postavljali emevijski i abasijski vladari i uleme iz Ehli-bejta za koje historija ne spominje da su imali učitelje od kojih su učili, nego se znanje prenosilo sa oca na sina. I pored toga, sunijska ulema prenosi rivajete od njih, a posebno od Imama Bakira, Imama Sadika i Imama Ride koji je svojim znanjem ušutkao 40 kadija koje je sakupio Memun, a Imam Rida je tada još bio dijete.[12]

Ono što nam potvrđuje da se Ehli-bejt razlikuje od ostalih je i razilaženje četvorice imama, osnivača mezheba kod sunija i to po mnogobrojnim pitanjima u fikhu, dok se dvanaest imama iz Ehli-bejta ne razilaze ni po jednom pitanju.

---

11 Sahih Buhari, svez. 1., knjiga Nauka; Sahih Tirmizi, knjiga Nauka

12 El-akdu-1-ferid, Ibn Abd Rabbihi, El-fusul el-muhima, Ibn Sabag Maliki, svez.. 3., str. 12.

Drugo: Ako uzmemo riječi sunija da su ovi ajeti i hadisi uopćeni i odnose se na sve alime onda bi moralo postojati toliko mišljenja i mezheba kako su se mijenjale generacije i bilo bi na hiljade mezheba. Shvativši da je ovo apsurd, možda su sunije zato i požurile da zatvore vrata idžtihada još od davnih vremena.

Riječi šija pozivaju na jedinstvo i okupljanje oko Imama koji su poznati i koje su Allah i Njegov Poslanik obilježili i dali im znanje koje treba muslimanima u svim stoljećima. I niko poslije toga ne može prigovoriti na Allaha i na Poslanika što nije određen jedan mezheb stavljajući ljudima u dužnost da ga slijede. Razilaženje po ovom pitanju je kao i razilaženje po pitanju Mehdija u kojeg vjeruju obje grupe. Kod šija, Mehdi je poznat, zna se i njegov otac i djed. Kod sunija, još uvijek se ne zna koje on, i rodiće se pred Sudnji dan. Zato ćemo naći mnoge da za sebe tvrde da je on taj Mehdi koji se očekuje. Meni je lično šejh Ismail, šejh medenijskog tarikata, rekao da je on Mehdi koji se očekuje. To je rekao pred jednim mojim prijateljem koji je bio njegov sljedbenik. Poslije toga, ovaj moj prijatelj je spoznao pravu istinu.

A kod šija niko za sebe ne može tvrditi da je Mehdi, pa čak i kad neko da sinu ime Mehdi, to je tražeći blagoslov putem Sahibu-z-zemana kao što se da ime Muhammed ili Ali. Pojava Mehdija je u biti mudžiza, jer se on rodio prije dvanaest vijekova, a onda se sakrio.

Onda, ehlu sunnet ve-l-džemaat se razilazi u značenju hadisa potvrđene vjerodostojnosti kod obje grupe, makar se ne radilo o osobama. Jedan takav primjer je hadis: “Razilaženje moga ummeta je milost.”
Sunije ovaj hadis ovako tumače: Različitost fikhskih propisa po jednom pitanju je milost za muslimana koji može izabrati bilo koji propis koji mu je pogodan i slaže se sa rješenjem kojim je on zadovoljan, i u tome je milost za njega.

Na primjer, ako je Imam Malik strog po nekom pitanju on može propis uzeti od Ebu Hanife koji je blaži.

A šije tumače ovaj hadis drugačije. Prenose od Imama Sadika da kada je upitan o ovom hadisu: “Razmimoilaženje moga ummeta je milost.”, rekao je: “Istinu je rekao Božiji Poslanik!” Onda je ovaj što je pitao rekao: “Ako je razilaženje ummeta milost, onda je njihovo slaganje kazna, nesreća!” Onda je Imam Sadik rekao: “Nije tako kao što kažeš i kao što kažu (znači to tumačenje). Božiji Poslanik, s.a.v.a., je mislio time sljedeće: Posjećivanje jedni drugih, znači da putuju jedni drugima, tražeći nauku, i naveo je dokaz tome riječi Uzvišenog: “Neka se po nekoliko njih iz svake zajednice njihove potrudi da se upute u vjerske nauke i neka opominju narod svoj da mu se vrate, da bi se Allaha pobojali.” (Tawba, 122) A onda je dodao rekavši: “A ako se raziđu u vjeri, postali su Iblisova partija.”

Ovo tumačenje je uvjerljivo, kao što vidimo, jer poziva na jedinstveno vjerovanje, a ne na razilaženje u njemu.

Učenje bismile u namazu kod malikijja je mekruh, vadžib kod šafija, mustehab kod hanefijja, a hanbelije kažu: u namazima koji se uče na glas, bismilla se uči u sebi.

Hadis, kako ga razumiju sunije, nije logičan, niti za razum prihvatljiv, jer poziva na razlike, razmimoilaženja i mnoštvo mišljenja i mezheba, a sve to je protivrječno Kur'anu koji poziva na jedinstvo i okupljanje oko jedne stvari. Allah, dž.š., kaže: “Ovaj vaš ummet, jedan je ummet, a Ja sam Gospodar vaš, pa me se bojte!” (Mu'minun, 52) “Svi se čvrsto Allahova užeta držite i nikako se ne razjedinjujte!” (Ali lmran, 103) “...i ne prepirite se da ne biste klonuli i bez borbenog duha ostali.” (Anfal, 46)

Kakvo razdvajanje i kakvo prepiranje može biti veće od podjele jednog ummeta na sekte i mezhebe i grupe koje se suprotstavljaju jedna drugoj, ismijavaju jedni druge, pa čak jedne druge nazivaju nevjernicima i dozvoljavaju krv jedni drugih. Uzvišeni Allah nas je upozorio na užasne rezultate kojima će ići naš ummet ako se razjedini, pa kaže: "I ne budite kao oni koji su se razjedinili i u mišljenju podvojili kad su im već jasni dokazi došli." (Ali Imran, 105) "Tebe se ništa ne tiču oni koji su se u svojoj vjeri raskolili i u stranke se podijelili." (Anam, 159) "I ne budite od onih koji Mu druge ravnim smatraju, od onih koji su vjeru svoju raskolili i u stranke se podijelili, svaka stranka zadovoljna onim što ispovijeda." (Rum, 31- 32)

Samo bih napomenuo ovdje da značenje *šijean/*stranke, nema veze sa šijama, kao što su neki pomislili kada su došli da me posavjetuju: "Brate po vjeri, ostavi šije, jer i Allah upozorava Svoga Poslanika da ne bude od njih!"

Upitao sam: "A kako to?" Rekao je: "Evo u ovom ajetu: 'Tebe se ništa ne tiču oni koji su se u svojoj vjeri raskolili i u stranke se podijelili.'" Pokušao sam ga uvjeriti da *šijean* znači partije, stranke i da to nema veze sa šijama, ali na veliku žalost, nisam uspio, jer ga je njegov utjelovljeni imam tako poučio i upozorio da se kloni šija i ništa osim toga nije prihvatao.

Vraćam se na temu i kažem da sam ostajao zbunjen dok još nisam spoznao pravu istinu, a pročitao bi hadis: "Razmimoilaženje moga ummeta je milost.", i uporedio ga sa hadisom: "Moj ummet će se rascijepiti u 72 grupe, sve su u Vatri, sem jedne."[13]

Kada sam pročitao tumačenje Imama Sadika za ovaj hadis, nestalo je moje zbunjenosti i riješila se zagonetka i saznao sam da su Imami Ehli-bejta, Imami upute, svjetiljke u tami i oni imaju pravo da tumače Kur'an i sunnet i oni su dostojni i vrijedni da Božiji Poslanik, s.a.v.a., kaže za njih: "Ehli bejt, moja porodica među vama je kao Nuhova, a.s., lađa, ko se popne na nju spašen je, a ko izostane s nje propao je i utopiće se. Nemojte ići ispred njih pa da budete upropašteni. A nemojte ni zaostajati za njima, pa da propadnete. I ne podučavajte vi njih, jer oni bolje znaju od vas."[14]

Imam Ali je bio ovlašten da kaže: "Pogledajte porodicu vašeg Poslanika, ne napuštajte njihov pravac, slijedite njihove tragove! Oni vas neće skrenuti sa pravog puta. Ako se okupe okupite se i vi, ako ustanu ustanite i vi, nemojte ići ispred njih pa da zalutate i nemojte zaostajati za njima pa da propadnete!"[15]

U drugoj jednoj hutbi, Imam Ali govori o vrijednosti Ehli-bejta: "Oni su život za nauku, a smrt za neznanje. Njihova blagost vam govori o njihovom znanju, njihova vanjština o unutrašnjosti, njihova šutnja o moći rasuđivanja, ne protivrječe istini, niti se razilaze po pitanju istine. Oni su stubovi islama i sljedbenici nepogrješivosti. Pomoću njih vratila se istina na svoje mjesto koje joj pripada, nestala neistina sa svoga mjesta, a jezik laži je prekinut odakle je narastao. Vjeru shvataju i razumijevaju, svjesno i pažljivo, a ne preko slušanja i prenošenja. Onih koji prenose znanje je mnogo, a njegovih čuvara je malo."[16]

---

13 Sunen Ibn Madže, knjiga Fiten, svez. 2., br. hadisa 3993.; Musned Ahmed, svez. 3., str. 120.; Tirmizi u knjizi Iman.

14 Es-savaiku-1-muhrika, Ibn Hadžer, svez. 136. i 227., El-džamiu-s-sagir, Sujuti svez. 2., str. 132.; Musned Ahmed, svez. 3., str. 17,. i svez. 4., str. 366.; Hiljetu-1-evlija, svez. 4., str. 306.; Mustedreku-1-Hakim, svez. 3., str. 151., Telhisu-z-zehebi, Taberani, svez. 2, str. 22.

15 Nehdžu-1-belaga, Imam Ali, svez. 2., str. 190.

16 Nehdžu-1-belaga, Imam Ali, svez. 3., str. 439.

Da, istinu je rekao Imam Ali o onome što je objasnio, pa on je vrata grada znanja. Velika je razlika između onoga ko shvata vjeru razumom svjesno i pažljivo i onoga ko je shvata razumom slušanja i prenošenja. Onih koji slušaju i prenose je mnogo. Koliko je bilo ashaba koji su sjedili sa Poslanikom, s.a.v.a., slušali hadise od njega i prenosili ih, a da ih nisu ni oni sami razumjeli, pa bi se promijenilo značenje hadisa i odvelo u suprotnost od onoga što je želio Poslanik, s.a.v.a., a nekad bi odvelo u nevjerstvo njihovo teško razumijevanje stvarnog značenja hadisa. Primjer ovoga je ono što prenosi Ebu Hurejre: "Allah je stvorio Adema u obliku kakav jeste." Imam Džafer Sadik je to pojasnio da je Poslanik, a.s., vidio dvojicu ljudi kako psuju jedan drugog rekavši: "Da Bog da ti lice bilo ružno i lice onoga ko liči na tebe!" Onda mu je Poslanik rekao: "Allah je stvorio Adema u liku kakav jeste.", tj. tvojim psovanjem onoga ko liči na njega, psuješ Adema, jer on liči na njega.

Oni koji razumiju nauku i pridržavaju je se i čuvaju je, mali ih je broj. Čovjek provede život tražeći znanje i učeći, a nauči vrlo malo i postane stručnjak samo u jednoj grani nauke ili u nekoj umjetnosti, a ne može sve da obuhvati znanjem. Ali je poznato da su Imami Ehli-bejta poznavali više nauka. Ovo nam je potvrdio i Imam Ali, kao što su posvjedočili i historičari, a također, i Muhammed Bakir, Džafer Sadik pred kojim je učilo hiljade šejhova iz različitih nauka kao što je filozofija, medicina, hemija, prirodne znanosti i druge.

Vjerovanje kod šija i kod sunija

Ono što me je još više uvjerilo da su šije imamije grupa koja je spašena jeste i to da je njihovo vjerovanje lahko za prihvaćanje svakome ko ima razuma i zdravu moć rasuđivanja. Za svako pitanje sam našao razumno i zadovoljavajuće objašnjenje kod jednog od Imama Ehli-bejta. U sljedećem poglavlju ću govoriti o nekim vjerovanjima, iz akaida, i onima koji su najvažniji kod obje grupe. Pokušat ću pokaazati ono što je mene uvjerilo, a čitaocu ću ostaviti slobodu razmišljanja, izbora i kritike.

Skrenuo sam pažnju da je osnovno vjerovanje za sve muslimane jedinstveno, a to je vjerovanje u Allaha, meleke, knjige i poslanike, ne prave razliku ni između jednog od poslanika, kao što se slažu da je Džehennem istina, da je Džennet istina i da će Allah, dž.š., proživiti one iz kabura i okupiti ih sve na Dan obračuna.

Kao što se svi slažu o Kur'anu i vjeruju da je njihov poslanik Muhammed, Božiji Poslanik, s.a.v.a., da je njihova kibla jedna. Ali razmimoilaženje se pojavilo u razumijevanju ovih vjerovanja i tada na pozornicu stupaju različite škole ilmu-l-kelama, unutar njih opet različita mišljenja i pravci.

Vjerovanje u Allaha, dž.š., kod šija i kod sunija

Najvažnije što se spominje ovdje jeste viđenje Allaha, dž.š. Ehli sunnet ve-l-džemaat je vjerovanja da će Allaha vidjeti na Sudnjem danu svi pravovjerni mumini. Kada uzmemo sunijske sahihe, kao što su Buharija i Muslim, naći ćemo hadise koji govore o viđenju Allaha, dž.š., stvarno, a ne u prenesenom smislu.[17]

Naći ćemo i poređenje Allaha dž.š., da se smije[18], da dolazi, hoda i spušta se na dunjalučka nebesa[19], pa otkriva i Svoju potkoljenicu na kojoj ima znak po kome se On dž.š. prepoznaje.[20] I da stavi svoju nogu u Džehennem pa se napuni i kaže: "Dosta, dosta!", i drugi primjeri i opisi od kojih je Allah, dž.š., daleko. Sahih Buhari, svez. 5., str. 187., a na str. 202. potvrđuje da Allah ima ruku i prste.

Kada sam bio u Keniji, u gradu Lamo, prisustvovao sam jednom predavanju, gdje je imam mesdžida prisutnima govorio da Allah ima dvije ruke, dvije noge, dva oka i lice. Kada sam ja to zanijekao, on im je kao dokaz naveo ajete: "Jevreji govore: 'Allahova ruka je stisnuta! Stisnute bile ruke njihove i prokleti bili zbog toga što govore! Ne, obje ruke Njegove su otvorene, On udjeljuje koliko hoće!'" (Maida, 64) "i gradi lađu pred Našim očima..." (Hud, 87) "Sve što je na Zemlji prolazno je, ostaje samo lice tvoga Gospodara." (Rahman, 26-27)

Rekao sam: "Brate, svi ovi ajeti koje si naveo kao dokaz, oni su u prenesenom smislu, a ne uistinu!"
Odgovorio mi je: "Cijeli Kur'an ima stvarno značenje, a ne preneseno."

---

17 Sahih Buhari, svez. 2, str. 47., svez. 5., str. 179., svez. 6., str. 33.

18 Sahih Buhari, svez. 4., str. 226., svez. 5., str. 47- 48; Sahih Muslim, svez. 1., str. 114-122

19 Sahih Buhari, svez. 8., str. 197.

20 Sahih Buhari, svez. 8., str. 182.

Rekao sam: “Dobro, a kako onda tumačite ajet: ‘Onaj ko je na ovom svijetu bio slijep, biće slijep i na onom...’ (Isra, 72) Da li ovaj ajet ima stvarno značenje po vašem mišljenju? Hoće li svi slijepci na dunjaluku biti slijepi i na ahiretu?”
Šejh je odgovorio: “Mi govorimo o Allahovoj ruci, očima i licu i nemamo nikakve veze sa slijepima!”
Rekao sam: “Dobro, nećemo govoriti o slijepima, ali kako vi tumačite ajet koji ste naveli: ‘Sve što je na Zemlji prolazno je, ostaje samo lice tvoga Gospodara?’”
On se okrenuo prema prisutnima i rekao: “Ima li među vama neko da ne razumije onaj ajet? On je jasan, očit, kao i riječi Uzvišenog: ‘Sve će propasti, osim Njegova lica!’” (Qasas, 88)
Rekao sam: “Brate, ti dodaješ ulje na vatru! Mi smo se razišli po pitanju Kur'ana, jer ti tvrdiš da u Kur'anu nema prenesenog značenja, nego da je sve stvarno značenje! A ja tvrdim da u Kur'anu ima ajeta koji imaju preneseni smisao, a naročito ajeti u kojima se spominju dijelovi tijela Allaha, dž.š., ili Njegovo poređenje sa stvorenjima. Ako ostaješ pri svome mišljenju, onda moraš reći da će Njegovo tijelo nestati i propasti, a ostaće samo lice, neka je Allah uzvišen od ovoga!” Okrenuo sam se prema prisutnima rekavši: “Prihvatate li ovakvo tumačenje?”
Svi su šutili, a šejh nije progovorio ni jednu riječ. Oprostio sam se od njih, moleći Allaha da ih uputi na pravi put.

Da, ovo je njihovo vjerovanje u Allaha, dž.š., u njihovim sahihima. Neka ulema to negira, ali većina vjeruje da će vjernici vidjeti Allaha na ahiretu kao što vide mjesec u noći punog mjeseca, kada nema oblaka i kao dokaz navode ajet: “U Gospodara svoga će gledati.” (Qiyame, 23) Ovaj ajet, Imami Ehli-bejta su protumačili da će lica toga dana biti blistava, znači biće lijepa i nasmijana i da će vidjeti milost svoga Gospodara.

Ali ako samo pogledaš šta šije imamije kažu po ovom pitanju, srce će se smiriti i razum će lahko prihvatiti tumačenja kur'anskih ajeta u kojima se govori o utjelovljenju i poređenju Allaha, dž.š., i njihovo tumačenje u prenesenom, metaforičkom značenju, a ne u stvarnom značenju i po vanjskim riječima, kao što su neki pomislili. O ovome Imam Ali kaže: “Ne može ga spoznati daljina ambicija, ne može ga dostići dubina oštroumnosti, Onoga koji za Svoje osobine nema određenog kraja.”[21] Imam Bakir u odgovoru onim koji porede Allaha, dž.š., kaže: “Sve što mi možemo razlikovali našom maštom do u najtananije značenje, ono je stvoreno, napravljeno kao i mi i vraća se nama...” (Akaidu-l-imamijja)

Ovdje nam je dovoljan govor Allaha, dž.š., kada kaže: “On ničemu nije sličan.” i “Oči Ga ne mogu spoznati.”, a i Njegove riječi upućene Musa, a.s., kada je tražio da Ga vidi: “Rekao je: ‘Gospodaru, pokaži mi da Te vidim.’” Rekao je: “Nećeš me nikad vidjeti!” Čestica *len* koja stoji na glagolu vidjeti govori o negaciji nikad i nikako, kako tvrde gramatičari.

Sve ovo je nepobitni dokaz o ispravnosti tvrdnji šija koji se u tome oslanjaju na riječi Imama Ehli-bejta, izvorišta znanja, a koji su naslijednici znanja Knjige. Ko želi nešto šire po ovom pitanju saznati, može pogledati knjige koje o tome govore detaljno, kao što je knjiga *Kelime havle-r-ruja* od Sejjid Šerefuddina, pisca knjige *Muradžeaat*.[22]

---

21 Nehdžu-1-belaga, Šarh Muhamed Abduhu, svez. 1., hutba l.

22 Knjigu *Muradžoaat* treba pročitali svako onaj ko želi da sazna o vjerovanju šijja imamija.

Vjerovanje o poslanstvu kod šija i kod sunija

Razmimoilaženje šija i sunija ovdje je po pitanju ismeta, nepogrješivosti. Šije tvrde da su poslanici, a.s., nepogrješivi i prije i poslije poslanstva, a sunije da su nepogrješivi samo u onome što prenose od Allahovih riječi, a osim toga, oni su kao i ostali ljudi, griješe i postupaju pravilno. Prenose nekoliko prigoda u svojim sahihima potvrđujući da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., pogriješio nekoliko puta, a da su ga ashabi popravili i ukazali mu na grešku. Primjer toga je kada je Božiji Poslanik, s.a.v.a., pogriješio po pitanju zarobljenika na Bedru, a Omer ga popravio i da nije njega bilo, Poslanik bi propao.[23]

Drugi primjer je kada je došao u Medinu, našao je njene stanovnike kako oprašuju palme, pa im je rekao: "Nemojte ih oprašivati, pa će biti hurme." Ali na palmama su rodile loše hurme. Ljudi su došli Poslaniku i požalili mu se na to, a on je rekao: "Vi bolje poznajete stvari što se tiču dunjaluka i vaših poslova od mene." A u drugoj predaji im je rekao: "Ja sam samo čovjek. Ako vam naredim nešto vezano za vašu vjeru, uzmite to! A ako vam naredim nešto po svome mišljenju, pa ja sam samo čovjek."[24]

Prenose da su mu bili učinjeni sihiri i da je nekoliko dana bio začaran, ne znajući šta radi, čak mu se pričinjavalo da spolno opći sa ženama, a nije[25] i da pravi nešto što nije pravio.[26]

Drugi put prenose da je bio rastresen u namazu, pa nije znao koliko rekjata je klanjao[27] i da je zaspao u dubok san, čak su čuli kako hrče, a onda se probudio i klanjao bez abdesta.[28] Također, prenose da se naljutio i da je proklinjao i grdio onoga ko to ne zaslužuje, pa kaže: "Dragi Bože, ja sam samo čovjek, pa koje muslimane sam proklinjao i grdio, učini im to kao čišćenje i zaštitu."[29]

Još prenose da je jednom bio u ležećem položaju, otkrivenih stegana u Aišinoj kući. Ušao mu je Ebu Bekr, razgovarao s njim, a on nije promijenio položaj. Onda je ušao i Omer, i opet Poslanik nije promijenio položaj. Kada je Osman zatražio dozvolu da uđe, Poslanik je povukao svoju odjeću preko stegana. Kada ga je o tome upitala Aiša, odgovorio je: "Zar da se ne stidim čovjeka koga se meleki stide."[30]

Prenose da je Poslanik bio džunub, pa mu je prošao sabah i nije ga klanjao. Ima još mnogo ovakvih hadisa koje ne može prihvatiti ni razum, a ni vjera.[31]

---

23 E1-bidaja ve-n-nihaja, Ibn Kesir, prenio od Imama Ahmeda, Muslima, Ebu Davuda i Tirmizija

24 Sahih Muslim u knjizi Odlike, svez. 7., str. 95.; Musned Imam Ahmed, svez. 1., str. 163., svez. 3, str. 152.

25 Sahih Buhari, svez. 7., str. 29.

26 Sahih Buhari, svez. 4., str. 68.

27 Sahih Buhari, svez. 1., str. 123., svez. 2., str. 65.

28 Sahih Buhari, svez. l., str. 37. i 44. i 171.

29 Sunenu Darimi, knjiga Rikak

30 Muslim, knjiga Odlike Osmana, svez. 7., str. 117.

31 Sahih Buhari, svez. 3., str. 114.; svez. 7., str. 96.

A šije, oslanjajući se na Imame Ehli-bejta, poslanike smatraju čistim od ovakvih stvari, a posebno Muhammeda, s.a.v.a., i tvrde da je on čist i daleko od grijeha, greški i neposlušnosti Allahu, bilo da su to mali ili veliki grijesi. Tvrde da je on, a.s., zaštićen od greške, zaborava, rasijanosti, začaranosti i svega što muti razum. I ne samo to, nego da je daleko od svega što je u suprotnosti sa ljudskošću i lijepim ahlakom, kao što je jedenje na putu ili glasan smijeh ili šala lažući ili bilo šta što vrijedi kod svijeta za ružno i ne odobravaju to. A kamo li da Poslanik stavi obraz uz obraz svoje žene pred ljudima i zabavlja se s njom plešući crnački ples[32] ili da njegova žena krene u pohod da se trka s njom, pa jednom pobijedi on, a drugi put ona, pa joj kaže: "Ovo ti je za ono prvo."[33]

Šije, sve ove hadise koji su u suprotnosti sa nepogrješivošću poslanika, smatraju lažnim i izmišljenim od strane Emevija i njihovih pomagača, kao prvo. Drugo, da umanje vrijednost Božijeg Poslanika,, s.a.v.a. Treće, da nađu opravdanje za svoja loša djela i greške koje je zabilježila historija o njima. Pa ako je Božiji Poslanik, s.a.v.a., griješio i njime upravljale njegove strasti, kao što prenose u priči o tome kada je poželio Zejneb binti Džaheš kada je vidio kako češlja svoju kosu, a ona je bila žena Zejd ibn Harisa, pa je Poslanik rekao: "Neka je slavljen Allah koji srca prevrće!" Ili predaja gdje se govori da je Poslanik naginjao i najviše pažnje poklanjao Aiši, i da nije bio pravedan prema ostalim svojim ženama, pa su one jedanput, po Fatimi, a drugi put po Zejneb binti Džaheš poslale da mu kažu stihove o pravednosti.[34] Pa ako je Božiji Poslanik, s.a.v.a., učestvovao u ovakvim balovima, onda ne možemo prekoriti Muaviju ibn Ebi Sufjana, Mervana ibn Hakema, Amr ibn Asa, Jezida ibn Muaviju i sve halife koji su radili ono što povlači kaznu za sobom, dozvoljavali ono što je Allah, dž.š., zabranjenim učinio i ubijali nevine.

Imami Ehli-bejta, Imami šija, tvrde da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., bio zaštićen od grijeha. Kur'anske ajete koji govore o Poslanikovim grijesima kao: "Da ti oprosti Allah od onoga što je predhodilo od grijeha i budućih." Ili: "Allah je oprostio Poslaniku." i "Oprostio ti je Allah ono što si im dozvolio."; tumače na racionalano opravdan i prihvatljiv način.

Svi ovi ajeti ne kaljaju ugled i nepogrješivost Božijeg Poslanika, s.a.v.a., jer se to njima ne želi reći, a neki drugi ajeti imaju metaforičko, preneseno značenje, što arapi mnogo upotrebljavaju u svom govoru, pa je i Allah, dž.š., to upotrijebio u Kur'anu.

Ko želi više detalja i drugih činjenica može pogledati *El-Mizan fi tefsiri-l-Kur'an* od Allame Tabatabaia, *Tefsiru-l-kašif* od Muhameda Dževada Mugnija, *El-Ihtidžadž* od Tabersija i druge, jer ja sam ovom prilikom naumio da govorim uopšteno i pokažem vjerovanje obje grupe.

Ova knjiga ima za cilj da objasni ono što je mene uvjerilo i odredilo kod mog ličnog izbora mezheba koji uči o nepogrješivosti poslanika i njihovih opunomoćenika nakon njih, mezheba koji smiruje moj razum i otklanja svaku sumnju i zbunjenost.

Tvrdnja da je Poslanik nepogrješiv i zaštićen od pogreške samo u prenošenju Objave je obično brbljanje i za to ne postoji dokaz, jer ne postoji dokaz da je dio njegovog govora od Allaha, dž.š., a drugi dio od njega. Pa u prvom djelu je nepogriješiv, a u drugom može pogriješeti i nije zaštićen od grijeha.

---

32 Sahih Buhari, svez. 3., str. 228., svez. 2., str. 3., Knjiga praznika dva Bajrama

33 Musnedu Imam Ahmed ibn Hanbel, svez. 6., str. 75.

34 Sahih Muslim, svez. 7., str. 136., poglavlje odlike Aiše

Utječem se Bogu od ovakve tvrdnje protivrječne koja izaziva sumnju i kritiku svetosti religije.

Ovo me je podsjetilo na razgovor koji sam vodio sa nekim svojim prijateljima nakon moje spoznaje prave istine. Pokušao sam ih uvjeriti da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., nepogrješiv, a oni su pokušavali mene uvjeriti da je on nepogrješiv samo u prenošenju Objave. Među njima, je bio jedan profesor iz Tuzda, oblast Džerid,[35] a oni su bili poznati po znanju, oštroumnosti i inteligenciji. On je malo razmislio, a onda rekao: "Braćo, ja imam svoje mišljenje po ovom pitanju." Svi smo rekli: "Izvoli, reci to što imaš!"
Rekao je: "Ono što kaže naš brat Tidžani, a što tvrde šije, tačno je i na nama je da vjerujemo u nepogrješivost Poslanika, a ako ne onda će se uvući sumnja i u sam Kur'an!"
Upitali su: "A zašto to?" Odgovorio je: "Jeste li našli suru u Kur'anu ispod koje stoji Allahov potpis?"
Pod potpisom je mislio na pečat kojim se pečate ugovori i pisma kao dokaz o vlasniku i da je od njega poslano. Nasmijali su se svi na ovu dosjetku, ali je ona imala duboko značenje. Svaki čovjek, sem onog ko je fanatik, i razmišlja svojim razumom, pogodiće ga ova istina: vjerovanje da je Kur'an Allahov govor je vjerovanje u potpunu nepogrješivost prilikom prenošenja bez izdvajanja nekog dijela, jer niko ne može tvrditi da je čuo Allaha da govori, niti da je vidio Džibrila kako je donio Objavu od Allaha, dž.š.

Dakle, tvrdnja šija o nepogrješivosti Poslanika,, s.a.v.a., je ispravna, smiruje srce i prekida sumnje i spletke nefsa i šejtana, a prekida put smutljivcima, posebno neprijateljima islama, jevrejima, kršćanima i ateistima koji nastoje pronaći put kojim bi uništili naša vjerovanja i vjeru, razlog da kritikuju našeg Poslanika, s.a.v.a., a on je oslobođen od njih.

Prenosi Buharija u Sahihu, svez. 3., str. 152., u poglavlju Šehadetu-l-eama: "Pripovijedao nam je Ibn Ubejd ibn Mejmun: Obavijestio nas je Isa od Aiše da je rekla: Čuo Poslanik, a.s., čovjeka kako uči Kur'an u džamiji, pa je rekao: 'Neka mu se Allah smiluje, podsjetio me je na taj i taj ajet koji sam ispustio iz te i te sure.'" Čitaj i čudi se ovome Poslaniku koji ispušta ajete, i da nije bilo ovog slijepca koji ga je podsjetio na te ajete bili bi zaboravljeni! Estagfirullah!

[35] Oblast Džerid je na jugu Tunisa, udaljeno od Kafse 92 km i tu se nalazi kabur Ebu Kasima Sabija, poznatog pjesnika i Hidr Husejna koji je bi na čelu Azhara i mnogi tuniski alimi su rođeni ovdje.

Vjerovanje o imametu kod šija i kod sunija

Ovo poglavlje ima za cilj istražiti temu velikog Imameta za muslimane, a to znači hilafet i vlast, vođenje i upravljanje.

Obzirom da se moja knjiga oslanja na poređenje između mezheba ehlu sunne vel-džemaata i mezheba šija imamija, na meni je da pokažem osnove imameta kod obje grupe da bi se čitaocu razjasnilo koji su temelji na koje se oslanja svaka od dvije grupe i tako sazna ono što je mene uvjerilo da prihvatim promjenu, ostavim ono na čemu sam bio do tada.

Imamet kod šija je jedna od osnova vjere zbog velike važnosti i opasnosti koje se vežu za ovu instituciju, a to je vođenje najboljeg ummeta koji se pojavio i zbog mnogobrojnih odlika na kojima počiva vođenje i jedinstvenih osobina. Samo neke ću spomenuti: znanje, hrabrost, blagost, čednost, bogobojaznost, dobrostivost itd.

Šije vjeruju da je imamet božanski položaj koji Allah, dž.š., povjerava onim robovima koje On odabere da preuzme tu osjetljivu ulogu, a to je vođenje svijeta poslije Poslanika,, s.a.v.a.,

Na osnovu ovoga, Imam Ali ibn Ebi Talib je bio Imam, vođa muslimana po Allahovom izboru. Allah, dž.š. je objavio Svome Poslaniku, s.a.v.a., da imenuje Alija za svoga nasljednika pred ljudima, što je Poslanik i uradio poslije oproštajnog hadža u mjestu Gadir Hum, nakon čega mu je narod položio prisegu. Ovo kažu šije.

Ehli sunnet, također, govori o obavezi imameta za vođenjem ummeta, ali oni ummetu daju pravo izbora svoga Imama i vođe. Pa je Ebu Bekr ibn Ebi Kuhafe bio vođa muslimana po njihovom izboru poslije smrti Božijeg Poslanika, s.a.v.a., koji je šutio o pitanju hilafeta i ništa nije o tome objasnio ummetu, pa je ostavio da se to riješi putem dogovora ljudi.

Gdje je istina?

Ako istraživač pogleda tvrdnje obje strane i udubi se u njihove dokaze bez pristrasnosti, naći će istinu, bez ikakve sumnje. Evo ja ću vam izložiti istinu do koje sam došao na sljedeći način:

1. Imamet u Časnom Kur'anu:

Uzvišeni Allah kaže: “A kada je Ibrahima Gospodar njegov s nekoliko zapovijedi na iskušenje stavio, pa ih on potpuno izvršio, Allah je rekao: ‘Učiniću da ti budeš ljudima imam, vođa!’ – ‘I neke moje potomke!’ -zamoli on.- ‘Obećanje moje neće obuhvatiti nevjernike’ -kaza On.” (Beqare, 124)

U ovom ajetu, Allah nam objašnjava da je imamet božanski položaj koji Allah daje kome hoće od Svojih robova, iz Njegovih riječi: “Učiniću da ti budeš Ijudim imam!” Kao što objašnjava da je imamet povjeravanje od Allaha, dž.š., koje postižu samo

dobri robovi, a koje Allah odabere za ovaj položaj, a negira ga silnicima koji ne zaslužuju Allahovo povjerenje.

Uzvišeni kaže: “Učinismo ih imamima da upućuju po zapovijedi Našoj, i objavismo im da čine dobra djela, i da molitvu obavljaju, i da milostinju udjeljuju, a samo su se Nama klanjali.” (Anbiya, 73)

Subhanehu ve teala kaže: “Između njih smo Mi imame, vođe, određivali i oni su, odazivajući se zapovijedi Našoj, na pravi put upućivali, jer su strpljivi bili i u dokaze Naše čvrsto vjerovali.” (Sedžda, 24)

Također kaže: “A Mi smo htjeli da one koji su na Zemlji tlačeni, milošću obaspemo i da ih imamima, vođama, i nasljednicima učinimo.” (Qasas, 5)

Neki zamišljaju da se iz ovih navedenih ajeta pod imametom podrazumijeva poslanstvo, a to je greška u općenitom razumjevanju imameta, jer svaki poslanik je bio vjerovjesnik i imam, a nije svaki imam bio poslanik ili vjerovjesnik!

U vezi ovoga, Allah, dž.š., je pojasnio u Kur'anu da Njegovi dobri robovi mogu moliti za ovaj častan položaj, jer smatraju čašću upućivanje ljudi i na taj način, postizanje velike nagrade. Allah, dž.š., kaže: “I oni koji ne svjedoče lažno, i koji, prolazeći pored onoga šio ih se ne tiče, prolaze dostojanstveno, i oni, koji, kada budu opomenuti dokazima Gospodara svoga, ni gluhi, ni slijepi ne ostanu, i oni koji govore: “Gospodaru naš, podari nam u ženama našim i djeci našoj radost i učini nas imamima, vođama, bogobojaznim!’” (Furqan, 71-74)

Kur'ani-kerim upotrebljava riječ *imamet* za potvrđivanje protiv vođa i vladara silnika koji vode na krivi put svoje sljedbenike i narode i vode ih u fesad i kaznu i na dunjaluku i na ahiretu. U Kur'anu ćemo naći pripovijedanje o faraonu i njegovoj vojsci: “A bili smo ih učinili imamima, vođama, koji su pozivali u ono zbog čega se ide u vatru, a na Sudnjem danu niko im neće pomoći i propratismo ih prokletstvom na ovom svijetu, a na onom svijetu biće od svakog dobra udaljeni.” (Qasas, 41-42)

Na ovim osnovama, riječi šija su bliže onome što i Kur'an potvrđuje jer je Allah, dž.š., to tako objasnio da se nimalo ne ostavlja mjesta sumnji da je imamet božanski položaj koji Allah negira silnicima. Obzirom da su svi ashabi, sem Alija, bili mušrici jedno vrijeme prije prihvatanja islama, oni su dakle time bili jedno vrijeme zalimi i ne zaslužuju da im Allah, dž.š., ukaže povjerenje odabravši ih za hilafet i vođenje. Ostaje tvrdnja šija da samo Imam Ali ibn Ebi Talib zaslužuje da ga Allah odabere za imama, jer se on nije klanjao nikom sem Allahu. Allah mu je prosvijetlio lice, jer se nikad nije poklonio idolu, kao ostali ashabi. Ako neko kaže da se prihvatanjem islama briše ono odprije, da, ali ostaje velika razlika između onog ko je bio mušrik, Bogu druga pripisivao, pa se pokajao i ko je bio potpuno čist, ne obožavajući nikog sem Allaha, dž.š.

2. Imamet u Poslanikovom sunnetu

Božiji Poslanik, s.a.v.a., je mnogo govorio o imametu, što prenose i sunije i šije u svojim knjigama i musnedima. Nekad o imametu govori upotrijebivši riječ imamet, nekad hilafet, nekad vilajet (vođenje) ili imaret (upravljanje).

O imametu Božiji Poslanik kaže: “Najbolji vaši imami su oni koje vi volite i koji vas vole, na koje vi donosite salavate i koji na vas donose salavate. A najgore vaše vođe su oni koje vi mrzite, a i oni mrze vas, koje vi proklinjete, a i oni proklinju vas.”

Rekli su: “Božiji Poslaniče, hoćemo li im se suprotstaviti sabljom?” Odgovorio je: “Ne, sve dok medu vama obavljaju namaz.”[36]

Božiji Poslanik, s.a.v.a., je rekao: “Poslije mene će biti vođa koji neće slijediti moju uputu, niti oponašati moj sunnet. Među njima će biti ljudi čija srca su šejtanska srca u ljudskom tijelu.”[37]

O hilafetu je Poslanik, s.a.v.a., rekao: “Vjere će biti i kada dođe kijametski dan ili vi ćete imati dvanaest halifa, svi iz plemena Kurejš.”[38]

Od Džabira ibn Semre kaže: Čuo sam Božijeg Poslanika, s.a.v.a., da kaže: “Islam će imati ugled dok ima dvanaest halifa.”, zatim je rekao riječ koju nisam razumio, pa sam upitao svog oca: “Šta kaže?” Rekao je: “Svi iz plemena Kurejš.”[39]

O upravljanju (imaretu) Poslanik, s.a.v.a., kaže: “Imaćete one koji će upravljati, pa ćete ih upoznati i zanijekati. Ko upozna, oslobođen je, a ko zaniječe propapo je. Ko bude njima zadovoljan i slijedi ih spašen je.“ Rekli su: ‘Hoćemo li se boriti protiv njih?’ Rekao je: ‘Ne, sve dok obavljaju namaz.’”[40]

Poslanik, s.a.v.a., još kaže upotrijebivši riječ *imaret*: “Biće dvanaest emira, upravljača, svi iz plemena Kurejš.”[41]

Božiji Poslanik, s.a.v.a., upozorava svoje ashabe: “Željećete upravljanje, a na Sudnjem danu to će biti kajanje, blago dojilji, a nesretno je ono što je odbijeno od dojenja.”[42]

Hadis u kojem se koristi riječ *vilajet* (vođenje): “Nijedan vođa koji je uzeo da se brine o muslimanima, a umro je varajući ih, neće biti a da mu Allah ne zabrani Džennet.”[43]

Hadis sa riječju *vilajet*: “Narod je djelotvoran sve dok ih vodi dvanaest vođa, svi iz plemena Kurejš.”[44]

Nakon ovog kratkog izlaganja o razumijevanju imameta ili hilafeta u Kur'anu i sunnetu, a bez ikakvog objašnjenja, pa oslonivši se samo na sahihe ehlu sunneta, a bez šitskih izvora, pitanje hilafeta dvanaestorice sviju iz plemena Kurejš, kod šija je pitanje po kojem se ni dvojica ne razmimoilaze, i u koje nema nikakve sumnje. A neka sunijska ulema tvrde da je Poslanik, s.a.v.a., rekao: “Poslije mene će biti dvanaest halifa, svi iz plemena Benu Hašim.”[45]

Od Šeabija od Mesruka kaže: “Dok smo bili kod Ibn Mesuda i pokazivali mu naše mushafe, upitao ga je neki mladić: ‘Je li vam povjerio vaš Poslanik koliko halifa će biti poslije njega?’ Odgovorio je: ‘Ti si mlad, a još niko prije tebe me nije pitao to. Da, povjerio nam je naš Poslanik, s.a.v.a., da će poslije njega biti dvanaest halifa, kao broj starješina Benu Israila.’”[46]

---

36 Sahih Muslim, svez. 6., str. 24., pogl. Hijaru-1-eimma ve širaruhum.
37 Sahih Muslim, svez. 6., str. 20., pogl. Emr bi luzumi-1- džemaati inde zuhuri-1- fiten.
38 Sahih Muslim, svez. 6., str. 4., pogl. En- nas tebeu li Kurejš.
39 Sahih Muslim, svez. 6., str.3.; Sahih Buhari, svez. 8., str. 105 i 128
40 Sahih Muslim, svez. 6., str. 23., pogl. Vudžubu-1- inkar ale-1- umerai.
41 Sahih Buhari, svez. 8., str. 127., pogl. Istihlaf.
42 Sahih Buhari, svez. 8., str. 106., pogl. Ma jukrehu ale-1- hirsi ale-1- imare.
43 Sahih Buhari, svez. 8., str. 106., pogl. Ma jukrehu ale-1- hirsi ale-1- imare.
44 Sahih Muslim, svez. 6., str. 3., pogl. Hilafet fi Kurejš.
45 Jenabiu-1-meveddeti, svez. 3., str. 104.
46 Jenabiu-1- meveddeti, svez. 3., str. 105.

Poslije ovoga, izložiću tvrdnje obiju grupa o istinitosti onoga na šta se pozivaju kroz jasne tekstove. Prodiskutovat ćemo tumačenje svake grupe po ovom osjetljivom pitanju koje je razdvojilo muslimane odmah poslije Poslanikove smrti pa do današnjih dana. Iz tog razmimoilažena muslimana nastali su mezhebi, grupe i škole mišljenja, a bili su jedan ummet. Sva razilaženja, nastala medu muslimanima, bilo po pitanju fikha, tumačenja Kur'ana ili razumijevanja Poslanikove sunne, početak i razlog je hilafet. A ko zna šta je hilafet postao poslije izbora Ebu Bekra u Benu Sekifi, postao je nešto čijim uzrokom se negiraju sahih hadisi i jasni ajeti, a da bi se potvrdila ispravnost izmišljaju se novi hadisi koji nemaju nikakve osnove u Poslanikovoj sunni. Ovo me podsjeća na Izrael i činjenicu da su se vladari Arapa okupili i složili da ne priznaju Izrael, da nema s njima nikakvih pregovora, a ni mira, i da ono što je uzeto silom vratiće se samo silom. Nekoliko godina poslije, ponovo su se okupili, ovaj put da prekinu veze sa Egiptom koji je priznao postojanje cionista. Nekoliko godina poslije, ponovo obnavljaju veze sa Egiptom i ne ostavljaju nikakvo pitanje zbog njihove veze sa Izraelom. A Izrael nije priznao nikakva prava palestinskom narodu, niti je promijenio svoje stanovište, naprotiv, pojačao je pritisak i tlačenje palestinaca. Historija se ponavlja, a Arapi se navikli da prihvataju činjenice.

Mišljenje ehli sunneta ve-1- džemaata o hilafetu

Njihovo mišljenje je poznato, a to je da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., umro a da nije nikog odredio za njegovog nasljednika, halifu. Ali mjerodavne ličnosti od ashaba su se okupile u Benu Sekifi i povjeravaju vlast Ebu Bekru Siddiku, zbog njegovog položaja kod Poslanika, s.a.v.a., a i zato što mu je Poslanik rekao da predvodi džemat kada je on bio bolestan. Rekli su: "Božiji Poslanik je bio zadovoljan njime u nečemu što je vezano za naš dunjaluk?" Njihove riječi su sažete u sljedećem:

1. Poslanik nikog nije odredio za halifu.
2. Halifa se odabire samo šurom (dogovaranjem).
3. Postavljanje Ebu Bekra za halifu bilo je od strane poznatih ashaba.

Da, ovo je bilo i moje mišljenje dok sam pripadao malikijskom mezhebu, koje sam branio svim snagama i dokazivao ajetima o šuri. Sav trud sam ulagao da dokažem da je islam vjera demokratije i da je islam prvi koji je to uveo, a čime se hvale napredne, civilizovane zemlje.

Kažem: Ako Zapad nije znao za republički, narodni sistem do 19. vijeka islam ga je poznavao od 16. vijeka.

Ali, poslije moga susreta sa šitskom ulemom i iščitavanja njihovih knjiga, nakon što sam vidio njihove uvjerljive dokaze, a koji se nalaze u našim knjigama, promijenio sam svoje mišljenje sa upotpunjenjem dokaza, jer ne priliči Allahu, dž.š., da ostavi ummet bez Imama, a On kaže: "Ti si onaj koji opominje, a svaki narod ima onog ko ga upućuje." Kao što ne dolikuje milosti Božijeg Poslanika, s.a.v.a., da ostavi svoj ummet bez čobana, a posebno, ako znamo da se on bojao cijepanja svoga ummeta[47], povratka na staro[48], rivalstva u dunjalučkim stvarima[49], pa da čak jedni druge udaraju po vratovima[50] i slijede običaje jevreja i kršćana.[51]

---

47 Tirmizi, Ebu Davud, Ibn Madže, Musned Ahmeda, svez. 2., str. 332.
48 Sahih Buhari, svez. 7., str. 209., pogl. Havd, svez. 5., str. 192.
49 Sahih Buhari, svez. 4., str. 63.
50 Sahih Buhari, svez. 7., str. 112.

Pa kada majka pravovjernih, Aiša, kćerka Ebu Bekrova, šalje poruku Omeru ibn Hatabu nakon što je ranjen, pa kaže: "Imenuj nekog za halifu nad ummetom Muhammedovim, nemoj ih zanemariti poslije tebe, ja se bojim fitne među njima."[52]

Pa i Abdullah ibn Omer je došao kod svog oca kada je ranjen, pa mu rekao: "Ljudi misle da ti nećeš nikog imenovati za halifu. Ako imaš čobana za deve ili ovce, pa ti on dođe, a njih ostavi, one će se sve raspršiti i pogubiti. Onda je pažnja i čuvanje ljudi još teže i ozbiljnije."[53]

I sam Ebu Bekr, koga su muslimani izabrali za halifu šurom, krši ovo pravilo i žuri da imenuje Omera za halifu poslije njega da bi time presjekao narastajuće razlike, cijepanja i fitnu. O tome govori i Imam Ali kada je Omer vršio pritisak na njega da položi prisegu Ebu Bekru: "Muzi mlijeko, imaš udio u njemu. Ako danas prištediš, sutra ćeš imati koristi!"[54]

Ako Ebu Bekr nije imao povjerenja u šuru, kako onda možemo povjerovati da ju je Božiji Poslanik, s.a.v.a., ostavio kao validnu, a da nikog nije odredio za halifu. Je li moguće da on nije znao ono što su znali Ebu Bekr, Aiša i Abdullah ibn Omer i što su svi ljudi znali sami po sebi, a zbog razmimoilaženja mišljenja i različitosti želja kada im se da pravo izbora, a posebno kada se radi o vlasti i položaju halife, kao što se, stvarno i dogodilo prilikom izbora Ebu Bekra na dan Sekife. Vidjeli smo suprotstavljanje prvaka ensarija Saad ibn Ubade, njegovog sina Kajs ibn Saada, Alija ibn Ebi Taliba, Zubejr ibn Awama,[55] Abbas ibn Abdul Muttaliba i ostalih iz Benu Hašima i nekih ashaba koji su smatrali da Ali ima pravo na hilafet pa su ostali u njegovoj kući i izostali sa polaganja prisege, pa im je čak bilo zaprijećeno da će biti spaljeni ako ne polože prisegu.[56]

Suprotno ovome, vidimo da šije imamije potvrđuju upravo ono što je suprotno tvrdnjama ehli sunneta i tvrde da je Božiji Poslanik odredio Alija za halifu, govorio o tome više puta, a najpoznatije je ono što je rekao u Gadir Humu.

Ako pravednost traži od tebe da saslušaš svoga neprijatelja da bi naveo svoje mišljenje i dokaze po pitanju kojem se razilaziš s njim, a kako onda ako tvoj neprijatelj navede kao dokaz ono što si ti sam posvjedočio da se dogodilo.[57]

Dokaz šija nije slab da bi se mogle zatvoriti oči pred njim ili ga lahko zaboraviti. Stvar je vezana za ajete iz Kur'ana, objavljeni po ovom pitanju, a Božiji Poslanik, s.a.v.a., je tome pridavao veliku važnost tako da se o tome pričalo na sve strane. Knjige historije i hadisa su to bilježile, a prenosioci pisali generacijma poslije.

1. Vlast Alija spomenuta u Kur'anu:

Uzvišeni Allah kaže: "Vaši vladari su samo Allah i Poslanik Njegov i oni koji vjeruju, i koji dok molitvu obavljaju zekat daju, a oni su na rukuu (u namazu). Onaj ko za vladara i zaštitnika uzme Allaha i Poslanika Njegova i vjernike - pa, Allahova strana će svakako pobijediti." (Ma'ide, 55- 56)

---

51 Sahih Buhari, svez. 4., str. 144., svez. 8., str. 151.
52 Imamet ve sijaset, Ibn Kutejbe, svez. 1., str. 28.
53 Sahih Muslim svez. 6., str. 5., pogl. Istihlafve terkuhu
54 Imamet ve sijaset, Ibn Kutejbe, svez. 1., str. 18.
55 Sahih Buhari, svez. 8., str. 26., pogl. Redžmu habla mine-z-zina.
56 Tarihu-1-hulefai, Ibn Kutejbe, svez. 1., str. 18. i dalje.
57 Svaki dokaz koji šije imaju za to, ima potvrdu u sunijskim knjigama.

Prenosi Imam Ebu Ishak Saalebi u svom velikom tefsiru (Ebu Ishak Ahmed ibn Muhammed ibn Ibrahim Nejšaburi Saalebi umro 337. h. Ibn Halkan za njega kaže: Bio je neuporediv i jedinstven u svom vremenu u tefsiru i vjerodostojnom prenošenju.) sa senedom do Ebu Zerra Gaffarija kaže: "Čuo sam Božijeg Poslanika, s.a.v.a., sa ova dva uha, a ako nisam neka ogluhnem i vidio sam ga sa ova dva oka, a ako nisam neka oslijepim, da kaže: Ali je vođa vjernika, a borac protiv nevjernika, pomognut je onaj ko njega pomogne, a ponižen je onaj ko njega ponizi.' Klanjao sam sa Božijim Poslanikom toga dana, onda je u džamiju ušao neki siromah pitajući za pomoć. Niko mu ništa nije dao. Ali je tog momenta bio na rukuu, pa mu je dao znak malim prstom na kojem je bio prsten. Ovaj siromah je došao i uzeo prsten sa njegovog malog prsta. Onda je Poslanik, s.a.v.a., ponizno zamolio Allaha, dž.š.: "Dragi Bože, i moj brat Musa Te je molio: 'Gospodaru moj, učini prostranim prsa moja, i olakšaj zadatak moj, odriješi uzao sa jezika mog da bi razumjeli govor moj i podaj mi za pomoćnika iz porodice moje Haruna, brata mog, osnaži me njime i učini drugom u zadatku mome, da bismo Te mnogo hvalili i da bismo Te mnogo spominjali. Ti, uistinu, znaš za nas.', i onda si mu objavio: 'Udovoljeno je molbi tvojoj, o Musa!' Dragi Bože, ja sam Tvoj rob i poslanik, učini prostranim prsa moja i olakšaj zadatak moj i podaj mi za pomoćnika iz porodice moje Alija i osnaži me njime!' Ebu Zerr kaže: 'Tako mi Allaha, Božiji Poslanik nije završio posljednju riječ ove svoje dove, a spustio se Džibril sa ovim ajetom: 'Vaši vladari su samo Allah i Poslanik Njegov i oni koji vjeruju, koji molitvu dok obavljaju zekat daju, a oni su na ruknu. Onaj ko za vladara i zaštitnika uzme Allaha i Poslanika Njegova i vjernike - pa, Allahova strana će svakako pobijediti.'"[58]

Kod šija nema nikakve sumnje da je ovaj ajet objavljen o Aliju, a što prenose Imami Ehli-bejta. Ovo se prenosi u mnogim knjigama koje su priznate kod šija, kao što su:
1. Biharu-1- envar, Medžlisi
2. Isbatu-1-hudat, Hurr Amuli
3. Tefsiru-1-mizan, Tabatabai
4. Tefsiru-1-kašif, Muhammed Dževad Mugnije
5. El-Gadir, Allama Emini i mnoge druge njegove knjige

Da ovaj ajet govori i odnosi se na Imama Alija, prenose i mnoga ulema ehli sunneta , a ja ću ovdje navesti samo učenjake iz područja tefsira:

1. Tefsir e1-Keššaf, Zamahšeri, svez. 1., str. 649.
2. Tefsir Taberi, svez. 6., str. 288.
3. Zadu-1-mesir fi ilmi-1-tefsir, Ibn Dževzi, svez. 2., str. 383.
4. Tefsir Kurtubi, svez. 6., str. 219.
5. Tefsir Fahru Razi, svez. 12., str. 26.
6. Tefsir Ibn Kesir, svez. 2., str. 71.
7. Tefsir Nesefi, svez. 1., str. 289.
8. Ševahidu-1-tenzil, Haskani Hanefi, svez. s, str. 161.
9. Ed-derra-1-mensur fi tefsiri-1-mensur, Sujuti, svez. 2., str. 293.
10. Esbabu- n-nuzul, Imam Vahidi, str. 148.
11. Ahkamu-1-Kur'an, Džessas, str. 4., str. 102.
12. Et-teshil li ulumu-1-tenzil, Kelebi, svez. 1., str. 181.

Ono što nisam spomenuo od knjiga ehli sunneta mnogo je više od ovoga što sam naveo.

---

[58] Prenose svih šest sahiha, Sahih Nesai, Musned Ahmed, Ibn Hadžer u *Es- savaik*, a prenosi i Ibn Ebi Hadid u Šerhu Nehdžu-l-belage.

2. Slijedeći ajet koji se odnosi na vladavinu Alija

Uzvišeni Allah kaže: "O Poslaniče, obznani ono što ti je objavljeno od Gospodara tvoga - ako ne učiniš, onda nisi dostavio poslanicu Njegovu - a Allah će te od ljudi štititi." (Ma'ida, 67)

Neki mufessiri ehhi sunneta kažu da je ovaj ajet objavljen na početku poziva, kada je Božiji Poslanik, s.a.v.a., postavio čuvare da ga čuvaju, iz straha da ga neprijatelji ne ubiju, pa kada je objavljeno: "...a Allah će te od ljudi štititi...", rekao je: "Vi sada idite, mene će Allah štititi."

Prenosi Ibn Džeriri i Ibn Merdevih od Abdullaha ibn Šekika da je rekao: "Božijeg Poslanika su stalno pratili dok nije izašao i rekao: 'O ljudi, pridružite se svome društvu, mene Allah štiti od ljudi.'"[59]

Prenosi Ibn Habban i Ibn Merdevih od Ebu Hurejre da je rekao: "Kada bi bili sa Božijim Poslanikom, s.a.v.a., na putovanju, njemu bi ostavljali najvisočije drvo sa najviše hlada, da sjedne ispod njega. Sjeo je toga dana i svoju sablju objesio o drvo. Došao je neki čovjek, uzeo ga i rekao: 'Muhammede, ko će te odbraniti od mene?' Božiji Poslanik, s.a.v.a., je rekao: 'Allah će me odbraniti od tebe. Ostavi tu sablju!' I ovaj čovjek je položio sablju, pa je objavljen ajet: 'a Allah će te od ljudi štititi.'"[60]

Prenosi Tirmizi i Hekem i Ebu Neim od Aiše da kaže: "Poslanika, s.a.v.a., su čuvali dok nije objavljeno: 'a Allah će te od ljudi štititi' pa je on izvadio glavu kroz kubbe i rekao: 'O ljudi, idite, mene Allah štiti!'"

Prenosi Taberani i Ebu Neim u *Delail* i Ibn Merdevih i Ibn Asakir od Ibn Abbasa da kaže: "Poslanik, s.a.v.a., je bio čuvan. Njegov amidža Ebu Talib je svaki dan slao s njim nekog iz Benu Hašima da ga čuvaju, pa je Poslanik rekao: 'Amidža, mene Allah štiti i nema više potrebe da nekog šalješ sa mnom.'"

Ako pogledamo sve ove hadise, naći ćemo da nisu ispravni, pa čak i u kontekstu ovog kur'anskog ajeta. Svi ovi hadisi govore o tome da je ovaj ajet objavljen na početku pozivanja, a neki tvrde da je objavljen za vrijeme života Ebu Taliba, dakle prije hidžre na mnogo godina. A posebno rivajet od Ebu Hurejre u kojem se kaže: "Kada bi išli na putovanje sa Božijim Poslanikom, ostavljali bi njemu najvisočije drvo..." Ovaj hadis je očito izmišljen, jer Ebu Hurejre nije znao za islam, niti za Poslanika sve do 7. g. po hidžri, kako on sam svjedoči za sebe.[61] Pa kako ovo može biti tačno. Svi mufesiri, šijski i sunijski, se slažu da je sura Ma'ida objavljena u Medini i ona je posljednje što je objavljeno od Kur'ana!

Prenose Ahmed i Ebu Ubejde o odlikama ove sure, Nuhas u *Nasih*, Nesai i Ibn Munzir i Hakim i Ibn Merdevih i Bejheki u svom sunenu od Džubejra ibn Nefira da kaže: "Obavio sam hadždž pa sam otišao kod Aiše. Ona je rekla: 'Je li meni, Džubejre, učiš suru Ma'ide?' Odgovorio sam: 'Da.' Onda je rekla: 'To je posljednja sura koja je objavljena. Što nađete u njoj da je halal, smatrajte ga dozvoljenim, a što nađete da je haram, smatrajte ga zabranjenim!'"[62]

---

59 Ed-derru-1-mensur fi tefsiri-1- mensur, svez. 3., str. 119.

60 Ed-derru-1-mensur fi tefsiri-1- mensur, svez. 3., str. 119.

61 Feethu-1-bari, svez. 6., str. 31.; Bidaje ve nihaje, svez. 8., str. 102.; Sejru ealami- n- nubela, svez. 2., str. 436.; Isabet, Ibn Hadžer, svez. 3., str. 287.

62 Ed- derru-1- mensur li tefsir bi-1-mensur, Sujuti, svez. 3., str. 3.

Prenosi Ahmed i Tirmizi, a Hakim ga smatra vjerodostojnim, i Ibn Merdevih i Bejheki u svom sunenu od Abdullaha ibn Amra da kaže: "Posljednja objavljena sura je Maida."[63]

Prenosi Ebu Ubejd od Muhammeda ibn Kaaba Kurtuni da kaže: "Sura Ma'ida je objavljena Božijem Poslaniku, s.a.v.a., na hadždžetul-vedaa (Oprosnom hadždžu), i to između Mekke i Medine. On je bio na devi, pa joj se rascijepila plećka, i onda je Poslanik, s.a.v.a., sišao s nje."[64]

Prenosi Ibn Džerir od Rebie ibn Enesa da kaže: "Sura Ma'ida je objavljena Božijem Poslaniku, s.a.v.a., na putovanju sa Oprosnog hadždža, dok je jahao na devi, pa je ona kleknula od težine te sure."[65]

Prenosi Ebu Ubejd od Damre ibn Habiba i Atijje ibn Kajsa da njih dvojica kažu: "Božiji Poslanik, s.a.v.a., je rekao: "Sura Ma'ida je posljednja objavljena sura. Smatrajte dozvoljenim ono što je u njoj objavljeno da je halal i zabranjenim ono što je u njoj objavljeno da je haram."[66]

Kako onda razuman, pravedan čovjek može poslije svega ovoga prihvatiti tvrdnju da je ova sura objavljena na početku poslanstva?! A to zato što odstupa od njenog stvarnog značenja. Još dodajem da i šije smatraju da je sura Ma'ida posljednje što je objavljeno od Kur'ana, a ovaj ajet: "O Poslaniče, obznani ono što ti je objavljeno od Gospodara tvoga...", i koji se zove ajetu-l-belag, objavljen Božijem Poslaniku, s.a.v.a., 18 zul-hidždžeta, odmah poslije Oprosnog hadždža, u mjestu Gadir Hum, a prije nego što je Poslanik, s.a.v.a., imenovao Imama Alija za svoga nasljednika pred okupljenim svijetom, a bio je četvrtak. Melek Džebril je donio ovaj ajet pet sati kada je prošlo od dana, pa je rekao: "O Muhammede, Allah uči selam na tebe i kaže ti: 'O Poslaniče, obznani ono što ti je objavljeno od Gospodara tvoga - ako ne učiniš, onda nisi dostavio poslanicu Njegovu - a Allah će te od ljudi štititi."

Allahove riječi: "...ako ne učiniš onda nisi dostavio poslanicu Njegovu...", su jasan dokaz da se poslanstvo završilo ili je skoro na završetku, ali je ostala samo jedna važna stvar, bez koje vjera ne bi bila potpuna.

Iz ajeta se osjeća da se Poslanik bojao da ga svijet u laž ne utjera ako bi im rekao ovu vrlo osjetljivu stvar, ali Allah nije odgađao mjesto za to, jer se okupilo sa Poslanikom više od 100.000 ljudi na hedždžetu-1-vedaa, a srca su im još uvijek bila pod uticajem hadždža i tužna zbog navještenja Poslanikove smrti i njegovih riječi njima: "Možda se više neću sastati sa vama poslije ove godine. Izgleda da će doći poslanik moga Gospodara da me pozove, pa ću se morati odazvati." A oni će se rastaviti na povratku svojim kućama i možda im se neće pružiti druga prilika da se sastanu u tako velikom broju. Gadir Hum je raskrsnica puteva i Božiji Poslanik, s.a.v.a., nikako nije mogao propustiti ovakvu priliku. Objavljeni ajet prijeti da je cijela poslanica ovisna o ovom obznanjivanju, a Allah, dž.š., mu garantuje zaštitu od ljudi i nema mjesta strahu od njihovog utjerivanja u laž. Pa, koliko je poslanika prije njega u laž utjerivano, ali ih to nije spriječilo od prenošenja onoga što im je naređeno, a na Poslaniku je samo da prenosi, mada Allah unaprijed zna da je njima Istina odvratna (Zuhruf, 78) i da će biti onih koji neće u nju vjerovati (Haqqa, 49)

---

63 Ibid.
64 Ibid., svez. 3., str. 4.
65 Ibid., svez. 3., str. 4.
66 Ibid.

Bez obzira na sve ovo, Allah ih ne bi ostavio bez uspostavljanja dokaza protiv njih, da ne bi ljudi nakon Poslanika nikakva opravdanja pred Allahom imali. A Allah je silan i mudar. (Nisa, 165)

Božiji Poslanik, s.a.v.a., ima lijep primjer u svojoj braći poslanicima prije njega koje su njihovi narodi u laž utjerivali. Uzvišeni Allah kaže: "A to što te oni smatraju lažnim, - pa i prije njih su narod Nuhov, i Ad, i Semud poslanike smatrali lažnim, i narod Ibrahimov i narod Lutov, i stanovnici Medjena, a lažnim je smatran i Musa, i Ja sam nevjernicima vremena davao, zatim sam, ih kažnjavao, i kakva je samo bila kazna Moja!" (Hadž, 42- 44)

Ako ostavimo pristrasnost koja nas ograničava i želju da naš mezheb pobijedi, naći ćemo da je ovo objašnjenje prihvatljivo za naš razum i slaže se sa kontekstom ajeta i događaja koji su mu prethodili, a i slijedili.

Mnoga naša ulema prenosi da je ovaj ajet objavljen u Gadir Humu, a po pitanju postavljanja Imama Alija za halifu, te rivajete smatraju vjerodostojnim i u tome se slažu sa svojom braćom šijama. Kao primjer navešću samo neke od sunijske uleme:

1. Hafiz Ebu Neim u Nuzulu-1-Kur'an
2. Imam Vahidi u Esbabu-n-nuzul, str. 150.
3. Imam Ebu Ishak Sealebi u Tefsiru- i- kebir
4. Hakim Haskani u Ševahidu-1-tenzii li kavaidi-1-tafdil, svez. 1., str. 187.
5. Dželaludin Sujuti u Ed- Derru- i-mensur fi tefsiri bi-1-mensur, svez. 3., str. 117.
6. Fahru Razi u Tefsir Kebir, svez. 12., str. 50.
7. Muhamed Rešid Tida u Tefsiru-1-minar, svez. 2., str. 86.; svez. 6., str. 463.
8. Tarih Dimešk, Ebu Asakir, Šafii, svez. 2., str. 86.
9. Fethu-1-kadir, Ševkani, svez. 2., str. 60.
10. Metalibu-s-suul, Ibn Talha Šafii, svez. 1., str. 44.
11. El-fusul el-muhimma, Ibn Sabbag Maliki, str. 25.
12. Jenabiu-1-mevedde, Kanduzi Hanefi, str. 120.
13. El-milel ve-n-nihel, Šehristani, svez. 1., str. 163.
14. El-Vilaja, lbn Džerir Taberi.
15. El-vilaja, Ibn Seid Sidžistani.
16. Amedetu-1-kari fi šerhi Buhari, Bedruddin Hanefi, svez. 8., str. 584.
17. Abdulvehab Buhari, Tefsiru-1- Kur'an
18. Elusi, Ruhu-1-meani, svez. 2., str. 384.
19. Hamevajni, Feraidu-s-sematin, svez. 1., str. 185.
20. Sejjid Sadik Hasan Han, Fethu-1-bejan fi mekasidi-1-Kur'an, svez. 3., str. 63.

Ovo je samo mali dio, a ima još mnogo sunijske uleme, a spomenuo ih je Amini u knjizi *Gadir*.

Šta je uradio Božiji Poslanik, s.a.v.a., kada mu je njegov Gospodar naredio da prenese ono što mu je objavljeno? Šije kažu da je on okupio svijet na jedno mjesto, a to je Gadir Hum i da im je održao dugu hutbu i tražio je da sami posvjedoče, pa su posvjedočili da im je on, s.a.v.a., preči od njih samih, a onda je podigao Alijevu ruku i rekao: "Kome sam ja bio vladar i zaštitnik, Ali mu je vladar i zaštitnik. Dragi Bože, zaštiti onoga ko njega štiti, a budi neprijatelj onome ko je njemu neprijatelj, pomozi onoga ko njega pomogne, a ponizi onoga ko njega ponizi i učini da istina bude tamo gdje je on!" (Ovaj hadis se zove hadis Gadir i prenose ga i šije i sunije.) Zatim mu je stavio svoj turban, pripremio povorku ljudi i naredio da mu čestitaju na položaju Zapovjednika vjernika. Svi su to uradili, a predvodili su ih Ebu Bekr i Omer rekavši:

“Bravo! Bravo sine Ebu Talibov, osvanuo si i omrknuo kao vladar svakog mumina i muminke!”[67]

A kada su završili, objavljen je ajet: “Danas sam upotpunio vašu vjeru i svoju blagodat prema vama i zadovoljan sam da vam vjera bude islam.”[68]

Ovo je ono što kažu šije, i kod njih se niko ne razilazi po ovome pitanju. Da li ehli sunnet spominje ovaj događaj? Da im se ne bi priključili i da nas ne začude njihove riječi Allah, dž.š., nas je upozorio: “Ima ljudi čije te riječi o životu na ovom svijetu oduševljavaju i koji se pozivaju na Allaha kao svjedoka za ono što je u srcima njihovim, a najljući su protivnici.”[69]

Dužnost nam je da budemo na oprezu, da pažljivo proučimo ovo pitanje i pogledamo dokaze obiju grupa, a želeći u tome samo Allahovo zadovoljstvo.

Odgovor je da, mnoga ulema ehli sunneta navode ovaj događaj onako kako se desio. Evo nekoliko argumenata iz njihovih knjiga:

1. Prenosi Imam Ahmed ibn Hanbel u hadisu od Zejd ibn Erkama da kaže: “Sišli smo sa Božijim Poslanikom, s.a.v.a., u dolinu za koju kažu dolina Hum. Naredio je Poslanik da se klanja namaz i klanjao je po najvećoj podnevnoj žezi. Rekao je: ‘Održao nam je govor. Poslanik je bio u hladu ispod drveta na koji je stavljena odjeća da pravi hlad i zaštiti ga od sunca. Pa je rekao: ‘Zar ne znate ili zar nećete posvjedočiti da sam ja preči svakom vjerniku od njega samog?’ Odgovorili su: ‘Da, hoćemo!’ Pa je rekao: ‘Kome sam ja bio vladar, Ali mu je vladar. Dragi Bože, zaštiti onoga ko njega štiti, i budi neprijatelj onome ko je njemu neprijatelj...’”[70]

2. Prenosi imam Nesai u knjizi *Hasais* od Zejd ibn Erkama da je rekao: “Kada se Božiji Poslanik vraćao sa Oprosnog hadža, zaustavio se u Gadir Humu i naredio je da se razapnu suncobrani, pa su uradili, a onda je rekao: ‘Već sam pozvan svome Gospodaru i uskoro ću ići. Ostavljam vam dvije vrijedne stvari, jedna veća od druge: Allahovu knjigu i moje potomstvo Ehli-bejt, gledajte kako ćete me naslijediti u tome dvome. To dvoje se neće razdvajati sve do Sudnjeg dana.’, a onda je rekao: ‘Allah je moj Gospodar, a ja sam vladar svakom vjerniku.’ Onda je uzeo ruku Alijevu i rekao: ‘Kome sam ja bio vladar, on mu je sada vladar. Dragi Bože, zaštiti onoga ko njega štiti, a budi neprijatelj onome ko je njemu neprijatelj!’ Ebu Tufejl je rekao: ‘Rekao sam Zejdu: ‘Ovo si čuo od Božijeg Poslanika.’ On reče: ‘Niko nije bio ispod suncobrana, a da ga nije vidio svojim očima i čuo svojim ušima.’”[71]

3. Prenosi Hakim Nejšaburi od Zejda ibn Erkama, sa dva vjerodostojna seneda pod uslovima koje prihvataju Buharija i Muslim, da je rekao: “Kada se vratio Božiji Poslanik, s.a.v.a., sa Oprosnog hadždža, zaustavio se u Gadir Humu i naredio da se podignu suncobrani, pa su podignuti, a onda je rekao: ‘Već sam pozvan svome Gospodaru i uskoro ću ići. Ostavljam vam dvije vrijedne stvari, jedna veća od druge: Allahovu knjigu i moje potomstvo. Pa gledajte kako ćete me naslijediti u tome dvome. To dvoje se neće razdvajati sve do Sudnjeg dana.’ A onda je rekao: ‘Uzvišeni Allah je moj Gospodar, a ja sam vladar svakom muminu.’ Onda je uzeo Alijevu ruku i

---

67 Ahmed ibn Hanbel u svom Musnedu, svez. 4., str. 281.; Taberi i Razi u svojim Tefsirima, svez. 3., str. 636.; Ibn Hadžer u *Es- savaik*; zatim Darukutni, Bejheki, Hatabi, Bagdadi, Šehristani i mnogi drugi.

68 Ma'ide, 3

69 Bekare, 204

70 Musned Ahmed ibn Hanbel, svez. 4., str. 72.

71 Nesai u knjizi *El-hasais*, str. 21.

rekao: ‘Kome sam ja bio vođa (mewla), Ali mu je vođa (mewla). Dragi Bože, zaštiti svakog ko njega štiti, a budi neprijatelj svakome ko je njemu neprijatelj...’”[72]

4. Muslim prenosi ovaj hadis u svom Sahihu, sa senedom od Zejd ibn Erkama, ali ga je skratio, pa kaže: “Ustao je Božiji Poslanik, s.a.v.a., među nama i održao hutbu kraj jezerceta koji se zove Hum, između Mekke i Medine. Zahvalio se Allahu, dž.š., proučio zikr, pa rekao: ‘O ljudi, ja sam čovjek kome je došao izaslanik njegova Gospodara da ga pozove sebi, i ja sam se odazvao tome pozivu. Ostavljam vam dvije vrijedne stvari: prva je Allahova knjiga, u kojoj je uputa i svjetlo. Uzmite Allahovu knjigu i čvrsto je se pridržavajte!’ Podsticao je da se pridržava propisa iz Allahove knjige, a onda je rekao: ‘Drugo je moja porodica, podsjećam vas Allahom na moj Ehli-bejt, podsjećam vas Allahom na moj Ehli-bejt, podsjećam vas Allahom na moj Ehli-bejt...’”[73]

Komentar: Uprkos tome što je Imam Muslim skratio događaj i nije ga prenio u cjelosti, ali i ovo je, hvala Bogu, dovoljno. Možda je sam Zejd ibn Erkam skratio hadis kada su ga na to prisilile političke prilike. Ovo razumijemo iz konteksta riječi prenosioca hadisa: “Uputili smo se ja, Husin ibn Sebra i Omer ibn Muslim, Zejdu ibn Erkamu. Kada smo sjeli, Husin je rekao Zejdu: ‘Sreo si mnogo dobra, vidio si Božijeg Poslanika, s.a.v.a., čuo si njegov govor, borio si se s njim (išao si u pohode uz njega), i klanjao si za njim, vidio si mnogo dobra, Zejde! Pričaj nam nešto što si čuo od Poslanika, s.a.v.a., o Zejde!’ Rekao je: ‘O sine moga brata, tako mi Allaha, imam mnoga godina, ostario sam, približila mi se smrt, pa samo ono što vam kažem, prihvatite, a ono što ne kažem, nemojte me opterećivati time.’ Zatim je rekao: ‘Ustao je Božiji Poslanik medu nama i održao hutbu kraj jezerceta koje se zove Hum...’”

Iz konteksta ovih riječi, izgleda da je Husin pitao Zejda ibn Erkama o događaju u Gadiru, pa mu je pričinio neugodnost kada mu je pred prisutnima postavio to pitanje. Bez sumnje, je znao da bi mu jasan odgovor pričinio probleme sa vlašću koja je dovodila svijet do toga da proklinje Alija ibn Ebi Taliba. Zato ga vidimo kako se izvinjava prisutnima da je ostario i da mu se smrt približila i da je zaboravio nešto od onoga što je čuo, zatim, dodaje tražeći od prisutnih da prihvate ono što im prenese, a da ga ne obavezuju za ono što je zaboravio, a ustvari što želi da prešuti.

Uprkos njegovom strahu i skraćivanju događaja u Gadiru, Zejd ibn Erkam je mnogo pojasnio (neka ga Allah nagradi!) i aludirao na hadis Gadir i bez njegovog spominjanja. A to se vidi iz sljedećih njegovih riječi: “Ustao je Božiji Poslanik, s.a.v.a., među nama i održao hutbu kraj jezerceta koje se zove Hum, između Mekke i Medine.” Poslije toga je spomenuo odliku Alija i da je on ona druga vrijedna stvar u hadisu-sekalejn kada je rečeno: Allahova knjiga i moja porodica, a bez spominjanja Alijevog imena i ostavio je slušaocima da sami izvuku zaključak svojom oštroumnošću. A svaki musliman zna da je Ali prvak Poslanikove porodice.

Zato vidimo da je Imam Muslim razumio iz hadisa ono što smo i mi razumjeli, pa je hadis naveo u poglavlju ‘Odlike Alija ibn Ebi Taliba’, bez obzira što se Alijevo ime nigdje ne spominje.[74]

5. Prenosi Taberani u *El-muadžem el-kebir*, hadis sahih seneda, od Zejd ibn Erkama i od Huzejfe ibn Esida Gafarija da kaže: “Održao nam je Božiji Poslanik, s.a.v.a., hutbu

---

[72] Mustedreku-1-Hakim, svez. 3., str. 109.

[73] Sahih Muslim, svez. 7., str. 122., pogl. Odlike Alija ibn Ebi Taliba, hadis su naveli i Imam Ahmed, Tirmizi, ibn Asakir i dr.

[74] Sahih Muslim, svez. 7., str. 122., pogl. Odlike Alija ibn Ebi Taliba.

u Gadir Humu, ispod drveća, pa je rekao: ‘O ljudi, izgleda da ću biti pozvan svome Gospodaru, pa ću se odazvati. I ja sam odgovoran, a i vi ste odgovorni, pa šta vi kažete?’ Rekli su: ‘Svjedočimo da si prenio Objavu, da si se borio i savjetovao. Neka te Allah dobrim nagradi!’ Rekao je: ‘Zar niste posvjedočili da nema drugog boga sem Allaha i da je Muhammcd Njegov rob i Poslanik, da je Džennet istina i da je Džehennem istina, da je smrt istina i da je proživljenje poslije smrti istina, da se Sudnji dan približio bez ikakve sumnje u to i da će Allah proživiti one iz kabura?’ Odgovorili su: ‘Da, sve to svjedočimo!’ Onda je rekao: ‘Dragi Bože, budi svjedok!’ A onda je rekao: ‘O ljudi, Allah je moj Gospodar, a ja sam vladar svakom vjerniku i preči sam im od njih samih. Pa kome sam ja bio vladar, ovaj mu je vladar - misli na Alija. Dragi Bože, budi zaštitnik onome ko njega štiti, a budi neprijatelj onom ko je njemu neprijatelj!’ Zatim je rekao: ‘O ljudi, ja ću vas napustiti, a vi ćete mi doći kod mene na Havd (Poslanikov bazen na Sudnjem danu), bazen širine kao između Basre (mjesto u Iraku) i San'ae (mjesto u Jemenu), u njemu ima rupa od srebra koliko ima zvijezda. Kada mi dođete, pitaću vas o sekalejnu (dvije vrijedne stvari), kako ste me naslijedili u njima: velika vrijedna stvar, Allahova knjiga, jedna strana užeta u Allahovoj ruci, a druga u vašim rukama. Pridržavajte se i čvrsto ga se držite, pa nećete zalutati niti se promijenti! I moje potomstvo, Ehli bejt! Allah me je obavijestio da se to dvoje neće rastaviti sve dok meni ne dođu na Havd!’”[75]

6. Također, prenosi Imam Ahmed putem Beraa ibn Aziba, a on putem dvojice da kaže: “Bili smo sa Božijim Poslanikom, s.a.v.a., pa smo zastali u Gadir Humu. Pozvani smo da klanjamo svi. Poslaniku je očišćeno ispod dva drveta pa je klanjao podne namaz, a onda je uzeo Alijevu ruku i rekao: ‘Zar ne znate da sam ja preči vjernicima od njih samih?’ Rekli su: ‘Da, znamo!’ Upitao je: ‘Zar ne znate da sam ja preči svakom vjerniku od njega samog?’ Odgovorili su: ‘Da, znamo!’ Prenosilac kaže: ‘Onda je uzeo Alijevu ruku i rekao: ‘Kome sam ja bio vladar, Ali mu je vladar. Dragi Bože, zaštiti onoga ko njega zaštiti, a budi neprijatelj onome ko je njemu neprijatelj!’” Prenosilac kaže da se Omer sreo s njima poslije toga i rekao mu: “Čestitam sine Ebu Talibov, osvanuo si i omrknuo kao vladar svakog vjernika i vjernice!”

Hadis Gadir prenosi poznati alimi ehli sunneta, mnogo više od ovoga što smo mi naveli. Tu su Tirmizi, Ibn Madže, Ibn Asakir, Ebu Neim, Ibn Esir Havarzimi, Sujuti, Ibn Hadžer, Hejsemi, Ibn Sabag, Maliki, Kanduzi Hanefi, Ibn Megazili, Ibn Kesir, Hamevijni, Haskani, Gazzali, Buhari u svojoj historiji.

Alim Amini je u svojoj knjizi *Gadir* navodi sve alime ehli sunneta od prvog do četrnaestog stoljeća po hidžri, oni koji su prenijeli i napisali hadis Gadir u svojim knjigama, i to iz svih mezheba i pravaca. Njihov broj je premašio 360 učenjaka, a ko želi nešto detaljnije neka pogleda knjigu *Gadir*.

Može li, onda, neko poslije ovoga reći da su hadis Gadir izmislile šije?!

Čudo je da većina muslimana zna za ovaj hadis ili nikada ga nisu čuli, a još je čudnije kako ulema ehli sunneta tvrdi, nakon što su svi saglasni o njegovoj vjerodostojnosti, da Božiji Poslanik, s.a.v.a., nije nikog odredio za halifu, nego je to pitanje prepustio dogovoru muslimana.

Da li postoji jasniji hadis o hilafetu od ovoga, o Božiji robovi?! Spomenuo bih ovdje svoj razgovor sa jednim od alima sa Zejtunnije koji je sam, kada sam mu naveo hadis Gadir, potvrdio njegovu vjerodostojnost, pa je još i dodao tome pokazavši mi tefsir

[75] Ibn Hađžer u *Es-savaik*, str. 25., prenio od Taberanija i Tirmizija

Kur'ana koji je sam napisao i u kojem je spomenuo hadis Gadir i poslije rekao: “Šije smatraju da je ovaj hadis tekst o hilafetu Alija, ali to je pogrešno kod ehli sunneta , jer se to protivi onda hilafetu Ebu Bekra, Omera i Osmana. Riječ mevla (gospodar i vladar) se mora tumačiti da je to zaštitnik i pomagač, kao što je spomenuo u Kur'anu, a tako su razumjeli i hulafai rašidini i poštovani ashabi, neka je Allah sa svima zadovoljan.

To isto su od njih uzeli tabiini i muslimanska ulema. Zato ne možemo uzeti u obzir riječi rafidija o ovome hadisu, jer oni ne priznaju hilafet rašidina i prekoravaju Poslanikove ashabe. Samo ovo je dovljno da se odbiju njihove laži i poništе njihove tvrdnje. Ovdje završavaju njegove riječi u knjizi.

Pitao sam ga: “Da li se ovaj dogadjaj uistinu dogodilo u Gadir Humu?”
Odgovorio je: “Da se nije dogodilo kako bi ga prenijeli učenjaci i muhaddisi?”
Rekao sam: “Je li dostojno Božijeg Poslanika, s.a.v.a., da okupi ashabe po najvećoj vrućini da im održi govor i kaže im da je Ali njihov zaštitnik i pomagač? Da li možete prihvatiti ovakvo tumačenje?”
Odgovor je: “Neki ashabi su se žalili na Alija, a bilo je i onih koji su mu zavidili i mrzili ga, pa je Božiji Poslanik htio kada je rekao da je Ali njihov zaštitnik i pomagač da ga oni vole, a ne mrze.”
Rekao sam: “Zato nije trebalo da se svi oni zaustavljaju i da ih on predvodi u namazu i počne hutbu riječima: ‘Zar ja nisam preči svakom muminu od njega samog’, da bi objasnio značenje riječi (mevla-vladar). Ako je tako kao što vi to tvrdite, onda je mogao reći onima koji su ga mrzili da je Ali njihov zaštitnik i pomagač i da na taj način bude sve gotovo, a ne da ih okuplja na najvećoj žegi, a bilo ih je više od 100.000, među njima su bili starci i žene. Razuman čovjek ovo nikako ne može prihvatiti!”
Rekao je: “Može li razuman čovjek povjerovati da 100.000 ashaba nije razumjelo to što si razumio ti i šije?”
Odgovorio sam: “Prvo, u Medini ih je bilo vrlo malo. Drugo, oni su razumjeli tačno ono što sam razumio i ja i šije. Zato ulema prenosi da su Ebu Beker i Omer čestitali Aliju riječima: ‘Bravo, bravo sine Ebu Talibov omrknuo si i osvanuo kao vladar svakog vjernika!’”
Upitao je: ‘Zašto mu onda nisu položili prisegu poslije smrti Božijeg Poslanika, s.a.v.a.? Zar bi moglo biti da su odbili poslušnost i nisu postupili po Poslanikovoj naredbi? Neka mi Allah oprosti za ove riječi!”
Rekao sam: “Ako ulema ehli sunneta svjedoči u svojim knjigama da su neki ashabi odbili poslušnost Polanikove naredbe za vrijeme njegova života i u njegovom prisustvu, onda nije nikakvo čudo što nisu poslušali njegove naredbe poslije smrti. Ako je većina ashaba kritikovala imenovanja Usame ibn Zejda za komadanta i to zbog njegove mladosti, uprkos tome što je to bilo ograničena četa vojske i to na jedno kraće vrijeme, pa kako onda mogu prihvatiti imenovanje Alija i njegovu mladost, i to za cijeli život i potpunu vlast? A sam si posvjedočio da su neki zavidili Aliju i mrzili ga!”
Neodlučno mi je odgovorio: “Ako je Imam Ali, r.a., znao da ga je Božiji Poslanik, s.a.v.a., imenovao za halifu, onda nije trebalo šutiti i prešutiti svoje pravo na to, a on je hrabar, ničega se nije bojao, a njega su se bojali svi ashabi ?”
Rekao sam: “To je sasvim druga tema i ja ne želim ulaziti sada u nju jer ti nisi ubijeđen u sahih hadisu i pokušavaš ih tumačiti na način koji je daleko od njihova pravog značenja da bi na taj način sačuvao ugled ashaba, selef saliha, kako te mogu uvjeriti o šutnji Imama Alija o njegovom pravu na halifet?”

Nasmiješio se rekavši: “Ja sam, tako mi Allaha, od onih koji daju prednost Imamu Aliju nad ostalim ashabima. Da je stvar u mojim rukama, ne bih ispred njega stavio nijednog od ashaba, jer je on vrata grada znanja i Allahov lav koji pobjeđuje. Ali Allahova volja je ta koja nekog stavlja naprijed, a nekog nazad, neće biti pitan za ono što radi, a oni će biti pitani.”
Sada sam se ja nasmješio njemu i rekao: “I ovo je druga tema koja bi nas dovela da razgovaramo o kada i kaderu, a već smo o tome razgovarali i svako je ostao pri svome mišljenju. Ja se čudim tome da kada god sam razgovarao sa nekim od sunijske uleme i kada bih mu naveo jasne nedvosmislene dokaze, on bi preskakao s teme na temu koja ne bi imala veze sa onim o čemu smo razgovarali, pa bi rekao: ‘Ostajem pri svom mišljenju, i neću ga promjeniti.’”

Oprostio sam se s njim i otišao. Razmišljao sam kako da nađem nekog od uleme s kim bih dopunio i završio ovaj razgovor i da sve postavimo na svoje mjesto. Neki počinju razgovor i kada vide da nemaju dokaze za svoje tvrdnje izbavljaju se riječima: “To je narod koji su dobili ono što su zaslužili, a i vi ćete dobiti ono što ste zaslužili.” Drugi opet kažu da ne žele poticati na fitnu i mržnju, važno je da sunije i šije vjeruju u Jednog Boga i jednog Poslanika i to je dovoljno. Drugi kratko kažu: “Brate, boj se Allaha i ne govori tako za ashabe!” Ostaje li onda mjesta da se istražuje kada tako kažu, da se provede jedno naučno istraživanje, osvjetljavanja puta i vraćanje Istini poslije koje nema ništa sem zablude? Kako su oni daleko od kur'anskog načina koji poziva ljude da iznesu dokaz: “Reci: ‘Donesite vaše dokaze ako govorite istinu!’”

Ajeti o usavršavanju vjere je povezan sa hilafetom

Uzvišeni Gospodar kaže: “Danas sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera.” (Ma'ida, 3)

Šije se slažu da je ovaj ajet objavljen u Gadir Humu, nakon što je Božiji Poslanik, s.a.v.a., imenovao Imama Alija za halifu muslimanima.

Ovo su prenosili Imami čistog potomstva i zato vidimo da oni imamet ubrajaju u osnove vjere.
Mnoga naša ulema, ehli sunneta , također, prenosi da je ovaj ajet objavljen na Gadir Humu, poslije imenovanja Alija za halifu. Ja ću navesti samo neke kao primjer:
1. Tarih Dimešk, Ibn Asakir, svez. 2., str. 75.
2. Menakib Ali ibn Ebi Talib, Ibn Megazili Šafii, str. 19.
3. Tarih Bagdad, Hatib Bagdadi, svez. 8., str. 290.
4. El-Itkan, Sujuti, svez. L., str. 31.
5. El-Menakib, Havarizmi Hanefi, str. 80.
6. Tezkiretu-l-havas, Sebt ibn Dževzi, str. 30.
7. Tefsir ibn Kesir, svez. 2., str. 14.
8. Ruhu-l-meani, Elusi, svez. 6., str. 55.
9. Bidaje ve nihaja, Ibn Kesir Dimaški, svez. 5., str. 213.
10. Ed-derru-1-mensur fi-Hefsir bi-1-mensur, Sujuti, svez. 3., str. 19.
11. Jenabiu-1-meveddeti, Kanduzi Hanefi, str. 115.
12. Ševahidu-t-tanzil, Haskani Hanefi, svez. 1., str. 157.

Uprkos ovome, ulema ehli sunneta tumači ovo na sasvim drugi način, a sve to da bi sačuvali ugled ashaba. A da prihvate činjenicu da je ovaj ajet objavljen u Gadir Humu, morali bi priznati da je vladavina Alija i njegovo imenovanje za halifu ono čime je Allah, dž.š., dopunio vjeru i upotpunio svoju blagodat muslimana, a

pogrešnost hilafeta trojice halifa prije njega, uzdrmala bi se pravednost ashaba i istopili bi se mnogi poznati hadisi kao što se so topi u vodi. Ovo je nemoguće i besmislen govor, jer je povezan sa velikim imenima u historiji, znamenitoj ulemi, i ne možemo smatrati lažne ljude. Naprimjer, Buhariju i Muslima, koji prenose da je ovaj ajet objavljen početkom noći, uoči petaka, na Arefatu.

I tako, prvi rivajeti postaju samo šitska izmišljotina, koje nemaju nikakve osnove ni vjerodostojnosti i kritikovanje šija je preče od kritikovanje ashaba, jer su oni zaštićeni od greške. I niko ne može niti ima prava ispitivati njihova djela i riječi, a što se tiče šija, oni su medžusije (idolopoklonici vatre), nevjernici, heretici i bezbožnici, a osnivač njihovog mezheba je Abdullah ibn Sebe koji je bio jevrej, a primio je islam u Osmanovo vrijeme da bi spletkario protiv muslimana.

Ovo je mnogo lakše za zavaravanje ummeta koji se odgajao da poštuje ashabe (bilo kojeg, pa makar vidio Poslanika samo jednom). Pa kako ih mi možemo ubijediti da ono nisu šitske izmišljotine, nego da su to hadisi dvanaest Imama o kojima je i Poslanik, s.a.v.a., govorio i o njihovom imametu. U prvom stoljeću islama, tadašnja vlast je uspjela usaditi ljubav i poštovanje prema ashabima, a na drugoj strani, mržnju i odbojnost prema Aliju i njegovim sinovima. To je išlo tako daleko da su ih proklinjali sa mimbera, a njihove pristalice progonili i ubijali. Odatle je izrasla mržnja prema svim šijama, jer je Muavijina propaganda uspjela da proširi laži o šitskom fasid vjerovanju i da su oni opozicija i tako ih odvojili i uništili.

U tim stoljećima naći ćemo mnoge pisce i historičre da ih nazivaju rafidijama, smatrajući ih nevjernicima i dozvoljavajući njihovu krv, ulizujući se na taj način tadašnjim vladarima. Kada je nestalo emeviske države, a došli Abasije, neki historičari su nastavili slijediti isti metod, dok su neki drugi spoznali suštinu Ehli-bejta, pa su pokušali da isprave i budu pravedni te pripajaju Alija uz hulefai rašidine, ali se nisu usudili objelodaniti njegovo pravo na hilafet. Zato, u svojim sahihima prenose samo nešto od lijepih odlika Imama Alija, a što nije u suprotnosti sa hilafetom onih koji su predhodili. Neki od njih su izmislili hadise o vrijednosti Ebu Bekra, Omera i Osmana kao da ih je izgovorio sam Ali, da bi se na taj način prekinuo put (po njegovom mišljenju) šijama koji govore o Alijevoj vrijednosti i prednosti.

Istraživajući, otkrio sam da su se ljudi cijenili prema tome ko će više mrziti Alija ibn Ebi Taliba. Emevije i Abasije su cjenili svakog ko se bori protiv Imama Alija, jezikom ili sabljom. Pa ih vidiš da neke ashabe izdižu na pijedestal časti, a neke ubijaju. Možda ni Aiša, majka pravovjernih, ne bi zauzimala tako uzvišeno mjesto kod njih da nije toliko mrzila Alija i borila se protiv njega.

Također, naći ćemo da Abasije uzdižu nekog kao što su Buharija, Muslim i Imam Malik, jer su o Alijevim odlikama govorili vrlo malo, pa čak su jasno rekli da Ali nema nikakve prednosti ni odlike. Prenosi Buhari u svom Sahihu, podglavlje Odlika Osmana, od Ibn Omera da je rekao: "U vrijeme Poslanika, s.a.v.a., nismo nikog smatrali ravnim Ebu Bekiru, Omeru i Osmanu. A zatim nismo davali nikom prednost i nismo vrednovali jedne više od drugih Poslanikovih ashaba." Kod njega je Ali kao i ostali ljudi. Čitaj i čudi se!

U ummetu ima još mnogo drugih pravaca i grupacija kao što su mutezilije, hariddžije i drugi, koji ne tvrde ono što i šije. Sve je to zato što im, imamet Alija i njegovih sinova poslije njega, prekida put da dođu do vlasti i hilafeta, vladanju ljudima, igraju se njihovim životima i imetcima, kao što su to radili Benu Umejje i Benu Abbasije, u vrijeme ashaba, tabiina pa sve do današnjih dana. Vladare koji su došli na vlast bilo

nasljeđivanjem, kao što su kraljevi i sultani ili predsjednici koje je njihov narod izabrao, ne oduševljava ovo vjerovanje, a samo vjernici vjeruju u hilafet Ehli-bejta. Oni se ismijavaju ideji koju samo šije podržavaju, a posebno, ako su ove šije toliko bezumni i glupi da tvrde i vjeruju u imamet Mehdija kojeg očekuju i koji će Zemlju ispuniti pravdom kao što je bila ispunjena nepravdom i zlom.

Sada ćemo se vratiti da prodiskutujemo tvrdnje obiju strana mirno i bez pristrasnosti da bi saznali kojim povodom i šta je bio razlog objave ajeta o usavršavanju vjere, da bi nam se razjasnila istina i da bi je mogli slijediti.

Nakon toga, mi nemamo ništa sa zadovoljstvom ovih ili mržnjom onih, sve dok na umu imamo Allahovo zadovoljstvo i spas od azaba, dana kada neće biti nikakve koristi od imetka ili od sinova, osim onog ko Allahu dođe čista srca. Dana kada će neka lica pobijeljeti, a neka lica pocrniti. Što se tiče onih čija lica su pocrnila, postali su nevjernici poslije imana. Zato okusite kaznu zbog onog što niste vjerovali. A što se tiče onih čija lica će biti bijela, oni su u Allahovoj milosti i u njoj će vječno ostati.

Dikusija o tvrdnji da je ajet o vladavini objavljen na Arefatu

Prenosi Buharija u svom Sahihu: "Pripovijedao nam je Muhammed ibn Jusuf, pripovjedao nam je Sufijan od Kasja ibn Muslima od Tarika ibn Sihaba da su neki jevreji rekli: 'Da je nama objavljen ovaj ajet, taj dan bi praznovali i proslavljali.' Rekao je Omer: 'Koji ajet?' Pa su rekli: 'Danas sam vam usavršio vašu vjeru i upotpunio Svoju blagodat prema vama i zadovoljan sam da vam vjera bude islam.' Rekao je Omer: 'Ja najbolje znam kada je objavljen. Objavljen je Božijem Poslaniku, s.a.v.a., dok je on stajao na Arefatu.'"

Prenosi Ibn Džerir od Isa ibn Harisa Ensarija da je rekao: "Sjedili smo u divanu kada je jedan kršćanin rekao: 'O pripadnici islama, objavljen vam je ajet, da je nama objevljen mi bismo taj dan i taj sat proglasili praznikom, pa kada bi bili samo dvojica, a to je: 'Danas sam vam usavršio vašu vjeru...' Niko mu od nas nije ništa ogovorio. Sreo sam Muhamed ibn Kaaba Kurtuni i pitao sam ga o tome, pa je rekao: 'Zar mu niste odgovorili? Pa Omer ibn Hatab je rekao da je taj ajet objavljen Poslaniku dok je bio na Arefatu, i taj dan je još uvijek praznik muslimanima dok ih ima.'"

Prvo, kroz ove rivajete primjećujemo da muslimani nisu poznavali datum tog dana i da ga nisu obilježavali. Upravo to je potaklo jevreje i kršćane da pitaju za taj dan, na što je Omer ibn Hatab rekao: 'A koji to ajet?' Pa kada su rekli da je to: 'Danas sam vam usavršio vašu vjeru...', rekao je: 'Ja najbolje znam na kojem mjestu je objavljen. Objavljen je Božijem Poslaniku, s.a.v.a., dok je stajao na Arefatu.'

Osjećamo ovdje miris zamračivanja i spletkaranja i da su oni koji su ovaj hadis stavili kao da ga je izgovorio Omer ibn Hattab u Buharijino vrijeme, željeli da izraze slaganje izmedju mišljenja jevreja i hrišćana u tom da je ovaj dan, veliki dan i da treba biti praznik i između onoga što se ovaj dan ne praznuje, pa se čak i ne spominje, nego je zaboravljen. A trebao bi da budne najveći praznik kod muslimana, jer je tog dana Svemogući Allah usavršio njihovu vjeru, upotpunio Svoju blagodat prema njima i zadovoljan je da im islam bude vjera.

Zato u drugom hadisu kada onaj kršćanin kaže: "O pripadnici islama, objavljen vam je ajet, da je nama objavljen, taj dan bi proglasili praznikom pa kad bi bili samo dvojica.", a to zašto nisu znali kada je objavljen i gdje, te nisu ništa znali o veličini i o značaju tog dana, čini se da se i sam prenosilac čudi kako su muslimani zanemarili obilježavanje tog dana. Zato vidimo kada je sreo Muhammed ibn Kaaba Kurtunija da

ga pita o tome, pa mu on odgovara da je Omer ibn Hattab rekao da je ovaj ajet objavljen Poslaniku, s.a.v.a., dok je on stajao na brdu na dan Arefata.

Da je ovaj dan bio poznat kod muslimana sigurno bi ostalo neko svjedočanstvo bilo od ashaba ili tabiina, jer je bilo poznato u tom vremenu da kod muslimana ima dva praznika, i to dva Bajrama. Muhaddisi, kao što je Buhari i Muslim prenose u svojim knjigama kazivanja o *idejn* (dva praznika Bajrama), namaz na Bajrame, bajramske hutbe. Ovo je svima poznato i nema nekog trećeg praznika.

Pretežno mišljenje je da oni koji afirmiraju šuru kod hilafeta tvrde da ovaj ajet nije objavlje na Gadir Humu nakon imenovanja Imama Alija za halifu, već su promijenili njegovo vrijeme na dan Arefata. Ovo im je bilo najlakše kazati, jer se na Gadir Humu okupilo 100.000 ili više hadžija, a na Oprosnom hadžu nije bilo druge prigode na kojoj se okupilo toliko ljudi, osim na Arefatu. Poznato je da se hadžije samo na Arefatu okupljaju na jednom mjestu, inače su na različitim mjestima i u grupama svo vrijeme hadždža. Zato oni tvrde da je ovaj ajet objavljen Poslaniku poslije njegove hutbe poznate koju prenose svi muhaddisi.

Ako je značenje teksta, nedvosmislenog u značaju o halifetu Alija ibn Ebi Taliba, promijenjeno, a ljudi su ostali iznenađeni (osim onih koji su bili sa Alijem zauzeti oko spremanja Poslanika, s.a.v.a., za ukop kada je preselio) traženjem da se položi prisega Ebu Bekru u Sekif i Benu Saida u vrijeme kada nisu bili ni svjesni šta se događa, a tekstove iz Gadira učinili da se zaborave i zametnu, pa da li onda iko može tvrditi i dokazivati da je ajet objavlje u Gadir Humu?

Ajet nije jasniji od hadisa o vilajetu, a u sebi nosi značenje usavršavanja vjere, upotpunjavanje blagodati i Allahovog zadovoljstva.

Ono što nas još uvjerava u istinitost i vjerodostojnost ovog vjerovanja je i ono što prenosi Ibn Džerir od Kubejse ibn Ebi Zuejba da kaže: "Rekao je Kaab:'Da je nekom drugom narodu objavljen ajet, oni bi taj dan uzeli za praznik, u kojem bi se okupljali i praznovali!' Rekao je Omer: 'A koji je to ajet Kaabe?' Rekao je: 'Danas sam usavršio vašu vjeru...' Omer je rekao: 'Znam i dan i mjesto gdje je objavljen. Objavljene u petak, na Arefatu, a i petak i dan na Arefetu nama su praznici.'"

Drugo, tvdnja da je ajet: "Danas sam usavršio vašu vjeru..." objavljen na Arefatu je u suprotnosti sa ajetom o obznanjivanju: "Poslaniče, obznani ono što ti je objavljeno...", koji jasno naređuje Poslaniku, s.a.v.a., da prenese važnu stvar bez koje poslanica ne bi bila potpuna. O njemu smo već govorili i potvrdili da je objavljen između Meke i Medine, nakon Oprosnog hadža što prenosi više od 120 ashaba i više od 360 sunijske uleme. Kako Allah, dž.š., može usavršiti vjeru i upotpuniti blagodat na dan Arefata, a onda sedam dana nakon toga naređuje Svome Poslaniku koji se vraća u Medinu da prenese nešto vrlo važno bez čega poslanica neće biti potpuna? Kako to može biti ispravno, o vi koji pameti imate?!

Treće, precizan istraživač ako dobro prouči Poslanikovu hutbu na Oprosnom hadžu, naći će da ništa nema novo rečeno što do tada muslimani nisu znali i što bi se moglo smatrati važnim. Ta čime je Allah usavršio vjeru i upotpunio blagodat. Ta hutba je zbir oporuka koje je spomenuo Kuran ili ih je spomenuo Poslanik, s.a.v.a., u različitim prigodama, a potvrdio ih je na dan Arefata. Evo ono što je spomenuto u toj hutbi, a sve to prenose svi prenosioci hadisa:

- Allah vam zabranjuje proljevanje vaše krvi i zabranjuje vam da otimate imetke jedni od drugih, kao što je haram ovaj mjesec i ovaj dan.

- Bojte se Allaha, ne nanosite drugima štetu i nepravdu i ne širite nered po zemlji! Ko ima kakav emanet povjeren mu na čuvanje, neka ga izvrši!

- Svi ljudi u islamu su isti nema prednosti arapa nad nearapom, osim po bogobojaznosti!

- Svaka osveta iz džahilijjeta ja zabranjena. Svaku kamatu iz džahilijeta ja zabranjujem!

- O ljudi, proglašavanje da se nastupanje nekog svetog mjeseca odgodi za kasnije je vraćanje u nevjerstvu. Zar se vrijeme ne kreće onako kako je to određeno od dana kada je Allah stvorio nabesa i zemlju.

- Broj mjeseci kod Allaha, dž.š., je dvanaest u Allahovoj knjizi su četiri sveta mjeseca.

- Oporučujem vam da prema ženama postupate lijepo. Uzeli ste ih kao emanet od Allaha, a Allah ih je učinio vama halal.

- Oporučujem vam da prema svojim robovima budete dobri, da ih hranite od onoga što i vi jedete i da ih oblačite onako kako se i vi oblačite!

-Musliman je brat muslimanu, neće ga prevariti, neće ga iznevjeriti, neće ga ogovarati, nije mu dozvoljena njegova krv, niti njegov imetak!

- Šejtan je izgubio nadu da će biti obožavan poslije današnjeg dana, ali mu se pokoravate u nekim vašim djelima koja omalovažavate.

- Najveći Allahovi neprijatelji su oni koji ubijaju onog ko se ne bori protiv njega, koji udara onog ko njega ne udara, ko zaniječe blagodati Njegovih sljedbenika, zanijekao je ono što je objavljeno Muhammedu. A onaj ko tvrdi da pripada i vodi porijeklo od nekog drugog, a ne svog oca na njemu je Allahovo proklestvo, proklestvo meleka i svih ljudi.

- Naređeno mi je da se borim protiv onih koji ne vjeruju sve dok ne kažu: La ilahe illallah i da sam ja Božiji Poslanik, pa kada to kažu, zaštićeni su njihovi životi i imeci od mene, osim ako ne zasluže, a obračunaće se sa Allahom, dž.š.

- Nemojte se vratiti nevjerstvu poslije mene, u zabludu udarajući vratovima jedni drugih!

Ovo je sve što je Poslanik, s.a.v.a., rekao na hutbi Oprosnog hadža i sabrao sam sve detalje iz vjerodostojnih izvora, tako da ne ostane nijedna Poslanikova oporuka ne spomenuta. Ima li ovdje nešto novo u vezi sa ashabima? Nema, sve je spomenuto u Kuranu, a propisi do u detalje objašnjeni u Poslanikovom sunnetu. Nakon što je Poslanik, s.a.v.a., proveo svoj život objašnjavajući ljudima ono što je njemu objavljeno, sve do u tančine, da li ima razloga za objavljivanjem ajeta o usavršavanju vjere i upotpunjavanju blagodati i Allahovom zadovoljstvu poslije svih ovih oporuka koje muslimani poznaju. Ponovio ih je Poslanik da bi ih potvrdio jer po prvi put se pred njim okupio ogroman broj muslimana i zato što ih je on prije nego su krenuli na hadž, obavijestio da je to Oprosni hadždž i bila mu je obaveza da im ponovo ukaže na te oporuke.

Ako uzmemo da je ispravna druga tvrdnja, a to je da je ajet objavljen u Gadir Humu nakon imenovanja Alija za halifu i vođu muslimana onda je značenje ispravno i odgovarajuće, jer hilafet poslije Poslanika, s.a.v.a., je nešto što je bilo najvažnije i Allah nije mogao ostaviti Svoje robove zanemarene po tom pitanju. Niti je Poslanik,

s.a.v.a., mogao otići, a da nikog ne imenuje za nasljednika poslije sebe i ostavi svoj ummet bez čuvara. On nikad nije otišao iz Medine, a da nije nekog ostavio ko će upravljati dok se on ne vrati. Kako onda možemo povjerovati da je on preselio na drugi svijet a da nikoga nije imenovao za svog nasljednika?!!

Zar praksa nevjernika u ovom našem vremenu nije logična. Oni vjeruju u to pravilo i žure da odrede zamjenika predsjednika čak i prije njegove smrti da država nikada ne ostane bez vođe!

Onda nije moguće da islamska vjera, najpotpunija vjera kojom je Allah zapečatio sve druge vjere, zanemari ovako važno pitanje.

Već smo spominjali da su Aiša i Ibn Omer, a prije njih Ebu Bekr i Omer imali u vidu da se mora odrediti halifa jer u suprotnom će nastati fitna.

Isto to su vjerovali halife poslije njih pa su svi određivali svoje nasljednike. A kako je onda ova mudrost mogla izostati kod Allaha i Njegova Poslanika?!!

Tvrdnja je da je Allah, dž.š., objavio Poslaniku ajet o 'obznanjivanju', kada se vraćao sa Oprosnog hadža imenovanjem Alija za svog nasljednika riječima: "O vjerovjesniče, obznani ono što ti je objavljeno od tvoga Gospodara, a ako to ne uradiš nisi prenio Njegovu poslanicu - a Allah će te štititi od ljudi." Ovo znači, o Muhammede, ako ne preneseš ono što sam ti naredio, a to je da je Ali vođa vjernika poslije tebe, kao da nisi ispunio svoju zadaću zbog koje si poslan jer upotpunjavanje vjere imametom je obavezno za sve razumne.

Čini se kao da se Poslanik, s.a.v.a., bojao njihovog suprostavljanja i utjerivanja u laž pa se prenosi u nekim rivajetima Poslanikove, s.a.v.a., riječi: "Naredio mi je Džebrail od moga Gospodara da ustanem na ovom zborištu i dam do znanja i bijelom i crnom da je Ali ibni Ebi Talib moj brat, moj opumoćitelj, moj nasljednik i Imam poslije mene. Pitao sam Džebraila da mi moj Gospodar oprosti zbog toga što znam da je malo onih iskreno bogobojaznih, a mnogo onih koji me uznemiravaju zbog moje privrženosti Aliju i mog prihvatanja njega, pa su me čak nazvali da vjerujem sve što čujem, pa Uzvišeni kaže: 'Ima ih koji vrijeđaju Poslanika govoreći On vjeruje sve što čuje!' Reci: 'On čuje ono što je dobro, a da sam ja htio da njih nazivam i navodim dokaze protiv njih uradio bih to, ali sam bio dobar da to pokrijem. A Allah se nije zadovoljio ničim drugim, sem da to prenesem, pa znajte, o vi ljudi, da ga je Allah imenovao za vašeg vladara i imama i propisao da mu se svi pokoravate...'"

Pa kada mu je Allah objavio: "Allah će te štiti od ljudi.", požurio je da izvrši Allahovu naredbu te je imenova Alija za svog nasljednika i naredio svojim ashabima da mu čestitaju na dobivenom vodstvu pravovjernika. Oni su to uradili, a nakon toga Allah objavljuje ajet: "Danas sam upotpunio vašu vjeru i upotpunio sam svoju blagodat prema vama i zadovoljan sam da vam islam bude vjera."[76]

Nalazimo da neka ulema ehli sunneta otvoreno priznaju da je ajet o obznanjivanju objavljen u vezi imameta Alija ibn Ebi Taliba. Prenose od Ibn Merdeviha od Ibn Mesuda da kaže: "U vrijeme Božijeg Poslanika, s.a.v.a., smo učili ovako ajet: 'O Poslaniče, prenesi ono što ti je objavljeno od tvoga Gospodara - da je Ali vladar vjernika - a ako to ne uradiš, nisi prenio poslanicu, a Allah će te štiti od ljudi.'"[77]

---

[76] Cijelu hutbu je naveo Taberi u knjizi o vilajetu, kao i Sujuti u Ed-durru-l-mensur, svez. 2., str.298, hutba istog značenja, sličnih riječi.

[77] Tefsir Fethu-l-kadir, Ševkani, svez. 3., str. 57.; Ed-durru-l-mensur, Sujuti, svez. 3., str. 298., od Ibn Abbasa

Nakon ovog izlaganja ako iznesemo rivajete šija od čistih Imama biće nam jasno da je Allah vjeru usavršio imametom i zato je imamet jedan od temelja vjere kod njih.

Imametom Alija ibni Ebi Taliba Allah, dž.š., je upotpunio Svoju blagodat prema muslimanima da ne ostanu napušteni, da njima ne upravljaju njihove strasti i da ih fitna ne razdjeli kao ovce bez čobana. Allah, dž.š., je zadovoljan da im islam bude vjera, jer je On izabrao Imame od kojih je odstranio svaku nečistoću i potpuno ih očistio, dao im mudrost i dao im da naslijede znanje iz Allahove knjige da budu oporučitelji Muhammeda, s.a.v.a. Muslimani moraju biti zadovoljni Allahovom presudom i izborom i da se u potpunosti predaju. Opće razumijevanje islama jeste predanost Allahu, dž.š. Svemogući kaže: "Gospodar tvoj stvara šta hoće, i On odabira. Oni nemaju pravo da biraju. Hvaljen neka je Allah i vrlo visoko iznad onih koje s njim izjednačuju! Gospodar tvoj zna ono što srca njihova kriju i ono što oni iskazuju. On je Allah drugog boga osim njega nema; Njemu neka je hvala i na ovom i na onom svijetu. Samo On sudi i Njemu ćete se vratiti." (Qasas, 68-70)

Iz svega ovoga se razumije da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., dan Gadir uzeo za praznik poslije imenovanja Alija i poslije objavljivanja ajeta: "Danas sam usavršio vašu vjeru..." Poslanik je tada rekao: "Neka je hvala Allahu na usavršavanju vjere, upotpunjavanju blagodati i zadovoljan je moj Gospodar mojim poslanstvom i vladavinom Alija ibn Ebi Taliba poslije mene. Zatim je Poslanik pripremio povorku za čestitanje, sjeo u šator, a sebi sa strane posjeo Alija i naredio muslimanima gdje su bile i njegove žene, majke pravovjernih, da ulaze u skupinama i čestitaju mu na položaju vođe pravovjernih. Ljudi su uradili onako kako im je naređeno, a među onima koji su čestitali Zapovjedniku pravovjernih ovom prilikom bili su Ebu Bekr i Omer. Došli su mu rekavši: "Bravo, bravo sine Ebu Talibov, osvanuo si i omrknuo kao naš vladar, i vladar svakog vjernika i vjernice!

Kada je Hasan Ibn Sabit, pjesnik Poslanika, s.a.v.a., saznao za radost Poslanikovu i veselu vijest koju je objavio tog dana, rekao je: "Dozvoljavaš li mi Božiji Poslaniče, da kažem stihove; o ovome i da ih čuješ." Poslanik je rekao: "Reci uz Allahov blagoslov! Hasane, bit ćeš podržan od Džibrila, sve dok nas ti pomažeš svojim jezikom!" Pa je izrekao stihove: "Zove ih njihov Poslanik na dan Gadira, u Humu, pa slušaj ono što Poslanik govori!", do kraja stihova koje prenose historičari.

Ali, uprkos svemu ovome, Kurejšije su sami odabrali i odbili da poslanstvo i hilafet budu medu Benu Hašimom i otvoreno su stali protiv njih. To se jasno vidi u dijalogu koji se vodio između Omer Ibn Hattaba i Abdullaha ibn Abbasa.

1. Hakim Haskani od Ebu Seida Hudri u tefsiru ovog ajeta.

2. Hafiz Neim Isfahani u *Ma nezele mine-1-Kurani fi Alijjiin*

3. Ovu priču prenose: Imam Ebu Hamid Gazali u *Sirru-1-alemin*, str. 6.

4. Imam Ahmed ibn Hanbel u *Musnedu,* svez. 4., str. 281.

5. *Tefsir Taberi,* svez. 3., s. 428.

6. Bejheki, Saalebi, Darukutni, Fahru Razi, Ibn Kesir i drugi.

7. Havarizmi Maliki u *El-Menakib*, str. 80.

8. Kondži Šafii u *Kifajetu-l-metabil*

9. Dželaludin Sujuti u *Izdihar fima akadehu - šuara mine-1-ešari*

10. *Tarih Taberi,* svez. 5., str. 31.

11. *Tarih Ibn Asir*, svez. 3., str. 3l.

12. *Šerh Nedžhu-1-belage*, Ibn Ebu Hadid, svez. 2., str. 18.

I niko nije mogao proslavljati ovaj praznik poslije njegova prvog datuma koji je proslavio Poslanik s.a.v.a.

Kada su učinili da se zaboravi tekst o hilafetu i izbriše iz njihovog pamćenja , a nisu prošla ni dva mjeseca, pa kako onda da se sjećaju događaja na Gadiru od kojeg je prošla puna godina dana, jer ovaj praznik je povezan sa ovim događajem, pa ako nestane teksta i nestane razlog, neće onda ostati nikakva traga tome prazniku.

Od tada su prošle godine, pa se vratila istina onima koji su je htjeli, poslije četvrtine stoljeća. Ponovo je oživio Imam Ali kada je izgledalo da će biti pokopan. A to je bilo onda kada je pozvao ashabe Muhammedove, one koji su bili prisutni na dan Gadira da ustanu i posvjedoče pred ljudima o polaganju zakletve, pa je trideset ashaba ustalo, šest od njih od onih koji su bili na Bedru, i posvjedočili. Onaj ko nije htio posvjedočiti tvrdeći da je zaboravio, kao Enes ibn Malik , on je čuo poziv Imama Alija i nije ustao sa svog mjesta. Nakon toga on je obolio od kuge. Plakao je i govorio da ga je to zadesila bolest, jer se nije odazvao pozivu dobrog roba i uskratio svjedočenje.

Time je Ebu Hasan Imam Ali iznio dokaz za ovaj ummet od tog vremena, pa do danas, i sve do Sudnjg dana. Šije obilježavaju sjećanje na dan Gadir Hum i to je kod njih veliki praznik. A kako i ne bi bio, kada je to dan u kojem je Allah usavršio vjeru, upotpunio nam Svoju blagodat, i zadovoljan je da nam islam bude vjera. To je veliki dan kod Allaha, Njegovog Poslanika, i vjernika. Prenose neki alimi ehli sunneta od Ebu Hurejre da kaže: "Kada je Božiji Poslanik, s.a.v.a., uzeo Alijevu ruku i rekao: "Kome sam ja bio vladar Ali mu je vladar...do kraja hutbe. Pa je Allah objavio: "Danas sam vam usavršio vjeru, i upotpunio Svoju blagodat prema vama i zadovoljan sam da vam islam bude vjera." Ebu Hurejre kaže: "To je dan Gadir Hum, ko posti 18 zul-hidždže, piše mu se post 60 mjeseci."

1. *Musned*, Imam Ahmed, svez. 4., str. 1., str. 119.; Nesai u *Hasais*, str. 19., *Kenzu-1-umal*, svez. 6, str. 397.; *Tarih Ibn Kesir*, svez. 5., str. 211.; Ibn Asir u *Esedu-1-gaba*, svez. 4., str. 28.; Ibn Hadžer Askalani u *El-Isabe*, svez. 2., str. 408.; Sujuti u Džemu-1 dževami.

2. Medžmeu-z-zevaid, Hejsemi, svez. , str. 106., *Tarih li Ibn Kesir*, svez. 5., str. 211.; Esedu-l-gaba, Ibn Asir, svez. 321, Hiljetu-j-evlija, svez. 5., str. 26., Imam Ahmed, svez. 1, str. 119.

3. Ibn Kesir, *El-bidaja ve-n-nihaja*, svez. 5., str. 214.

Rivajeti šija od Imama Ehli-bejta o vrijednostima ovog dana su mnogobrojni. Neka je hvala Allahu na Njegovoj uputi i koji nas je učinio od onih koji se drže vladavine Zapovjednika pravovjernih i koji proslavljaju praznik Gadir Hum.

Kratko rečeno da hadis Gadir: "Kome sam ja bio vladar (mewla), Ali mu je vladar (mewla). Dragi Bože, zaštiti onoga ko njega štiti, a budi neprijatelj onome ko je njegov neprijatelj! Pomozi onoga ko njega pomaže, a ponizi onoga ko njega ponižava i učini da istina bude ondje gdje je on!" Ovo je hadis, ili drugim riječima, ovo je historijski događaj koji prenosi islamska ulema. Već smo rekli da 360 učenjaka ehli sunneta, a više od toga učenjaka šija, koji prenose ovaj događaj u Gadru.

Ko želi više o tome saznati neka pogleda knjigu *Gadir* od allame Eminija.

Poslije ovog što smo iznijeli, nije čudo što se islamski ummet podijelio na sunije i na šije, pa se prvi drže pravila šure u Sekifi Benu Saida, tumače jasne tekstove po svom nahođenju i time se suprostavljaj onome u čemu su se složile ravije kod prenošenja hadisa iz Gadira, a i drugih tekstova.

A drugi, tj. šije, su se držali tih tekstova i nisu ih mijenjali. Prisegu su polagali Imamima Ehli-bejta i nisu tražili zamjenu za njih.

Istina je da kada sam istraživao kod ehli-sunneta, posebno po pitanju hilafeta, našao sam pitanja koja se temelje na mišljenju i idžtihadu jer pravilo izbora nema neki nepobitni dokaz da je osoba koju danas izaberemo bolja od drugih jer nama nije poznato ono što kriju prsa, i jer smo mi, ustvari, sastavljeni od emocija i sebičnosti, skrivenih u nama, i one će odigrati svoju ulogu ako budemo zaduženi da izaberemo nekog.

Ova teza nije izmišljotina, niti se pretjeruje u tome. Onaj ko slijedi ovu ideju, ideju izbora halife, naći će da ovo, čemu pravi reklamu, nije uspjelo, niti će ikada imati uspjeha.

Pa, sam Ebu Bekr, utemeljitelj šure, uprkos stizanja na čelo vođenja (izborom šurom), kada je vidio da mu se približila smrt, požurio je da odredi Omer ibn Hattaba za svog nasljednika u hilafetu! A bez potrebe šure!

Isti ovaj Omer ibn Hattab, koji je bio sudionik u imenovanju Ebu Bekra za halifu, poslije njegove smrti, objavljuje svima da je polaganje zakletve Ebu Bekru bila greška, neka Allah, dž.š., sačuva muslimane njenog zla.

Poslije toga, vidimo Omera kada je bio ranjen i kada se uvjerio skoroj smrti, odredio je šest osoba da odaberu jednog između sebe za halifu. On je posigurno znao da će se oni malo razići u mišljenju, uprkos prijateljstvu, pobožnosti, bogobojaznosti i što su bili medu prvima u islamu, a ljudske emocije će se uskomešati, od kojih se niko ne može spasiti, sem onog ko je zaštićen od grijeha. Zato je odlučio da ukoliko se raziđu u mišljenju daje prednost Abdurahman ibn Avfu pa kaže: “Ako se raziđete, budite na strani na kojoj je Abdurahman ibn Avf.” Poslije toga, oni su izabrali Imama Alija za halifu, ali su mu to uslovili da sudi među njima po Allahovoj knjizi, Poslanikovom sunnetu i sunnetu Ebu Bekra i Omera. Imam Ali je prihvatio Allahovu knjigu i Poslanikov sunnet, ali je odbio sunnet Ebu Bekra i Omera. Osman je prihvalio sve ove uslove, pa su mu položili zakletvu. O tome Imam Ali kaže: “Ali, o Bože, šta je trebalo činiti s tim vijećanjem! Je li bilo tamo ikakva sumnjičenja mene od strane prvoga od njih i da li i ja bijah tada smatran bliskim njima! Ostadoh, međutim, tih kada i oni bijahu tihi. A letio sam visoko kada i oni. Jedan od njih okrenuo se protiv mene u mržnji svojoj, a drugog su tazbinske veze njegove skrenule na drugi put - te ovo te ono..” (Nehdžul belaga)

Ako su ovo odabrani muslimani, posebni medu posebnima, i ako se s njima igraju Emevije, pa se pojavljuje zavist i pristrasnost s vremena na vrijeme šta očekivati od običnog naroda. (U objašnjenju ovog dijela, Muhamed Abduhu kaže: Ovdje Imam Ali ukazuje na neke druge ciljeve koje ne voli spominjati.)

1. Sahih Buhari, svez. str. 26., pogl. Redžmu-l-habla mine-z-zina.
2. Tarih Taberi i Ibn Esir, poslije Omerove smrti i Osmanova postavljanja za halifu. 3.
3. Šerh Nehdžu-1-belage, Muhamed Abduhu, svez. 1., str. 88.

Abdurahman ibn Avf se pokajao zbog svog izbora Osmana za halifu, naljutio se na njega i optužio ga za neispunjavanje obaveze koju je preuzeo na sebe, a zbog onoga

što se desilo u njegovo vrijeme. Poznati ashabi su mu dolazili i govorili: "O Abdurahmane, ovo je djelo tvojih ruku!" On bi im govorio: "Nisam znao da je ovakav, ali kunem se Allahom, nikad više s njim neću govoriti!" I umro je Abdurahman ibn Avf, a da nije govorio sa Osmanom. Čak prenose da je Osman došao da ga obiđe u bolesti, ali Abdurahman se okrenuo prema zidu i nije htio s njim govoriti.

Poslije toga je bilo što je bilo, digla se pobuna protiv Osmana koja je završila njegovim ubistvom. Ummet se ponovo vraća izboru i ovoga puta odabiru Alija. Ali, nažalost, islamskom državom su vladali nemiri i neredi, postala je pozornicom munafika i neprijatelja koji su po svaku cijenu željeli vladati, pa makar bila i tako visoka, a to je ubijanje nevinih. Za tih dvadeset pet godina, promijenili su se Allahovi propisi i propisi Njegova Poslanika. Imam Ali se našao usred uzburkanog mora gdje su ga pobješnjeli talasi udarali sa svih strana. Našao se u gustoj tami odakle su se pojavljivale strasti onih koji su željeli vlast. Svoju vladavinu je proveo u krvavim ratovima koji su mu bili nametnuti od vjerolomnika i nepravednika. Iz njih izlazi kao šehid osjećajući ogromnu žalost zbog onoga što se dešava sa Muhammedovim ummetom.

Za hilafetom je težio čovjek iz Meke koji je islam primio tek poslije osvajanja Meke, a bio je i sin takvog, to je Muavija ibn Ebu Sufijan, i njemu slični kao Amr ibn As, Mugire ibn Šuaba, Mervan ibn Hakem i mnogi drugi. Na ono što su uradili, ohrabrila ih je ideja šure i izbora.

Ummet Muhammedov, s.a.v.a., se utopio u moru krvi, a njegovom sudbinom su upravljali maloumnici, a šura se poslije toga promijenila u monarhiju, nasljednu instituciju.[78]

Ovo razdoblje su nazvali hilafet rašida, a po tome četvorica prvih halifa se nazivaju hulefai-rašidin (pravovjerne halife). Istina je da i ova četvorica nisu bili izabrani za halife šurom, sem Ebu Bekra i Alija. Ako izuzmemo polaganje zakletve Ebu Bekru, jer je to bila pogreška koja se desila u vrijeme kada je 'opoziciona stranka' kako kažu danas, nije bila prisutna, a to je Ali i drugi iz Benu Hašima i oni koji su isto mislili. Dakle ostao je samo jedan koji je na hilafet došao šurom i izborom, a to je Ali ibn Ebu Talib. Njemu su muslimani položili prisegu uprkos odbijanja i izostajanja nekih ashaba. Imam Ali nikome to nije nametao niti pretnjama ostvario.

Allah je htio da Ali ibn Ebi Talib bude nasljednik Poslanikov, s.a.v.a., i tekstom od Uzvišenog, a i izborom muslimana. Svi muslimani sunije i šije, su se složili po pitanju Alijevog hilafeta, a razišli su se po pitanju drugih hilafeta, kao što smo vidjeli. Kažem, kakve žalosti za ljude što nisu prihvatili ono što im je Allah odabrao, uživali bi u blagostanjima. Allah, dž.š., bi im sa nebesa spustio takve berićete, a muslimani bi danas vladali svijetom, kao što je Allah htio da su Ga slijedili: "Bili biste na najvišim mjestima, da ste iskreni vjernici!"

Ali prokleti Iblis, naš otvoreni neprijatelj kaže obraćajući se Svemogućem Gospodaru: "E zato što si odredio pa sam u zabludu pao"- reče: "Kunem se da ću ih na Tvom pravom putu presretati, pa ću im sprijeda i straga i zdesna i slijeva prilaziti, i Ti ćeš ustanoviti da većina njih neće zahvalna biti!" (Araf, 16,17)

---

78 Vidjeti Tarih Taberi i Ibn Esir, o događajima iz 36 g. po hidžri; Šerh Nehdžul-belage, Muhamed Abduhu, svez. 1., str. 88.

Neka pogleda svako razuman stanje muslimana danas. Poniženi su, nisu u mogućnosti da išta urade, kaskaju za ostalim naprednim zemljama, priznaju Izrael, a on odbija da njih prizna, čak im ne dozvoljava ulazak u Jerusalim koji je postao njihova prijestonica. Zemlje muslimana su danas u milosti Amerike, Rusije, siromaštvo ih izjeda, a glad i bolesti ubijaju, dok psi u Evropi jedu različite vrste mesa i ribe. Ve la havle ve la kuvvete illa billahi-l-alijji-i-azim!

Predvodnica žena, Fatima Zahra je govorila o ovome kada je vodila raspravu sa Ebu Bekrom i održala govor ženama muhadžira i ensarija. Na kraju govora je govorila o nesrećama ummeta: "A sada, tako mi života, sjeme je bačeno, pa će se pričekati dok ne sazrije, zatim će musti pune čaše svježe krvi i smrtonosnog otrova. Lažovi će izgubiti, a oni što dolaze znat će rezultat onoga čega su se dotakli njihovi prethodnici, a onda su ostavili dunjaluk, odvažno su se pouzdali u fitneluk (pobunu protiv Boga), radosne vijesti su donosili britkim sabljama, tiranskom vlašću i potpunim neredom i despotizmom nasilnika, ostavljajući vaše skupine bezvrijednim, vaše grupe kao požnjeveno žito, teško vama i šta je s vama!? Zavedeni ste, mrači vam se pred očima, stavljamo vam to u odgovornost, a vi to ne volite!"

1. Taberi u Delailul imama
2. Belagatu-n-nisai, Ibn Tajfur
3. Ealaman-nisai, Omer Rida Kehhala, svez. 4., str. 123.
4. Šerh Nehdžu-1-belaga, Ibn Ebi Hadid.

Važan dio istraživanja

Ostao je još jedan vrlo važan dio ovog istraživanja koji zaslužuje pažnju i da se prouči dobro. Možda je to jedina protivrječnost koja se pojavi kada se oni koji neće da prihvate istinu sretnu sa nepobitnim dokazima, a vidiš ih kako se čude i ne prihvataju da je imenovanju Imama Alija prisustovalo 100.000 ashaba, a zatim se oni svi slože da to ne prihvate, a medu njima su poznati velikani ashabi! Ovo se i meni desilo i nisam mogao povjerovati kao što to ne može niko ako se ovo ovako predstavi. Ali, proučimo dobro, sa svih strana, nestaće čuđenja, jer to nije onako kako mi sebi predstavljamo, niti kako to izlaže ehli sunnet. Bože nas sačuvaj zar je moguće da je 100.000 ashaba postupila protivno Poslanikovoj, s.a.v.a., naredbi! Šta se, onda, dogodilo?

Prvo, svi oni koji su prisustovali imenovanju Alija na Gadir Humu, nisu stanovali u Medini. Najvjerovatnije takvih je bilo tri, četiri hiljade. Dalje, ako znamo da su mnogi od njih bili robovi, ili oslobođeni robovi, zatim oni koji su došli Poslaniku, s.a.v.a., iz različitih krajeva, a u Medini nemaju ni svoje pleme, ni porodicu, kao što su bili ehlu-saffa, onda nam ostaje samo pola, tj. 2.000. Čak i oni su bili pod vlašću vođa plemena i reda porodice kojoj su pripadali. Poslanik, s.a.v.a.,, je to odobrio, pa kada bi mu došlo neko izaslanstvo, odredio bi im vođu. Zato ćemo naći termin u islamu kojim ih nazivaju ehlu-1-halli ve-1-akdi (vlastodršci, mjerodavne ličnosti).

Ako pogledamo ono što se desilo u Sekifi, neposredno poslije Poslanikove, s.a.v.a., smrti, naći ćemo da prisutnih, koji su odlučili o hilafetu Ebu Bekra, nije bilo više od sto ljudi. Prvo, od ensarija, a to su stanovnici Medine, nije niko prisustvovao, sem njihovih prvaka, kao ni od stanovnika Mekke, muhadžira, koji su učinili hidžru sa Poslanikom, s.a.v.a., sem trojice-četvorice koji su predstavljali Kurejšije. Dovoljan dokaz nam je da zamislimo veličinu Sekife, jer to nije bila sala za svečanosti ili konferencijska dvorana. Pa, ako kažemo da je bilo i stotinu ljudi, pretjeraćemo, da bi onaj ko istražuje razumio da nije bilo prisutno 100.000 ljudi, niti su oni čuli šta se

dogodilo u Sekifi, sem poslije dužeg vremena, jer nije bilo ovih medija, niti telefona, niti satelita.

Poslije saglasnosti i određivanja Ebu Bekra za halifu, a uprkos protivljenju Saad ibn Ubade, vođe Hazredža i njegova sina Kajsa, većina (kako danas kažu) je pobijedila i sklopila ugovor, dok je većina muslimana bila odsutna, a neki od njih su bili zauzeti spremanjem Poslanika, s.a.v.a., za dženazu. Neki su bili pogođeni Poslanikovom smrću, a Omer ibn Hatab im je zaprijetio da ne smiju reći da je Poslanik, s.a.v.a., umro. Još bi dodao da je većina ashaba bila mobilisana od strane Poslanika, s.a.v.a., u Usaminu vojsku i nisu prisustovali ni Poslanikovoj dženazi, ni onome što se dešavalo u Sekifi.

Je li logično poslije ovoga što se dogodilo, da se članovi plemena ili porodice suprostave svom vođi i prvaku u onome što je odlučio, i što je utvrdilo opću dobrobit i veliki ugled kojem teži svako pleme. A ko zna, možda će i oni imati sreću jednog dana, pa da dobiju čast vođenja svih muslimana, jer onaj ko je trebao i čije pravo je bilo da vlada je udaljen, a stvar se prepustila šuri i oni će se naizmjenično smjenjivati, pa kako ih to ne bi radovalo i kako ne bi podržavali tako nešto?

Drugo, ako su vlastodršci od stanovnika Medine odlučili nešto, onda oni koji su izdaleka nema šta da se protive. Oni ne znaju šta se dešavalo u njihovoj odsutnosti, jer prenošenje vijesti i komunikacije u to vrijeme nisu bile razvijene. Zatim, oni su zamišljali da stanovnici Medine, žive sa Poslanikom, s.a.v.a., i bolje znaju šta se dešava, šta je novo od propisa objavljeno, u kojem satu i kojem danu. Zatim, šta se vođe jednog plemena koje je daleko od prijestolnice, tiče ko je halifa. Šta se njega tiče, njemu je svejedno, bio to Ebu Bekr ili Ali. Njemu je važno da on ostane na čelu svog plemena i da mu se niko ne protivi.

Ko zna, možda su se neki raspitivali i željeli da znaju kakve su vijesti, ali ga je aparat koji je bio na vlasti ušutkao milom ili silom. Možda iz slučaja Malik ibn Nuvejre koji nije htio dati zekat Ebu Bekru naziremo nešto što to potvrđuje.[79]

Onaj ko bude pažljivo pratio događaje koji su se desili u borbi onih koji su odbili da daju zekat Ebu Bekru, naći će se mnogo protivrječnosti i neće ga uvjeriti ono što su neki historičari zabilježili čuvajući ugled ashaba, a posebno onih koji su bili na vlasti.

Treće, faktor iznenađenja je ovdje odigrao veliku ulogu u prihvatanju onoga što se zove danas realnost. Ono što se dešavalo u Sekifi, dešavalo se u vrijeme kada su neki ashabi bili zauzeti spremanjem Poslanika, s.a.v.a., za dženazu, a među njima su bili Imam Ali, Abbas i ostali iz Benu Hašima, zatim, Mikdad, Ebu Zerr, Ammar, Zubejr i mnogi drugi. Kada su došli ovi iz Sekife, požurujući Ebu Bekra prema mesdžidu, pozivajući ljude da polažu zakletvu. Ljudi su išli u skupinama i polagali prisegu milom ili silom. Ali i njegove pristalice nisu završili svoj sveti zadatak koji im je nametao njihov lijep ahlak, pa nisu mogli ostavili Božijeg Poslanika, s.a.v.a., ne opremljenog i da odu na Sekifu da se prepiru oko hilafeta.

Oni nisu ni završili svoj posao, a ovo se povoljno razvijalo za Ebu Bekra. A oni koji su izostali sa polaganja zakletve ubrojani su u one koji siju fitnu, koji razbijaju jedinstvo muslimana i ostali muslimani im se moraju suprostaviti ako budne potrebno. Zato Omer ibn Hattab prijeti Saad ibn Ubadi smrću kada ovaj odbija da položi prisegu Ebu Bekru, pa kaže: “Ubij te ga, on sije fitnu!”

---

79 Sahih Buhari, svez. 4, str. 195.

Prijeti i onima koji su se povukli u Alijevu kuću da će ih spaliti ako ne iziđu i polože prisegu. Kada znamo mišljenje Omer ibn Hattaba o polaganju zakletve, onda nam mnoge zagonetke postaju jasnije. Omer smatra da je za ispravnost polaganja zakletve dovoljno da to prvi uradi jedan od muslimana, pa da ga ostali moraju slijediti, a ko odbije, izašao je iz islama i treba ga ubiti. Da poslušamo šta je rekao o sebi i polaganju zakletve, što prenosi Buharija u svom sahihu.

1. Sahih Buhari, svez, 8, str. 26.; Tarih Taberi, Tarih hulefai, Ibn Kutejbe.
2. Sahih Buhari, svez. 8., str. 28., pogl. Redžmu-habla-line-z-zina.

Priča o onome što se desilo u Sekifi

"Pojačala se rasprava i glasovi se povisili, pa sam se pobojao razjedinjenosti, rekao sam: 'Pruži ruku, Ebu Bekre!' Ispružio je ruku i ja sam mu dao prisegu, a onda su to uradili i muhadžiri i ensarije. Napali su nas zbog Saad ibn Ubade, pa je jedan od njih rekao: 'Ubili ste Saada ibn Ubade!' Pa sam ja rekao: 'Allah je ubio Saada ibn Ubade.' Dalje je Omer rekao: 'Tako mi Allaha, nismo našli ništa jače, nego da položimo zakletvu Ebu Bekru. Bojali smo se da ako se odvojimo od njih i ako ne polože zakletvu, da će oni izabrati nekog između sebe, pa ćemo mi morati položiti prisegu na ono s čime nismo zadovoljni, ili ćemo im se suprostaviti, pa će nastati nered. A ko položi zakletvu čovjeku koji nije izabran šurom muslimana, neće biti slijeđen ni on, a ni onaj ko mu je položio zakletvu, i time se izlažu opasnosti da budu ubijeni.'"

Kod Omera ovdje nije pitanje izbora i šure, dovoljno je da neko od muslimana prvi položi zakletvu i da to ostalima bude dokaz, zato kaže Ebu Bekru: "Pruži ruku, Ebu Bekre!", pa kada je ispružio ruku, on je položio zakletvu bez dogovora, a nije nimalo oklijevao iz straha da ne izaberu nekog drugog. Ovo mišljenje je ovako izrazio: "Bojali smo se da ako se odvojimo od njih i ako ne polože zkletvu, da će oni izabrati nekog između sebe." (Bojao se Omer da ga ensarije ne preteknu i izaberu nekog između sebe.) Ovo nam postaje još jasnije kada kaže: "Pa ćemo mi morati položiti zakletvu onome s kim nismo zadovoljni, ili ćemo im se suprostaviti, pa će nastati nered."

Svi historičari navode da su od muhadžira bili prisutni samo četvorica na Sekifi, pa njegove riječi: "pa sam mu položio zakletvu, a to isto su uradili muhadžiri", u suprotnosti je sa njegovim riječima, a izostali su Ali, Zubejr i oni s njima. Pogledaj Sahih Buhari, svez. 8, str. 26.

Da bi bili pravedni u presudi i precizni u istraživanju, moramo priznati da je Omer ibn Hattab promijenio svoje mišljenje o polaganju prisege, ali na kraju svog života. To je bilo kada je došao jedan čovjek Omeru, a bio je prisutan i Abdurahman ibn Avf, pa je rekao: "O vladaru pravovjernih, šta kažeš za čovjeka koji kaže: 'Da je Omer umro, ja bih položio zakletvu tom i tom?' Omer na to reče: 'Tako mi Allaha, izabiranje Ebu Bekra za halifu je bila greška i to je već gotovo.' Naljutio se Omer, pa je čim se vratio u Medinu održao govor: 'Došlo je do mene da je neko od vas rekao: 'Tako mi Allaha, da umre Omer, položio bih zakletvu tom i tom.' Neka se niko ne zavarava pa da kaže da je polaganje zakletve Ebu Bekru bila greška i da je sada gotovo. Ona je to i bila, ali je Allah, dž.š., sačuvao od njenog zla...' Zatim reče: 'Ako položi zakletvu čovjeku koji nije izabran šurom muslimana, neće biti slijeđen ni on, a ni onaj ko mu je položio zakletvu, i time se izlažu opasnosti da budu ubijeni.'"

Kamo sreće da je Omer ibn Hattab ovako mislio na dan Sekife, pa da nije postupio despotski i položio zakletvu Ebu Bekru, što je bilo pogrešno i neka Allah sačuva zla

toga, kao što je sam posvjedočio. Ali nije to mogao reći, jer bi time presudio i sebi i svome drugu smrću, jer kod novog mišljenja kaže: "Ko položi zakletvu čovjeku koji nije izabran šurom muslimana, neće biti slijeđen ni on, ni onaj ko mu je položio zakletvu, i time se izlažu opasnosti da budu ubijeni."

Ostaje nam da saznamo zašto je Omer promijenio svoje mišljenje na kraju života uprkos tome što zna od ostalih, a to je da svojim novim mišljenjem poništava polaganje prisege Ebu Bekru iz njenih temelja, jer je on taj koji je prvi položio zakletvu bez šure i to je bila greška. Također je poništio i svoju vladavinu, jer je on na vlast došao kada ga je imenovao Ebu Bekr bez šure, pa su čak neki ashabi ušli kod Ebu Bekra negodujući što imenuje nekog ko ima grubo srce da vlada njima.[80]

Pa, kada je Omer izašao da ljudima pročita Ebu Bekrovu oporuku, pitao ga neki čovjek: "Šta tu piše, Ebu Hafse?" Odgovorio je: "Ne znam, ali ja sam prvi koji će čuti i pokoriti se." Čovjek je rekao: "Tako mi Allaha, ja znam šta tu piše, prvi put si ti njega postavio za vladara, a sada on tebe postavlja za halifu."

Ovo su iste riječi Imama Alija upućene Omeru (kada ga je vidio kako silom nagoni ljude da polože prisegu Ebu Bekru): Muzi mlijeko i ti imaš u tome dio, podrži danas ti njega, sutra će ti vratiti...

Važno je da saznamo zašto je Omer promijenio mišljenje o polaganju prisege! Počinjem da vjerujem da je on čuo kako neki ashabi žele položiti prisegu Aliju ibn Ebu Talibu poslije njegove smrti, a to je ono sa čim se on nikada ne bi složio. Omer je ometao jasne tekstove da izađu na vidjelo. Suprostavio se Poslaniku, s.a.v.a., kada je htio napisati oporuku, jer je znao šta bi ta oporuka sadržavala, pa je čak Poslanika optužio da bunca, a ljudima je zaprijetio da ne smiju reći da je Poslanik, s.a.v.a., umro da ga svijet ne bi pretekao i položio prisegu Aliju. Pripremio je sve da se zakletva položi Ebu Bekru, svijet je silom gonio da to urade, a ko nije htio prijetio mu je smrću. Sve je to bilo u cilju udaljavanja Alija od hilafeta. Pa kako može biti zadovoljan ako se neko nađe koji kaže da umre Omer položio bi zakletvu tom i tom, a posebno, jer ovaj što to kaže (njegovo ime je ostalo nepoznato, a bez sumnje je jedan od poznatih ashaba) oslanja se na praksu Omerovu kod polaganja zakletve Ebu Bekru, te zato Omer požuruje riječima: "Tako mi Allaha, polaganje zakletve Ebu Bekru je bila greška i sada je gotovo." Šura je bila neočekivan događaj za muslimane i sada je postala stvarnost.

1. Imamet ve sijase, Ibn Kutejbe, svez. 1., str. 25., pogl. Bolest Ebu Bekra i postavljanje Omera za halifu.
2. Imamet ve sijase, Ibn Kutejbe, svez, 1., str. 18.
3. Sahih Muslim, svez., 5., str. 75., Kitabu-1-vesijja; Sahih Buhari, svez. 7. str. 9.
4. Sahih Buhari, svez .4., str. 195.
5. Sahih Buhari, svez. 8., str. 28., Tarihu-1-hulefai, svez. 1., str. 19.

Zato je bilo dozvoljeno Omeru da to uradi sa Ebu Bekrom, pa kako mu onda ne bi bilo dozvoljeno da na isti način postupi sa nekim drugim. Primjećujemo da Ibn Abbas i Abdurahman ibn Avf i Omer ibn Hattab izbjegavaju spomenuti ime onog koji je to rekao, kao što izbjegavaju spomenuti ime onog kome taj želi da položi zakletvu. Ove dvije osobe su imale veliki značaj kod muslimana, zato se Omer i naljutio na ove riječi i na prvoj džumi požurio da održi hutbu i spomene pitanje hilafeta gdje im izlaže svoje novo mišljenje da bi presjekao put ovome koji želi da ponovi grešku, jer

[80] Sahih Buhari, svez. 8., str. 26.; Tarih Taberi, Istihlaf Omer ibn Hattab, Šerh Nehdžul-belage, Ibn EbiHadid, svez. 1.

bi ona bila za dobrobit njegova neprijatelja. Kroz sve ovo, shvatili smo da ovo nije bilo mišljenje samo čovjeka koji ga je i izrekao, nego je to bilo mišljenje mnogih ashaba, pa zato Buharija i kaže: "Naljutio se Omer, a zatim rekao: 'Ja sam, inšallah, još uvijek taj koji vladam, a upozoravam one koji žele da vlast uzurpiraju za neke ljude.'" (Sahih Buhari, svez. 8., str. 25.)

Omer je promijenio svoje mišljenje o polaganju zakletve koje je bilo u suprotnosti sa onim što su željeli neki da vlast predaju Imamu Aliju i njemu polože zakletvu. Omer se nije slagao s ovim, jer je vjerovao da pitanje hilafeta odlučuje narod, a da to nema pravo Ali ibn Ebi Talib. Ako je ovo vjerovanje ispravno, zašto je onda Omer sebi dozvolio da uzurpira vlast za druge poslije smrti Božijeg Poslanika, s.a.v.a., i požurio je da položi zakletvu Ebu Bekru bez prethodne šure? Stav Ebu Hafsa prema Ebu Hasanu (Imamu Aliju) je poznat, a to je udaljavanju Imama na bilo koji način od vlasti. Ovaj zaključak nismo uzeli samo iz prethodne hutbe, onaj ko pomno prati događaje u historiji zna da je Omer ibn Hattab bio onaj koji je presudio kod postavljanja Ebu Bekra za halifu. Zato vidimo da Ebu Bekr traži dozvolu od Usame ibn Zejda da mu ostavi Omera kako bi ga pomogao po pitanju hilafeta (Ovo svjedoči govor Ibn Saada, a i mnogi historičari koji govore o Usam ibn Zejdu.) A vidimo da Ali ibn Ebu Talib ostaje daleko od svake odgovornosti, nisu mu dali nikakav položaj, nisu ga imenovali komadantom vojske, niti su mu povjerili blagajnu, a sve to svo vrijeme vladavine Ebu Bekra, Omera i Osmana, a svi znamo ko je bio Ali ibn Ebi Talib.

Čudnije od svega tog je to što nađemo u historiji da kada se Omeru približila smrt, požalio je što Ebu Ubejde ibn Džerah ili Šalim Mevla Ebu Huzejfe nisu bili živi pa da ih imenuje i postavi na neki položaj poslije njegove smrti. Ali on se bez sumnje, sjetio da je već promijenio mišljenje o ovakvom polaganju zakletve i da je proglasio griješkom i uzurpiranjem prava muslimana, pa zato mora izumiti novi način polaganja prisege da bi to bilo rješenje, a da ga niko drugi ne pretekne, i položi zakletvu nekom koga smatra da ima pravo, pa da ga i drugi ljudi slijede u tome, kao što je on uradio sa Ebu Bekrom, ili Ebu Bekr s njim ili kao što želi neko da uradi a samo čeka da umre Omer, pa da položi zakletvu onome halifi kome pripada. A ovo je nemoguće, jer je Omer takav način polaganja zakletve već proglasio griješkom i uzurpiranjem vlasti. Također izbor halife ne može prepustiti šuri muslimana, jer sam je prisustovao u Benu Sekifi, neposredno poslije Poslanikove, s.a.v.a., smrti, i svojim očima je vidio raspravu i razmimoilaženje koje se vodilo gdje se zamalo nije prolila krv.

Na kraju, izumio je ideju onih koji imaju pravo na šuru, koji treba da se dogovore o izboru novog halife, a to su šestorica koji jedini imaju to pravo, a niko drugi od muslimana ne može učestovati u izboru halife. Omer je znao da je razmimoilaženje među tom šestoricom neminovno, zato je oporučio da kod razmimoilaženja pretegne odluka one grupe u kojoj je Abdurahman ibn Avf, pa makar došlo do toga da se ubiju ona trojica na suprotnoj strani, a to u slučaju da se podijele na dvije grupe. To je bilo nemoguće, jer je Omer znao da je Saad ibn ebi Vekas amidžić Abdurahmanov i oba iz plemena Benu Zahra. I znao je da Saad ne voli Alija, jer mu je on ubio dajdže. Omer je znao da je Abdurahman ibn Avf zet Osmanov, jer je njegova žena, Ummu Kulsum, bila Osmanova sestra. Također je znao da Talha naginje Osmanu zbog veza medu njima koje spominju neki historičari. To da naginje Osmanu dovoljno je reći da je Talha iz plemena Benu Tajm, a između Benu Hišama i Benu Tajm je postojala mržnja zbog mjesta hilafela Ebu Bekra. Omeru je sve ovo bilo poznato i zato je upravo odabrao ove ljude. Omer je izabrao ovu šestoricu. Svi su bili Kurejšije, svi su bili

muhadžiri, niko nije bio od ensarija i svi su pedstavljali pleme koje je imalo značaj i uticaj.
1. Ali ibn Ebu Talib, poglavar Benu Hašima
2. Osman ibn Affan, poglavar Benu Umeja
3. Abdurahman ibn Avf, poglavar Benu Zehra
4. Saad ibn Ebu Vekkas, on je iz Benu Zahra, a dajdže mu iz Benu Umejja
5. Talha ibn Avvam, sin Safije, tetke Božijeg Poslanika, a muž Esme kćerke Ebu Bekrove
Oni su vlastodršci i njihovu riječ slušaju svi muslimani, bilo da su stanovnici Medine (glavni grad hilafeta) ili drugi u cijelom islamskom svijetu. Muslimani im se moraju pokoravati i slušati ih, bez ikakve diskusije, a ko izađe iz tih okvira poslušnosti, on je izopćenik. Ovo je ono što smo željeli približiti čitaocu, posebno po pitanju prešućivanja hadisa iz Gadir Huma, kao što smo već prethodno govorili.

Ako je Omer poznavao ovu šestoricu, njihova osjećanja i ambicije, on je bez sumnje, već kandidovao Osmana ibn Affana za hilafet ili što je znao da većina od ove šestorice neće izabrati Alija. A da nije tako, zašto i s kojim pravom on daje prednost izboru Abdurahmana ibn Affana nad Alijem ibn Ebu Talibom. A muslimani od kako su postali pa do danas, vode rasprave o tome ko je vredniji, Ebu Bekr ili Ali, a nikad nismo čuli da neko poredi Alija i Abdurahmana ibn Avfa.

Ovdje ćemo malo zastati da upitamo ehli sunnet koji kažu zastupaju načelo šure i vide je potpunoj idejnoj slobodi, da upitam sve ove kako će uskladiti između šure, koja ima islamsko značenje i ove ideje koja ako upućuje na nešto, onda je to svojeglavost i tvrdoglavost, jer on je taj koji je izabrao ovu šestoricu, a ne muslimani. Ako je njegov dolazak na hilafet bio pogreška, s kojim onda pravom nameće muslimanima svoju volju i nameće im jednog od šestorice?!

Čini nam se da Omer smatra hilafet pravom muhadžira i niko nema pravo da diskutuje po ovom pitaju. I više od toga, Omer vjeruje, kao i Ebu Bekr, da je hilafet vlast Kurejšija, jer medu muhadžirima ima onih koji nisu Kurejšije, pa ni arapi i kao takvi nemaju prava Selman Farisi, Ammar ibn Jasir, Bilal Habeši, Suhejb Rumi, Ebu Zerr Gafari, niti hiljade drugih ashaba konkurisati za hilafet.

Ovo nije samo puka tvrdnja! To je njihovo vjerovanje koje je historija i muhaddisi zabilježili iz njihovih usta.

Dakle, ovdje nam se jasno pokazuje da Ebu Bekr i Omer nisu vjerovali u načelo šure i izbora, a neki historičari prenose da je Ebu Bekr kao dokaz ensarijama naveo hadis Božijeg Poslanika, s.a.v.a., 'hilafet je kod Kurejšija'. To je vjerodostojan hadis u što nema sumnje kojeg prenose Buharija, Muslim i svi sahihi kod sunija i kod šija. Božiji Poslanik je rekao: "Halifa poslije mene će biti 12, svi od Kurejšija."
Još je jasniji sljedeći hadis: "Ovo (hilafet) će biti kod Kurejšija, pa makar bila dvojica."
1. Sahih Muslim, pogl. o vasijjetu
2. Sahih Muslim, svez. 6., str. 2 i 3, Sahih Buhari, svez. 8., str. 27.
Još Poslank kaže: "Ljudi će slijediti Kurejšije u dobru i zlu."[81]

Ako svi muslimani vjeruju u vjerodostojnost ovih hadisa, kako onda iko može reći da je sve bilo ostavljeno šuri među muslimanima, da odaberu koga oni hoće?!

[81] Sahih Muslim, svez. 6., str. 2., Sahih Buhari, svez. 8., str. 27.

Ne možemo se nikako osloboditi ovih protivrječnosti, sem ako ne uzmemo riječi Imama Ehli-bejta i neke sunijske uleme koji potvrđuju da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., odredio halife poslije sebe i naveo njihov broj i imena. Inače, kako razumjeti Omerovo stajalište po pitanju hilafeta, a on je bio poznat po donošenju vlastitog mišljenja koje je u suprotnosti sa autoritativnim tekstom, pa čak i za vrijeme života Poslanikova kao što je bilo prilikom sklapanja mira na Hudejbiji,[82] dženaze namaz munaficima,[83] »velika nesreća koja se desila u četvrtak na dva dana prije Poslanikove smrti,[84] njegovo zabranjivanje da se govori o radosnoj vijesti onima koji će ući u Džennet.[85] Sve ovo je najbolje svjedočanstvo ovome što kažemo. Onda nije nikakvo čudo da on donosi vlastiti sud poslije Poslanikove, s.a.v.a., smrti, ne smatrajući obavezu da prihvavi hadis koji govori o hilafetu Imama Alija koji je bio najmlađi medu Kurejšijama. Pravo hilafeta ograničava samo Kurejšije što ga potiče da on, prije svoje smrti, izabere šestoricu velikana Kurejšija da bi uskladio između Poslanikovih hadisa i onoga što on smatra za pravo Kurejšija na hilafet. I uvlačenje Alija u tu grupu, prethodno znajući da neće biti izabran. Ovo je vjerovatno Omerovo razmišljanje da bi Alija prisilio da s njima uđe u političku igru, kako to danas nazivaju, i da ne bi imao dokaze i opravdanje kod svojih sljedbenika koji su tvrdili da on ima prednost u hilafetu. Ali, Imam Ali je o tome govorio u svojim hutbama pred svijetom:

“Ostao sam strpljiv i pored razdoblja dugog i nepopustljivosti iskušenja sve dok ne ode putem svojim, i preda sve skupini, smatrajući da sam i ja jedan od članova njezinih. Ali, o Bože, šta je trebalo činiti s tim vijećanjem! Je li bilo tamo ikakva sumnjičenja mene od strane prvoga od njih i da li i ja bijah tada smatran bliskim njima? Ostadoh, međutim, tih kada i oni bijahu tihi. A letio sam visoko kada i oni. Jedan od njih okrenuo se protiv mene u mržnji svojoj, a drugog su tazbinske veze njegove skrenule na drugi put - te ovo te ono...”[86]

Četvrto, Imam Ali je iznio argumente, ali bilo je uzalud. Pa, hoće li Imam moliti ljude da mu polože prisegu, one koji su se okrenuli od njega i naginjali drugima, zbog zavisti u onome što mu je Allah dao ili zbog mržnje što im je ubio njihove prijatelje i ponizio njihove junake, što je uništio njhovu oholost sabljom i hrabaroščcu, dok se nisu predali, a on je i pored toga ostao štititi svoga amidžića, s.a.v.a., ne osvrćući se na prigovore. Božiji Poslanik, s.a.v.a., je ovo znao, pa je stalno govorio o odlikama svoga brata i amidžića, kako bi ga omilio i drugima, pa kaže: “Voljeti Alija je iman, a mrziti ga je licemjerstvo.[87] Zatim kaže: “Alije od mene, a ja sam od Alija.”[88] “Ali je vladar svakog vjernika poslije mene.”[89] “Ja sam grad znanja a Ali je njena kapija.”[90] “Ali je prvak muslimana, imam bogobojaznih i vođa.”[91]

Ali na žalost, ovo je povećalo njihovu mržnju i zavist, zato ga je Poslanik pozvao prije smrti, zagrlio ga i zaplakao, rekavši: “O Alija, znam da oni skrivaju mržnju prema tebi u svojim prsima i koja će se pokazati poslije moje smrti. Ako ti polože

---

82 Sahih Buhari, svez. 2., str. 81., Sahih Muslim, pogl. Sulhu-l-Hudejbija
83 Sahih Buhari, svez. 2., str. 76.
84 Sahih Buhari, svez. 1., str. 35.
85 Sahih Buhari, svez. 1., str. 45.
86 Nedžhul belaga, Šerh Muhamed Abduhu, svez. l., str .87.
87 Sahih Muslim, svez. l., str. 61.
88 Sahih Buhari, svez. 3., str. 168.
89 Musned Ahmed, svez. 5., str. 25., Mustedreku-1-Hakim, svez. 3., str. 124.
90 Mustedreku-1-Hakim, svez, 3., str. 126.
91 Muntehabu kenzi-1-ummal, svez. 5., str. 34.

prisegu, prihvati, a ako ne, budi strpliv dok se ne sretneš sa mnom, a nepravda ti je učinjena."[92]

Pa ako se Ebu Hasan držao sabura poslije polaganja prisege Ebu Bekru, to je bilo zato što mu je to preporučio Poslanik, s.a.v.a., i u tome je mudrost kome nije nikome skrivena.

Peto, dodao bih još da musliman koji uči Kur'an i razmišlja o njegovim ajetima, znaće iz kur'anskih priča o prijašnjim narodima da se njima mnogo više dogodilo nego nama. Pa, Kabil ubija svoga brata Habila iz neprijateljstva. Pa, Nuh, a.s, djed poslanika poslije hiljadu godina borbe i pozivanja, slijedi ga samo mali broj ljudi, a njegova žena i sin ostaju nevjernici. Pa, Lut, a.s., u njegovom selu samo u jednoj kući žive vjernici, svi ostali su nevjernici. Pa, Kur'an govori o faraonima, koji su se uzoholili i tražili od ljudi da ih obožavaju, i medu njima je bio samo jedan vjernik koji je krio svoje vjerovanje. Pa, imamo braću Jusufa koji kuju zavjeru protiv svoga brata, a.s., iz zavisti jer ga je otac najviše volio. Zatim, Izraelćani, kojima Allah šalje Musaa, a.s., da ih spasi, rastavlja more pred njima u kojem se njihovi neprijatelji, faraon i njegova vojska, utapaju, a da oni nisu ni prstom mrdnuli. A čim su izišli, vraćaju se svom starom obožavanju kipova i traže od Musa, a.s.: "O Musa, učini i ti nama bogove, kao što su njihovi bogovi! A on je rekao: "Vi ste narod koji ne zna!'"

A kada je otišao na sastanak sa svojim Gospodarem, ostavio je svoga brata Haruna da ga zamjenjuje, oni su skovali zavjeru protiv njega i zamalo ga nisu ubili, zanijekali su Allaha i klanjali se zlatnom teletu. Zatim su ubijali Allahove poslanike njima poslane, pa je Uzvišeni Stvoritelj rekao: "I kad god vam je koji poslanik donio ono što nije godilo dušama vašim, vi ste se oholili, pa ste jedne u laž utjerali, a druge ubili." (Beqare, 87)

Pa, Jahja ibn Zekerijja, poslanik i jedan od dobrih, biva ubijen, a njegova glava poklonjena jednom od tlačitelja Benu Israila.

Zatim, i hrišćani i jevreji kuju zavjeru kako da ubiju poslanika Isaa. A neki iz ummeta Muhammedovog, s.a.v.a., spremaju vojsku od 30.000 vojnika, da ubije Husejna, unuka Allahovog Poslanika i prvaka mladića u Džennetu, a s njim je bilo samo 70 njegovih drugova, sve ih ubijaju, a među njima i njegovu malu djecu, dojenčad.

Čemu se onda čuditi poslije ovoga? Zar ima mjesta čuđenju nakon Poslanikovih riječi: "Slijedit ćete običaje onih koji su bili prije vas pedalj po pedalj, korak po korak, pa kada bi oni ušli u rupu guštera, i vi bi ste ušli." Upitali su: "Je li to misliš na hrišćane i jevreje?" Odgovorio je: "A ko drugi?"[93]

Čemu se čuditi kad u Sahihima Buharije i Muslima čitamo Poslanikove, s.a.v.a., riječi: "Na Sudnjem danu, biće dovedeni moji ashabi na lijevo, a ja ću upitati: 'Kuda ih to vodite?' Bit će rečeno: 'Ti ne znaš što su oni sve uveli poslije tebe.' Reći ću: 'Daleko bio onaj ko je izmijenio poslije mene, a iskrenih je bilo tako malo kao razasuta stoka koja slobodno pase.'"[94]

Čemu se čuditi poslije ovih Poslanikovih, s.a.v.a., riječi: "Moj ummet će se podijeliti u sedamdeset i tri sekte, sve će biti u vatri osim jedne."[95]

---

92 Er-rijadu-n-nadra fi menakibu-1-ašere, Taberi, pogl. Odlike Alija ibn Ebu Taliba.

93 Sahih Buhari, svez. 4., str. 144.; svez. 8., str. 151.

94 Sahih Buhari, svez. 7., str. 209.; Sahih Muslim, pogl. o havdu

95 Sunen Ibn Madže, knjiga fitne, hadis br. 3993; Musned Ahmed, svez, 3., str. 120.; Sunen Tirmizi, knjiga o imanu

Istinu je rekao Uzvišeni Gospodar, koji zna što kriju prsa, kada je rekao:

“A većina ljudi, ma koliko ti želio, neće biti vjernici.” (Jusuf, 103)
“Međutim, on im istinu donosi, ali većina njih prezire istinu.” (Muminun, 70)
“Allahova prijetnja će se sigurno ispuniti! Ali većina njih ne zna.” (Junus, 55)
“Oni vam se ustima svojim umiljavaju, ali im se srca protive, većina njih su nevjernici.” (Tawbe, 8)
“Allah je doista neizmjerno dobar prema ljudima, ali većina njih ne zahvaljuje.” (Junus, 60)
“Oni priznaju da je blagodat od Allaha, pa je poslije poriču, većina njih su nevjernici.” (Nahl, 83)
“Mi smo im o ovome često govorili da bi razmislili, ali većina ljudi poriče blagodati.” (Furqan, 50)
“Većina ovih ne vjeruje u Allaha, nego druge Njemu smatra ravnim.” (Jusuf, 106)
“Međutim, većina njih ne zna istinu, pa zato glave okreću.” (Anbiya, 24)
“Pa zar se ovom govoru iščuđavate i smijete se, a ne plačete, gordo dignutih glava? (Nedžm, 61)

Žalost i tuga

Kako da ne žalim? Kako da ne žali svaki musliman koji pročita ove istine, zbog onoga što su izgubili svi muslimani udaljavanjem Imama Alija od hilafeta za koji ga je postavio Allahov Poslanik, s.a.v.a., i lišavanja ummeta njegova mudrog vodstva i njegova ogromnog znanja.

Ako svaki musliman pogleda nepristrasno, naći će da je on posjedovao najviše znanja poslije Poslanika. Historija svjedoči da su ashabi često tražili da im on da odgovor na neke nejasnoće, što potvrđuju i riječi Omera ibn Hattaba više od sedamdeset puta je rekao: “Da nije Alija, Omer bi propao.”[96] Dok Imam Ali nikog ništa nije morao pitati.

Historija navodi da je Ali ibn Talib bio najhrabriji i najjači medu ashabima. Mnogi hrabri su pobjegli iz mnogih bitaka iz straha, dok je Imam ostao postojan u svima njima. Dovoljan dokaz tome je odlikovanje koje mu je Poslanik, s.a.v.a., dao kada je rekao: “Sutra ću dati zastavu čovjeku koji voli Allaha i Njegova Poslanika, i koga voli Allah i Njegov Poslanik, koji je postojan, ne bježi, i čije srce je Allah napunio imanom.”[97]

Svaki ashab je priželjkivao za sebe to počasno mjesto, ali sutradan je Poslanik dao zastavu Aliju ibn Ebi Talibu.

Ukratko, učenost, snaga i hrabrost kojima se odlikovao Imam Ali poznata je svima. Ako se ne obrati pažnja na sve tekstove koji govore o naslijeđivanju Poslanika, Kur'ani Kerim nikom ne priznaje vodstvo, sem učenom, hrabrom i jakom. O obaveznosti slijeđenja učenjaka, Kur'an kaže: “Pa da li je onda dostojniji da se slijedi onaj koji na pravi put upućuje ili onaj koji ni sam nije na pravom putu, osim ako ga drugi na pravi put ne uputi? Šta vam je, kako rasuđujete?” (Junus, 35)

A o obaveznosti vođstva onog koji je hrabar i jak, Allah, dž.š., kaže: “Odakle da nam on još bude vladar kad smo mi preči od njega da vladamo? Njemu ni veliko bogastvo

---

96 Menakibu-1-Havarizmi, str. 48.; El-Istiab, svez. 3., str. 39.; Tezkiretu-s-sebt, str. 87.; Metalibu-s-suul, sre. 13.; Tefsir Nejšaburi, sura Ahkaf; Fejdu-1-Kadir, svez. 4., str. 357.

97 Sahih Buhari, svez. 4., str. 5. i l2., svez. 5., str. 76 i 77; Sahih Muslim, svez. 7., str. 121., pogl.Odlike Alija ibn Ebi Taliba

nije dato."- rekoše oni. "Allah je njega da vama vlada izabrao." - reče on- "i velikim znanjem i snagom tjelesnom ga obdario a Allah daje vlast kome hoće. Allah je neizmjerno dobar i On zna sve." (Beqara, 247)

Allah, dž.š., je, u odnosu na sve druge ashabe, Aliju uvećao znanje i on je bio "vrata na gradu znanja", i poslije Poslanikove smrti bio je jedino izvorište kojem su se ashabi obraćali, pa kad god ne bi znali odgovor na nešto, govorili bi : "Ovo je zagonetno i samo ga može riješiti Ebu Hasan."[98]

Allah mu je dao i tjelesnu snagu, i bio je kao Allahov lav koji pojeđuje, a njegova hrabrost i jačina su se prenosile u pričama kroz generacije, tako da historičari prenose priče koje su blizu čudima, kao kada je Ali istrgnuo vrata Hajbera, a prije njega to nisu mogli uraditi dvadeset ashaba.[99] Zatim kad je iščupao najveći kip Habel sa Kabe,[100] zatim kada je pomaknuo ogromu stijenu koju nisu mogli pokrenuti čitava vojska,[101] i mnoge druge poznate predaje.

Poslanik, s.a.v.a., ga je uznosio i govorio o odlikama svoga amidžića Alija, u svim prilikama i govorio o njegovim osobinama, pa bi nekad rekao: "Ovo je moj brat i opunomoćitelj i moj nasljednik poslije mene, slušajte ga i pokoravajte mu se."[102]

A drugi put za njega je rekao: "Ti si u odnosu na mene kao Harun u odnosu na Musaa, samo što poslije mene nema poslanika."[103]

Još bi Poslanik, s.a.v.a., govorio: "Ko želi da živi mojim životom i umre mojom smrću i nastani vječni Džennet koji mi je obećao moj Gospodar neka za vođu uzme Alija ibn Ebi Taliba, jer on vas neće skrenuti sa pravog puta, niti će vas odvesti u zabludu."[104]

Onaj ko pomno bude proučavao Poslanikov život, naći će da Poslanik nije samo govorio o njemu, nego su njegove riječi bile otjelovljene u djelima, pa nikad nikog od ashaba nije postavio da naređuje Aliju uprkos tome što je imenovao jedne nad drugim za komadante, pa je tako imenovao Amr ibn Asa za komadanta u bici Zatu selasil, u kojoj su kao vojnici učeastovali Omer i Ebu Bekr.[105]

A nad svima njima je imenovao mladića, Usamu ibn Zejda, u pohodu prije Poslanikove, s.a.v.a., smrti.

Ali ibn Ebi Talib kada god je išao u bitke bio je zapovjednik. Jednom je Poslanik poslao dvije vojske, nad jednom je postavio Alija, a nad drugom Halid ibn Velida za komadante i rekao im je: "Ako se razdvojite, svaki od vas vodi svoju vojsku, a ako se sastavite i sretnete, onda je Ali komadant svima."

Iz svega što smo naveli, zaključujemo da je Ali ibn Talib po svim osobinama trebao biti Poslanikov nasljednik, i niko nije imao kompetencije da mu to oduzme. Ali na veliku žalost, muslimani su doživjeli veliki gubitak, koji i do danas trpe i beru plodove koji su posađeni tada.

---

98 Menakibu-1-Havarizmi, str. 58.; Tezkiretu-s-sebt, str. 87.; Ibn Megazili Terdžemet Ali, str. 79.

99 Šerhu-n-Nehdž-l-belage, Ibn Ebi Hadid u uvodu

100 Ibid.

101 Ibid.

102 TarihTaberi, svez. 2., str. 319.; Tarih Ibn Asir, svez. 2., str. 62.

103 Sahih Muslim, svez. 7., str. 120.; Sahih Buhari, O Alijevim odlikama

104 Mustedreku-1-Hakim, svez. 3., str. 128.; Taberani u El-kebir.

105 Sira Halebijja, bitka Zatu selasil; Tabekat ibn Seid, i svi oni koji su pisali o bitci Zatu selasil.

Može li iko da zamisli kakva pravedna vladavina bi bila vladavina Alija ibn Ebi Taliba da je ovaj ummet slijedio ono što mu je odredio Allah i Njegov Poslanik. Ali je mogao voditi ummet svih trideset godina jednim pravcem onako kako je to radio Allahov Poslanik, s.a.v.a., i bez ikakve promjene, a Ebu Bekr i Omer su dosta toga promijenili sami donoseći zaključke uprkos jasnim kur'anskim tekstovima i sunnetu koje su imali, tako da su na kraju njihova djela postala sunnet koji se slijedi.

Kada je na hilafet došao Osman on mijenja još više, tako da su za njega govorili ashabi da se suprostavio Allahovoj knjizi i Poslanikovom sunnetu i sunnetu Ebu Bekra i Omera. Narod se pobunio protiv njega što je uzrokovalo veliku fitnu u ummetu i čije rane nisu zacijeljene ni do danas.

A Ali ibn Ebi Talib se čvsto držao Allahove knjige i sunneta Njegova Poslanika, a najveći dokaz tome je da kada su mu postavili uslov da sudi po Allahovoj knjizi i sunnetu Poslanika i sunnetu dvojice šejhova (Ebu Bekra i Omera), on je odbio hilafet.

Neko će pitati zašto se Ali pridržavao samo Allahove knjige i sunneta Poslanikovog, dok su Ebu Bekr, Omer i Osman sami donosili fetve i unosili promjene? Odgovor je: Ali je imao znanje koje oni nisu imali, a Božiji Poslanik, s.a.v.a., mu je otvorio hiljadu vrata znanja i iz svakih vrata po hiljadu drugih,[106] pa mu je rekao: "Ali, ti objasni mome ummetu ono u čemu se raziđu poslije mene."[107]

A prva trojica halifa nisu znali mnoge Kur'anske propise iz samoh teksta Kur'ana, a komoli da ga tumače. Buharija i Muslim prenose u poglavlju o tejemumu da je neki čovjek upitao Omera ibn Hataba, za vrijeme njegova hilafeta: "O Emiru-l-muminine, bio sam džunub, a nisam našao vode da se okupam, pa šta da radim?" Omer mu je rekao: "Nemoj klanjati!"

Zatim nije znao propis o kelali, i umro je ne saznavši, a govorio je: "Da sam pitao Božijeg Poslanika o kelali.", a propis o tome je spomenut u Kur'anu. Kada je Omer, za kojeg ehli sunnet tvrdi da je bio nadahnut, bio na ovom stupnju učenosti, onda ne pitaj za druge koji su uveli mnoge novotarije u Allahovu vjeru, bez ikakva znanja, sem ličnih idžtihada.

Neko će reći, ako je tako bilo, zašto nije Ali ibn Ebi Talib objasnio ummetu ono po čemu su se razišli poslije smrti Allahovog Poslanika, s.a.v.a. Odgovor je Imam Ali nije žalio truda u objašnjavanju onoga što je ummetu bilo nejasno. Ashabi su njega tražili za rješenje svojih problema, on je pojašnjavao i savjetovao. Oni su uzimali od njega samo ono što im se svidjelo i što nije bilo u protivrječnosti sa njihovom politikom, a historija je najbolji svjedok ovome što kažem.

Ali, istina je i ovo da nije bilo Alija ibn Ebi Taliba i Imama iz njegove loze, svijet ne bi naučio o vjeri. Ali ljudi, kao što to i Kur'an kaže, ne vole istinu, slijede svoje strasti i izmišljaju mezhebe, dok su Imame iz Ehli-bejta vlasti hapsile i nisu im ostavljali slobodu kretanja niti direktnog susretanja sa narodom.

Ali se penjao na minber i govorio svijetu: "Pitajte me prije nego što me izgubite!" Dovoljno je što je Ali ostavio Nehdžul-belagu, a Imami Ehli-bejta nauku što je ispunila i zemlju i nebesa, a što svjedoče svi, i sunije i šije.

Vratiću se temi i reći da je bilo određeno da Ali vodi ummet 30 godina, slijedeći Poslanikov sunnet, islam bi sve obuhvatio, vjerovanje bi se učvrstilo jače i dublje u

---

[106] Kenzul-ummal, svez. 6., str. 392., hadis br. 6009.; Hiljetu-1-evlija; Jenabiu-l-meveddeti, str. 73. i 74.; Tarih Dimešk, Ibn Asakir, svez. 2., str. 483.

[107] Mustedreku-1-Hakim, svez. 3., str. 122.; Tarih Dimešk, Ibn Asakir, svez, 2., str. 488.

srcima muslimana, ne bi bilo ni male, ni velike fitne, ni Kerbele, ni Ašuraa. Da zamislimo samo vodstvo jedanaest Imama poslije Alija, o kojima govori i Poslanik, s.a.v.a., a što se proteže na tri vijeka, na Zemlji ne bi ostala nijedna nevjernička kuća, i bila bi danas drugačija od onog što mi vidimo i naš život bi bio ljudski, u pravom smislu te riječi, ali Allah, dž.š., kaže: "Elif Lam Mim. Misle li ljudi da će biti ostavljeni na miru ako kažu: "Mi vjerujemo.", i da u iskušenje neće biti dovedeni?" (Ankebut, 1-2)

Islamski ummet je pao na ispitu kao što su pali i prijašnji narodi o čemu govori i Allahov Poslanik, s.a.v.a., u mnogobrojnim prigodama. O svemu tome i Kur'ani Kerim govori u mnogobrojnim ajetima.

1. Kao što je hadis koji govori o slijeđenju običaja jevreja i hrišćana pedalj po pedalj, korak po korak, pa kada bi oni ušli u gušterovu rupu i oni bi ih slijedili. Prenose ga Buharija i Muslim, a već smo govorili o njemu. I kao hadis o Havdu u kojem Božiji Poslanik, s.a.v.a., kaže da će biti mali broj iskrenih.
2. Kao riječi Uzvišenog: "Ako bi on umro ili ubijen bio, zar biste se stopama svojim vratili?" (Ali Imran, 144) I još kaže Allah, dž.š.: "Poslanik je rekao: 'Gospodaru moj, narod moj ovaj Kur'an izbjegava!'" (Furkan, 30)

Drugi dokaz o Alijevom pravu na vodstvo

Kao da je Allah, dž.š., želio da vodstvo bude ispit muslimanima, jer vidimo da su se sva razmimoilaženja upravo i desila zbog toga. Allah, dž.š., je milostiv prema svojim robovima i neće kazniti one koji su došli poslije zbog grijeha njihovih prethodnika. Njegova mudrost se pokazala. Taj događaj su umanjili drugi veliki događaji koji liče čudima da bi to bio poticaj ummetu, prenosiće je savremenici, a uzimaće pouku oni koji dolaze, pa će možda pronaći istinu putem istraživanja.

Prvi dokaz vezan je za kaznu onih koji su porekli hilafet Imama Alija i to poslije širenja vijesti iz Gadira Huma i imenovanja Alija za halifu muslimana i riječi Božijeg Poslanika njima: "Neka prisutni prenesu odsutnima!" Ova vijest je stigla do Haris ibn Numana Fehrija i nije mu se svidjela. Uputio se Poslaniku, zaustavio devu ispred Poslanikove džamije, ušao i rekao: "O Muhamede, ti si nam naredio da svjedočimo da nema drugog boga sem Allaha i da si ti Allahov Poslanik, pa smo to prihvatili. Naredio nam da klanjamo pet namaza dnevnih i noćnih, da postimo ramazan, obavljamo hadž, čistimo zekatom naš imetak, pa smo i to prihvatili od tebe. Zatim, nisi zadovoljan ovim, nego podižeš nadlakticu svog amidžića i daješ mu prednost nad svim ljudima i kažeš: 'Kome sam ja najbliži, njegov najbliži je Ali.' Je li ovo od tebe ili od Allaha?'" Poslanik, s.a.v.a., je rekao, a oči su mu se zacrvenjele: "Tako mi Allaha, nema boga sem Allaha, a to je od Njega, a ne od mene." Rekao je ovo tri puta. Ustao je Haris govoreći: "Dragi Bože, ako je istina ovo što kaže Muhammed, pošalji na nas kamen s neba ili daj nam bolnu kaznu!" Rekao je: "Tako mi Allaha, kad je došao do svoje deve, Allah je poslao kamenje na njega, pao je na tjeme i prevrnuo se otpozadi i umro. Allah, dž.š., je objavio: 'Pitao je neki pitalac o kazni koja čeka nevjernike od koje nema spasa.'"

Adrese ovog hadisa: Ševahidu-t-tenzil, Haskani, svez, 2., str. 286.; Tefsir Sealebi, Tefsir Kurtubi, svez. 18., str. 278.; Tefsiru-l-minar, Rešid Šida, svez. 6., str. 464.; Jenaibu-1-meveddeti, Kanduzi Hanefi, str. 328.; Mustedreku-1-Hakim, svez. 2., str. 502.; Sira Halebijja, svez. 3., str. 275.; Tezkiretu-1-havas, Ibn Dževzi, str. 37.

Ovaj događaj prenosi veliki broj učenjaka ehli sunneta, osim ovih koje smo naveli. Ko želi da sazna neka vidi knjigu *Gadir* od Allame Eminija.

Drugi dokaz je vezan za kaznu onih koji su sakrili svjedočenje o događaju u Gadir Humu a pogodila ih je dova Imama Alija protiv njih. U vrijeme svog hilafeta, na dan svjedočenja kada se okupio narod u povorci, ustao je Imam Ali i popeo se na minberu rekavši: "Zaklinjem Allahom svakog muslimana koji je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.a., da je rekao na Gadir Humu: 'Onome kome sam ja bio najbliži, ovaj Ali mu je najbliži.', neka ustane i svjedoči ono što je čuo! Neka ne ustaje niko ko nije vidio svojim očima i čuo svojim ušima!"

Ustalo je trideset ashaba, od njih 16 onih koji su učestovali na Bedru i posvjedočili su da je Poslanik, s.a.v.a., uzeo Alijevu ruku i rekao: "Znate li, nisam li ja bliži vjernicima nego oni sami sebi? Odgovorili su: 'Da!' Pa je Poslanik, s.a.v.a., rekao: "Onom kome sam ja najbliži, njegov najbliži je Ali. O Bože, budi prijatelj onome ko je njegov prijatelj i neprijatelj onome ko je njegov neprijatelj!

Ali neki ashabi, iz zavisti ili iz mržje prema Imamu Aliju, nisu ustali da posvjedoče. Jedan od njih je bio Enes ibn Malik. Ali je sišao sa minbera i prišao Enesu rekavši: "Šta ti je Enese, nisi ustao da posvjedočiš sa ashabima Božijeg Poslanika, ono što si tada čuo, a što su i oni posvjedočili?" Rekao je: "O Zapovjedniče vjernih, ostario sam i zaboravio!" Onda je Imam Ali rekao: "Ako si slagao, neka ti Allah da da ti se pokaže bijela pjega koju turban neće sakriti." Nije ni ustao odatle, a lice mu je pobijelilo od leproze. Poslije toga bi plakao i govorio: "Pogodila me molba dobrog roba, jer sam uskratio da mu svjedočim!"

Ovu poznatu priču navodi i Ibn Kutejbe u Kitabu-l-mearif[108] gdje je ubrojao i Enesa u ashabe koje je pogodila bolest u poglavlju o leprozi. Također je spominje i Imam Ahmed ibn Hanbel u svom Musnedu[109] gdje kaže: "Ustali su svi, sem trojice, i njih je pogodila njegova dova."

Dobro bi bilo spomenuti ovu trojicu koje je spomenuo Imam Ahmed onako kako je to prenio Belaziri[110]. On kaže: Imam Ali je pozvao na svjedočenje, a ispod minbera je sjedio Enes ibn Malik, Beraa ibn Azilb i Džuvejr ibn Abdulah Bedželi. Imam je ponovio svoje pozivanje, ali od njih niko nije odgovorio onda je Imam rekao: "Dragi Bože, onaj ko je sakrio ovo svjedočenje, a bio je prisutan, nemoj ga uzeti sa ovog dunjaluka dok na njemu ne učiniš kakav znak da se pozna po tome!" Kaže: "Enes ibn Malik je obolio od leproze, Beraa ibn Azib je oslijepio, a Džuvejr je ponovo postao beduin nakon što je učinio hidžru, vratio se u Serati umro u kući svoje majke." Ovo prenosi veliki broj historičara.[111] "Pazite, o vi koji razum imate!"

Onaj ko pomno prati, iz ovog događaja[112] će uvidjeti vrijednost Imama Alija i njegovu veličinu, njegov značaj i čistoću duše. Događaja koji je oživio Imam Ali poslije četvrtine stoljeća kada je gotovo bio zaboravljen. Znat će da on saburu daje najveće

---

108 Kitabu-1-mearif, Ibn Kutejbe Dinuri, str. 251.

109 Musned Imam Ahmed ibn Hambel, svez, 1., str. 119.

110 Ensabu-l-ešraf, Belaziri, svez. 1. i svez. 2., str. 152.

111 Tarih Dimešk, Ibn Asakir, svez. 2., str. 7., svez. 3., str. 150.; Šarh Nedžhu-1-belaga, Ibn Ebu Hadid, objašnjenje Muhammed ibn Fadla, svez. 19., str. 217.; Abekatul-1-envar, svez. 2., str. 309.; Menakib Alij ibn Ebi Talib, Ibn Megazili Šafii, str. 23.; Sira Haslebija, svez. 3., str. 337.

112 To je događaj kada su ljudi u povorci polagali prisegu Imamu Aliju i on poziva ashabe da svjedoče o onome što se desilo u Gadir Humu. Ovaj događaj prenosi veliki broj muhaddisa i historičara, koje smo već spominjali, primjera: Ahmed ibn Hambel, Ibn Asakir, Ibn Ebi Hadid i drugi.

pravo i više od svog prava, te savjetuje Ebu Bekra, Omera i Osmana o onome što zna da je za dobrobit islama i muslimana.

Pored svega toga on u sebi nosi ono što se desilo u Gadiru. Prisutno je u njegovom srcu svakog momenta njegova života, pa kada je našao priliku, oživio je taj događaj i zatražio od ashaba i od svijeta da posvjedoče ono što su vidjeli i čuli.

Pogledaj način kako je Imam oživio ovaj događaj i kako velika mudrost stoji u načinu dokazivanja muslimanima i onima koji su bili prisutni u Gadiru i onima koji nisu. Da je rekao: "O ljudi, Allahov Poslanik mi je oporučio hilafet u Gadir Humu.", to ne bi ostavilo utisak na ljude i još bi rekli zašto je šutio svo to vrijeme. Ali kada je rekao: "Da Allah uzdigne svakog čovjeka muslimana koji je čuo Allahova Poslanika da kaže ono što je rekao u Gadir Humu, ustane i posvjedoči." Ovaj događaj prenosi hadis Božijeg Poslanika, s.a.v.a., a koji prenosi trideset ashaba, od njih šesnaest onih koji su učestvovali na Bedru. Tako je Imam Ali presjekao put onima koji su lagali i onima koji su sumnjali i onima koji su pitali zašto je šutio svo to vrijeme. Jer šutnja ove tridesetorice koji su bili veliki poznati ashabi pokazuje važnost ovog događaja, a i da u šutnji ima dobrobit islama, što se ne da sakriti.

Komentar o šuri

Naše mišljenje je, kako smo i prethodno naveli, da je hilafet, po šijama, izbor Uzvišenog Allaha i obznanjenje Allahova Poslanika, s.a.v.a., poslije objave koja mu je spuštena. Ovo je u potpunosti u skladu sa filozofijom islama, svim njegovim propisima i zakonima, jer je "Allah taj Koji stvara što hoće, i On odabira. Oni nemaju pravo da biraju." (Kasas, 68)

Allah je želio da Muhammedov ummet bude najbolji ummet koji se pojavio među ljudima, i zato mora imati vodstvo mudro, pravedno, učeno, jako, hrabro, Boga svjesno, povučeno od dunjaluka, na najvećim stepenima vjerovanja, a ovo se nalazi samo kod onoga koga Allah odabere i okiti posebnim odlikama koje će ga učiniti spremnim za vođenje i upravljanje. Uzvišeni Stvoritelj kaže: "Allah odabire poslanike među melekima i među ljudima. Allah sve čuje i sve vidi." (Kasas, 75)

Kao što je odabrao poslanike, tako je Allah odabrao i opunomoćitelje, Allahov Poslanik je rekao: "Svaki poslanik ima opunomoćitelja, a moj opunomoćitelj je Ali ibn Ebi Talib."[113]

A u drugom hadisu Poslanik, s.a.v.a., kaže: "Ja sam posljednji Poslanik, a Ali je posljednji opunomoćitelj."[114]

Na ovim osnovama, šije su stvar prepustile Allahu i Njegovom Poslaniku, i niko od njih ne pretenduje niti drži svojim pravom na hilafet niti ga želi za sebe, niti po tekstu vjere, niti izborom. Prvo, jer tekst vjere negira izbor i šuru, a drugo, jer u tekstu vjere stoji da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., nabrojao tačno određeni broj ljudi po imenima kojima pripada hilafet,[115] pa tako onaj ko želi hilafet za sebe, on je griješnik i izlazi iz vjere.

---

113 Tarih Ibn Asakir Safii, svez. 3., str. 5.; Menakibu-1-Havarizmi, str. 42.; Jenabiu-1-meveddeti, str. 79.

114 Jenabiu-1-meveddeti, svez. 2., str. 3., preneseno od Dilmija-Menakibu-l-Havarizmi-Zehairu-l-ukba.

115 Prenose Buharija i Muslim i prenosi u Jenabiu-1-mevedde, svez. 3., str. 99.

A kod ehli sunneta ve-1-džemata, hilafet je po izboru i šuri i tako su otvorili vrata svakome ko hoće da za sebe tvrdi da je halifa i ta vrata je nemoguće zatvoriti. Tako vidimo da je hilafet prešao od Kurejšija u ruke oslobođenih robova, perzijanaca, turaka i mongola. Nestale su sve vrijednosti i uslovi koji su postojali za halifu, jer sem onog koji ne griješi, svi drugi ljudi se vladaju po svojim osjećanjima i strastima. Tim što čovjek dođe na vlast nije osigurano da će se i promijeniti na bolje ili ostati isti. S druge strane islamska historija je najbolji svjedok ovome što kažemo.

Bojim se da neki čitaoci ne pomisle da pretjerujem, a oni mogu prelistati historiju Emevija i Abasija i drugih, kako bi našli da onaj koji se nazivao 'Zapovjednikom vjernih' javno je pio alkohol, igrao se s majmunima i oblačio ih u zlato, kao i da je 'Zapovjednik vjernih' obukao svoju robinju u svoje odijelo kako bi klanjala i predvodila muslimane u namazu. Kada je umrla omiljena robinja 'Zapovjednika vjernih', oduzela mu se pamet.

Zašto govoriti o ovima koji su vladali muslimanima jer su oni samo predstavljali tiransku vlast, a nikako hilafet, a to po hadisu Božijeg Poslanika, s.a.v.a., kad kaže: "Hilafet će biti trideset godina poslije mene, a onda će biti tiranska monarhija."

Ovo nije tema našeg istraživanja, pa ko želi da sazna više o tome neka pogleda Tarih Taberi, Tarih Ibn Esira, Ebi Fidaa, Ibn Kutejbe i drugi.

Želio sam pojasniti jednakost izbora i neutemeljenost teorije iz njenih osnova, jer onaj koga danas izaberemo, mrzimo ga sutra, i pokaže nam se da smo pogriješili i nismo dobro izabrali, kao što se desili samom Abdurahman ibn Avfu kada je izabrao Osmana ibn Affana za halifu i zato se pokajao. Ali njegovo kajanje nije koristilo ummetu poslije kada je zapao u ponor. Kada je ovako poznati ashab iz prve grupe, a to je Osman, nije ispunio obećanje koje je dao Abdurahman ibn Avfu, i kada je ovako poznati ashab iz prve grupe, a to je Abdurahman ibn Avf, pogriješio kod izbora halife, onda pametan čovjek poslije toga ne može prihvatili ovu sterilnu teoriju, a ono što se iz nje izrodilo, bilo je samo razmimoilaženje i prolijevanje krvi. Pa ako je izbor Ebu Bekra bila greška, kako je to opisao Omer ibn Hattab, neka Allah sačuva muslimane njenog zla, a poslije kojeg su se mnogi ashabi razišli. Iako su polaganje prisege Aliju ibn Ebi Talibu poslije toga prihvatili svi, ali neki ashabi nisu. Upravo ovdje se rađaju korjeni Bitake Oko deve, Siffinu, Nehrevanu. Mnogo je krvi nevinih proliveno. Kako onda razumni mogu prihvatiti ovu teoriju izbora koja je propala odmah na početku i bila velika nesreća za muslimane. A posebno, ako znamo da ovi koji tvrde da se halifa bira šurom, poslije ga ne mogu promijeniti, niti skinuti s vlasti. Muslimani su to nastojali sa Osmanom, ali je on odbio rekavši: "Neću skinuti košulju koju mi je obukao Allah."

Ono što nas još više odbija od ove teorije jeste ono što danas vidimo u zapadnim zemljama, što oni drže da je demokratija kod izbora predsjednika države, vide se mnogobrojne partije koje se prepiru, svađaju i takmiče da dođu do vlasti po bilo koju cijenu. Troše se bilioni dolara u kampanju. Svim sredstvima i na račun siromašnih kojima su ta sredstva najpotrebnija. Pa kada neko od njih dođe na vlast, sve svoje pomagače i prijatelje postavi na važna mjesta u sistemu upravljanja, a drugi rade protiv njega svo vrijeme vlasti. Ta opozicija mu stvara velike probleme i svim silama se trudi da ga uništi. U svemu tome, najviše gubi obični narod. Pa koliko je ljudskih vrijednosti uništeno, koliko je šejtanskih pokuđenih osobina uzdignuto pod imenom slobode i demokratije. Homoseksualizam je postao legalan blud umjesto braka itd.

Kako je značajna tvrdnja šija da je hilafet vjersko načelo i da ovaj položaj može zauzeti samo onaj koga Allah odabere. Ovo su velike riječi koje razum i srce prihvata, a što potvrđuju autoritativni tekstovi Kur'ana i sunneta. Ambicije nasilnika i despota bivaju presječene, a zajednica živi u miru i spokojstvu.

Razilažanje po pitanju Sekalejn (dvije vrijedne stvari)

Saznali smo iz ovog što je prethodilo, mišljenje šija i sunija o hilafetu i šta je uradio Allahov Poslanik, s.a.v.a., prema ummetu po tvrdnjama obje grupe.

Da li je Božiji Poslanik, s.a.v.a., ostavio svom ummetu nešto? Nešto na šta će se oslanjati i vraćati kada se desi razmimoilaženje koje se mora desiti, a o kojem govori i Allahova knjiga: "O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i onima u čijim rukama su vaši poslovi. A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i u onaj svijet, to vam je bolje i za vas rješenje najljepše." (Nisa, 59)

Da, Poslanik je morao ostaviti ummetu nešto na šta će se oni vraćati i tražiti odgovore. On je poslan kao milost svjetovima, on želi da njegov ummet bude najbolji i da se ne raziđe poslije njega. Zato je i rekao: "Ostavljam vam sekalejn (dvije vrijedne stvari), ako ih se budete držali nećete nikad zalutati poslije mene: Allahovu knjigu i moje potomstvo, Ehli-bejt. Ovo dvoje se neće razdvojiti sve dok ne dođu meni na Sudnji dan. Pa gledajte, kako ćete me nasljediti u njima!"[116]

Ovaj hadis je vjerodostojan i prenose ga muhaddisi sunija i šija. Prenose ga u svojim sahihima i musnedima, a prenosioca ima više od trideset ashaba.

Obzirom da je to običaj, ne argumentujem iz šitskih knjiga, niti tvrdnjama njihove uleme, nego samo spominjem učenjake sunija koji su prenijeli hadis sekalejn, priznajući njegovu vjerodostojnost, da bi istraživanje bilo objektivno i pravedno (mada pravednost obavezuje da se spomenu i tvrdnje šitske uleme).

Sljedeće je lista sunijske uleme koji govore o ravijama ovog hadisa:
1. Sahih Muslim, knjiga o odlikama Alija ibn Ebi Taliba, svez. 7., str. 122.
2. Sahih Tirmizi, svez. 5., str. 328.
3. Imam Nesai o njegovim osobinama, str. 21.
4. Imam Ahmed ibn Hambel, svez. 3., str. 17.
5.Mustedreku-l-Hakim, svez. 3., s. 109.
6. Kenzu-l-ummal, svez. l.s. 154.
7. Et-Tabekatu-l-kubra, Ibn Seid, svez. 2., str. 194.
8. Džamiju-l-usul, Ibn Asir, svez.l., str. 187.
9. El-Džamiju-l-sagir, Sujuti, svez. 1., str. 353.
10. Medžmeu-z-zevaid, Hejsami, svez. 9., str. 163.
11. El-Fethu-1-kebir, Nebhani, svez. 1., str. 451.
12. Esedu-l-gaba fi mearifeti-s-sahabeti, Ibn Asir, svez. 2., str. 12.
13. Tarih, Ibn Asakir, svez. 5., str. 436.

116 Mustedreku-1-Hakim, svez. 3., str. 148.

14. Tefsir Ibn Kesir, svez. 4., s. 113.
15. Et-Tadžu-l-džamiu li-1-usul, svez. 3., s. 308.

Ovome bih još dodao Ibn Hadžera koji ga je spomenuo u svojoj knjizi *Es-savaiku-1-muhrika* priznajući njegovu vjerodostojnost, zatim Zehebi, također priznajući njegovu vjerodostojnost sa uslovima koje prihvataju Buharija i Muslim. Zatim Havarzimi Hanefi, Ibn Megazili Safii. Taberani u svom Mu'džemu, pisac Poslanikove sire na marginama Sire Halebije, pisac Jenabiu-1-meveddeti i mnogi drugi.

Pa može li iko tvrditi da hadis sekalejn (Allahova knjiga i moje potomstvo) ne zna ulema sunija, nego da je ubačen od strane šija? Ubio Allah pristrasnost i nepopustljivost.

Dakle, hadis sekalejn, u kojem Poslanik, s.a.v.a., oporučuje pridržavanje Allahove knjige i njegova čista potomstva, vjerodostojan je kod sunija, kao što smo već naveli, a kod šija je još jači, jer ga prenose imami Ehli-bejta.

Neki ubacju sumnju u ovaj hadis i nastoje da ga promijene u "Allahova knjiga i moj sunnet" i uprkos onome što autor 'Miftah kunuzi-s-sunne' na strani 478, pod naslovom 'Njegove, a.s., oporuke o Allahovoj knjizi i njegovom sunnetu', prenosi od Buharije, Tirmizija i Ibn Madže, ali ako potražiš ovaj hadis u ove četiri spomenute knjige, nećeš naći ni traga ovom hadisu. Da, naći ćeš u Buhariji da se pridržavanje odnosi na Knjigu i sunnet, ali ovom hadisu nema ni traga.[117]

Ono što se nalazi u Buhariji i ostalim navedenim knjigama jeste hadis: "Prenio nam je Talha ibn Musaref, pa kaže: 'Pitao sam Abdullaha ibn Ubejje Uufi, r.a., je li Poslanik, s.a.v.a., nešto oporučio?' Rekao je: 'Ne.' Pa sam rekao: 'Pa kako su onda ljudima naloženi propisi oporuka ili kako im je naređeno da ostavljaju oporuku?' Rekao je: 'Oporučio je da se pridržavamo Allahove knjige.'"[118]

I ne postoji hadis u kojem Božiji Poslanik, s.a.v.a., kaže: "Ostavio sam vam sekalejn, dvije vrijedne stvari, Allahovu knjigu i moj sunnet.", pa kad bi i pretpostavili da postoji ovaj hadis u nekim knjigama, nema koristi od njega, jer je idžma u nesaglašavanju sa njim, kao što smo rekli.

Kada bi istraživali hadis 'Allahovu knjigu i moj sunnet', našli bi da ovaj hadis nije u skladu sa stvarnošću, niti prenošenjem, niti razumom i u odgovoru na ovo imamo nekoliko stvari.

Prvo, historičari i muhaddisi su se složili da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., zabranio pisanje njegovih hadisa i niko nije tvrdio da je pisao Poslanikove hadise u njegovo, s.a.v.a., vrijeme. Tako, njegove riječi: "Ostavio sam vam Allahovu knjigu i moj sunnet.", ne odgovaraju. A što se tiče Allahove knjige, ona je napisana i sačuvana kod ljudi, i svaki ashab je mogao pogledati u mushaf, da i nije bilo hafiza.

A što se tiče Poslanikova sunneta, u njegovo vrijeme nije bilo ništa zapisano ili sakupljeno, kao što je poznato, o čemu su svi suglasni. Poznato je da Poslanik, s.a.v.a., nije sakupljao ashabe i poučavao ih hadisima, nego je u svakoj prilici govorio, neki su bili prisutni, a neki ne, nekad bi s njim bio samo jedan od ashaba, pa kako je Poslanik, u ovom slučaju, mogao reći: Ostavljam vam moj sunnet?

---

117 Sahih Buhari, svez. 8., str. 137.

118 Sahih Buhari, svez. 3., str. 186.; Sahih Tirmizi, knjiga oporuke; Sahih Muslim, knjiga oporuke; Sahih Ibn Madžc, knjiga oporuke

Drugo, kada se pojačala bolest Poslanikova, s.a.v.a., i to na tri dana prije smrti, zatražio je da mu donesu plećku i pribor s kojim se pisalo da napiše oporuku tako da poslije njega nikad ne zalutaju. Omer ibn Hattab je tada rekao da Allahov Poslanik bunca i da je dovoljna Allahova knjiga.[119]

Da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., ranije rekao "ostavljam vam Allahovu knjigu i moj sunnet" ne bi bilo dozvoljeno Omeru da kaže: "Dovoljna nam je Allahova knjiga", jer bi on i ashabi koji su se s tim složili, protivili Poslaniku, a mislim da se ni ehli sunnet ne bi s tim složio.

Zato smo shvatili da su ovaj hadis umetnuli neki koji su došli kasnije, a potaknuti neprijateljstvom prema Ehli-bejtu, a sretni kada su udaljeni od hilafeta. I kao da je onaj koji je izmislio hadis 'Allahovu knjigu i moj sunnet' smatrao začuđujućim da se svijet pridržava Allahove knjige, a ostavi potomstvo Poslanikovo i počnu slijediti nešto drugo, pa je pomislio da će izmišljanjem hadisa ispraviti njihov životni put i udaljiti kritiku od ashaba koji su uradili suprotno oporuci Poslanikovoj.

Treće, poznat je i prvi događaj koji se desio Ebu Bekru, na početku njegova hilafeta, a tiče se njegove odluke da se bori protiv onih koji su odbili dati zekat, uprkos tome što mu se Omer suprostavio i pozivao se na riječi Božijeg Polanika s.a.v.a.: "Ko kaže 'la ilahe illallah, muhammedun resulullah', njegov imetak i krv su zaštićeni od mene, osim ako ne zasluže, a obračun će polagati pred Allahom."

Da je Poslanikov, s.a.v.a., sunnet bio poznat, ne bi ga Ebu Bekr zanemario i zaboravio, a on je bio najpreči da ga poznaje.

Poslije toga, Omera je ubijedilo tumačenje hadisa, a koji je protumačio Ebu Bekr da je zekat pravo u imetku. Ali oni su zaboravili, ili su se napravili da zanemaruju Poslanikov sunnet koji ne prihvata osobna tumačenja, a to je priča o Salebu koji je odbio dati zekat Poslaniku, s.a.v.a., nakon čega je objavljen i ajet o njemu. Poslanik se nije borio protiv njega, niti ga je prisilio da da zekat. Kako su daleko Ebu Bekr i Omer od priče o tome kada je Usame ibn Zejd poslan u pohod, iznenadio je neprijatelja i porazio ih. Jedan od njih im se pridružio, pa kada je Usame saznao za njega ovaj je izgovorio: 'La ilahe illallah!' Usame ga je ubio. Kada je ovo došlo do Poslanika rekao je: 'Usama, zar si ga ubio nakon što je rekao la ilahe illallah?' Rekao je: 'On je samo tražio način da se spasi.' Poslanik je to toliko puta ponovio, da sam poželio da nisam ni primio islam prije tog dana.[120]

Ali, ne možemo povjerovati u hadis 'Allahovu knjigu i moj sunnet', jer su ashabi bili prvi koji nisu poznavali sunnet, pa šta je onda s onima koji su došli poslije i onima koji su stanovali daleko od Medine?

Četvrto, takođe je poznato da su mnoga djela ashaba bila u suprotnosti sa Poslanikovim, s.a.v.a., sunnetom. Ili su ovi ashabi poznavali Poslanikov sunnet, ali su namjerno radili suprotno tome, donoseći lične zaključke, idžtihadom, nasuprot autoritativnim tekstovima od Poslanika, s.a.v.a. Za ovakve potpuno odgovaraju riječi Uzvišenog Allaha: "Kada Allah i Poslanik Njegov nešto odrede, onda ni vjernik ni vjernica nemaju pravo da po svom nahođenju postupe. Ako Allaha i Njegova Poslanika ne posluša, taj je sigurno skrenuo s pravog puta." (Ahzab, 36)

---

119 Sahih Buhari, poglavlje Poslanikova bolest i smrt, svez. 5., str. 138.; Sahih Muslim, knjiga oporuka, svez. 2., str. 16.

120 Sahih Buhari, svez. 8., str. 36., knjiga krvarine; Sahih Muslim, svez. 1., str. 67.

Ili oni su tako radili jer nisu poznavali Poslanikov sunnet, a u tom slučaju ne pristaje Poslaniku da kaže ostavljam vam moj sunnet, a zna da njegovi ashabi, oni koji su mu bili najbliži, ne poznaju njegov sunnet, a šta je tek sa onima koji dolaze poslije njih i koji uopće nisu vidjeli Poslanika.

Peto, također je poznato da hadisi nisu pisani sve do abasijskog perioda. Prva knjiga napisana o hadisu je Muvetta, Imama Malika i to poslije velike fitne i poslije tragičnog i jezivog događaja u Harri (predio blizu Medine), odnosno dozvole da se napadne Medina, pobiju ashabi, opljačka imetak muslimana i siluju djevojke. Kako čovjek može preuzimati od prenosioca hadisa koji su bili bliski vladaru i dvoru zbog stjecanja dunjalučkih dobara. Zato je mnogo kontradiktornih hadisa i zato se ummet rasparčao na mezhebe. Tako vidimo da jedno te isto pitanje koje prihvata jedan mezheb ne nalazimo kod drugog, ono što jedni smatraju vjerodostojnim, drugi drže lažnim.

Kako da povjerujemo da je Poslanik, s.a.v.a., rekao ostavljam vam Allahovu knjigu i moj sunnet, a on je znao da će munafici i oni koji su skrenuli s pravog puta izmišljati mnoge hadise, kao što je i sam upozoravao za života: "Mnogo se laže na mene, pa ko slaže na mene, neka pripremi sebi mjesto u vatri." Kada se mnogo lagalo na njega još za vrijeme njegova života, kako onda može obavezati svoj ummet da slijedi njegov sunnet, a ne poznaju lažne i vjerodostojne hadise.

Šesto, ehli sunnet prenosi u svojim sahihima da je Allahov Poslanik, s.a.v.a., ostavio sekalejn ili dvije stvari ili dva zastupnika, s tim da nekad prenose da su to Allahova knjiga i sunnet Njegova postanka, nekad prenose: Pridržavajte se mog sunneta i sunneta četvorice halifa poslije mene. Poznato je da se ovaj hadis dodaje na Allahovu knjigu i Poslanikov sunnet.

Sunnet halifa je postao jedan od tri izvora sunneta umjesto ova dva, a sve ovo je u suprotnosti sa vjerodostojnim hadisom sekalejn o kojem se slažu i sunije i šije. Zar to nije 'Allahova knjiga i moje potomstvo', a već smo naveli više od dvadeset izvora ehli sunneta u kojima se nalazi ovaj hadis, a o izvorima šija da i ne govorimo.

Sedmo, kada je Božiji Poslanik, s.a.v.a., zasigurno znao da njegovi ashabi , na čijem jeziku i narječju je objavljen Kur'an, nisu mnogo toga znali tefsiriti i tumačiti ga, pa šta reći za one koji će doći poslije njih, pa one koji će prihvatiti islam kao što su Perzijanci, Abesinci i svi stranci koji nisu niti razumjeli, niti govorili arapski.

Prenosi se da je Ebu Bekr upitan o značenju: "ve fakihelin ve ebba" (i voće i pića), pa je rekao: "Koje će mi nebo praviti sjenu i koja će me zemlja držati ako budem govorio o Allahovoj knjizi ono što ne znam."[121]

I Omer ibn Hattab nije znao ovo značenje, pa od Enesa ibn Malika kaže: "Sve nam je poznato, ali šta je 'ebba'?" Zatim je rekao: "Ovo je Allah izgradio, to je obaveza. Šta ti je pa ne znaš šta je 'ebba'. Slijedite ono što vam je objašnjeno iz Knjige i radite po tome, a ono što ne znate, prepustite svome Gospodaru."[122]

Ovo što je rečeno o tefsiru Kur'ana, isto važi i za tefsir Poslanikova sunneta. Koliko je samo hadisa ostalo mjesto razilaženja između ashaba, između mezheba, sunija i šija,

---

121 Iršadu-s-sari, Kaštelani, svez. 10., str. 298.; Fethu-1-Bari, Ibn Hadžer, svez. 13., str. 230.

122 Tefsir Ibn Džerir, svez. 3., str. 38.; Kenzu-1-ummal, svez. l., str. 287.; Mustedreku-1-Hakim, svez .2., str. 14.; Telhis Zehebi Tarih, Hatib, svez. 11., str. 468.; Keššaf, Zamahšeri, svez. 3., str. 253.; Tefsir Hazin, svez. 4., str. 374.; Mukaddima usulu-t-tefsir, Ibn Tejmije, str. 30., Tefsir Ibn Kesir, svez. 4., str. 473.

bilo da je neslaganje o vjerodostojnosti hadisa ili njegovoj slabosti, ili o tumačenju i razumijevanju. Da bi ovo pojasnio prezentirat ću čitaocima nekoliko primjera na uvid.

1. Neslaganje ashaba o vjerodostojnosti hadisa ili njegovoj izmišljenosti

Ovo se dogodilo Ebu Bekru, na početku njegova hilafeta, kada mu je došla h. Fatima i zatražila Fedek, zemlju koju je njoj otac dodijelio. Ebu Bekr je rekao da ona to tvrdi za sebe, a da to nije tačno. Kada mu je zatražila nasljedstvo koje joj je ostavio otac, on je rekao da je Allahov Poslanik, s.a.v.a., rekao: "Mi, poslanici se ne nasljedujemo, ono što ostavimo je sadaka (milostinja)."

Onda je h. Fatima rekla da to nije tačno i izložila mu kur'anske ajete koji to opovrgavaju. Njihovi odnosi su se zaoštrili i ona je umrla ljuta na njega. Nikada nakon tog događaja nije progovorila sa Ebu Bekrom, što prenose sahihi Buharija i Muslim.

Također i nesuglasica između Aiše i Ebu Hurejre po pitanju onoga koji ustane džunub u ramazanu. Aiša smatra da takav treba postiti, dok Ebu Hurejre smatra da ne treba. Evo detalji o tome. Prenose Imam Malik u Muvettai i Buharija u svom Sahihu od Aiše i Ummu Seleme, žena Božijeg Poslanika, s.a.v.a., da su rekle: "Kada bi Božiji Poslanik, s.a.v.a., ustao džunub od spolnog općenja, a ne od polucije, za ramazan, postio bi."

Ebu Bekr ibn Abdurahman kaže: "Bili smo ja i moj otac kod Mervana ibn Hakema, namjesnika Medine, pa mu je spomenuto da je Ebu Hurejre rekao da ko bude džunub ne mora postiti taj dan, na što Mervan reče: 'Kunem te, Abdurahmanu, idi do majki vjernika Aiše i Ummu Seleme, pa ih upitaj o tome.' Otišao je Abdurahman i ja s njim, pa kad smo ušli kod Aiše, nazvao je selam i rekao: 'O majko vjernika, bili smo kod Mervana ibn Hakema pa je spomenuto da je Ebu Hurejre rekao da ko bude džunub ne mora postiti taj dan, pa je Aiša rekla: 'Nije tako kako kaže Ebu Hurejre. O Abdurahmane, zar prezireš ono što je Allahov Poslanik, s.a.v.a., radio?' Abdurahman je rekao: 'Ne, tako mi Allaha!' Onda je Aiša rekla: 'Svjedočim da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., kada bi bio džunub od spolnog općenja, a ne od polucije, postio taj dan.' Rekao je: 'Zatim smo izašli i ušli kod Ummu Seleme, pa je upitao isto pitanje i ona je rekla isto što i Aiša.' Rekao je: 'Izašli smo i otišli kod Mervan ibn Hakema, pa mu je Abdurahman rekao šta su njih dvije rekle.', pa je Mervan rekao: 'Kunem te Bogom, Ebu Muhamede, uzjaši na moju devu, ona je kod vrata, i idi kod Ebu Hurejre, on je na svom imanju u Atiku, i obavijesti ga o tome.' Abdurahman je uzjahao devu i ja s njim, pa kad smo došli kod Ebu Hurejre, Abdurahman je pričao sa njim sat vremena, a onda mu je rekao i ono zbog čega smo i došli, a Ebu Hurejre je rekao: 'Ja o tome ništa ne znam, o tome me je obavijestio neko drugi.'"[123]

[123] Sahih Buhari, svez. 2., str. 232., pogl. kad postač postane džunub; Muvetta Malik Tenviru-1-havalik, svez. 1., str. 272., o onome ko postane dzunub uz ramazan.

Pogledaj brate, ashaba kao što je Ebu Hurejre koji je kod ehli sunneta prenosilac islama, kako sudi o vjerskim propisima po ličnom mišljenju i pripisuje ih Allahovom Poslaniku, s.a.v.a., a ne zna ni ko mu je to rekao.

Druga priča o Ebu Hurejri u kojoj se dovodi u kontradiktornost sam sa sobom.

Prenosi Abdulah ibn Muhamed, govorio nam je Hišam ibn Jusuf, obvijestio nas je Muamer od Zehrija od Ebi Muselleme od Ebu Hurejre, r.a., da kaže: "Poslanik, s.a.v.a., je rekao: 'Mora se čuvati od zaraze, žutice i otrovnih gmizavaca.' Neki beduin je rekao: 'Božiji Poslaniče, a šta je sa devom koja bude na pijesku kao da je gazela, pa se s njim spari mužjak obolio od šuge i na nju prenese šugu?' Poslanik je odgovorio: 'Ko je zarazio prvog.'"

Prenosi se od Ebu Selme da je čuo Ebu Hurejru kako je nekad poslije rekao: "Božiji Poslanik, s.a.v.a., je rekao: 'Neka se bolesna stoka ne približava zdravoj.', i porekao je Ebu Hurejre njegov prvi hadis, pa smo rekli: 'A zar nisi rekao mora se čuvati od zaraze...', pa je progovorio abesinskim jezikom. Ebu Selme kaže: 'Nisam vidio da je zaboravio i neki drugi hadis...'"[124]

Ovo je, dragi čitaoče, sunnet Božijeg Poslanika, s.a.v.a., ili ono što se pripisuje Poslaniku. Pa jedanput, Ebu Hurejre kaže da on ne zna za prvi hadis, nego ga je neko nepoznat o tome obavijestio. A drugi put, kada su ga suočili sa onim u čemu je sam sebi kontradiktoran, ne odgovara im ništa nego govori abesinskim jezikom, da ga niko ne razumije.

Neslaganje Aiše i Ibn Omera

Prenosi Ibn Džurejdž: "Čuo sam Ataa kako kaže: 'Obavijestio me je Urvet ibn Zubejr i rekao je: 'Bili smo ja i Ibn Omer naslonjeni na Aišinu sobu i čuli smo kako misvakom trlja zube.' Rekao sam: 'O Ebu Abdurahman, je li Poslanik, s.a.v.a., bio na umri u redžebu?' Rekao je: 'Da.' Rekao sam Aiši: 'O majko, čuješ li šta kaže Ebu Abdurahman?' Rekla je: 'Šta kaže?' Rekao sam: 'On kaže da je Poslanik bio na umri u rerdžepu.' Rekla je: 'Neka Allah oprosti Ebu Abdurahmanu! Tako mi života nije bio na umri u redžebu, niti je ikad bio na umri, a da ja nisam bila s njim.'"[125]

2. Neslaganje mezheba po pitanju sunneta Poslanikova, s.a.v.a.

Omer i Ebu Bekr se nisu složili po pitanju Poslanikova sunneta, a misli se na njihovo neslaganje po pitanju ubijanja i ratovanja protiv onih koji su odbili da daju zekat. Već smo prije naveli izvor koji možete pogledati.

Ebu Bekr se nije složio sa Fatimom isto po pitanju sunneta. Misli se na događaj sa Fedekom i hadis "Mi poslanici se ne nasljeđujemo." Ukazali smo prije na izvor.

Poslanikove žene su se razišle oko dojenja velikog djeteta, hadis koji prenosi Aiša, a druge Poslanikove žene se nisu složile s tim.

Ebu Hurejre i Aiša se nisu složili po nekim pitanjima. A između ostalog i već spomenuto pitanje da je Poslanik, s.a.v.a., bio džunup, a postio je, a Aiša je to negirala.

---

124 Sahih Buhari, svez. 7., str. 31.; Sahih Muslim, svez. 7. str. 32.

125 Sahih Muslim, svez. 3., str. 6.; Sahih Buhari svez. 5., str. 86.

Zatim Aiša i Ibn Omer tvrde različite stvari po jednom istom pitanju. Misli se na predaju da je Poslanik, s.a.v.a., bio na umri četiri puta, jedanput od toga u redžepu, a Aiša je to opovrgla.

Zatim Abdulah ibn Abbas i Ibn Zubejr se ne slažu po nekim pitanjima sunneta, kao recimo dozvoljenosti privremenog braka u islamu.[126]

Onda Ali ibn Ebi Talib i Osman ibn Affan, pa i ostali ashabi se nisu složili po nekim propisima sunneta. Misli se na njihovo neslaganje po pitanju da li se može obaviti umra u vrijeme hadždža ili ne.[127]

Pa i ostali ashabi se nisu slagali po mnogim pitanjima kao što je recimo neslaganje po pitanju učenja bismile u namazu, abdestu, namazu putnika i mnogim drugim fikhskim pitanjima koja se ne mogu nabrojati.

Medu tabiinima (prvoj generaciji nakon ashaba) bilo je više od 70 mezheba. Svoje mezhebe su imali Ibn Mesud, Ibn Abbas, Ibn Zubejr, Ibn Ujejne, Ibn Džurejdž, Hasan Basri, Sufjan Sevri, Malik, Ebu Hanife, Šafii, Ahmed ibn Hambel i mnogi drugi. Ali političke prilike su ih uništile i dokrajčile, tako da su ostala samo četiri poznata mezheba kod ehli sunneta ve-1-džemaata.

Uprkos malobrojnosti mezheba, oni se razilaze po većini fikskih pitanja, a sve to zbog njihova neslaganja kada je u pitanju Poslanikov sunnet. Pa tako jedan izvodi propis po nekom pitanju iz hadisa koji smatra vjerodostojnim, dok drugi po svom mišljenju ili mjeri prema nekom drugom propisu zbog nedostatka ajeta ili hadisa.

3. Neslaganje sunija i šija po pitanju Poslanikova, s.a.v.a., sunneta

Neslaganje sunija i šija po ovom pitanju je iz dva osnovna razloga. Jedan od njh je nevjerodostojnost hadisa kod šija u slučaju da se čak sumnja u pravednost jednog od prenosilaca, makar on bio od ashaba, jer šije ne tvrde da su svi ashabi bili pravedni kao što je to kod ehlu sunneta.

Šije, također, odbacuju hadis ako je kontradiktoran nekoj predaji Imama Ehli-bejta. Oni daju prednost predajama Imama nad drugima, bez obzira kako visok položaj imali drugi i za to imaju dokaze iz Kur'ana i sunneta potvrđene i kod njihovih protivnika, a na neke smo prethodno ukazali.

Drugi razlog njihova neslaganja proizilazi iz razumijevanja samog hadisa: "Neslaganje moga ummeta je milost.", tj. sunije ga tumače drugačije od šija, o čemu smo već govorili. Sunije ga tumače da je neslaganje četiri mezheba u fikskim pitanjima milost za muslimane. Dok ga šije tumače da to znači putovanje jednih drugima (riječ ihtilaf, u ovom hadisu ključna za razumjevanje, je homonim, tj. ima više značenja, tako ona impliciria i značenje neslaganja i izmjenjivanja, obilaženja) i poklanjanje pažnje prilikom učenja i druge slične koristi.

Neslaganje između sunija i šija nije samo u razumijevanju hadisa, nego po pitanju osobe ili osoba koji se spominju u nekom hadisu, tako da hadis: "Držite se moga sunneta i sunneta pravednih halifa poslije mene.", ehlu sunnet smatra da su to četvorica prvih halifa, dok šije smatraju da su to dvanaest imama, počevši od Alija ibn Ebi Taliba, a završava sa Mehdijem Muhamed ibn Hasan Askerijem. Ili riječi

---

126 Sahih Buharija, svez. 6., str. 129.

127 Sahih Buharija, svez. 2., str. 153.

Allahovog Poslanika, s.a.v.a.: "Posije mene ima dvanaest halifa, svi su Kurejšije." Šije smatraju da su ovo dvanaestorica Imama iz Ehli-bejla, dok sunije ne nalaze zadovoljavajuće objašnjenje za ovaj hadis. Razilaze se i po pitanju historijskih događaja koji su vezani za Poslanika, s.a.v.a., kao što je slučaj o danu njegova rođenja, pa sunije proslavljaju 12. rebiu-l-evvel kao dan Poslanikova rođenja, a šije 17 dan istog mjeseca.

Ovo neslaganje po pitanju Poslanikova sunneta je prirodna stvar i od toga se ne može pobjeći ako nema neki izvor kojem se svi vraćaju, čija presuda se izvršava i čije mišljenje se prima kod svih, a kao što je bio sam Božiji Poslanik, s.a.v.a. On je prekidao sve rasprave i sudio onako kako mu je objavljeno od Uzvišenog Gospodara i svi su to prihvatili, makar im to bilo i teško. Postojanje ovakve osobe je neophodno u ummetu i svo vrijeme njena postojanja! Ovako sudi razum, i Poslanik, s.a.v.a., nije mogao ovo zanemariti, znajući da će njegov ummet tumačiti Allahov govor poslije njega, i on je morao pripremiti učitelja sposobnog da vodi taj ummet pravim putem ako bi se desilo da skrenu. I on je, zaista, pripremio svom ummetu vođu koji je uložio sav trud u njegovo odgajanje i poučavanju od dana kada je rođen pa do punoljetstva i sve dok nije došao u položaj Harunov prema Musau. Njemu je predata ova plemenita dužnost Poslanikovim, s.a.v.a., riječima: "Ja se borim protiv njih zbog objave Kur'ana, jer neće da ga prihvate, a ti ćeš se boriti protiv njih zbog njegova pogrešna tumačenja."[128]

I njegove riječi: "Ti ćeš, Ali, objašnjavati mome ummetu ono u čemu se ne slažu poslije mene."[129]

Ako Kur'an, Allahova knjiga, zahtjeva da postoji neko ko će se boriti za pravilno tumačenje i objašnjenje jer je to knjiga koja ne govori i ima u sebi više značenja, ima jasna i skrivena značenja, pa kakav je tek slučaj sa Poslanikovim, s.a.v.a. hadisima?!

Ako je ovakva stvar sa Kur'anom i sunnetom, onda Poslanik, s.a.v.a., nije mogao ostaviti svom ummetu dvije vrijedne stvari koje šute, nijeme, a oni u čijim srcima je sumnja neće se suzdržati od njihova kriva tumačenja iz svojih koristi, i slijedit će ono što im se pričinjava želeći fitnu i dunjaluk, i uzrokovat će zabludu onih koji dolaze poslije njih, jer imaju lijepo mišljenje o njima, a na Sudnjem danu će se kajati i njih optuživati, kao što kaže Allah, dž.š.: "Na Dan kada se njihova lica u vatri budu prevrtala, govoriće: 'Kamo sreće da smo se Allahu pokoravali i da smo Poslanika slušali!'" I govorit će: "Gospodaru naš, mi smo prvake naše slušali, pa su nas oni s pravog puta odveli! Godpodaru naš, podaj im dvostruku patnju i prokuni ih prokletstvom velikim" (Ahzab, 66-68)

"I kad god neki narod uđe, proklinjaće onaj za kojim se u nevjerovanju poveo. A kad se svi u njemu iskupe, tada će običan puk reći o glavešinama svojim: 'Gospodaru naš, ovi su nas u zabludu odveli, zato im podaj dvostruku patnju u vatri!' – 'Za sve će biti dvostruka!' - reći će On: 'Ali vi ne znate.'" (Araf, 38)

---

128 El-Menakib, Havarizmi, str. 44.; Jenaibu-l-mevede, str. 233.; El-Isabe, Ibn Hadžer Askalani, svez. 1., str. 25.; Kifajetu-t-talib, str. 334.; Muntehab Kenzu-l-ummal, svez. 5., str. 36., Ihkakuk-1-hakk, svez. 6., str. 37.

129 Mustedreku-1-Hakim, svez. 3., str. 122.; Tarih Dimešk, Ibn Asakir, svez. 2., str. 488.; El-Menakib, Havarizmi, str. 236.; Kunuzu-1-hakaik, Menavi, str. 203.; Muntehab Kenzu-1-ummal, svez. 5., str. 33.; Jenaibu-1-mevedde, str. 182.

I zabluda nije bila samo u tome! Nema naroda, a da mu Allah nije poslao Poslanika koji će im ukazati na pravi put i osvijetliti ga, ali poslije svog poslanika oni su počeli da skreću, tumače pogrešno i mijenjaju Allahov govor!

Može li pametan čovjek i pomisliti da je Allahov Poslanik Isa, a.s., rekao hrišćanima da je on Bog, sačuvaj nas Bože "Nisam im rekao ništa sem onog što si mi ti naredio." Ali strast, pohlepa i ljubav prema dunjaluku su ti koj su potakli hrišćane da tako govore. Zar im Isa, a.s., nije donio radosnu vijest o dolasku Muhammeda? A prije njega i Musa, a.s., ali oni su ime Muhammed i Ahmed protumačili i promijenili u 'Izbavitelj' i oni ga još uvijek čekaju.

Muhammedov ummet se podijelio na mezhebe i pravce i to 73, svi će biti u vatri sem jednog mezheba i to zbog pogrešnog tumačenja. Evo, mi živimo danas, među ovim mezhebima i da li ijedan od njih kaže da je u zabludi? Ili drugim riječima, da li ijedan mezheb tvrdi za sebe da rade u suprotnosti sa Kur'anom i sunnetom? Naprotiv, svi mezhebi tvrde da se pridržavaju Kur'ana i sunneta, pa šta je onda rješenje?

Je li Poslanik, s.a.v.a., ispustio to rješenje iz vida, ili možda Allah dž.š.?! Neka nam Allah oprosti. On je milostiv prema Svojim robovima i želi im samo dobro i mora da im je dao rješenje ovog problema, nakon čijeg objašnjenja, budu uništeni oni koji nisu u pravu. Allah, dž.š., ne zanemaruje Svoje robove i ne ostavlja ih bez upute. Osim, ako prihvatimo da im On želi neslaganje, razjedinjenost i zabludu da bi ih bacio u vatru, a ovo je lažno vjerovanje. Neka mi oprosti zbog ovih riječi, jer ovo ne dolikuje Allahovoj Uzvišenosti, mudrosti i pravednosti.

Riječi Božijeg Poslanika, s.a.v.a., da je ostavio Allahovu knjigu i svoj sunnet nisu razumno rješenje za ovaj problem, nego još više umnožava pogrešna tumačenja i nejasnosti, ne spriječavaju one koji su skrenuli s pravog puta. Zar ih više ne vidiš kad su se podigli protiv svog vođe i povikali: "Presuda nije tvoja, o Ali! Presuda pripada samo Bogu!" Ove riječi su velike u umovima onih koji ih izgovaraju i misle da onaj ko ih je izgovorio vodi računa o Allahovim propisima, a sve drugo odbija od ljudi. Ali istina je nešto sasvim drugo.

Allah, dž.š., kaže: "Ima ljudi čije te riječi o životu na ovom svijetu oduševljavaju i koji se pozivaju na Allaha kao svjedoka za ono što je u srcima njihovim, a najljući su protivnici." (Beqare, 204)

Da, mnoge lijepe riječi nas zavode, a ne znamo šta se krije iza njih, ali Imam Ali je to znao, jer je on vrata na gradu znanja, pa im je odgovorio: "To je istinita riječ, ali ono što se njome namjerava je laž."

Da, mnogo je istinitih riječi kojima se želi laž. Kako to? Kada haridžije kažu da presuda ne pripada Aliju, da li to znači da će se Allah pojaviti na Zemlji i riješiti ono oko čega se razilaze?! Ili možda oni znaju šta je Allahova presuda u Kur'anu?! Ili je možda Ali to protumačio po svom nahođenju?! Šta je njihov dokaz i ko kaže da su oni ti koji su Allahov propis tačno protumačili, a on bolje zna od njih, iskreniji je i prije njih je prihvatio islam!

Dakle, to su divne riječi da bi onima koji ne razmišljaju zaslijepili i pridobili njihovu podršku u ratu protiv Imama Alija, a za svoju korist, kao što se i danas dešava. Vrijeme je vrijeme, ljudi su ljudi, a varke uvijek iste. Zapravo one se uvećavaju, jer oni koji varaju danas koriste iskustva svojih prethodnika. Pa, koliko li je samo mnogo istinitih riječi kojima se želi laž u naše vrijeme? Divni proglasi koje uzvikuju vehabije u lice muslimana kao što je "tevhid i klonjenje širka", pa koji se musliman ne bi složio sa ovim. Isto tako i proglas odnosno nazivanjem sebe kao ehlu sunet ve-1-

džemaat, pa koji se to musliman ne bi složio da bude u zajednici koja slijedi Poslanikov sunnet? Kao što je proglas Baas partije (u Iraku, na čijem čelu je Sadam Husejn) 'arapski narod je jedan i ima jednu Objavu'. Koji musliman ne bi bio zaveden ovim lijepim riječima, prije nego što sazna ono što je skriveno u programu rada Baas partije i njenog osnivača, hrišćanina, Mišel Aflek?

Neka je Allah uz tebe, Ali ibn Ebi Talibe, tvoja mudrost je ostala i ostaće dok je vremena. Koliko je samo istinitih riječi kojima se želi laž! Popeo se jedan od uleme na minber i povikao jakim glasom: "Ko kaže da sam ja šija, ja mu kažem da je kafir! Ko kaže da sam ja sunija, ja mu kažem da je kafir! Mi ne želimo, ni šije, ni sunije, samo želimo islam!" Ovo je istinita riječ, a njome se želi laž. Koji to islam želi ovaj alim? Danas, u našem svijetu ima više islama. Postoji Alijev islam, Muavijin islam, i oba imaju sljedbenike i one koji ih podržaju, pa je stvar došla do međusobne borbe. Zatim imamo Husejnov islam, i Jezidov islam koji je ubijao članove Ehli-bejta u ime islama i tvrdio da je Imam Husejn izašao iz islama svojim protivljenjem njemu, Jezidu. Zatim, islam Ehli-bejta i njhovih pristalica i islam vladara i naroda. Kroz historiju, nalazimo neslaganja muslimana. Zatim, imamo trpeljivi islam, kako ga naziva Zapad, jer njegovi sljedbenici pokazuju ljubav prema jevrejima i hrišćanimai i poklekli su pred dvijema velikim silama. A imamo i fundamentalistički islam, opet kako ga naziva Zapad, islam fanatizma ili Allahovih luđaka.

Poslije svega ovog, ne ostaje mjesta da povjerujemo u hadis "Allahovu knjigu i moj sunnet" iz razloga koje smo naveli.

Ostaje istina jasna u drugom hadisu o kojem se slažu muslimani, a to je "Allahovu knjigu i moje potomstvo, Ehli-bejt. Jer ovaj hadis rješava sve probleme, i ne ostavlja mjesta ne slaganju o tumačenju bilo kojeg ajeta ili o vjerodostojnosti i tumačenju bilo kojeg Poslanikovog hadisa. A to ako se vratimo Imamima Ehli-bejta, kojima je naređeno da se vraćamo i odgovore na pitanja potražimo kod njih, a posebno ako znamo da ih je Allahov Poslanik, s.a.v.a., zato odredio, i niko od muslimana ne sumnja u veličinu njihova znanja, njihovu pobožnost i bogobojaznost, jer Allah je od njih otklonio svaku nečistoću i potpuno ih očistio, dao im znanje o Knjizi, ne suprotslavljaju joj se, niti se razilaze po pitanju toga, i ne razdvajaju se od nje sve do Sudnjeg dana. Božiji Poslannik, s.a.v.a., kaže: "Ostavljam vam moja dva nasljednika: Allahovu knjigu, pruženo uže sa nebesa na zemlju, i moje potomstvo, Ehli-bejt. Oni se zaista neće razdvajati sve dok mi se ne pridruže na Sudnjem danu (Havdu)."[130]

Da bi bio sa iskrenima moram govoriti istinu i da mi ne smetaju nikakvi prijekori i kritike, a moj jedini cilj da steknem Allahovo zadovoljstvo i smiraj moga srca, prije nego zadovoljstva ljudi sa mnom.

U ovom našem istraživanju, istina je na strani šija koji slijede Poslanikovu, s.a.v.a., oporuku o slijeđenju njegova potomstva i davanje prednosti njima nad samim sobom. Prihvatili su ih svojim vođama i ljubavlju i slijeđenjem njih približavaju se Allahu, dž.š. Čestitamo im na pobijedi i na ovom i na onom svijetu, jer će čovjek biti proživljen s onima koje voli u budućem svijetu.

O ovome, Zamahšeri je spjevao:

"Uvećala se sumnja i neslaganje

---

[130] Musned Imam ibn Hanbel, svez. 5., str.122.; Ed-Derru-1-mensur, Sujuti, svez. 2., str. 60.; Kenzu-1-umal, svez. 1., str. 154.; Medžmeu-z-zevaid, svez. 9., str. 162.; Jenabiu-1-mevedde, str. 38. i 83.; Tabekatu-1-envar, svez. l., str. 16.; Mustedreku-1-Hakim, svez. 3., str. l48.

i svi tvrde da su na pravom putu,
držim se riječi ‘nema boga, sem Allaha’,
a moja ljubav je poklonjena Ahmedu i Aliju.
Spašen je bio pas zbog svoje ljubavi prema stanovnicima pećine,
pa kako mogu biti nesrećan zbog ljubavi prema Poslanikovoj porodici.”

Dragi Bože, učini nas od onih koji se drže za uže njihova vodstva, i onih koji idu njihovim putem, onih koji su se popeli na njihovu lađu, od onih koji tvrde da vodstvo pripada Imamima Ehli-bejta i da budemo proživljeni s njima na Sudnjem danu! Ti upućuješ onoga koga hoćeš na pravi put!

Kada i kader kod ehli suneta

Pitanje kada i kadera je za mene bila zamršena zagonetka, jer zato nisam mogao naći zadovoljavajuće objašnjenje koje bi smirilo moju dušu i uvjerilo srce. Ostao sam zbunjen između onog što sam naučio u školi ehli sunneta, a to je da čovjek nema slobodne volje u svojim djelima i što je korisno: ‘sve mu je dostupno ono za šta je stvoren’ i da Allah pošalje dva meleka djetetu u utrobi majke koji mu napišu na čelo dan smrti, njegovu opskrbu i djela i hoće li biti sretan ili nesretan[131] - i onoga što mi moj razum i srce kazuju, a to je Allahova pravednost, tj. da On ne čini nepravdu Svojim stvorenjima, jer kako bi ih mogao prisiliti da nešto rade, a onda tražiti od njih da zato polože račun i kako bi ih mogao kazniti zbog zločina koji im je On propisao i prisilio ih da ga urade.

Živio sam kao i ostali u ovim protivrječnostima u mojoj predodžbi da je Allah, dž.š., taj koji neće biti pitan za ono što radi, a oni će biti pitani - i On radi ono što hoće - pa je stvorio stvorenja te jedan dio njih učinio da budu u Džennetu, a drugi dio u Džehennemu. Zatim On je Milostivi, Samilosni prema Svojim robovima i neće nikome ni trunku nepravde učiniti. (Nisa, 40) Allah zaista neće nikakvu nepravdu ljudima učiniti, ljudi je sami sebi čine. (Yunus, 44) Zatim On je milostiviji prema njima od majke prema svome djetetu, kako se kaže u jednom hadisu.[132]

Mnogo razmišljam i stalno sam suočen sa ovim kontradiktornostima u mom razumijevanju kur'anskih ajeta. Pa jednom razumijem da je čovjek jedini odgovoran u svojim djelima “ko uradi i trunčicu dobra, vidjet će ga, a ko uradi i trunčicu zla, vidjet će ga.” (Zilzal, 7-8)

A drugi put vidim da on nema slobodne volje, ni snage, ni moći da bilo šta sam uradi, niti da može sebi pridonijeti ni korist, ni štetu, ni opskrbu: “a vi ćete htjeti samo ono što Allah hoće.” (Dahr, 30) “Allah u zabludi ostavlja onoga koga hoće, a na pravi put ukazuje onome kome hoće.” (Fatir, 8)

Da, nisam jedini, nego većina muslimana žive u ovim protivrječnostima i zato ćeš naći većinu alima kad ih upitaš o kada i kaderu, ne mogu naći odgovor u koji su i sami ubijeđeni, a kamoli da ubijede druge, pa kažu: U ovu temu ne treba previše

131 Sahih Muslim, svez. 8., str. 44.

132 Sahih Buhari, svez. 7., str. 75.

zalaziti, a neki idu dalje pa zabranjuju udubljivanje u ovo: “Musliman mora vjerovati u kada i kader, da sve što se događa bilo zlo ili dobro, od Allaha je.”

A ako ih neko i upita kako Allah može prisiliti Svoga roba da počini neki grijeh, a onda ga zbog toga grijeha kazni? Oni ga optuže za nevjerstvo i napuštanje vjere. Srca su se skamenila. Postalo je dio vjerovanja da se udaje i ženi s onim ko je propisan, da se razvodi ono što je propisano, pa čak je i blud propisan, jer kažu: Na svakom spolnom udu je zapisano ime onog ko će imati s njim spolni odnos. Tako i pijenje vina, ubijanje, čak jedenje i pijenje, niti jede, niti pije, osim onog što mu je Allah propisao!

Kada sam sve ovo izložio, rekao sam nekoj našoj ulemi da Kur'an opovrgava ovakvo mišljenje, a nemoguće je da je hadis kontradiktoran Kur'anu! Po pitanju braka, Kur'an kaže: “Ženite se onim ženama koje su vam dopuštene.” (An-Nisa, 3) Ovo upućuje na slobodu izbora, a o razvodu kaže: “Puštanje može biti dvaput, pa ih ili velokodušno zadržati ili im na lijep način razvod dati.” (Beqare, 229) I ovdje je izbor. A o bludu kaže: “I što dalje od bluda, jer to je razvrat, kako je to ružan put!” (Isra, 32) I ovo je dokaz slobode izbora. A o vinu kaže: “Šejtan želi da pomoću vina i kocke unese među vas neprijateljstvo i mržnju i da vas od sjećanja na Allaha i od obavljanja molitve odvrati. Pa, hoćete li se okaniti?” (Ma'ida, 92) I ovaj ajet u sebi nosi dokaz o slobodi volje i prava izbora. Za ubijanje Kur'an kaže: “Ne ubijajte onoga koga je Allah zabranio ubiti, osim kada to pravda zahtijeva.” (An'am, 151) I još kaže: “Onome ko hotimično ubije vjernika kazna će biti Džehennem, u kome će vječno ostati, Allah će na njega gnjev svoj spustiti i prokleće ga i patnju mu veliku pripremiti.” (Nisa, 93) I ovdje se govori o slobodi izbora kod ubijanja. Pa čak i kod pitanja pijenja i jedenja propisane su nam granice, pa Allah kaže: “Jedite i pijte, ali ne pretjerujte, jer Allah ne voli one koji pretjeruju.” (E'raf, 31)

Pa, kako onda poslije svih ovih kur'anskih argumenata, možete reći da je sve od Allaha i da rob nema pravo izbora u svojim djelima?!

Odgovorio mi je da Allah jedini radi šta hoće u svemiru i kao dokaz naveo ajet: “Reci: ‘O Allahu, koji svu vlast imaš, Ti vlast onome kome hoćeš daješ, a oduzimaš je od onoga od koga hoćeš; Ti onoga koga hoćeš uzvisuješ, a onoga koga hoćeš unizuješ; u Tvojoj ruci je svako dobro, Ti, uistinu, sve možeš!’” (Ali Imran, 26)

Rekao sam nema razmimoilaženja među nama po pitanju Allahove volje kada Allah želi nešto učiniti, ni ljudi ni džini, ni druga stvorenja Ga ne mogu spriječiti i suprostaviti se Njegovoj volji! Naše razmimoilaženje je u djelima robova, jesu li od njih ili od Allaha?

Odgovorio mi je: Vama vaša, a meni moja vjera! Tako je zatvorio vrata diskusije o tome. Ovo je u većini slučajeva, dokaz naše uleme. Sjećam se da sam se poslije dva dana vratio kod njega i rekao mu: Ako je tvoje vjerovanje da je Allah taj koji radi ono što želi, a da robovi ne mogu ništa sami izabrati, zašto onda ne kažeš i za hilafet isto to, tj. da je Allah taj koji stvara šta hoće i odabire, a da oni ne mogu odabrati.

Odgovorio je: Da, i ja tvrdim to, jer Allah je taj koji je odabrao Ebu Bekra, zatim Omera, zatim Osmana, zatim Alija, a da je Allah htio da Ali bude prvi halifa, ni džini ni ljudi Ga ne bi u tome mogli spriječiti.

Rekao sam: Sad si zaspao!

Upitao je: Kako sam zaspao?

Rekao sam: Možeš reći, ili da je Allah odabrao četvoricu pravednih halifa, a poslije toga prepustio ljudima da odabiru koga hoće, ili da Allah nije ostavio pravo izbora ljudima, nego je On odabrao sve halife poslije Poslanikove smrti pa do Sudnjeg dana?

Odgovorio je: Tvrdim ovo drugo: "Reci: 'O Allahu, Ti svu vlast imaš, Ti vlast onome kome hoćeš daješ, a oduzimaš je od onoga koga hoćeš..."

Rekao sam: Onda, sva zastranjenja, zablude i zločini u islamu djela su vladara, jer su oni od Allaha, jer ih je On odabrao da vode muslimane?

Odgovorio je: Tako je, od dobrih je onaj ko je učio: "A kada smo željeli uništiti neko selo, učinili bismo ih namjesnicima."

Upitao sam začuđeno: Onda je ubistvo Imama Alija rukom Ibn Muldžema i ubistvo Husejna ibn Alija, želio Allah, dž.š.?!

Pobjednički je rekao: Da, naravno, zar nisi čuo hadis u kojem Poslanik, s.a.v.a., kaže Aliju: "Nesretni su oni koji će te udariti na ovo tako da će se skvasiti ovo." I pokazao je na njegovu glavu i bradu, neka mu Allah prosvijetli lice. Tako je i za h. Husejna, Poslanik znao o mjestu njegova ubistva na Kerbeli i o tome je govorio Ummi Selemi. Također je znao da će Allah pomoću Hasana pomiriti dvije velike skupine muslimana. Sve je zapisano i određeno i čovjek ne može pobjeći od toga. I ti si taj koji je zaspao, a ne ja.

Šutio sam malo i gledajući u njega kako je sretan zbog ovih svojih riječi, misleći da me je zaprepastio ovim dokazom. Kako da ga ubijedim da Allahovo znanje o nečemu ne znači da je to i odredio i da se mora dogoditi ljudima, a ja već znam da on neće prihvatiti ovu teoriju.

Ponovo sam ga upitao: Onda, svi vladari i predsjednici, prijašnji i sadašnji, i oni koji se bore protiv islama i muslimana, postavio ih je Allah? Rekao je: Naravno, bez ikakve sumnje.

Rekao sam je li i francusko eksploatisanje i kolonializam u Tunisu, Alžiru i Maroku od Allaha? Odgovorio je: Naravno, i kada je došlo propisano vrijeme, Francuska je napustila te krajeve.

Rekao sam: Subhanallah! Da li kao i do sada braniš teoriju ehli sunneta da je Allahov Poslanik, s.a.v.a., umro i ostavio šuru među muslimanima da izaberu koga hoće? Rekao je: Da, još uvijek tako mislim i ostaću tog mišljenja, inšallah!

Rekao sam: Kako uskladiti između ove dvije tvrdnje: Allahov izbor i izbor ljudi šurom? Rekao je: Tako što su muslimani izabrali Ebu Bekra, to znači da ga je izabrao Allah dž.š.!

Pitao sam: Je li im to On objavio u Benu Sekifi kako bi ih uputio koga da izaberu? Rekao je: Estagfirullah! Nema objave poslije onoga što je objavljeno Muhammedu, kao što vjeruju šije! (Šije ne vjeruju da postoji objava poslije Kur'ana, ali to im pripisuju njihovi neprijatelji.)

Rekao sam: Da ostavimo šije i njihove laži i da se saglasimo o onome što ti tvrdiš! Kako znaš da je Allah odabrao Ebu Bekra? Odgovorio je: Da je Allah htio da se desi drugačije, ne bi omogućio muslimanima izbor Ebu Bekra.

Tada sam shvatio da oni niti razmišljaju, niti razumiju Kur'an i da se na njihovom mišljenju neće zasnivati nikakva ni filozofska, ni naučna teorija.

Ovo me podsjeća na jednu drugu priču. Šetao sam po bašti sa jednim prijateljem. U bašti je bilo mnogo palmi. Pričali smo o kada i kaderu, kad je pred mene pala hurma. Uzeo sam je sa trave i stavio u usta da je pojedem. Moj prijatelj je začuđeno rekao: Ne jedi ništa sem onog što ti je Allah propisao! Ova hurma je pala i tebi je propisana da je pojedeš. Rekao sam: Dobro, kad vjeruješ da mi je propisana, neću je pojesti i izbacio sam je iz usta. Rekao je: Subhanallah! Nešto što ti nije propisano, Allah bi ga izbacio, čak i iz tvog stomaka. Rekao sam: Onda ću je pojesti. Ponovo sam uzeo hurmu i stavio je u usta da bi mu dokazao da imam pravo izbora da je pojedem ili ostavim. Prijatelj me je posmatrao dok sam ja žvakao hurmu i progutao je, a onda je rekao: Tako mi Allaha, ona ti je ipak propisana da je pojedeš. Pobijedio me je na taj način, jer ja nisam mogao povratiti hurmu iz mog stomaka.

Da, ovo je bilo vjerovanje ehli sunneta po pitanju kada i kadera, ili reci ovo je bilo moje vjerovanje kad sam bio sunija.

Prirodno je da živim sa ovakvim vjerovanjem zbrkanih misli među svim tim kontradiktornostima. Prirodno je da iščekujemo da Allah promijeni ono što On želi s nama, umjesto da mi promijenimo sebe, da bi Allah promijenio ono što je kod nas. Na taj način bježimo od odgovornosti koju nosimo i koja nam je data i predajemo je Allahu, dž.š. Ako kažeš bludniku ili kradljivcu ili čak zločincu koji je silovao mladu djevojku i ubio je, odgovoriće ti: Allah je taj koji određuje i propisuje šta će se desiti. Uzvišen je Gospodar od toga da naredi čovjeku da zakopa svoju kćerku živu, a onda ga pita kakav je to ona grijeh počinila da bude živa zakopana? Uzvišen si Ti, Gospodaru, ovo je velika potvora!

Prirodno je da se zapadni učenjaci ismijavaju s nama i smiju se ograničenosti naših razuma. Nazivaju nas pogrdnim nadimcima kao ‘sudbinom određeni arapi“ i to smatraju glavnim razlogom našeg neznanja i nazadovanja.

Takođe je prirodno da istraživači znaju da je ovo vjerovanje poteklo od Emevija, jer su oni uveli to da se vjeruje Allah taj koji im je dao vlast i ovlastio ih da vode narod i zato im se narod mora pokoravati i ne smije se buniti protiv njih. Onaj ko im se pokorava, pokorava se na taj način Allahu, dž.š., a onaj ko se buni protiv njih, buni se protiv Allaha i mora biti ubijen. Za isto postoje mnogobrojni argumenti iz islamske historije.

Osman ibn Affan odbija da se odrekne hilafeta kad to od njega traže i kaže: “Neću skinuti košulju koju mi je Allah obukao!”[133] Po njegovom mišljenju hilafet je odjeća njemu data, koju mu je Allah obukao i niko od ljudi mu je ne može skinuti, samo Allah to može smrću.

Muavija, također, kaže: “Ja se ne borim protiv vas da biste vi postili i zekat davali, nego se borim protiv vas da bih vladao nad vama. Allah mi je to dao, a vi to mrzite!” On ide malo dalje od Osmana, jer optužuje Uzvišenog Gospodara da ga je On postavio da ubija muslimane da bi zavladao njima. Ova Muavijina hutba je veoma poznata.[134]

Čak i kod svoga sina Jezida i davanja mu vlasti, uprkos protivljenju ljudi, Muavija tvrdi da je Allah taj koji je njegova sina Jezida postavio za halifu, što prenose historičari. U pismu kojem poziva na polaganje prisege Jezidu njegovom namjesniku

133 Tarih Taberi; Hisar Osman; Tarih Ibn Asir

134 Mekatilu-l-alibin, str. 70.; Ibn Kesir, svez. 8., str. 131.; Ibn Ebi Hadid, svez. 3., str. 16.

u Medini, Mervan ibn Hakem, kao argument navodi da je to Allah odredio njegovim jezikom da se položi prisega Jezidu.[135]

To je isto uradio i griješnik, Ibn Zijad, kad su mu uveli Imama Alija Zejnu-1-abidina, svezanog u lancima, Ibn Zijad je upitao ko je to, rekli su mu: "Ali ibn Husejn!" On je rekao: "Zar Allah nije ubio Ali ibn Husejna?" Odgovorila mu je Zejneb, sestra Husejnova, a tetka Alijeva: "Ne, nego su ga ubili Allahovi neprijatelji i neprijatelji Njegova Poslanika!" Ibn Zijad joj je rekao: "Šta misliš o tome šta je Allah uradio sa članovima tvoje porodice, Ehli-bejta?" Odgovorila je: " Smatram da je to dobro, to je narod kojima je Allah propisao smrt i oni su se pojavili na mjestu smrti, Allah, dž.š., će skupiti i tebe i njih i raspravljaće i diskutirati o tome. Dobro gledaj, ko će tada biti spašen, majka te pobacila, o Ibn Merdžane!"[136]

Ovako se vjerovanje proširilo od Emevija i njihovih pomagača u ummetu, osim kod šija, sljedbenika Ehli-bejta.

Vjerovanje šija o kada i kaderu

Kada sam upoznao šitsku ulemu[137] i pročitao njihove knjige, otkrio sam novo o kada i kaderu. Imam Ali je najjasnije i najbolje objasnio onome kad ga je upitao o kada i kaderu: "Teško tebi, ti možda misliš da se mora desiti određeno i da je sigurno ono što je propisano. Da je tako, onda bi bili dokinuti nagrada i kazna, prestalo bi da važi obećanje i prijetnja. Allah, dž.š., je naredio svojim robovima, ali oni imaju pravo izbora, zabranio im upozorenjem, zadužio ih onim što je lahko, a On nije zadužio onim što je teško, za malo daje mnogo. Nije Mu se neposlušno, jer ih On može nadvladati, niti Mu se pokorava prisilom. Nije poslao poslanike za igru, niti je spustio knjige robovima bez ikakva smisla, niti je stvorio nebesa i zemlju i ono što je između njih bez značenja. To je mišljenje onih koji ne vjeruju, a teško onima koji ne vjeruju od vatre..."[138]

Kako je jasno rečeno! Nisam čitao ništa jasnije i jači dokaz koji upućuje istini od ovoga. Musliman je uvjerenja da su njegova djela proizvod i rezultat njegove volje i slobode izbora. Allah, dž.š., nam je naredio i odredio, ali nam je ostavio slobodu izbora i to su riječi Imama Alija: "Allah dž.š. je naredio Svojim robovima, ali imaju pravo izbora."

Kao što nas je Uzvišeni Gospodar upozorio i zabranio nam, a opomenuo kaznom za neposlušnost, Imamove riječi upućuju da čovjek ima slobodu postupaka i može kršiti Allahove naredbe, ali u tom slučaju zaslužuje kaznu, a to su Imamove riječi: "Zabranio im upozorivši ih."

Imam Ali više pojašnjava pa kaže da Allah, dž.š., nije pobijeđen nepokornošću, a to znači da ako Allah hoće da prisili Svoje robove na nešto, oni Ga ne mogu pobijediti u tome, što upućuje da im je ostavio i slobodu izbora u neposlušnosti i pokornosti. Dokaz tome su njegove riječi: "Istina je od tvog Gospodara, pa ko hoće neka vjeruje, a ko hoće neka ne vjeruje." (Kahf, 29)

---

135 Imame ve sijase, svez. l., str. 151., Muavijino polaganje prisege Jezidu u Šamu.

136 Mekatilu-talibin; Maktelu-l-Husejn

137 Kao šehid Muhamed Bakir Sadr, koji mi je mnogo pomogao u razumijevanju ovoga, te Sejjid Huii i Allama Muhamed Ali Tabatabai i Sejjid Hakim i dr.

138 Šerh Nehdži-1-belaga, Muhamed Abduhu, svez. 4., str. 673.

Poslije toga, Imam se obraća čovjekovu srcu i razumu da dopre do dubine njegova bića, nepobitnim dokazom da ako je čovjek prisiljen da nešto uradi, kao što neki vjeruju, onda bi slanje Poslanika i objava bili primjeri besmisla i besposlice, od čega je čist Uzvišeni Stvoritelj. Razlog slanja poslanika, neka je mir na sviju njih, i spuštanja objava jeste za dobrobit ljudi, njihovo izvođenje iz tmine na svjetlo, davanje korisna lijeka za njihove duševne bolesti, objašnjenje primjera za sretan život. Allah kaže: "Ovaj Kur'an vodi jedinom ispravnom putu." (Isra, 9)

Imam Ali završava svoje objašnjenje da je vjerovanje u prisilu kod djela isto kao vjerovanje "da su nebesa i Zemlja i ono što je između njih uzalud stvoreno", a to je nevjerstvo i onima koji ovako tvrde, Allah prijeti džehennemskom vatrom.

Ako dobro pogledamo tvrdnje šija o kada i kaderu, naći ćemo da je to ispravno i pravilno. Dok, na drugoj strani, imamo jednu grupu koja je pretjerala pa tvrdi da je kada i kader prisila, a druga grupa da je to potpuna sloboda i da čovjek radi šta hoće. Imami Ehli-bejta došli su da isprave takva vjerovanja i razumijevanja, pa kažu: "Niti je prisila, niti potpuno prepuštanje, nego nešto između."

Imam Džafer Sadik je dao jednostavan primjer kojeg svi ljudi razumiju, kada je bio upitan šta znači "niti je prisila, niti potpuno prepuštanje, nego nešto između", pa kaže: "Tvoje hodanje po zemlji nije isto kao i tvoj pad na zemlju." Ovo znači da mi idemo po zemlji našom voljom, ali kada padnemo, to nije naša volja, jer ko od nas voli da padne, što bi moglo prouzročiti lomljenje nekog dijela tijela, pa da postanemo invalidi. Kada i kader je nešto između, tj. jedan dio je od nas, mi ga izabiremo i radimo i to je djelo naše volje. Drugi dio je izvan naše volje i mi se tome moramo povinovati. Nismo u mogućnosti to otkloniti od sebe. Za prvi dio ćemo polagati račun, a za drugi nećemo. Dakle, čovjek i u ovom i u onom slučaju ima pravo izbora i nema pravo izbora u isto vrijeme.

a) Ima pravo izbora u djelima koja radi nakon razmišljanja, jer prolazi kroz dionicu u kojoj se u njemu vodi borba da li da uradi ili ne, a završava se pristupanju izvršenja ili ostavljanjem toga. To je ono na što ukazuje Časni Kur'an: "Tako mi duše i Onoga koji je stvori pa joj put dobra i put zla shvatljivim učini, uspjeće samo onaj ko je očisti, a biće izgubljen onaj ko je na stranputicu odvodi!" (Šams, 7-10) Čišćenje i prljanje duše jeste rezultat izbora poslije razmišljanja u svakom čovjeku, kao što su uspjeh i neuspjeh konačni i pravedni rezultat tog izbora.

b) Nema pravo izbora u onome čime je okružen od zakona u svemiru i njegova kretanja koja su podložna Allahovoj volji sa svim njihovim dijelovima, atomima i dr. Čovjek ne može izabrati svoj spol, da li će biti žensko ili muško, boju kože, a o roditeljima i da ne govorimo. Ne može izabrati bogate roditelje, umjesto siromašnih. Ne može izabrati svoju visinu, ni svoj oblik. On se mora povinovati i nekim faktorima koje ne voli (kao što su nasljedne bolesti, naprimjer), zatim nekim prirodnim zakonima koji mu idu u prilog, a ne obavezuju ga, kao što je spavanje kad se umori i buđenje kad se odmori, jedenje kad ogladni i pijenje kad ožedni, smijanje kad je veseo i plakanje kad je tužan. U njemu imaju laboratorije i fabrike koje proizvode hormone i protoplazmu i limfu koja se može mijenjati, a u isto vrijeme njegovo tijelo je uravnoteženo i čudno usklađeno. U svemu ovome on ne učestvuje, zanemarujući činjenicu da ga okružuje Božija briga u svakom momentu njegova života, pa i poslije smrti! Uzvišeni Allah o tome kaže: "Zar čovjek misli da će sam sebi prepušten biti, da neće odgovarati? Zar nije bio kap sjemena koje se ubaci, zatim ugrušak kome On onda razmjer odredi i skladnim mu lik učini i od njega onda dvije vrste, muškarca i ženu, stvori, i zar Taj nije kadar da mrtve oživi?" (Qijama, 36-40)

Da, neka si Uzvišen i Tebi neka je hvala, Gospodaru! Ti si taj koji je stvorio, razmjer odredio i skladnim lik učinio, zatim uputio! Ti si taj koji umrtviš, pa onda oživiš! Neka si uzvišen! Teško onom ko ti se suprotstavi i ne cijeni Te onako kako zaslužuješ!

Da završimo riječima Imama Ride ibn Muse, osmog Imama iz Ehli-bejta, koji je postao čuven po svom znanju u vrijeme halife Memuna. Kada je imao samo 14 godina, bio je najučeniji u svoje vrijeme.[139]

Neko je upitao šta znače riječi koje je izgovorio njegov djed Imam Sadik "ni prisila, niti potpuno prepuštanje, nego nešto između", Imam Rida je rekao: "Ko misli da nas Allah prisiljava da nešto uradimo, a zatim će nas kazniti zbog toga, tvrdi da je to prisila. Ko tvrdi da je Allah prepustio opskrbu i sve ono što je vezano za Njegova stvorenja Imamima, tvrdi da je to potpuno prepuštanje. Onaj ko kaže da je to prisila, kafir je, a onaj ko kaže da je to prepuštanje, mušrik je. Ali, značenje toga da je nešto između, jeste postojanje puta da se uradi ono što je Allah naredio i ostavi ono što je zabranio, tj. Allah mu je omogućio da radi zlo, ali i da ga ostavi, kao što mu je omogućio da radi dobro, ali i da ga ostavi, ovo mu je naredio, a ono mu je zabranio." Ovo je sasvim dovoljno i zadovoljavajuće objašnjenje na nivou razumnih i svako ga može razumjeti. Istinu je rekao Allahov Poslanik, s.a.v.a., kad kaže o Ehli-bejtu: "Nemojte ići ispred njih, pa da stradate! Nemojte kasniti za njima, pa da nastradate! Nemojte ih poučavati, jer oni bolje znaju od vas."[140]

Komentar o hilafetu okviru kada i kadera

U svemu ovome je čudno da ehli sunnet ve-1-džemaat uprkos svom vjerovanju u kada i kader i da je Allah taj koji upravlja Svojim robovima u njihovim djelima i da oni nemaju pravo izbora ni u čemu, kada dođe na red pitanje hilafetu oni tvrde da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., umro i ostavio muslimanima šuru da sami odaberu koga hoće za svoga vođu.

Šije vjeruju u sasvim suprotno, da uprkos njihovom vjerovanju da čovjek ima pravo izbora u svojim djelima i da Allahovi robovi rade ono šta hoće (naravno u okviru nije ni prisila, niti prepuštanje, nego nešto između) po pitanju hilafeta oni tvrde da ljudi nemaju pravo izbora!

Ovo izgleda kao da je kontradiktorno kod ove dvije strane na prvi pogled, a uistinu nije tako. Kada sunije tvrde da je Allah taj koji upravlja Svojim robovima u njihovim djelima u kontradikciji su sa stvarnošću, jer je kod njih Allah stvarni taj koji ima pravo izbora, ali ljudima je ostavljen iluzorni izbor, pa onaj ko je odabrao Ebu Bekra za halifu na dan Sekife, jeste Omer, zatim i neki ashabi, a ustvari oni su samo izvršioci Allahove volje koja ih je učinila sredstvom, po njihovom mišljenju.

A šije, kada tvrde da je Allah dao pravo izbora Svojim robovima u njihovim djelima, ne dolaze u kontradikciju kada kažu da je hilafet po izboru Allaha, dž.š.: "Tvoj Gospodar stvara šta hoće i izabire, a oni nemaju pravo birati." Hilafet je kao i poslanstvo, nije djelo ljudi niti je njima dato da biraju. Pa kao što Allah bira poslanike među ljudima i šalje ih njima, isto je i po pitanju nasljednika poslanikova. Ljudi se mogu pokoriti Allahovoj naredbi, a mogu i ne poslušati, kao što se uistinu i dešavalo

---

139 Akdu-1-ferid, Ibn Abd Rabbihi, svez. 3., str. 42.

140 Es-savaiku-1-muhrika, Ibn Hadžer, str. 148.; Medžmeu-zevaid, svez. 9., str. l63.; Jenabiu-1-meveddeti, str. 41.; Ed-Durru- l-mensur, Sujuti, svez. 2., str. 60.; Kenzu-1-ummal, svez. 1., str. 168.; Esedu-1-gaba, svez. 3., str. 137.; Tabekatu-1-anvar, svez. 1., str. 184.

za vrijeme poslanikova života u svim vremenima. Ljudi su slobodni da prihvate Allahov izbor. Pravi vjernik prihvata ono što Allah odabere, a nevjernik u blagodati svog Gospodara, odbija ono što Allah odabere. Allah, dž.š., kaže: "Onaj ko bude slijedio uputu Moju neće zalutati i neće nesrećan biti, a onaj ko okrene glavu od Knjige Moje, taj će teškim životom živjeti i na Sudnjem danu ćemo ga slijepim oživjeti. 'Gospodaru moj', - reći će – 'Zašto si me slijepim oživio kad sam vid imao?' 'Evo zašto', - reći će On. 'Dokazi naši su ti dolazili, ali si ih zaboravljao, pa ćeš danas ti isto tako biti zaboravljen.'" (Ta Ha, 123-126)

Zatim, pogledam ovu teoriju ehli sunneta, po ovom pitanju, nikog ne okrivljuju za sve što se desilo i što se još uvijek dešava zbog hilafeta od prolijevanja krvi muslimana i skrnavljenja islamskih svetinja, jer kako oni kažu, sve to je od Allaha, dž.š. Neki su to prokomentarisali, oni koji tvrde da su učeni, Allahovim riječima: "A da je Gospodar tvoj htio, oni to ne bi učinili." (An'am, 112)

A postavka šija stavlja odgovornost na vrat svakog onog ko prouzroči zastranjenja i skretanje s pravog puta, svakog ko odbije poslušati Allahovu naredbu, svakog po veličini njegova tereta i tereta onog koga slijedi u novotarijama sve do Sudnjeg dana. "Svi ste vi pastiri i svi ćete biti pitani za svoje stado." (Hadis) A Allah, dž.š., kaže: "I zaustavite ih, oni će biti pitani." (Saffat, 24)

Pitanje humsa (petine)

Još jedno pitanje po kojem se razilaze sunije i šije jeste pitanje propisa o petini. Ukratko ćemo govoriti o ovom pitanju. Počet ćemo Kur'ani Kerimom: "I znajte da od svega što u borbi zaplijenite jedna petina pripada Allahu i Poslaniku, i rodbini njegovoj, siročadi, i siromasima, i putnicima namjernicima..." (Anfal, 41) Allahov Poslanik, s.a.v.a., je rekao: "Naređujem vam četvoro: vjerovanje u Allaha, obavljanje namaza, davanje zekata, post ramazana i da od onog što zaplijenite jednu petinu dajete Allahu."[141]

Tako šije ispunjavajući naredbu Allahova Poslanika s.a.v.a., izdvajaju petinu od imetka koji zarade tokom godine a plijen spomenut u ajetu tumače kao sve ono što čovjek zaradi uopće. A ehli sunnet vel džemat su se saglasili da se petina odnosi samo na plijen iz rata, i Allahove riječi: "I znajte da od svega što u borbi zaplijenite.", tumače onim što se zaplijeni samo u ratu.

Ovo je rezime tvrdnji obiju strana o petini, a učenjaci obje grupe su napisali mnogo po ovom pitanju.

Ne znam kako da ubijedim sebe ili druge u mišljenje sunija koje se zasniva, mislim na riječima vladara iz Benu Umeja, a na njihovom čelu Muavije ibn Ebu Sufjana koji se obogatio imecima muslimana, i sebi i svojima prisvojio sve najbolje.

Onda nije ni čudo da ajet o petini tumače samo u kontekstu rata, jer je ajet i došao među ajetima koji govore o ratu i borbi, a nije mali broj tumačenja ajeta u kontekstu onoga što dođe prije ili poslije.

Oni, naprimjer, ajet o čišćenju i potpunom očišćenju tumače da je to vezano za Poslanikove žene, jer se i prije i poslije toga ajeta govori o ženama Poslanika, s.a.v.a.

Kao što Allahove riječi: "A oni koji pune riznice zlatom i srebrom, a ne udjeljuju na Allahovom putu, obraduj ih bolnom kaznom.", oni tumače da se ovo odnosi samo na ehlul kitab, kitabije.

---

141 Sahih Buharia, svez. 4., str. 44.

Priča o Ebu Zeru Gafariju sa Muavijom i Osmanom Ibn Affanom i razlozi njegovog progonstva u Rebezu su poznati. Kada im je Ebu Zerr prigovorio što gomilaju zlato i srebro, a kao dokaz je naveo ovaj ajet, Osman je upitao Kaaba Ahbara o ovome, na što mu je on rekao da se ovo odnosi na kitabije, a Ebu Zerr mu je rekao, proklinjući ga: "Majka te pobacila, sine jevrejke, zar ćeš nas ti učiti našoj vjeri?" Osman se zato naljutio i protjerao ga u Rebezu gdje je i umro, sam i prognan, a njegova kćerka nije mogla naći nikog ni da ga ogasuli i u ćefine zamota.

Ehlu sunnet vel džemaat, u tumačenju kur'anskih ajeta i Poslanikovih hadisa, imaju poznatu umjetnost, a to je slijediti ono što su protumačili prve halife i poznati ashabi, a posebno jasne Kur'anske ajete i hadise koliko god to bude oprečno.[142]

Kad bismo željeli o ovome opširno govoriti, trebala bi nam posebna knjiga. Istraživaču je dovoljno da pročita knjigu *En-Nass ve-1-idžtihad* da vidi kako su se tumači igrali Allahovim propisima.

Ja kao istraživač, ne mogu tumačiti ajete i hadise onako kako ja želim ili kako mi nalaže mezheb kojem pripadam.

U Sahih Buhari, u poglavlju "U zlatnoj rudi je petina" prenosi Malik i Ibn Idris zlatna ili srebrena ruda zakopana u džahilijetu, bilo malo ili mnogo, daje se petina od toga, a za druge rude se ne daje petina."[143]

A u poglavlju "Ono što se vadi iz mora" stoji: "A Hasan kaže: 'Od ambera i bisera se daje petina, a Poslanik, s.a.v.a., je učinio da se od zlatne ili srebrene rude daje petina, a ne ono što se uzme iz vode.'"[144]

Istraživač iz ovih hadisa razumije da se plijen iz kojeg Allah stavlja u obavezu davanje petine, ne odnosi samo na ratni plijen, jer je zlatna ili srebrna ruda bogatstvo koje se vadi iz utrobe zemlje i vlasništvo je onoga ko ga izvadi, a mora davati petinu iz toga jer je to plijen. Kao i onaj ko vadi amber i bisere iz mora, mora davati petinu, jer je i to plijen.

Ovo što je prenio Buharija u svom Sahihu nam objašnjava da se petina ne izdvaja samo iz ratnog plijena.

Mišljenje šija uvijek ostaje potvrda istini, o kojoj nema razilaženja, a to, jer u svim propisima i vjerovanju vraćaju se Imamima upute od kojih je Allah odstranio svaku nečistoću i potpuno ih očistio, neće zalutali onaj ko ih se drži, a biće siguran onaj ko kod njih potraži skloništa. Jer mi se ne možemo oslanjati na ratove za uspostavljanje islamske države, jer je to u suprotnosti sa islamskim saosjećanjem i njegovim pozivanjem miru. Islam nije kolonizatorska ustanova koja počiva na eksploataciji naroda i oduzimanjem njihove slobode i prava, što zapadnjaci pokušavaju da nam pripišu kada govore o Poslaniku ismijavajući ga i tvrdeći da je on proširio državu silom da bi eksploatisao ljude.

Obzirom da je imetak žila kucavica života, a posebno kada islamska ekonomska teorija zahtijeva postojanje garancije za osiguranje siromašnih i potrebnih s poštovanjem. Zato ne može, islamska država oslanjati se na ono što sunije daju u zekatu, jer to, u najboljim slučajevima, predstavlja samo 2,5%, i to je slab procenat

---

142 Šerfuddin je u knjizi En-nass ve-1-idžtihad sabrao više od sto primjera gdje su davali tumačenja oprečna jasnom vjerskom tekstu, a sve ovo sunije prihvataju kao vjerodostojno.

143 Sahih Buhari, svez. 2., str. 137.

144 Sahih Buhari, svez. 2., str. 136.

koji bi mogao udovoljiti potrebama države od spremanja vojske, gradnji škola i bolnica, izgradnji puteva, a da ne govorimo o tome da se svakom pojedincu osigura dostatan život. Isto tako, islamska država se ne može osloniti na krvave ratove i ubijanje ljudi da bi osigurala svoj opstanak i progres svojih institucija na račun ubijenih koji ne žele islam.

Imami Ehli-bejta su najbolje poznavali namjere Kur'ana, a kako i ne bi kad su ga oni tumačili. Oni su islamskoj državi crtali ekonomska i društvena obilježja, e da je se samo poštovalo njihovo mišljenje. Ali, na veliku žalost, vlast i vodstvo je bilo u rukama drugih, onih koji su silom preuzeli hilafet, ubijajući dobre ashabe, kao što je radio Muavija. Oni su izmijenili Allahove propise onako kako je odgovaralo njihovim političkim i dunjalučkim koristima, zalutali su, a i druge se odveli sa pravog puta. Ovaj ummet su ostavili u provaliji iz koje se ni dan-danas nisu podigli.

Učenje Imama Ehli-bejta je ostalo samo u idejama i teorijama u koje vjeruju šije, a nažalost nisu ih mogli primjenjivati, jer nisu imali prilike zbog toga što su bili proganjani od strane Emevija i Abasija kroz vijekove. Kada su nestale ove dvije vlasti i kada su šije našle zajednicu u kojoj rade na davanju petine koju su krijući davali Imamima, a sada daju autoritetu kojeg slijede, umjesto Imamu Mehdiju, ovi učenjaci troše ovu petinu u okvirima koji su propisani: osnivanja instituta za učenje o vjeri, dobrotvorenih ustanova i općih kancelarija, zatim domova za siročad i dr., te stipendiranje studenata, pomaganje vjerskih i stručnih škola.

Dovoljno nam je što zaključujemo iz ovoga to što su šitski učenjaci neovisni od vladajuće vlasti, jer petina je dovoljna da ispuni njihove potrebe i da svakom daju njegovo pravo.

Učenjaci ehli sunneta vel džemaata su samo igračke u rukama vladara, zaposleni kod vladajuće vlasti u zemlji, a vladar može postavljali od njih koga želi i otpuštati koga želi, zavisno od njihova odnosa prema njemu i izdavanju fetvi u njegovu korist. I tako je učenjak time postao bliži vladaru od samog učenja!

Ovo su samo neki učinci ispunjavanja propisa o petini onakvog kako ga tumači Ehli-bejt.

Taklid ili slijeđenje (prihvatanje odluka nekog autoriteta)

Šije kažu: Ogranci vjere su šerijatski propisi vezani za ibadete kao što su namaz, zekat, hadž itd. Dužnost u propisima o njima jeste jedno od troje:

a) Da čovjek razmisli i pogleda dokaze o tom propisu, ako je za to sposoban,
b) ili da bude oprezan u svojim djelima ako se traži opreznost,
c) ili da slijedi mudžtehida ili autoriteta koji ima sve tražene uslove, a to je da onaj koga se sijedi bude živ, pametan, pravedan, učen, da sebe čuva, da čuva svoju vjeru, da se suprostavlja svojim strastima i da se pokorava naredbama svoga Gospodara.

Idžtihad u ogranačkim propisima je vadžib kifai za sve muslimane pa ako ga izvršava onaj ko ima tražene uslove, dužnost spada sa ostalih muslimana, a njima je dozvoljeno da ga slijede i da ga pitaju o propisima vjere. Dostići nivo idžtihada nije nimalo lahko i ne može svako to postići. Zato treba mnogo vremena, znanja, istraživanja i truda. Ovo će ostvariti samo onaj ko uloži maksimalan trud i život provede u istraživanju i učenju. Allahov Poslanik, s.a.v.a., kaže: "Kome Allah želi dobro, uputi ga u razumijevanje vjere."

Šije se u ovome ne razlikuju od sunija sem u uslovu da je mudžtehid živ. Razmimoilaženje među njima je kod čina slijeđenja. Šije vejruju da je mudžtehid koji ima spomenute uslove, predstavnik Imama u vrijeme njegove odsutnosti, on je i vrhovni sudac i poglavar. On ima sva prava kao i Imam u rješavanju kod suđenja i vlasti među ljudima, onaj ko njega odbija, odbija Imama.

Mudžtehid koji ima sve tražene uslove, nije samo autoritet kojeg pitaju šije za fetve, već ima opću vlast nad onima koji ga slijede i pitaju ga njegove fikhske stavove. Zatim, od njega traže rješenje problema kada se razilaze i dođe do nesuglasica, njemu daju zekat i hums koje on troši onako kako šerijat propisuje, a time zamjenjujući Imama Mehdija.

Kod ehli sunneta, mudžtehid nema ovaj položaj. Za fikska pitanja obraćaju se jednom od četvorice Imama osnivača mezheba, a to su Malik, Ebu Hanife, Šafi i Ahmed ibn Hambel. Sunije se ne pridržavaju samo jednog mezheba, nego uzimaju iz svakog

mezheba propise kako se pojavi potreba, kao što je uradio Sejjid Sadik koji je napisao knjigu fikha, a propise uzeo iz svakog mezheba ponešto.

Ehlu sunnet vel džemaat vjeruju da je milost u različitosti mezheba pa neko ko slijedi malikijski mezheb, može rješenje nekog problema uzeti iz hanefijskog mezheba, ako ga ne nađe u malikijskom.

Daću jedan primjer za to da bi čitaocu bilo jasnije šta želim reći. Kod nas u Tunisu (u vrijeme zakona sudstva) neka djevojka se željela udati za nekog mladića, ali joj otac, iz Bog zna kakvog razloga, nije dozvolio da se uda za njega. Onda je ova djevojka pobjegla s mladićem i udala se za njega bez očeve dozvole. Otac je podigao tužbu protiv ovog braka. Kada su djevojka i njen muž došli u sud na poziv, sudija upita za razlog njenog bježanja iz očeve kuće i udaju bez očeve dozvole, na što je ona rekla: "Gospodine, ja imam 25 godina i željela sam da se udam za ovog čovjeka po Allahovom sunnetu i sunnetu Njegova Poslanika, a otac me želio udati za onog koga ja nisam voljela. Pa sam se ja udala i to je ispravno po mišljenju Ebu Hanife koji mi daje pravo da se udam za koga volim, jer sam punoljetna."

Sudac, on sam mi je ispričao ovaj događaj, kaže: "Zaključili smo da ona ima pravo.", a vjerujem da ga je neki od tadašnjih učenjaka uputio kako da postupi. Onda ovaj sudija kaže: "Odbili smo očevu tvrdnju kao neispravnu, a brak potvrdili kao ispravan." Otac je izašao iz suda ljutilo udarajući rukom od ruku, rekavši: "Kuja, postala je hanefijskog mezheba." Ovo se odnosilo na njegovu kćerku koja je ostavila malikijski, a prihvatila hanefijski mezheb. Nakon toga otac je se potpuno odrekao. Problem ovdje leži u različitim stavovima mezheba, pa Imam Malik kaže: "Djevojka, bila udavana ili neudavana, ne može se udati bez dozvole njenog staratelja." Dok Ebu Hanife kaže: "Punoljetna djevojka, bila udavana ili neudavana, sama može izabrati muža i udati se za njega."

Ovo fiksko pitanje je dovelo do rascjepa između oca i kćerke, dotle da je se on odriče. I mnogi očevi su se odrekli i odriču se svojih kćeri iz različitih razloga, a neki zbog bježanja od kuće i udaja za koga voli. Ovakvo odricanje ima velike posljedice, jer otac u većini slučajeva pribjegava lišavanju nasljedstva kćerke i ona ostaje neprijatelj svojoj braći i sestrama koji se i sami odriču svoje sestre koja im je nanijela sramotu.

Dakle, nije onako kako kaže ehli sunnet da je u različitim stajalištima milost, ili u najmanju ruku, nije milost u svim različitim mišljenjima.

Poslije ovoga, ima još jedno različito mišljenje između sunija i šija, a to je slijeđenje mrtvog čovjeka. Ehli sunnet slijede imame koji su umrli prije nekoliko stoljeća i od tada su vrata idžlihada kod njih zatvorena. Svi učenjaci, koji su došli poslije njih, zadovoljili su se da pišu samo objašnjenja, poezijom ili prozom, fikha čehri mezheba. Neki savremenici su digli glas pozivajući da se vrata idžtihada otvore, jer vrijeme to traži i mnoga nova pitanja koja nisu bila u vrijeme četvorice osnivača mezheba.

Šije ne dozvoljavaju da se slijedi mrtvi imam i sva svoja pitanja o propisima postavljaju živom mudžtehidu koji ima sve tražene uslove da bi to bio, a koje smo spomenuli. Ovo vrijedi nakon skrivenosti Imama Mehdija koji je zadužio narod da o svemu pitaju pravednu ulemu u vrijeme njegove odsutnosti, pa sve do pojave. Sunija koji slijedi malikijski mezheb, na primjer, kaže: Ovo je halal, a ovo je haram po riječima Imama Malika. To isto kaže i sljedbenik hanefijskog, šafijskog i hanbelijskog mezheba, a imami su umrli prije više od 12 stoljeća. Ovi imami su živjeli svi u jednom stoljeću i učili jedni od drugih.

Sunije ne vjeruju u njihovu nepogrešivost, a niti imami nisu za sebe to tvrdili. Sunije dozvoljavaju da oni mogu pogriješiti, a mogu i ispravno reći, govoreći da će biti

nagrađeni za svoj trud u idžtihadu, pa ako bude ispravan, imaće dvije nagrade, a ako pogriješe, jednu nagradu.

Kod šija imamija postoje dvije razine u taklidu, slijeđenju:

Prva: to je vrijeme dvanaest Imama i trajalo je otprilike tri i po stoljeća. U to vrijeme šija imamija je slijedio nepogrešivog Imama koji nije govorio po svom mišljenju i idžtihadu, nego znanjem i predajama koje je naslijedio od svoga djeda, Allahovog Poslanika, s.a.v.a., pa bi govorio: "Prenio je moj otac, od mog djeda od Džibrila od Uzvišenog Allaha."

Druga: vrijeme skrivenosti Imama Mehdija koje traje sve do danas, pa šija kaže: Ovo je halal, a ovo je haram po mišljenju i idžtihadu, na primjer, Sejjida Huija ili Imama Homeinija. Obojica su živi (bili u vrijeme kad je pisana knjiga) i njihovo mišljenje ne prelazi idžtihad u izvođenju propisa iz Kur'ana i sunneta, a po predajama koje prenose Imami Ehli-bejta, prvo, zatim pravedni ashabi, drugo. Kada istražuju o nekom propisu, predaje Imama Ehli-bejta su na prvom mjestu, jer ovi Imami odbijaju upotrebu mišljenja u šerijatu i kažu: Nema ništa, a da o tome kod Allaha nema propisa. Ako o nečemu mi nemamo propis, to ne znači da je to pitanje Allah zanemario. To znači da naše znanje i naši nedostaci nisu došli do tog propisa, jer neznanje o nečemu nije dokaz da to ne postoji, a dokaz su Allahove riječi: "U Knjizi Mi nismo ništa izostavili." (Anam, 38)

Taklid kojim sunije kleveću šije

Ehlu sunnet pripisuje mnogo stvari šijama koje nisu tačne, a sve to počinje od Emevija i Abbasija, jer oni su toliko mrzili Imama Alija i zavidili mu da su ga 40 godina proklinjali sa minbera. Onda nije čudo što proklinju svakog onog ko slijedi Imama Alija i pripisuju mu sve i svašta, pa je došlo dotle da je nekom draži Jevrej nego šija. I svi oni koji su došli poslije nastavljaju istu praksu slijediti, pa je šija ostao proklinjan od strane ehli sunneta vel džemmata, jer se razlikuje od njih u svojim vjerovanjima. Oni mu pripisuju sve što žele i što im padne na pamet.

Neka ulema ehli sunneta kaže: "Nošenje prstena na desnoj ruci je Poslanikov sunnet, ali se mora ostaviti, jer su to šije uzele kao svoje obilježje."[145]

A evo šta hudžetu-l-islam, Ebu Hamid Gazali kaže: "Zaravnati kabur je šeriatom propisano, ali kad rafidije (misli na šije) to čine svojim obilježjem, onda ćemo mi praviti humke na kaburu."

Ibn Tejmije, neki novi reformator, kaže da su neki fakihi izdali fetve o ostavljanju nekih mustehaba, jer su oni postali obilježja šija, ali ostaviti to nije vadžib, ali treba to uraditi da se ne bi bilo slično šijama i da se tako razlikuje sunija od šija. Korist razlikovanja od njih, a zbog odbijanja šija, je veća od koristi dotičnog mustehaba.[146]

Hafiz Iraki je bio upitan o tome kako i na kojoj strani treba visiti kraj turbana, pa je rekao: "Ne znam ništa što upućuje na to da treba biti desna strana, osim kod Taberanija koji prenosi jedan slab hadis o tome. Možda je on izabrao desnu stranu, a onda bi taj kraj vratio na lijevu, kao što rade neki. Samo to je postalo obilježje imamija, pa se zato treba klonuti toga, da se ne bilo slično njima."[147]

---

145 *Musanef El-hidaja*; Zamahšeri prenosi u *Rebiu-1-ebrar* da je prvi koji je stavio prsten na lijevu ruku bio Muavija ibn Ebi Sufjan što je suprotno Poslanikovom sunnetu.

146 Minhadžu-s-sunne, Ibn Tejmije, svez. 2., str. 143. (pog. Sličnost sa rafidijama)

147 Šerhu-1-mevahib, Zerkani, svez. 2., str. 13.

Subhanallah! Ve la havle ve la kuvvete illa billah! Pogledaj, brate, ovu slijepu pristrasnost koja 'ulemi' dozvoljava da se suprostave Poslanikovom sunnetu, jer se šije drže tog sunneta, pa im je to postalo obilježje i ne libe se da to jasno i priznaju. A ja kažem: elhamdu lillahi koji je pokazao istinu svakom ko ima oči i svako ko iskreno traži istinu! Neka je hvala Allahu koji nam je pokazao da su šije te koje slijede sunnet Allahova Poslanika, s.a.v.a., i vi to svjedočite sami! Isto tako svjedočite sami protiv sebe da ste ostavili Poslanikov sunnet namjerno da bi ste se time razlikovali od Imama Ehli-bejta i njihovih iskrenih sljedbenika. Vi slijedite sunnet Muavije ibn Ebi Sufjana, a o tome svjedoči Zamahšeri koji prenosi da je prvi koji je stavio prsten na lijevu ruku, što je bilo u suprotnosti sa Poslanikovim sunnetom, bio Muavija ibn Ebi Sufjan.[148]

Zatim, slijede Omerov sunnet po pitanju teravih namaza što je u suprotnosti sa Poslanikovim sunnetom, i naređeno im je da klanjau nafilu namaz, pojedinačno u kućama, a ne u džematu, kao što je potvrdio Buharija u svom Sahihu.[149]

I sam Omer je potvrdio da je to novotarija[150] koju je on izmislio, a sam ne klanja, jer ne vjeruje u to. Buharija prenosi od Abdurahmana ibn Abdulkarija da je rekao: "Jedne noći za ramazan izašao sam sa Omer ibn Hattabom u mesdžid, kad tamo ljudi klanjaju u različitim skupinama. Negdje čovjek sam klanja, a negdje opet klanja nekoliko ljudi za jednim imamom. Kada je ovo vidio Omer reče: 'Mislim da ako ih sve okupim u jedan džemat biće bolje.' Zatim je to i uradio, okupio ih je sve u jedan džemat, a imamio im je Ubejjed ibn Kaab. Druge noći sam izašao ponovo s njim, kad tamo svi klanjaju u džematu, a Omer reče: 'A lijepe li novotarije.'"

Zaista je čudno ubrojati ovaj namaz u blagodat nakon Poslanikove zabrane da se klanja u džematu! Kada su došli i podigli glasove, udarajući na Poslanikova vrata i tražeći od njega da im bude imam kod klanjanja nafile uz ramazan (teravih namaz), Božiji Poslanik, s.a.v.a., je izašao ljut i rekao im: "Još uvijek je sa vama vaše oruđe... Namaz obavljajte u svojim kućama, jer najbolji čovjekov namaz je u njegovoj kući, sem farz namaza!"[151]

Zatim, slijedite sunnet Osman ibn Affana, a to je klanjanje punog namaza na putovanju što je suprotno Poslanikovom sunnetu koji je klanjao skraćeno na putovanju.[152]

Kada bih htio nabrojati šta sve rade suprotno Poslanikovom sunnetu, trebala bi mi posebna knjiga za to. Ali, dovoljno je vaše svjedočenje protiv samih sebe. I dovoljno je vaše svjedočenje da su šije, rafidije, ti koji su Poslanikov sunnet uzeli sebi za obilježje.

Onda, ostaje li kakav dokaz neznalicama poslije ovoga da šije slijede Imama Alija ibn Ebu Taliba ili da ehli sunnet slijedi Allahova Poslanika? Žele li to oni da potvrde da je Ali radio suprotno naredbama Allahova Poslanika, s.a.v.a., i da je izmislio novu vjeru? Velike su riječi koje im izlaze iz usta. Ali je čisti Poslanikov sunnet, on je njegov tumač i on ga je u potpunosti primjenjivao. O njemu, Božiji Poslanik, s.a.v.a., kaže: "Ali je u odnosu na mene kao ja u odnosu na svoga Gospodara."[153]

---

148 Rebiu-1-ebrar, Zamahšeri

149 Sahih Buhari, svez. 7., str. 99.

150 Sahih Buhari, svez. 2., str. 252., Knjiga teravih namaz

151 Sahih Buhari, svez. 7., str. 99.

152 Sahih Buhari, svez. 2., str. 35.; I Aiša je klanjala pun namaz, vidi str. 36.

153 Es-Savaiku-1-muhrika, Ibn Hadžer, str. 106.; Zehairu-1-ukba, str. 64.; Er-Rijadu-nadra, svez. 2., str. 215.; Ihkaku-1-hakk, svez. 7., str. 217.

Ovo znači da kao što je Muhamed jedini koji je prenosio od njegova Gospodara, tako je i Ali jedini koji je prenosio od Božijeg Poslanika, s.a.v.a. Međutim, jedini Alijev grijeh je taj što nije htio priznati hilafet onih prije njega. I jedini grijeh njegovih sljedbenika je taj što su ga slijedili u tome i odbili da prihvate hilafet Ebu Bekra, Omera i Osmana, pa su ih zato i nazvali rafidijama.

Dva su razloga što sunije negiraju vjerovanje šija i njihove tvrdnje. Prvi je, neprijateljstvo čiju vatru su zapalili Emevije lažima, lažnom propagandom i lažnim hadisima. Drugi je, što vjerovanja šija poništavaju ono čime su oni potvrđivali i podržavali halife, ispravljali njihove greške i idžtihad, čak i kad su postojali jasni, autoritativni tekstovi. To su posebno radili vladari Emevija, a na njihovom čelu je bio Muavija ibn Ebi Sufjan.

Istraživač će naći da razmimoilaženje šija i sunija počinje na dan Sekife i sve što poslije dolazi je nastavak toga. Najveći dokaz ovome je to što sunije najviše kleveću kod šija ono što stoji u tjesnim vezama sa pitanjem hilafeta i odavde se sve grana. Primjeri toga su: pitanje broja imama i jasan tekst hadisa o imamu, nepogrešivosti, znanju imama, tekiji, Imamu Mehdiju i dr. Ako budemo istraživali tvrdnje oba mezheba, oslobođeni svake pristrasnosti, nećemo naći velika razmimoilaženja u njihovim vjerovanjima, niti ćemo naći opravdanje za ovo klevetanje, jer kad čitaš knjige ehli sunneta u kojima proklinju šije, izgleda ti da su šije uništile islam, njegova načela i principe i izmislili drugu vjeru.

S druge strane, pravedni istraživač će naći u svim vjerovanjima šija potvrđenu osnovu u Kur'ani Kerimu i sunnetu. Zatim u tim vjerovanjima nema ništa što bi bilo u suprotnosti sa zdravim razumom, predajama ili ahlakom. Da bi ti ovo bilo jasnije, dragi čitaoče, izložiću ti ova vjerovanja.

Ismet (nepogrješivost)

Šije kažu: Vjerujemo da Imam kao i Poslanik mora biti nepogrešiv i sačuvan svih grijeha i prljavštine, od onoga što je vidljivo i onoga što je unutrašnje, od djetinjstva do smrti, namjerno ili nepažnjom. Mora biti sačuvan i od nepažnje, greške i zaboravnosti, jer Imami su čuvari šeriata i oni su ti koji ga primjenjuju. Njihov položaj u tome je kao položaj Poslanika, a dokaz koji nas je naveo da vjerujemo u nepogrešivost poslanika je isti onaj koji nas je naveo da vjerujemo u nepogrešivost imama, bez razlike.[154]

Da li u ovom uvjerenju šija po pitanju nepogrešivosti ima nešto što negira načela Kur'ana ili sunneta? Ili da li zdrav razum govori da je takvo što nemoguće? Ili da je to nešto što nanosi zlo islamu i sramoti ga ili što umanjuje vrijednost Poslanika ili Imama?

Bože sačuvaj, nije tako! U ovome ne nalazimo ništa sem potvrdu u Allahovoj knjizi i sunnetu Njegova Poslanika. Slaže se sa zdravim razumom, a nije oprečno, podiže vrijednost Poslaniku i Imamu i čini im čast.

Allah dž.š. kaže: “Oni koji se Allaha boje, čim ih sablazan šejtanska dodirne, sjete se, i odjednom dođu sebi.” (Araf, 201)

---

154 Akaidu-1-imamijja, str. 67., pitanje br. 24.

Ako bogobojaznog vjernika Allah sačuva šejtanskih spletki kada pokuša da ga prevari i u zabludu odvede, pa on sebi dođe, sjeti se istine i odabere, sačuva ga od grijeha, onda nema nikakve sumnje o sačuvanost od pogreške onih robova koje je Allah, dž.š., odabrao i rekao u vezi njih: "Mi ćemo učiniti da Knjigu poslije naslijede oni Naši robovi koje Mi izaberemo." (Fatir, 32)

A onaj koga Allah odabere, bez sumnje, je nepogešiv i sačuvan od pogreške. Ovaj ajet je naveo Imam Rida, osmi Imama Ehli-bejta, kao dokaz učenjacima koje je okupio abasijski halifa Memun ibn Harun Rešid i potvrdio im da se na njih, odnosno, Imame Ehli-bejta, odnosi ovaj ajet, i da ih je Allah izabrao i dao im u naslijeđe znanje o Knjizi i to su mu oni priznali.[155]

Ovo su neki primjeri iz Kur'ana, a postoje i drugi ajeti koji govore o nepogrešivosti Imama, kao što je: "Imami koji upućuju po našoj naredbi.", i dr.

Poslije Kur'ana, evo šta prenosi Poslanikov sunnet, s.a.v.a. Allahov Poslanik, s.a.v.a., je rekao: "O ljudi, ostavljam vam nešto čega, ako se budete pridržavali nećete zalutati, a to je Allahova knjiga i moje potomstvo, Ehli-bejt."[156]

Kao što vidiš, jasno je da su Imami Ehli-bejta, prvo:, nepogrešivi, jer je i Allahova Knjiga nepogrešiva, laž joj ne dolazi ni ispred ni straga i to je Allahov govor, a ko u nju sumnja, nevjernik je. A kao drugo: onaj ko ih se drži "Knjige i potomstva" osiguran je od zablude i ovaj hadis dokazuje da u Knjizi i potomstvu nije dozvoljena nikakva greška.

Allahov Poslanik, s.a.v.a., je rekao: "Primjer Ehli-bejta među vama je kao primjer Nuhove lađe, ko se popne na nju, spašen je, a ko izostane, utopiće se."[157]

I ovdje je, kao što vidiš, jasno rečeno da su Imami Ehli-bejta sačuvani od greške i zato je osiguran i spašen onaj ko se popne na njihovu lađu, a svako ko izostane, utopiće se u zabludi.

Allahov Poslanik kaže: "Ko voli da živi mojim životom i umre mojom smrću i uđe u Džennet kojeg mi je obećao moj Gospodar, a to je vječni Džennet, neka za vladara uzme Alija i njegovo potomstvo poslije njega, oni ga neće izvesti sa upute, niti odvesti u zabludu."[158]

I ovo je veoma jasno rečeno da su Imami Ehli-bejta, Ali i njegovo potomstvo, sačuvani od grijeha, jer oni neće ljude koji ih slijede odvesti u zabludu, a logično je da onaj ko griješi ne može upućivati ljude. Allahov Poslanik, s.a.v.a., je rekao: "Ja opominjem, a Ali upućuje i ti ćeš Ali upućivati upućene poslije mene.[159]

---

155 El-akdu-1-ferid, Ibn Abd Rabbihi, svez. 3., str. 42.

156 Sahih Tirmizi, svez. 5., str. 328.; Mustedreku-1-Hakim, svez. 3., str. 148.; Musned Imama Ahmed ibn Hambel, svez. 5., str. 189.

157 Mustedreku-1-Hakim, svez. 2., str. 343.; Kenzu-1-ummal, svez. 5., str. 95.; Es-Savaiku-l-muhrika, Ibn Hadžer, str. 184.

158 Kenzu-1-ummal, svez. 6., s. 155.; Medžmeu-z-zevaid, Hejsemi, svez. 9., str. 108.; El-Isabet, Ibn Hadžer Eskalani; Taberani u El-Džamiu-1-kebir; Tarih, Ibn Asakir, svez. 2., str. 99.; Mustedreku-1-Hakim, svez. 3., str. 129., Tefsir Ibn Dževzi svez. 4., s. 307.; Ševahidu-1-t-tenzil, svez. l., s. 293.; El-Fusulu-1-muhimma; Jenabiu-l-meveddeti.

159 Tefsir Taberi, svez. l3., str. 108.; Tefsiru Sujuti, svez. 4., str. 45.; Nuru-1-ebsar, str. 71.; Muastedrerku-1-Hakim, svez. 3., str. 129.; Tefsir Ibn Dževzi, svez. 4., str. 307.; Ševahidu-t-tenzil, svez. l., str. 293.; El-Fusulu-1-muhimma, Jenaibu-meveddeti.

I ovaj hadis upućuje da je Imam nepogrešiv, što nije skriveno onima koji razum imaju. Imam Ali sam potvrđuje svoju nepogrešivost i za Imame iz svoga potomstva, pa kaže: "Kuda onda idete?! Pa ipak kako su nastrane misli vaše?! Putokazi su postavljeni, naznake su jasne, a svjetionik je uspravljen, pa kud idete ustranu i lutate dok su među vama potomci Vjerovjesnika vašeg? Oni su uzde Pravog, znaci Vjere i jezici istine. Priznajte im isti položaj valjani kao što ga priznajete Kur'anu i pristupite im kao što deve žedne prilaze pojilu. O ljudi, usvojite kazivanje ovo Pečata vjerovjesnika - mir i blagoslovi Božiji neka su na nj i na potomke njegove! - da onaj od nas koji je umro, nije umro, da onaj od nas koji je istruhnuo nije istruhnuo. I ne govorite ono što ne znate, jer najviše je istine u onome što poričete. Prihvatite dokaz onoga protiv kojeg nemate dokaze. Ja sam taj! Zar nisam pred vama radio po Kur'anu i zar nisam među vama ostavio potomke? Uzdigao sam zastavu vjere..."[160]

Nakon objašnjenja iz Kur'ana, onda iz sunneta i na kraju riječi Imama Alija, sve upućuju na njihovu nepogrešivost.

Odbija li razum da može biti nepogrešiv onaj koga je Allah izabrao da upućuje ljude? Odgovor je: Ne, razum to ne odbija, naprotiv, razum kaže da nepogrešivost mora postojati, jer onaj kome je u zadatak stavljeno vođenje i upućivanje čovječanstva, ne može biti obični čovjek koji griješi, zaboravlja, čija su leđa opterećena teretom grijeha, pa bi bio izložen kritikama ljudi. Razum kaže da čovjek koji vodi i upućuje mora biti najučeniji, u svom vremenu, najpravedniji, najhrabriji i najbogobojazniji. Ovo su svojstva koja podižu ugled vođe i veličinu u očima ljudi i priskrbljuju mu poštovanje svih, a time i njihovu pokornost bez laskanja i dodvoravanja.

Pa, ako je ovako, zašto onda svo klevetanje onoga ko u to vjeruje? Dok čitaš i slušaš kritike ehli sunneta o ismetu (nepogrešivosti) učiniće ti se da šije obilježje ismeta pripisuju onome koga vole ili da onaj ko govori o ismetu, govori ružno i o nevjerstvu. Međutim, nije ni ovo, ni ono. Ismet kod šija znači da bezgriješni bude okružen Božijom brigom i pažnjom gdje mu šejtan neće moći prići i zavesti ga, niti nefs strasti ga neće moći pobijediti i zavladati njegovim razumom, pa da ga postakne na neposlušnost. Allah ne lišava Svoje pažnje bogobojazne robove, kako smo već navodili ajet: "Oni koji se Allaha boje, čim ih sablazan šejtanska dodirne, sjete se i odjednom dođu sebi."

Ovaj privremeni ismet je dat Allahovim robovima u određenom stanju. Može nestati ako nestane njena razloga, a to je bogobojaznost. Ako je rob daleko od bogobojaznosti, Allah ga neće sačuvati od griješenja. A Imam kojeg je Allah izabrao ne koleba se nimalo u bogobojaznosti i strahu od Allaha dž.š.

U Kur'anu Allah priča o Jusufu, a.s.: "I ona je bila poželjela njega, a i on bi nju poželio da od Gospodara svoga nije opomenu ugledao - tako je bilo, da odvratimo od njega izdajstvo i blud, jer je on bio Naš iskreni rob." (Jusuf, 24)

Jusuf, a.s., nije namjeravao učiniti blud, kao što su ovo neki mufesiri protumačili, Bože sačuvaj Allahove poslanike od ovakvog ružnog djela! Ono što je bilo zaokupilo njegovu pažnju jeste kako da odstrani blud od sebe ako situacija to bude zahtijevala. Ali Allah, dž.š., ga je sačuvao od činjenja ovakvog grijeha, jer da je to uradio bio bi razlogom da bude optužen za blud i njen dokaz protiv njega bi bio jak i stiglo bi ga zlo od njih.

---

160 Nehdžu-1-belaga, govor 86., Šejh Muhamed Abduhu je u svom komentaru ove hutbe dodao: "Kada umre Imam iz Ehli-bejta, on ustvari nije mrtav, jer njegova duša ostaje kao jarka svjetlost u pojavnom svijetu."

Broj Imama je 12

Šije kažu da je poslije Božijeg Poslanika, s.a.v.a., broj Imama sačuvanih od griješenja dvanaest, ni više ni manje od toga, a Poslanik, s.a.v.a., ih je spomenuo po imenima i njihov broj, a oni su:

1. Imam Ali ibn Ebi Talib
2. Imam Hasan ibn Ali
3. Imam Husejn ibn Ali
4. Imam Ali ibn Husejn (Zejnul-abidin)
5. Imam Muhammed ibn Ali (Bakir)
6. Imam Džafer ibn Muhamed (Sadik)
7. Imam Musa ibn Džafer (Kazim)
8. Imam Ali ibn Musa (Rida)
9. Imam Muhammed ibn Ali (Dževad)
10. Imam Ali ibn Muhammed (Hadi)
11. Imam Hasan ibn Ali (Askeri)
12. Imam Muhammed ibn Hasan (Očekivani Mehdi)[161]

Ovo je dvanaest Imama za koje šije kažu da su sačuvani od griješenja da ne bi muslimani nasjeli na varku nekih. Šije ne priznaju nepogrešivost nikom sem ovim 12 Imama koje je i Poslanik poimenice nabrojao. A već smo spominjali da je neka sunijska ulema prenjela njihova imena u svojim knjigama, a Buharija i Muslim su prenijeli hadis da je Imama dvanaest i da su svi od Kurejšija.[162]

---

161 Jenaibu-1-mevedde, Kanduzi Hanefi, svez. 3., str. 99.

162 Sahih Buhari, svez. 8., str. 127., Sahih Muslim, svez. 6., str. 3.

Ovi hadisi nisu ispravni, ni postojani sve dok ih ne protumačimo da se to odnosi na Imame iz Ehli-bejta o kojima govore i šije imamije, a ehli sunnet još uvijek traži da se riješi ova zagonetka, jer broj Imama od 12 što prenose u svojim sahihima, ostaje zagonetka za koju nemaju rješenja.

Znanje Imama

Ono što sunije prigovaraju šijama jeste njihovo vjerovanje da je Imame Ehli-bejta, neka je na sve njih Allahov spas!, Allah odlikovao znanjem kakvo niko drugi ne posjeduje i da je Imam najučenijii od svih ljudi u svom vremenu tako da, kao što historija svjedoči, uvijek je znao odgovore na sva mu postavljena pitanja.

Da li ova tvrdnja ima dokaz? Počet ćemo po našem običaju Kur'ani Kerimom. Allah, dž.š., kaže: "Mi ćemo učiniti da Knjigu poslije naslijede oni Naši robovi koje Mi izaberemo." (Fatir, 32) Ajet upućuje da je Allah, dž.š., odabrao neke Svoje robove između ljudi i učinio da naslijede znanje o Knjizi, i da li mi treba da znamo te odabrane robove?

Već smo spomenuli da je osmi Imam, Ali ibn Musa Rida, ovaj ajet naveo kao dokaz o odabranosti Imama Ehli-bejta i to kada je Memun okupio 40 poznatih učenjaka, kadija, i svaki od njih pripremio da ga pita po 40 pitanja. Imam Rida im je odgovorio na sva mu postavljena i oni su mu nakon toga priznali da je najučeniji.[163]

Imam Rida je imao samo 14 godina kada se vodio ovaj dijalog između njega i poznatih fakiha koji su mu priznali da je najučeniji. Zašto su onda tvrdnje šija o njihovoj učenosti tako čudne, a sunijska ulema im i sama to priznaje.

Ako želimo tumačiti Kur'an Kur'anom, naći ćemo mnoge ajete koji imaju isto značenje i pokazuje se da je Allah iz Svoje mudrosti odlikovao Imame Ehli-bejta znanjem od Njega kako bi bili Imami upute i svjetiljke u tami.

Uzvišeni kaže: "On daruje znanje onome kome hoće, a onaj kome je znanje darovano - darovan je blagom neizmjernim. A shvatiti mogu samo oni koji su razumom obdareni." (Beqare, 269)

U drugom ajetu kaže: "I kunem se časom kad se zvijezde gube, a to je da znate, zakletva velika, on je, zaista, Kur'an plemeniti u Knjizi brižljivo čuvanoj, dodirnuti ga smiju samo oni koji su čisti." (Wakia, 76-79)

Allah, dž.š., se u ovom ajetu kune velikom zakletvom da Kur'ani Kerim ima unutrašnja značenja i skrivene tajne koja ne zna niko sem čistih, a to je Ehli-bejt od kojeg je Allah odstranio grijehe i potpuno ih očistio. Ajet, također, upućuje da Kur'an ima skrivena značenja, a Imame Ehli-bejta je odlikovao znanjem o toj skrivenosti i niko drugi ih ne može znati sem putem njih. Allahov Poslanik, s.a.v.a., je ukazao na ovo rekavši: "Ne idite ispred njih, budući da biste tako zalutali. Ne zaostajte iza njih, kako ne biste tako propali. Ne učite ih, jer su oni učeniji od vas."[164]

A Imam Ali kaže: "Gdje su oni koji su tvrdili da su duboko upućeni u znanje, mimo nas, lažući i čineći nepravdu nama, iako nas je Allah visoko uzdigao, a njih ponizio, nas obdario, a njima uskratio, te nas uveo, a njih istjerao. S nama se traži uputa, a sljepilo otklanja. Doista, Imami su od Kurejša. Oni su usađeni u ogranak ovaj Hašima.

---

163 El-Akdu-1-ferid, Ibn Abd Rabbihi, svez. 3., str. 42.

164 Es-Savaiku-1-muhrika, Ibn Hadžer, str. 48.; Ed-Derru-1-mensur, Sujuti, svez. 2., str. 60.; Kenzu-1-ummal, svez. l., str. 168.; Esedu-l-gaba fi mearifeti-s-sahaba, svez. 3., str. 137.

Drugi, osim njih, neće biti prikladni, nit drugima, osim njih, pristoji da vode poslove."[165]

Allah dž.š. kaže: "I pitajte glasovite ljude ako ne znate." (Nahl, 43; Anbija, 7) I ovaj ajet govori o Ehli-bejtu.[166]

Ovaj ajet također govori o tome da ummet poslije smrti Poslanika, s.a.v.a., odgovore mora tražiti kod Imama Ehli-bejta. Ashabi, r.a., su o svemu što im je bilo nejasno pitali Imama Alija ibn Ebi Taliba, kao što su ljudi pitali Imame Ehli-bejta o halalu i haramu, na njih se ugledali, na njihovo znanje i ahlak.

Ebu Hanife je rekao: "Da nije bilo one dvije godine, Numan bi propao." Pod ovim misli na dvije godine koje je proveo kao učenik kod Imama Džafera Sadika. Imam Malik ibn Enes je rekao: "Oko nije vidjelo, uho nije čulo, niti je među ljude došao bolji po znanju, milosti, ibadetu i bogobojaznosti od Džafera Sadika."[167]

Poslije ovog priznanja Imama ehli sunneta zašto onda klevetanje i negiranje poslije svih ovih dokaza, a i kada je historija muslimana potvrdila da su Imami Ehli-bejta bili najučeniji u svom vremenu? Kakvo je čudo da Allah, dž.š., Svoje bliske robove Koje je odabrao odlikuje mudrošću i znanjem i da ih učini primjerom vjernicima i Imamima muslimanima.

Da muslimani dobro pogledaju dokaze jedan za drugim, bili bi uvjereni u Allahove riječi i riječi Njegova Poslanika, i ummet bi bio jedinstven pomažući jedni druge, a ne bi bilo razilaženja i mnogobrojnih mezheba!

Ali, poslije svega, mora se ispuniti Allahova odredba: "da propadne; onaj koji je propao poslije očigledna dokaza, i da vjernik ostane vjernik poslije očigledna dokaza, a Allah doista sve čuje i sve zna." (Anfal, 42)

Vjerovanje u beda'

Beda' znači dosjetiti se da se nešto uradi, a onda promijeniti mišljenje o tome i uradi nešto drugačije od onog što je naumljeno prvi put.

A sada to što šije tvrde da postoji beda' i pripisuju ga Allahu, a sunije im ovo prigovaraju i kažu da ovo povlači za sobom neznanje i nedostatak kod Allaha, a oni ustvari žele da ima takvo značenje, ovo tumačenje je pogrešno i šije to ne tvrde, a ko im to pripisuje, laže na njih i kleveće ih. Njihove tvrdnje i sada i od ranije to potvrđuju i svjedoče u njihovu korist.

U knjizi Akaidu-1-imamijja, Šejh Muhamed Rida Muzafer kaže: "El-beda' sa ovakvim značenjem je nemoguće pripisati Allahu, jer to znači neznanje i nedostatak, to je nemoguće reći za Allaha, dž.š., i imamije to ne kažu."

Imam Sadik kaže: "Onaj ko misli da se Allah dosjetio nečem, kajući se za prvobitno, on je kod nas nevjernik u Uzvišenog Allaha." Također je rekao: "Onaj ko misli da se Allah dosjetio nečega što nije znao juče, on je nevjernik."

---

165 Nehdžu-1-belaga, svez. 2., str. l43., Šarh Muhamed Abduhu, govor br. 143.

166 Tefsiru Taberi, svez. 4., str. 134.; Tefsir Ibn Kesir, svez. 2., str. 570.; Tefsiru Kurtubi, svez. ll., str. 272.; Ševahidu-t-tenzil, Haskani, svez. l., str. 334., Jenabiu-1-mevedde; Ihkaku-1-hakk; Testeri svez. 3., str. 482.

167 Knjiga "Menakib Ali ibn Ebi Talib fi ahvali Imami Sadik"

Beda' o kojem šije govore ne prelazi granice Kur'ana, u riječima Allaha, dž.š.: "Allah briše ono što hoće i ostavlja što hoće i u Njega je Glavna knjiga." (Ra'd, 39)

Ovo isto tvrde i sunije kao što tvrde i šije . Zašto se onda prigovara šijama, a sunijama se ne prigovara koji isto kažu da Allah mijenja propise, mijenja dužine života i vrijeme smrti i opskrbu.

Prenosi Ibn Mervedih i Ibn Asakir od Alija, r.a., da je upitao Allahovog Poslanika o ajetu "Allah briše što hoće i ostavlja što hoće i u Njega je Glavna knjiga.", pa mu je Božiji Poslanik, s.a.v.a., rekao: "Obradovaću te tumačenjem tog ajeta i obradovaću moj ummet poslije mene njegovim tumačenjem. Sadaka onako kako treba, dobročinstvo prema roditeljima i činjenje dobra mijenja nesreću u sreću, produžuje život i štiti od zla."

Prenosi Ibn Munzir i Ibn Ebi Hatim i Bejheki od Kajs ibn Abbada da kaže: "Allah, dž.š., naređuje svake desete noći od svetih mjeseci, a desete noći mjeseca redžepa, Allah dokida šta hoće i ostavlja šta hoće."

Prenose Abd ibn Hamid i Ibn Džerir i Ibn Munzir od Omera ibn Hattaba da je, dok je činio tavaf govorio: "Dragi Bože, ako si mi upisao nesreću ili grijeh, obriši ga, jer Ti dokidaš ono što hoćeš i ostavljaš ono što hoćeš, i kod Tebe je Glavna knjiga. I učini mi srećom i oprostom grijeha."[168]

U svom sahihu Buharija[169] prenosi veoma čudnu priču koja govori o Poslanikovom odlasku na Miradž i njegovom susretu sa Gospodarem, pa Božiji Poslanik, s.a.v.a., kaže: "Zatim mi je propisano 50 namaza, prihvatio sam i kad sam došao do Musaa, on je rekao: 'Šta si uradio?' Rekao sam: 'Propisano mi je 50 namaza.' On je rekao: 'Bolje poznajem ljude od tebe, mnogo sam nastojao popraviti Izraelćane, a tvoj ummet to neće moći podnijeti. Vrati se svome Gospodaru i pitaj Ga da ti smanji.' Pa sam se vratio i pitao Ga, pa ih je učinio 40 namaza. Onda se desilo isto, pa je bilo 30 namaza, zatim isto, pa 20 namaza, zatim isto, pa 10 namaza, pa kad sam došao do Muse on je isto rekao kao i prvi put, pa ih je učinio 5 namaza. Kad sam došao do Musaa rekao je: 'Šta si uradio?' Rekao sam: 'Allah ih je učinio 5 namaza.', a on je isto rekao. Rekao sam: 'Prihvatio sam, a onda sam čuo povik: 'Ja sam ispunio svoj zadatak, olakšao sam svojim robovima, a dobro ću nagrađivati deset puta više.'"[170]

A u drugom rivajetu koji opet prenosi Buharija, poslije nekoliko povrataka Gospodaru i kad je na kraju propisao pet namaza, Musa, a.s., traži od Poslanika da se vrati Gospodaru i traži smanjenje od pet, jer to njegov ummet neće moći obavljati. Poslanik, s.a.v.a., kaže: "Stidim se svog Gospodara."

Da, čitaj i čudi se ovom vjerovanju koje prenose prenosioci ehli sunneta vel džemaata i bez obzira na to, oni kleveću šije, sljedbenike Imama Ehli-bejta.

A u ovom hadisu, oni vjeruju da je Allah, dž.š., propisao Muhammedu, s.a.v.a., 50 namaza, zatim se dosjetio poslije povratka Muhammeda Njemu da ih učini 40 namaza, zatim poslije drugog povratka, dosjetio se da ih učini 30 namaza, i poslije trećeg povratka, dosjetio se da ih učini 20 namaza, poslije četvrtog povratka, na um palo Mu da ih učini 10 namaza i poslije petog povratka, učinio ih je pet namaza.

---

168 Ed-Derru-1-mensur, Sujuti, svez. 4., str. 661.

169 Sahih Buhari, svez. 4., str. 78.

170 Sahih Buhari, svez. 4., str. 250., poglavlje o Miradžu; Sahih Muslim, svez. l., str. 101., poglavlje: Poslanikov Isra i propisivanje namaza.

Nećemo govoriti da li mi prihvatamo ovaj hadis ili ne, ali el-beda' je ispravno vjerovanje koje se slaže sa islamom i duhom Kur'ana: “Allah neće promijeniti stanje jednog naroda dok se taj narod ne izmijeni.” Da nije našeg vjerovanja i sunija i šija da Allah, dž.š., mijenja, onda naš namaz i naše dove ne bi imale koristi, razloga, ni objašnjenja.

Isto kao što svi vjerujemo da Allah, dž.š., mijenja propise i dokida šeriat od poslanika, pa čak i kod našeg Poslanika, s.a.v.a., imaju ajeti koji su dokinuti i oni koji su došli namjesto njih, tako i vjerovanje u beda' nije nevjerstvo niti izlazak iz vjere. Ehli sunnet nema pravo da prigovara šijama zbog ovog vjerovanja, kao što ni šije nemaju pravo da prigovaraju sunijama.

Istina je ta da ja hadis o miradžu vidim da za sobom povlači pripisivanje neznanja Allahu i pripisivanje nedostataka najvećoj ličnosti koju poznaje historija, a to je naš Poslanik, s.a.v.a., jer predaja kaže da je Musa, a.s., rekao Muhammedu: “Ja ljude poznajem bolje od tebe.” Ova predaja pripisuje odlike i zasluge Musau kojeg da nije bilo ne bi Allah olakšao Muhammedovom ummetu.

Ne znam kako Musa zna da Muhammedov ummet ne može obavljati ni pet namaza dok Allah, dž.š., ne zna za to i obavezuje Svoje robove ono što ne mogu i propisuje im 50 namaza?! Hajde da zamislimo kako bi bilo obavljati 50 namaza dnevno. Ne bi bilo vremena za rad, za učenje, za traženje opskrbe, trud, odgovornost i čovjek bi bio kao melek zadužen samo namazom i ibadetom. Samo jedna mala računarska operacija će ti pokazati lažnost ove predaje. Ako pomnožiš deset minuta, a to je razumno vrijeme za obavljanje jednog namaza, sa pedeset, propisano vrijeme biće deset sati, i možeš samo biti strpljiv ili odbiti vjeru koja svoje sljedbenike zadužuje nečim što ne mogu podnijeti.

Ako ehli sunnet prigovaraju šijama vjerovanje u beda', odnosno da se Allah dosjeti nečega pa promijeni kako hoće, zašto ne prigovaraju sebi zbog vjerovanja da se Allah dosjetio i promijenio propis pet puta o propisanom namazu i samo u jednoj noći, noći miradža. Neka Allah spusti svoje prokletstvo na slijepu pristrasnost i inat koji skriva činjenice i istinu i mijenja ih naopačke. Pa onaj ko je pristrasan napada onog ko mu se suprostavi u mišljenju i negira mu jasne stvari, kleveće ga i širi laži o njemu. Ovo me podsjeća na ono što je Isa, a.s., rekao jevrejima: “Vi vidite slamku u očima drugih ljudi, a ne vidite drvo u svojim očima.”

Nekima je odgovor da u ovoj predaji nije spomenuta riječ el-beda' i stoga se o tome ne govori u hadisu, pa makar mu i značenje bilo promjena i izmjena propisa.

Ovo kažem, jer se meni to desilo kad sam navodio kao dokaz ovu predaju učenjacima ehli sunneta, pa su upravo iznjeli svoje mišljenje i nisu se predavali. Ali su se predali kad sam naveo jedan drugi hadis u kojem se riječ el-beda' pojavljuje jasno. I ovu predaju prenosi Buharija u svom sahihu od Ebu Hurejre da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., rekao: “Trojicu od Izraelćana dosjetio se (beda lillahi - riječ el-beda' je doslovno spomenuta na ovom mjestu) Allah da ih iskuša, pa im je poslao meleka. On je prvo otišao gubavcu i rekao: ‘Šta bi ti najviše volio?’ On je rekao: ‘Lijepu boju i lijepu kožu, jer me svijet izbjegava.’ Melek ga je potrao i guba je nestala, dao mu je lijepu boju i lijepu kožu, a zatim ga upitao: ‘Šta najviše voliš od imetka?’ Rekao je: ‘Deve.’, i dao mu je steonu devu. Zatim je otišao oboljelom od šuge i upitao ga: ‘Šta bi ti najviše volio?’ ‘Lijepu kosu i da mi nestane šuge jer me svijet izbjegava.’ Potrao je i njega i dao mu lijepu kosu, a onda ga upitao: ‘Šta bi najviše volio od imetka?’ Rekao je: ‘Krave.’, i dao mu je steonu kravu. Zatim je otišao do slijepog i upitao: ‘Šta bi ti

najviše volio?' On je rekao: 'Da mi Allah povrati vid.' Melek ga je potrao po očima i Allah mu je povratio vid. Onda ga je upitao: 'Šta bi najviše volio od imetka?' Rekao je: 'Ovce.' I dao mu je ovcu koja će se ojanjiti. Kada im se uvećao imetak, tako da je svaki od njih imao po stado, vratio se melek i svakom od njih otišao u njegovom bivšem obliku, kao gubavac, bolestan od šuge i slijepac, i od svakog zatražio da mu da ono što ima. Onaj što je bio gubav i onaj bolestan od šuge su ga odbili i Allah im je vratio prijašnje stanje, pa su ponovo bili, ovaj gubavac a onaj bolestan od šuge. A slijepac je meleku dao šta je tražio i Allah mu je imetak uvećao i ostavio mu vid."[171]

Zato svojoj braći kažem riječima iz Kur'ana: "O vjernici, neka se muškarci jedni drugima ne rugaju, možda su oni bolji od njih, a ni žene drugim ženama, možda su one bolje od njih. I ne kudite jedni druge, i ne zovite jedni druge ružnim nadimcima! A oni koji se ne pokaju sebi čine nepravdu." (Hudžurat, 11)

Kao što iz sveg srca želim da se muslimani vrate pravom putu i ostave pristrasnost i osjećaje i da od razuma traže rješenje u svakom ispitivanju., pa čak i sa svojim neprijateljima. I da iz Kur'ana uče način istraživanja, diskusije i rasprave na način kako je najljepše. Poslaniku, s.a.v.a., je objavljeno da inadžijama kaže: "Da li smo onda mi ili vi na pravom putu, ili u očitoj zabludi?" (Saba, 24)

Božiji Poslanik, s.a.v.a., i pored sve svoje veličine spušta se na položaj da razgovara i to na najljepši način sa okorjelim mnogobošcima iznosiće im dokaze, a kako smo mi daleko od ovako lijepog ahlaka!

Tekija

I tekijja je jedna od stvari koje ehli sunnet prigovara šijama, zbog toga odbacuju svoju braću šije i smatraju ih mušricima!! S mnogima sam razgovarao i nastojao ih uvjeriti da tekija nije licemjerstvo, ali nisam uspio, nego sam čak nailazio i na one koji su me ponekad ismijavali, a nekad mi se čudili, smatrajući da je ovo vjerovanje bidat, novotarija u islamu i kao da su to šije sami izmislili. Ali ako istraživač bude pravedan, naći će da je ovo vjerovanje postojalo od početka islama, da proizlazi iz Kur'ana i Poslanikovog sunneta, i ne samo to, nego i islamska učenja i šeriat ne mogu biti ispravani bez ovih vjerovanja. Ono što je čudno jeste da ehli sunnet vel džemaat negira stvari o kojim sami govore da postoje, a njihove knjige i sahihi su puni ovoga i svjedoče protiv njih.

Pogledaj šta ehlu sunnet kaže o tekijji: Prenosi Ibn Džerir i Ibn Ebi Hatim putem Avfija od Ibn Abbasa o Allahovim riječima "To učinite jedino da biste se od njih sačuvali." (Ali Imran, 28), rekao je: "Ovo je tekijja jezikom, a to je da se iz straha od ljudi govori o nečemu što je neposlušnost prema Allahu, dž.š., ali njegovo srce je sigurno u vjerovanju u Allaha, ovo mu neće štetiti. Ovo je tekijja jezikom."[172]

Prenosi Hakim i kaže da je vjerodostojan hadis, i Bejheki u svom Sunenu putem Ataa od Ibn Abbasa o Allahovim riječima "to učinite jedino da biste se od nih sačuvali", kaže: "Tekijja jeste govoriti jezikom, a srce je sigurno u iman u Allaha dž.š."[173] Prenosi Abd ibn Hamid od Hasana da kaže: "Tekijja je dozvoljena do Sudnjeg

171 Sahili Buhari, svez. 2., str. 259.
172 Ed- derru-1- mensur, Sujuti
173 Sunen Bejheki, Mustedreku-1- Hakim

dana."[174] Prenosi Abd ibn Ebi Redža da je on rekao: "To učinite jedino jezikom govoreći da biste se od njih sačuvali."[175]

Prenosi Abdurrezak i Ibn Saad i Ibn Džeriri Ibn Ebi Halim i Ibn Merdevih i Hakim u Mustedreku i Bejheki u Ed-Delail kaže: "Mušrici su uhvatili Ammar ibn Jasira i nisu ga pustili sve dok nije prokleo Poslanika, s.a.v.a., a njihove bogove s dobrim spomenuo, a onda su ga pustili. On je otišao Poslaniku, s.a.v.a., i on ga je upitao: 'Šta ima novo kod tebe?' Ammar je odgovorio: 'Zlo, mušrici me nisu ostavili dok tebe nisam prokleo, a njihove bogove dobrim spomenuo!' Poslanik je rekao: 'Šta je u tvom srcu?' Odgovorio je: 'Ono je sigurno u vjerovanje Allaha, dž.š.' Poslanik mu je rekao: 'Ako se ponovi, i ti ponovi!' A onda je objavljeno: 'Osim ako na to bude primoran, a srce mu ostane čvrsto u vjeri.'" (Nahl, 106)

Prenosi Ibn Saad od Muhamed ibn Širina da je Poslanik, s.a.v.a., sreo Ammara koji je plakao, on mu je brisao oči i govorio: "Nevjernici su te uhvatili, gurali u vodu i rekao si tako i tako. Ako se vrate, ponovo im to reci."[176]

Prenosi Ibn Ebi Sejbe i Ibn Džerir i Ibn Munzir i Ibn Ebi Hatim od Mudžahida da kaže: "Ovaj ajet je objavljen o stanovnicima Mekke koji su vjerovali, pa su im neki ashabi iz Medine pisali da se presele, jer oni ih nisu smatrali svojima dok im se ne presele. Kada su se uputili prema Medini, na putu su ih srele Kurejšije, mučili ih dok oni nisu izrazili nevjerstvo na koje su bili primorani. O njima je objavljen ovaj ajet 'osim ako na to bude primoran, a srce mu ostane čvrsto u vjeri.'"[177]

Prenosi Buharija u svom sahihu od Ebi Derdaa da kaže: "Mi bismo se smiješili u lice mušricima, a naša srca su ih proklinjala."[178]

Prenosi Halebi u svojoj siri i kaže: "Kada je Božiji Poslanik, s.a.v.a., osvojio Hajber, Hadžadž ibn Ulat mu je rekao: "'Božiji Poslaniče, ja u Mekki imam imetak i porodicu i želim da ih dovedem, ali imam za to rješenje, pa šta ako bih te ja porekao pred mušricima i rekao nešto?' Allahov Poslanik, s.a.v.a., mu je dozvolio da može reći sve što hoće."[179]

U knjizi *Ihjau-1-ulum* Imama Gazali kaže: "Sačuvati krv muslimana je vadžib, pa ma kakva bila namjera, ako bi se htjela proliti krv muslimana, sakriće od nasilnika i tada je laž vadžib."[180]

Prenosi Dželaluddin Sujuti u knjizi *El-Ešbah ve-n-nezir* i kaže: "Dozvoljeno je jesti lešinu kad je čovjek gladan i boji se smrti od gladi i progutati zalogaj vina i izgovoriti riječ nevjerstva, i ako je haram zavladao pokrajinom tako da nije ostalo halala, sem vrlo rijetko, dozvoljeno je upotrijebiti ono što treba."

Prenosi Ebu Bekr Razi u knjizi *Ahkamu-1-Kur'an* u objašnjenju ajeta "To učinite jedino da biste se od njih sačuvali", pa kaže: "Ako se bojite da ćete biti ubijeni, ili da će stradati neki dijelovi tijela, sačuvajte se tako što ćete pokazati prijateljstvo, ali nećete u to vjerovati. Ovo je vanjsko značenje ajeta i o tome se slažu svi učenjaci. A Katada prenosi ajet 'Vjernici neće uzimati nevjernike za prijatelje, sem Allaha.', i kaže: 'Vjerniku nije dozvoljeno da uzme nevjernika za prijatelja i pomagača u svojoj

174 Ed-Derru-1-mensur, Sujuti, svez. 2, str. 176.
175 Ed-Derru-1- mensur, Sujuti, svez. 2, str. 176.
176 Et-Tabekatu-1-kubra, Ibn Saad.
177 Ed-Derru-1-mensur, Sujuti, svez. 2, str. 178.
178 Sahih Buhari, svez. 7, str. 102.
179 Es-Siretu-1- Halebijja, svez. 3, str. 61.
180 Ihjau ulumi-d- din, Ebu Hamid Gazali

vjeri; a ajet 'To učinite jedino da biste se od nih sačuvali.', povlači za sobom dozvolu pokazivanja nevjerstva kod tekijje, a to je da bi se sačuvao od njihova zla.'"[181]

Prenosi Buharija u svom sahihu od Kutejbe ibn Seida od Sufjana od Ibn Mekendera od Urvet ibn Zubejra da ga je Aiša obavijestila da je neki čovjek tražio dozvolu da uđe kod Poslanika s.a.v.a., pa je rekao: "Dozvolite mu, žestoka kazna stigla sina plemena ili brata plemena!" Kada je ušao, blago je s njim razgovarao, pa sam rekla: "Božiji Poslaniče, rekao si što si rekao, a onda si s njim blago razgovarao?" Poslanik, s.a.v.a., je rekao: "Aiša, zlo ljudi ima položaj kod ljudi, ko ga ostavi ili ko ga ne prođe... da se zaštiti tog zla."[182]

Ovo nam je dovoljno dokaza da ehli sunnet vel džemaat vjeruje u dozvoljenost tekijje u njenim krajnjim granicama i to da je dozvoljena do Sudnjeg dana, pa i da je laž vadžib kako kaže Gazali, pokazivanje nevjerstva što priznaje Razi, proklinjanje u srcu što prenosi Buharija, zatim da čovjek može reći sve što hoće i da prokune Poslanika, s.a.v.a., ako se boji za porodicu i imetak kao što prenosi pisac sire Halebijje i da govori ono što je neposlušnost prema Allahu, dž.š., ako se boji ljudi, kao što prenosi Sujuti.

Ehli sunnet, dakle, nema opravdanja za prigovaranje šijama za vjerovanje u koje i sami vjeruju i prenose u svojim sahihima i musnedima da je ne samo dozvoljeno, nego i vadžib. Šije ne dodaju ništa više od onog što kažu sunije, samo što su oni bili više prisiljeni da to u praksi primjenjuju zbog nasilja i tlačenja od strane Emevija i Abasija. U tom vremenu bilo je dovoljno reći: "Ovaj čovjek je pristalica Ehli-bejta.", pa da ga ubiju neprijatelji Ehli-bejta.

Navešćemo nekoliko primjera o prilikama u kojim su se našli Ehli-bejt i njihovi sljedbenici, a što je navelo šitsku školu da dozvoli propis o tekijji.

Ebu Osman Džahizje je rekao: "Muavija je naredio ljudima u Iraku, Šamu i drugim mjestima da proklinju Alija i da ga se odriču. To se provodilo sa minbera i muslimanima je to postao običaj, sunnet u vrijeme dok su vladale Emevije, sve do vremena Omer ibn Abdulaziza."[183]

"Muavija je napisao samo jedan list svojim namjesnicima poslije godine okupljanja, rekavši: 'Izvršena je dužnost onoga ko prenese nešto o odlikama Ebu Turaba (tj. Alija) i njegovoj porodici, Ehli-bejtu.' A tada su najviše problema pravili stanovnici Kufe."[184]

U svom Tarihu, historiji, Jakubi kaže: "... Hadžer ibn Adijj Kindi i Amr ibn Humuk Hazijj i njihovi prijatelji, bili su sljedbenici Alija ibn Ebi Taliba. Kada bi čuli Mugiru i druge Muavijine prijatelje kako proklinju Alija na minberu, ustali bi i odgovorili im i suprotstavili bi im se u tome. Kada je došao Zijad za namjesnika Kufe, poslao je da ih uhapse i ubiju, njih i njihovu grupu. Amr ibn Humuk Hazaijj je uspio pobjeći u Mosul s još nekoliko svojih drugova. Zijad je uhapsio Hadžer ibn Adijja Kindija i još trinaestoricu i poslao ih je Muaviji, a o njima je napisao da su se suprotstavili proklinjanju Ebu Turaba (tj. Alija) i još je poslao svjedočenja naroda. Kada su došli do Merdžazra (ime nedaleko od Damaska), Muavija je naredio da ih tu zaustave, a onda je poslao ljude da im odsjeku glave. Tada je Hadžer rekao: 'Pustite me da uzmem abdest i klanjam!' Kada je završio sa namazom, ubili su ga, a onda su počeli

181 Ahkamu-1- Kuran, Razi, svez. 2, str. 10.
182 Sahih Buhari, svez. 7., str. 81.
183 Tarih Taberi, svez. 6., str. 108, događaji iz 51 h.g.; Ibn Esir, svez. 3., str. 202.
184 Šerh Nehdžul-belaga, Ibn Ebu Hadid Muatezili, hutba br.57.

ubijati jednog po jednog. Dvojica od njih su tražila da ih odvedu Muaviji, kako bi se pred njim odrekli Alija. Jedan od nih je bio Unzijj, i Muavija ga je poslao Zijadu, napisavši mu: 'Ovaj Unzijj je najgori od ovih što si ih poslao, kazni ga kaznom koju zaslužuje i ubij ga na najgori način!' Kada su ga doveli Zijadu, on je naredio da ga odvedu u Kassu Naflir i tamo je živ zakopan."[185]

Ko je bio Hadžer? U Tabekat od Ibn Sada i Esedul-gaba i El-Isaba piše: "Došao je kod Poslanika s.a.v.a., on i njegov brat Hai. Učestvovao je u bici na Kadisijji i on je bio taj koji je osvojio Merdžazra."

A u Tabekat od Ibn Saada piše: "...Bio je veoma pouzdan i nije prenosio ni od koga sem od Alija." O njemu Hakim piše u Mustedreku: "Jedan od pravednih ashaba Muhammedovih, s.a.v.a."

U El-Istiabu piše: "Bio je jedan od najboljih Muhammedovih ashaba i njegova dova je bila primljena."

U Esedul-gaba piše: "Bio je jedan od najboljih ashaba. Učestvovao je u bici na Siffinu, zatim u Nehrevanu i Bici oko deve sa Alijem, i bio je među ashabima prvacima. Poznat je po nadimku Hadžerul hajr (kamen dobra).

U Sejru-nubela piše: "Bio je častan, pokoran i poznat po dobrim djelima, borio se protiv zla, jedan od sljedbenika Alija, učestvovao je na Siffinu kao jedan od komandanata i bio je pobožan i ponizan."

Ibn Kesir piše u svom Tarihu: "Došao je Božijem Poslaniku. Bio je pobožan Allahov rob i zahid (odricao se dunjaluka). Lijepo je postupao prema svojoj majci. Mnogo je klanjao i postio. Čim bi izgubio abdest, uzeo bi drugi, a kada bi se abdestio, obavio bi i namaz."

El-Isaba: "Uvijek je bio uz Alija i jedan je od njegovih pristalica. Bio je prisutan kada je Ebu Zerr umro u Rebezi."

"Zijad ibn Ebihi je napisao Muaviji o dvojici ljudi iz Hadremevta da oni slijede Alijevu vjeru i njegovo mišljenje, pa mu je Muavija odgovorio: 'Ko slijedi vjeru Alijevu, ubij ga!' Zijad ih je unakazio, a onda ih razapeo na vratima njihovih kuća u Kufi."[186]

El-Mesudi: "Zijad bi okupljao ljude u Kufi pred vratim svog dvorca i poticao ih da proklinju Alija, a ako bi neko to odbio, on bi ga posjekao sabljom. Kada je jednom to radio, pogodila ga je kuga i narod je bio oslobođen njegova zla."[187]

Amr ibn Humuk Hazaijj, jedan od sljedbenika Alija i Ehli-bejta, bio je protjeran i proganjan u ovoj bici, pa je pobjegao u Berarijj. Tražili su ga dok nisu naišli na njega. Odsjekli su mu glavu i odnijeli je Muaviji. On je naredio da se njegova glava postavi na pijaci kako bi je svi vidjeli, a onda je naredio da se baci njegovoj ženi u zatvoru, a bila je zatvorena zbog ovoga. Tako su i postupili, bacili su je u njenu ćeliju."[188]

Emevije su kao novo uveli prvo hutbu, a onda klanjanje Bajram namaza, pravdajući to, jer kad bi ljudi klanjali odmah bi izlazili i ne bi ostali slušati hutbu, a to je bilo

---

185 Tarih Jakubi, svez. 2., str. 230.; Tarih Dimešk, Ibn Asakir, O biografiji Hadžer ibn Adijja Kindija.

186 E1-Mehalli, str. 479.; Mealimul-medresetenj, svez. L., str. 364.

187 Murudžu-z-zehebi, svez. 3., str. 30.; Ibn Askir, svez. 5., str. 421.

188 Mearif, Ibn Kutejbe, svez. 7., str. 12.; El-Istiab, svez. 2., str. 517.; El-Isaba, svez. 2., str. 526.; Tarih Ibn Kesir, svez. 8., str. 48.

zbog toga jer su Emevije proklinjali Alija ibn Ebu Taliba, a muslimani bi bježali da to ne slušaju.”[189]

Zašto su se ponašali tako neprijateljski prema Ehli-bejtu i njihovim pristalicama? Kakav je bio razlog tolike mužnje? Hajde, da skupa pročitamo slijedeće:

Mutref ibn Mugire ibn Suabe kaže: “Moj otac bi išao kod Muavije i razgovarao s njim, zatim bi došao do mene i pričao bi mi o Muaviji i njegovoj pameti, i čudio se onome što vidi kod njega. Kada je došao jedne noći, nije htio večerati. Vidio sam da je tužan, pa sam pričekao jedan sat, pomislivši da se nama nešto desilo. Rekao sam: ‘Šta je bilo? Vidim da si tužan.’ Rekao je: ‘Sine, došao sam od najvećega nevjernika i pokvarenjaka.’ Pitao sam: ‘Kako to?’ Odgovorio je: ‘Bio sam s njim, pa sam mu rekao: ‘O vladaru pravovjernih, zašao si u godine. Ako pokažeš pravednosti bit će to dobro za tebe. Ako se okreneš svojoj braći iz Benu Hašima i povežeš njihove rodbinske veze, tako mi Allaha, oni danas nemaju ništa čega bi se ti bojao, a od ovoga će ostati da se spominješ i imaćeš nagradu za to.’ Rekao je: ‘Daleko je, daleko je! Kakvo spominjanje bi želio da ostane?... Ibn Ebi Kebše se spominje pet puta na dan (Ešhedu enne Muhammeden Resulullah). Pa šta da ostane? I kakvo spominjanje poslije ovoga da ostane, ne imao oca? Ne, tako mi Allaha, samo dotle dok svi ne budu ukopani’”[190]

Prenosi Ibn Hadžer u biografiji Ali ibn Rebbaha: “Kada bi Emevije čule da se novorođenom djetetu dalo ime Ali, ubijali bi ga. Kada je došlo do Rebbaha, rekao je: ‘Njemu je ime Ulejjun.’ Ljutio se na Alija i kritikovao one koji su ga nazvali po njemu.”[191]

Primjeri iz perioda kada su vladale Abasije:

“Kada je Nasr ibn Alijj naveo hadis Ali ibn Ebu Taliba da je Božiji Poslanik uzeo za ruke Hasana i Husejna i rekao: ‘Ko mene voli i voli ovu dvojicu i njihovog oca i majku, na Sudnjem danu će biti na mom stepenu.’, Mutevekkil je naredio da se izbičuje sa hiljadu udaraca. O njemu mu je govorio Džafer ibn Abdulvahid, rekavši mu: ‘On je od ehli sunneta.’, i sve tako dok ga nije pustio.”[192]

Prenosi Ebu Feredž da je Mensur rekao Muhammed ibn Ibrahimu ibn Hasanu ibn Aliju ibn Ebi Talibu: “Ti si Dibadž Asfer?” (nadimak Muhammeda) Rekao je: “Da.” Onda mu je rekao: “Tako mi Allaha, ubiću te onako kako niko nije ubijao iz tvoje porodice.” Zatim je naredio da se donese valjak, ispraznili su ga, stavili njega unutra, a onda su gradili na njemu zgradu, a on je bio živ.[193]

Mutevekkil je naredio da se poruši kabur Husejna ibn Alija na Kerbeli i da se poruši sve kuće oko njega, da se preore, zasije i navodnjava mjesto gdje je bio njegov kabur kako bi se spriječili ljudi da ga obilaze. Zatim je spomenuo kako je glavni stražar vikao: “Koga nađemo poslije tri dana kod njegovoga kabura, poslaćemo ga u

---

189 E1-Mehalli, Ibn Hazm, tahkik Ahmed Muhamed Šakir, svez. 5., str. 85.; Kitabu-1-umm, Šafii, svez. 1., str. 208.; Pogledaj tumačenje Kejfijetus salat ve hutba u Buhariji, svez. 2., str. 111.; Muslim, svez. 3., str. 20.; Sunen Ebu Davud svez. 1., str. 178.

190 E1-mevfikijat, str. 576. Murudžu-z-zeheb, svez. 2., str. 454.; Ibn Ebi Hadid, svez. 1., str. 462.; Kurejšije su nazivali Poslanika Ibn Ebu Kebše, ismijavajući ga.

191 Tehzibu-1-tehzib, svez. 7., str. 319., biografija Ali ibn Rebbaha.

192 Tehzibu-1- tehzib, svez. 10., str. 430., biografija Nasr ibn Alija.

193 Taberi, svez. 9., str. 198., Mukatilu-1-talibejn, str. 200.

tamnicu." Ljudi su se pobojali i pobjegli. Spriječili su narod da ide tamo, uzorali i zasijali to mjesto.[194]

Dobro je spomenuti da Imam Ali dugo vremena nije bio četvrti hulefau rašidin za ehlu sunnet. Pogledajte ovaj dokaz:

Prenosi Buharija od Abdullaha ibn Omera ibn Hattaba da kaže: "U vrijeme Božijeg Poslanika, s.a.v.a., nismo nikog izjednačavali sa Ebu Bekrom, zatim Omerom, zatim Osmanom. A što se tiče ostalih Poslanikovih ashaba, nismo pravili razliku među njima."[195]

U *Tabekatul hanabila,* ova knjiga je sahih i poznata kod ehlu sunneta, se prenosi od Ibn Ebi Jaala, oslanjajući se na Vedize Hamsi da kaže: "Ušao sam kod Ahmed ibn Hanbela kada je javno iznio da je Ali četvrti (tj. ubrojao ga je u hulefai rašidine), pa sam mu rekao: 'O Ebu Abdullah, ovo je potvora na Talhu i Zubejra.' Rekao je: 'Loše je to što kažeš, šta mi imamo sa njihovim ratom i sa spominjanjem.' Rekao sam: 'Allah te učinio dobrim, spomenuli smo to kad si uvrstio Alija u četvoricu hulefai rašidina i potvrdio mu hilafet i sve ono što si pripisao halifama prije njega.' Rekao mi je Ahmed: 'A šta me sprečava u tome?' Rekao sam: 'Hadis Ibn Omera.', pa mi je rekao: 'Omer je bolji od svoga sina, bio je zadovoljan da Ali bude halifa muslimanima i uvrstio ga je u šuru, a Ali se nazvao Zapovjednikom vjernih. Da li ja kažem da on nije zapovjednik vjernih?' Rekao je: 'Onda sam otišao od njega!'"[196]

Prilike su bile takve da onaj ko je imao samo ime Ali, bivao bi ubijen, a šta je tek bilo sa onim ko je pristao uz njega? Nekoliko kur'anskih ajeta i mnogobrojni Poslanikovi hadisi govore o Ehli-bejtu - neka je mir na njih!- a na njihovom čelu, o Ali ibn Ebi Talibu, a muslimani su ovako postupali s njima, a kako su se tek odnosili prema onima koji su ih slijedili? Ko je ubio Ali ibn Ebi Taliba? Ko je uznemiravao Fatimu Ez-Zehra i ko je nju naljutio, a Poslanik, s.a.v.a., kaže: "Ko nju uznemirava, uznemirava i mene."[197]

Časni Kur'an veli: "One koji Allaha i Poslanika Njegova budu vrijeđali Allah će i na ovom i na onom svijetu prokleti." (33/57)

Ko je ubio Hasana sina Alijevog? Ko je ubio Husejna sina Alijevog, njegovu djecu, braću i drugove? A Poslanik, s.a.v.a., kaže: "Dragi Bože oni (Ali, Fatima, Hasan i Husejn) su moj Ehli-bejt, moja porodica!"[198]

A šta se tek desilo Imamima Ehli-bejta poslije njih, i šta se sve dešavalo sa njihovim pristalicama? Gdje su mogli naći zaštitu i kako sačuvati Kur'an i sunnet Božijeg Poslanika, s.a.v.a.? Kur'an ih je uputio na tekijju u tim teškim vremenima. Tekijju priznaje i primjenjuje svaki obični razumom obdareni musliman u posebnim prilikama i kada situacija to zahtijeva. Ehlu sunnet su uvijek bili uz vladare i vladajuću klasu, njihova ulema je uvijek podržavala vladajući režim, tako da nije bilo potrebe da primjenjuju tekijju. A šije su morale primjenjivati tekijju. Zato su oni

---

194 Taberi, svez. 3., str. 1407.; Mutevekkil to je Džafer ibn Muatesim ibn Harun Rešid, abasijski halifa. Ovo nas je podsjetilo na događaj kada su vehabije napadale i porušile Kerbelu i mezar Imama Husejna 1216 g. po h., slijedeći svog prethodnika Mutevekkila, abasijskog halifu, u neprijateljstvu prema Ehli-bejtu i njegovim pristalicama. Tarih Kerbela ve haire-1-Husejn str. 172.

195 Buhari, Kitab bedil halki, pogl. Menakibu Osman ibn Affan.

196 Tabekatul hanabila, svez. 1., str. 292.

197 Muslim, Fadailu-s-sahaba; Tirmizi, svez. 2.; Musned Ahmed, svez. 4; Mustedreka- s-sahihajn, svez. 3., Hiljetul evlija, svez. 2.

198 Mustedreku- s-sahihajn, svez. 3., str. 147.; Muslim,msvez. 7., str. 130.; Tefsir Ibn Džerir, u tefsiru ovog ajeta i Tefsir Ed-Durru-1-mensur.

morali primjenjivati tekijju, slijedeći na taj način ono na šta su ukazali Imami Ehli-bejta.

Prenosi se da je Imam Džafer Sadik rekao: "Tekijja je bila obilježje Imama Ehli-bejta da bi se odbranili od neprijateljskog zla, i da bi sačuvali svoje sljedbenike i pristalice od proljevanja krvi, a za dobro muslimana koji su dovedeni u stanje kada je smrt bila blizu, kao što se desilo sa Ammar ibn Jasirom i drugim."

A ehlu sunnet vel džemaat su bili daleko od ovih nesreća i iskušenja, jer su većinom bili u potpunom slaganju sa vladarima i nisu bili izloženi mučenjima i smrću. Zato je bilo prirodno što su negirali tekijju i klevetali one koji su je primjenjivali. Vladari iz Benu Ummeje i Benu Abbas su odigrali značajnu ulogu u tome da se tekijja veže samo za šije.

Ako je Allah objavio o tekijji ono što je objavljeno i ako je Božiji Poslanik, s.a.v.a., sam primjenjivao tekijju što smo naveli iz Sahih Buharije, i ako je dozvolio Ammar ibn Jasiru da ga prokune i izrazi nevjerstvo ako ga mušrici budu mučili, i ako je islamska ulema dozvolila tekijju slijedeći Kur'an i sunnet, kakav prigovor i kakvo negiranje može biti ispravno pa da bude upućeno šijama?!

Tekijju su primjenjivali poštovani ashabi u vrijemi vladavine nasilnika kao što je bio Muavija koji je ubijao svakog ko nije htio proklinjati Imama Alija ibn Ebi Taliba. Priča o Hadžeru ibn Adijju Kindiju je poznata. Zatim primjeri krvnika poput Jezida, Ibn Zijada, Hadžadža, Abdulmelika ibn Mervana i drugih. Ako bih htio nabrojati sve primjere ashaba kada su bili prisiljeni da primjenjuju tekijju, trebala bi mi čitava knjiga. Ovo dokaza od ehli sunneta što sam naveo, zasada je dovoljno.

Ne bih propustio priliku da ispričam događaj koji se desio meni. Sreo sam se sa jednim učenjakom ehli sunneta kada smo bili pozvani na islamsku konferenciju u Englesku. Putovali smo zajedno avionom i ta dva sata smo razgovarali o sunijama i šijama. On je bio jedan od onih koji pozivaju jedinstvu muslimana i svidjelo mi se ono što je on govorio, ali mi se nisu svidjele njegove riječi da šije sada trebaju napustiti neka svoja vjerovanja koja uzrokuju razmimoilaženje muslimana i kritike jedni drugih. Kada sam ga upitao, a kakva su to vjerovanja? Odgovorio je: Privremeni brak i tekijja. Pokušao sam ga uvjeriti da je privremeni brak ispravan brak Šeriatom, a tekijja olakšica od Allaha, ali on je ostao pri svome mišljenju, nisu ga ubijedile moje riječi, ni dokazi koje sam navodio, a koji su bili vjerodostojni. On je ostao pri svome da oni moraju ostaviti ta neka vjerovanja zbog važnijeg interesa, a to je jedinstvo muslimana. Začudila me od njega ova logika koja govori o ostavljanju Allahovih propisa zbog jedinstva muslimana, pa sam ljubazno rekao: Da jedinstvo muslimana zavisi samo od ovog, ja bih to prvi prihvatio.

Kada smo se spustili na londonski aerodrom, išao sam iza njega i kako smo došli do obezbjeđenja aerodroma, policija nas pitala o razlogu našeg dolaska u Englesku. On je rekao da je došao na liječenje, a ja u posjetu svojim prijateljima. To je proteklo bez ikakva drugog zadržavanja, uzeli smo torbe i krenuli prema izlazu. Tada sam mu šapnuo: Vidiš kako tekijja može biti korisna u svakom vremenu? Rekao je: Kako? Odgovorio sam: Mi smo slagali policiji. Ja sam rekao da sam došao u posjetu prijateljima, a ti na liječenje, a u stvari, mi smo došli na konferenciju. Nasmiješio se, shvativši da je slagao preda mnom, rekavši: Zar islamske konferencije nisu lijek za naše duše? Nasmijao sam se rekavši: Zar na njima ne posjećujemo svoje prijatelje?

Vraćam se temi i kažem da tekijja nije onakva kako je vide ehlu sunnet da je to vrsta nifaka, licemjerstva. Suprotno je tačno, jer licemjerstvo je pokazivanje vjere, imana, a

skrivanje nevjerstva, dok je tekijja pokazivanje nevjerstva, a skrivanje imana. Između ova dva stajališta je ogromna razlika. Sljedeće stanovište znači dvoličnjaštvo, o kojem Allah kaže: "Kada se sretnu sa onima koji vjeruju, kažu: 'Mi vjerujemo!' A kada ostanu sa svojim šejtanima kažu: 'Mi smo sa vama, mi ih samo ismijavamo.'" Ovo znači: pokazivanje imana + skrivanje nevjerstva = licemjerstvo.

A drugo značenje ima tekijja o kojoj Allah kaže: "I rekao je čovjek vjernik iz porodice faraonove koji je skrivao svoje vjerovanje." Ovo znači: pokazivanje nevjerstva + skrivanje imana = tekijja.

Vjernik iz porodice faraonove je u sebi skrivao svoje vjerovanje i za to niko nije znao sem Allaha, dž.š., a faraonu i svim ljudima je pokazivao da je na vjeri faraonovoj. Allah, dž.š., ga je spomenuo u Kur'anu veličajući njegovu vrijednost. A sada, dođi sa mnom, dragi čitaoče, da saznaš šta šije kažu za tekijju, da te ne bi prevarile riječi onih koji lažu.

Šejh Muhamed Rida Muzaffer u svojoj knjizi *Akaidul-i-imamijja* kaže: "Tekijja ima propise koji se odnose na njen vadžib ili da nije vadžib, ovisno od veličine štete, a koji su spomenuti po poglavljima u knjigama fikha. Tekijja nije vadžib u svakom slučaju, nekad je dozvoljena, a ponekad se ne treba primjenjivati, kao što je slučaj da pokazivanje istine znači pobjedu vjere, uslugu islamu i borbu na njegovom putu, tada se potcjenjuju imeci, a duše su dostojanstvene. Tekijja je haram onda kada to za sobom povlači ubijanje ljudi ili širenje laži ili fesad u vjeri ili veliku štetu muslimanima, ako će biti odvedeni u zabludu ili širenjem nasilja i zločina među njima.

U svakom slučaju, značenje tekijje kod šija imamija nije da od njih učini tajnu skupinu za cilj uništenja i destrukcije kako neki njihovi neprijatelji žele da je predstave i to oni koji ne žele da pronađu ispravno rješenje.

Tekijja ne znači da se želi od vjere i njenih zakona napraviti tajna koja se ne smije širiti medu onim koji neće da vjeruju u nju. Nije tako, jer knjige imamija sadrže sve ono što je vezano za fikh, propise, ilmu-1-kelam i vjerovanje." Završen citat.

Ti sam vidiš da tekijja nema veze sa licemjerstvom, prevarom, laži, varkom, kako to tvrde njihovi neprijatelji. Na kraju dodajemo:

1. Tekijja je fikhski propis, o čijoj dozvoljenosti se slaže islamski ummet i to u posebnim prilikama. Tekijju nisu primjenjivali samo šije i Imami Ehli-bejta.

2. U teškim prilikama kroz islamsku historiju, šije su bile prisiljene da primjenjuju tekijju iz posebnih razloga.

3. Tekijju su primjenjivale osobe u sučeljavanju sa onima koji su se neprijateljski ponašali prema njima i koji su im činili nepravdu. Ovo ne znači da su šije kao jedan od islamskih mezheba, krili svoje vjerovanje. Naprotiv, vjerovanje šija je bilo jasno od vremena nastanka ovog mezheba sve do danas, a to se nalazi u knjigama ehlu sunneta, u historiji, fikhu, tefsiru... Knjiga *Kešfu-1-murad* od Allame Hillija (U. 728.), u njoj se nalazi detaljno obrađen akaid šija, a na ovu knjigu su napisani šerhovi (komentari i objašnjenja) i to od uleme ehli sunneta, kao što je El- Kušdži.

4. Zašto vehabije kritikuju šije o tekijji kada je ona dozvoljena u sunijskom fikhu i njihovim knjigama i hadisima? Zar nije jasno, i u što nema sumnje da oni znaju da je šiizam Muhammedov islam, onaj originalni i ono što je došlo od Poslanika, s.a.v.a., i njegovog Ehli-bejta. To je potpuni, sveobuhvatni islam, živi, u skladu sa ljudskom prirodom to je razumni islam, onaj koji uvjerava razum i srce i ako stigne do tragalaca

istine, niko je neće ostaviti i izabrati nešto drugo. To je najbolji govor, a dokaz za to jeste to što su neki veliki alimi ehli sunneta prihvatili šiizam za svoj pravac. Primjeri su doktor Tidžani, doktor Vehid Kasim, advokat Ahmed Husejn Jakub i drugi. Pa, šta su uradili? Rekli su: Šije vjeruju u tekijju, nikada ne govore istinu i kriju svoje vjerovanje, kako ne bi išao kod šija i pitao za njihovo vjerovanje.

Pitamo vehabije: Zašto nas optužujete da želimo širiti šiizam i pozivati njemu kada, kao što tvrdite, krijemo naše vjerovanje, zar ovo nije čista kontradikcija?! Da li je moguće sakriti vjerovanje u današnje vrijeme, a više od 200 miliona muslimana u svijetu su šije, žive u raznim krajevima svijeta. Hiljada naslova raznih knjiga o akaidu, tefsiru, hadisu je moguće pronaći u svijetu. Ima li poznatiji tefsir Kur'ana od El-Mizana i Medžmeu-1-bejana? I je li moguće sakriti vjerovanje ovako? Vi nam pripisujete kao nešto loše štampanje knjige *Summe ihtedejtu* (A zatim sam pravi put pronašao) na desetine svjetskih jezika. A šta u ovoj knjizi ima, sem argumentovanog, istinskog vjerovanja, a dokazi su uzeti iz sahiha ehli sunneta? Kako to krijemo naše vjerovanje? Tražimo od svih da pročitaju ovu knjigu, koju je napisao doktor Tidžani Semavi Tunisi i da presude da li u njoj skrivamo naše vjerovanje?

5. Šejh Muhammed ibn Sulejman Kurdi, učitelj Muhammed ibn Abdulvehaba, osnivača sekte vehabija, u svom pismu Muhammed ibn Abdulvehabu kaže: "O sine Abdulvehabov, neka je selam na onoga ko slijedi uputu. Savjetujem te u ime Allaha da odvratiš svoj jezik od muslimana. Čuo sam od jedne osobe da vjeruje u uticaj onoga od koga se traži pomoć, sem Allaha. Ukazao sam mu na istinitost. Prekorio sam ga i pokazao mu dokaze da niko nema uticaja, sem Uzvišenog Allaha. Ako odbije, onda ga smatraj nevjernikom. Ti ne možeš većinu smatrati nevjernicima, a ti si rijetkost i izuzetak od većine. Pripisati nevjerstvo onome ko se izdvoji iz većine je bliže i priličnije, jer on slijedi put koji ne slijedi većina vjernika..."[199]

Brat Muhammed ibn Abdulvehaba Sulejman ibn Abdulvehab u svojoj knjizi *Es-savaiku-1-ilahijja*, kao odgovor na vehabizam, piše: "Vi (vehabije) smatrate nevjernika čovjekom sa najmanjim rekla-kazala. Smatrate nevjernicima za nešto što vi mislite da je kufr, nevjerstvo. Smatrate nevjerstvom čisti islam i smatrate nevjernikom onoga ko se uzdržao da smatra nevjernikom onoga koga vi smatrate..."[200]

Kada vehabije i njihov osnivač smatraju nevjernicima sve muslimane, zašto ne pokazuju ovo svoje vjerovanje? Zar ovo nije tekijja? Kada borbu protiv muslimana koji nisu vehabije nazivaju džihadom, a njihove imetke ratnim plijenom (pogledaj *Tarih Nedžd* od Alusija, a čije izdanje je nadzirao Abdulaziz bin Baz, saudijski muftija, zašto javno ne pokazuju ovo vjerovanje? Zar ovo nije tekijja? A šta je onda tekijja?

Šejh Džamil Sidki Zehavi, egipatski alim, kaže: "Muhammed ibn Abdulvehab je svoje sljedbenike iz svog kraja (Nedžda) nazivao 'Ensarijama', a svoje sljedbenike iz drugih krajeva 'muhadžirima'. Ako bi neko učinio hadž prije nego što je njega počeo slijediti, on bi mu naredio da učini drugi put hadž, tvrdeći da mu prvi hadž nije primljen, jer ga je učinio kao mušrik.

A onaj ko bi htio slijediti njegovu vjeru, trebao je reći: "Svjedočim da sam ja bio nevjernik, svjedočim da su moji roditelji umrli kao nevjernici, svjedočim da je taj i taj (naveo bi imena nekih alima) i svi oni bili nevjernici." Ako bi to i taj posvjedočio, on

---

199 Fitnetu-1-vehabija, Sejjid Ahmed ibn Zejni Rihlan, muftija iz Mekke.

200 Es-Savaiku-1-ilahijja, str. 27-29, izdanje 1306.

bi ga primio. Otvoreno je govorio da smatra nevjernicima islamski ummet od prije 600 godina...[201]

Zašto vehabije ne pokažu mišljenja osnivača njihova mezheba? Je li primjenjuju tekijju pa ne pokazuju ili smatraju da je osnivač njihova mezheba pogriješio u tome što smatra sve muslimane nevjernicima, što se borio protiv njih i ubijao ih, i što je rušio njihove domove?

6. Vjerovanje šija je jasno i uzeto iz Kur'ana i Poslanikovog sunneta putem Ehli-bejta i radosno će dočekati svakog onog ko traži istinu. Oni imaju uvjerljive odgovore na svako pitanje i lijek za svaku bolest. Poziva svakog ko traži istinu da pročita i ispita šitske knjige o akaidu, tefsiru, hadisu, fikhu i poziva da dođu u zemlje u kojima žive šije i sretnu se sa šitskim alimima.

7. Poslije pobjede Islamske revolucije i poraza Zapada i svjetskog nevjerstva, na vojnom, ekonomskom i drugim poljima, Zapad je pokrenuo kulturni rat protiv revolucionarnog islama, islama koji poziva nezavisnosti, slobodi i islamskoj vlasti. Zapad je počeo sa vrbovanjem svojih agenata koji će stvoriti ružnu sliku o islamu, s jedne strane, i koji će širiti čudne ideje, s druge strane. A s treće strane, oni će širiti fitnu među muslimanima, kako mladi musliman i muslimanka ne bi znali stvarni islam, niti bi poznavali šiizam, i tako ne bi došlo do islamskog jedinstva, čega se Zapad najviše boji, a mnogi mu idu na ruku sijući fitnu i svađu među mezhebima, neki svjesno, a neki nesvjesno.

El-mut'a ili privremeni brak

Ovdje se misli na privremeni brak ili brak na određeno vrijeme. On je kao i obični brak koji nije ispravan sem sa vjenčanim ugovorom koji sadrži prihvatanje i saglasnost, tako da žena kaže muškarcu: “Udajem se za tebe, sa mehrom čija je vrijednost takva i takva i na vrijeme to i to.”, a muškarac kaže: “Prihvatam.” Ovaj brak ima spomenute uslove u knjigama fikha kod imamija kao što je obaveza određivanja veličine mehra i dužine trajanja. Ispravan je po svemu što se dvije strane slože i zadovoljne su time. Žena koja je bila u privremenom braku treba da sačeka vrijeme iddeta, poslije završetka braka i to da prođu dvije menstruacije ili četiri mjeseca i deset dana u slučaju da muž umre. Između muža i žene nema nasljeđivanja, ona ne nasljeduje njega, ni on nju. Dijete iz privremenog braka je kao i iz stalnog, u pravima nasljedstva, opskrbe i svih prava na odgoj i materijalno pomaganje, i nosi očevo ime. Ovo je privremeni brak sa svojim uvjetima i granicama i kao što vidiš nema ništa sa bludom, kao što neki tvrde.

Ehlu sunnet vel džemaat se slažu sa svojom braćom šijama da je ova vrsta braka spomenuta u 24. ajetu, sure En- Nisa, gdje Allah, dž.š., kaže: “A ženama vašim s kojim ste imali bračne odnose podajte vjenčane darove njihovo kao što je propisano. I nije vam grehota, ako se, poslije određenog vjenčanog dara, s njima nagodite. Allah zaista sve zna i mudar je.”

Kao što se slažu da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., dozvolio privremeni brak i ashabi su ga primjenjivali u njegovo vrijeme.

---

[201] E1-Fedžru- s-sadik, str. 17- 18, Džemil Sidki Zehavi, izdato u Egiptu 1323 h. ponovljeno izdanje u Istanbulu 1986. g.

Samo što se oni razilaze u tome da li je poništen ili ne. Pa ehli sunnet tvrdi da je ovaj brak poništen nakon što je bio dozvoljen i da je poništavanje sunnetom, a ne Kur'anom.

Šije tvrde da nije poništen i da ostaje dozvoljen do Sudnjeg dana. Dakle, sada preostaje da se ispitaju tvrdnje obiju strana o tome da li je poništen ili ne, da bi se čitaocu pojasnilo gdje se nalazi istina da je slijedi bez ikakve pristrasnosti.

A sada, šije tvrde da privremeni brak nije poništen i da ostaje dozvoljen do Sudnjeg dana i njihovi argumenti su sljedeći: Kod nas nije potvrđeno da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., zabranio ovj brak. Naši Imami iz čistog Poslanikovog potomstva tvrde da je dozvoljen, a da ga je Poslanik poništio, Imami Ehli-bejta bi to znali, a na njihovu čelu Imam Ali. Ono što je kod nas potvrđeno jeste da je drugi halifa Omer ibn Hattab zabranio ovaj brak i rekao da je haram po svom idžtihadu, što i sama ulema ehli sunneta svjedoči. A mi nećemo ostaviti Allahove propise i propise Njegova Poslanika zbog mišljenja Omer ibn Hattaba! Ovo je skraćeno od onog što šije kažu o dozvoljenosti privremenog braka. Ovo je ispravno mišljenje, jer od svih muslimana se traži da slijede Allahove propise i Njegova Poslanika, a odbiju sve drugo, bez obzira na visinu položaja, ako je u njegovom idžtihadu i mišljenju kontradikcija sa jasnim kur'anskim tekstovima i Poslanikovim hadisima.

Ehlu sunnet vel džemaat tvrdi da je mut'a bila dozvoljena, o čemu je objavljen i ajet, a Poslanik objasnio i ashabi su to radili, a onda je poništen. Razilaze se ko je poništio privremeni brak. Jedni kažu da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., zabranio ovaj brak prije svoje smrti, a drugi tvrde da je Omer ibn Hattab taj koji ga je zabranio, a njegove riječi su za nas dokaz zbog hadisa gdje Božiji Poslanik, s.a.v.a., kaže: "Držite se moga sunneta i sunneta pravednih halifa poslije mene, grčevito ih se držite!"

Oni koji tvrde da je Omer ibn Hattab taj koji je zabranio mut'u i da je njegovo djelo sunnet kojeg se mora pridržavati, s njima ne možemo razgovarati, jer je ovo čista pristrasnost. A kako nije, jer kako bi musliman ostavio Allahove riječi i Poslanikove, a slijedio riječi čovjeka mudžtehida koji griješi i koji može ispravno donijeti sud. Idžtihad i može imati vrijednost po pitanju o kojem nema jasnog teksta iz Kur'ana i sunneta, ali ako ima tekst: "Kada Allah i Poslanik Njegov nešto odrede, onda ni vjernik ni vjernica nemaju pravo da po svom nahođenju postupe. A ko Allaha i Poslanika Njegova ne posluša, taj je sigurno skrenuo s pravog puta." (Ahzab, 36)

Onaj ko se ne slaže sa mnom u ovom pravilu, treba preispitati svoje znanje o razumjevanju islamskog zakona i proučavanja Kur'ana i sunneta. Sam Kur'an upućuje u gore spomenutom ajetu, a sličnih je mnogo u Kur'anu, na nevjerstvo i zabludu onog ko se ne drži Kur'ana i sunneta.

I u Poslanikovim, s.a.v.a., hadisima imamo mnogo dokaza, ali ćemo se zadovoljiti riječima Božijeg Poslanika s.a.v.a.: "Ono što je Muhammed rekao da je halal, halal je do Sudnjeg dana. A ono što je rekao da je haram, haram je do Sudnjeg dana."

I niko nema pravo da dozvoljava i zabranjuje nešto što je potvrđeno jasnim tekstom i propisom od Allaha i Njegova Poslanika, s.a.v.a.

Zbog svega toga, onima koji nas žele ubijediti da se moramo pridržavali sunneta pravednih halifa, kažemo: "Zar da se s nama o Allahu raspravljate kad je On i naš i vaš Gospodar? Nama naša djela, a vama vaša djela! A samo Mu mi iskreno ispovijedamo vjeru." (Baqara, 139)

A oni koji ovako tvrde, slažu se sa šijama i oni su dokaz protiv svoje braće iz ehli sunneta vel džemaata.

Naše istraživanje se odnosi samo na riječi one grupe koja tvrdi da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., zabranio privremeni brak i da je Kur'asnki ajet dokinut hadisom.

A njihov dokaz je slab, nije na čvrstim osnovama, pa makar zabranu prenio i Muslim u svom sahihu, jer da je zabrana od Poslanika postojala, to ashabi ne bi propustili i ne bi primjenjivali mut'u u vrijeme Ebu Bekra i za vladavine Omera, što prenosi Muslim u svom sahihu.[202]

Došao je Džabir ibn Abdulah poslije obavljene umre i mi smo mu otišli u njegovu kuću, pa ga je svijet pitao o koječemu, a onda su pitali o privremenom braku, pa je on rekao: "Da, ženili smo se na određeno vrijeme u vrijeme Božijeg Poslanika, s.a.v.a., Ebu Bekra i Omera."

Da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., zabranio privremeni brak, ashabi to ne bi radili u vrijeme Ebu Bekra i Omera.

Istina je da Božiji Poslanik, s.a.v.a., nije zabranio privremeni brak nego ga je zabranio Omer ibn Hattab, što se navodi u Sahihu Buhariji.

Od Museddeda, govorio nam je Jahja od Imrana Ebu Bekra, prenio nam je Ebu Redža i Imrana ibn Husinara, pa kaže: "Objavljen je ajet o mut'i i mi smo to radili u vrijeme Božijeg Poslanika, s.a.v.a., i nije objavljen nijedan ajet koji to zabranjuje, niti je Poslanik to zabranio i umro je. Čovjek je to zabranio po svome mišljenju što je htio." Muhammed je rekao: "Kaže se da je to Omer."[203]

Vidiš, dragi čitaoče, da Božiji Poslanik, s.a.v.a., nije zabranio ovaj brak, i umro je, kao što jasno kaže ovaj ashab, a vidiš da zabranjivanje pripisuje Omeru i još dodaje da je on rekao po svom mišljenju šta je htio.

Evo kako Džabir ibn Abdulah jasno kaže: "Naslađivali smo se šakom hurmi i brašna u vrijeme Poslanika, s.a.v.a., i Ebu Bekira dok Omer nije zabranio po pitanju Amri ibn Hurejssa."[204]

Ono što nas upućuje da su neki ashabi slijedili Omerovo mišljenje, nije čudo, jeste kad smo govorili o velikoj nesreći koja se desila u početku na tri dana prije Poslanikove smrti i tada su neki ashabi bili na Omerovoj strani da Božiji Poslanik bunca i da je bila dovoljna Allahova Knjiga! Tada su ga podržali u stajalištu koje je bilo mnogo opasnije i koje se ticalo direktno Poslanika i kritike, pa kako se onda ne bi složili s njim u nekim njegovim idžtihadima. Da poslušamo riječi jednog od njih: "Bio sam kod Džabir ibn Abdulaha, pa mu je došao neki čovijek i rekao: 'Ibn Abbas i Ibn Zubeir se ne slažu po pitanju mut'atejn (dvije mut'e: privremeni brak i da se uz hadž obavi umra).', pa mu je Džabir rekao: 'Obje smo radili u vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.a., a onda nam je oboje zabranio Omer i nismo više to ponovili.'"[205]

Zato lično vjerujem da su neki ashabi pripisali zabranu mut'e od strane Poslanika, s.a.v.a., da bi opravdali stajalište Omera ibn Hattaba i time učinili ispravnim njegovo mišljenje.

---

202 Sahih Muslim, svez. 4., str. 158.

203 Sahih Buhari, svez. 5, str. 58.

204 Sahih Muslim, svez. 4., str.131.

205 Sahih Muslim, svez. 4., str. l3l.

Jer, da nije tako, kako bi Poslanik, s.a.v.a., mogao zabraniti ono što je Kur'an dozvolio, jer nismo našli niti ijedan islamski propis koji je Allah dozvolio, a Poslanik zabranio, i to niko ne može reći sem onoga ko je pristrasni inadžija. A najbliži od ljudi Poslanika i najučeniji među njima je rekao: "Mut'a je milost kojom se Allah smilovao Svojim robovima, i da je Omer nije zabranio, ne bi bilo bluda, osim onih koji su bestidnici."[206]

I sam Omer zabranu nije pripisao Poslaniku, s.a.v.a., nego je rekao svoje poznate riječi: "Dvije mut'e (privremeni brak i umra uz hadž) koje su bile dozvoljene u vrijeme Božijeg Poslanika, ja zabranjujem i ja ću za njih kazniti, a to su umra uz hadž i privremeni brak."[207]

Musned Imama Ahmed ibn Hanbela je najbolji svjedok da se ehli sunnet razišao po ovom pitanju, pa jedni slijede Poslanikove riječi i dozvoljavaju privremeni brak, a drugi slijede riječi Omera ibn Hattaba i zabranjuju ga. Imam Ahnmed prenosi od Ibn Abbasa koji kaže: "'Božiji Poslanik, s.a.v.a., je koristio privremeni brak.' Urvet ibn Zubejr kaže: 'Ebu Bekr i Omer su zabranili mut'u.' Ibn Abbas kaže: 'Šta Urjet (deminutiv od Urvet) kaže: 'Ebu Bekr i Omer su zabranili mut'u.' Ibn Abbas je rekao: 'Vidim da će biti uništena, a ja kažem Poslanik ju je dozvolio, a oni kažu zabranio ju je Ebu Bekr i Omer.'"[208]

U sahih Tirmizi stoji da je Abdulah ibn Omer bio upitan o umri uz hadž, pa je rekao: "Ona je halal." Onda taj što je pitao je rekao: "Tvoj otac je to zabranio." On je rekao: "Ako vidiš da je moj otac nešto zabranio, a Božiji Poslanik, s.a.v.a., je to radio, hoćeš li slijediti naredbu mog oca ili Poslanikovu naredbu?" Čovjek je odgovorio: "Naravno da ću slijediti naredbu Božijeg Poslanika, s.a.v.a."[209]

Ehli sunnat vel džemaat slijede Omerovu zabranu po pitanju privremenog braka, a ne slijede po pitanju obavljanja umre uz hadž, bez obzira što je i ovo drugo zabranio.

Ono što je važno u svemu ovome jeste da se Imami Ehli-bejt, a i njihovi sljedbenici nisu složili s njim i negirali su mu te zabrane i rekli da je oboje dozvoljeno do Sudnjeg dana. A neki od sunijske uleme su ih također slijedili i rekli da je dozvoljeno. Spominjući samo velikog alima, profesora na Zejtuniji, Tahira ibn Ašur, neka mu se Allah smiluje, koji je tumačeći ajet o mut'i rekao da je halal.[210]

Ovako alimi moraju biti slobodni u svojim vjerovanjima, a ne da na njih utiču osjećaji, niti da se boje ičijeg prijekora.

Poslije ovoga kratkog istraživanja, ehli sunnet nema opravdanja za prigovore šijama što dozvoljavaju privremeni brak, a da ne govorimo o tome da je nepobitan dokaz kod šija.

Musliman treba sebi predočiti riječi Imama Alija kad kaže da je mut'a milost kojom se Allah smilovao Svojim robovima. I zbilja, šta može biti veće, nego da čovjek ugasi vatru pohote koja nekada zapali i muškarca i ženu i postanu kao divlje životinje.

Musliman, posebno mlad treba znati da je Allah, dž.š., propisao kaznu za blud i to smrt kamenovanjem, i za muškarce i za žene. Allah nije mogao ostaviti Svoje robove bez milosti, a On je njihov Stvoritelj i Stvoritelj njihovih strasti i zna šta je dobro za

206 Tefsir Sealebi, o tumačenju ajeta o mut'i
207 Tefsiru Razi, o tumačenju ajeta o mut'i
208 Musned Imam Ahmed ibn Hanbel, svez. 1, str. 337.
209 Sahih Tirmizi, svez. l, str. l57.
210 Et-tahrir ve-t-tenvir, Tahir ibn Ašur, svez. 3, str. 5.

njih. Budući da je Allah, Milostivi, Samilosni, On se smilovao Svojim robovima i dao im olakšicu u mut'i, tada blud neće učiniti niko, sem potpunog nevaljalca. Ovo je isto kao i propis o odsjecanju ruke za kradljivca, ali dok postoji državna riznica za siromašne i potrebne, ukrasti neće niko, sem potpunog nevaljalca.

Tvrdnje o izmjeni Kur'ani Kerima

Ova tvrdnja u svojoj biti je sramotna i ne može je podnijeti nijedan musliman koji vjeruje u Objavu Muhamedu, s.a.v.a., bilo da je šija ili sunija.

Čuvanje Kur'ana je sebi u dužnost stavio Uzvišeni Gospodar, pa kaže: "Mi smo objavili Kur'an i Mi ćemo ga sačuvati." I niko ne može ni oduzeti niti dodati ijedan harf. Kur'an je mudžiza (nadnaravno djelo) našeg Poslanika, s.a.v.a., i to vječna, i laž mu ne dolazi ni sprijeda ni odpozadi, i on je objava Mudroga.

Praksa muslimana odbija da Kur'an može biti izmjena, jer su ga mnogi ashabi učili napamet. Takmičili su se u učenju Kur'ana napamet i u prenošenju učenja na svoju djecu sve do današnjih dana. I niko ne može, ni čovijek, ni skupina, ni država promjeniti Kur'an i izmjeniti.

Kada bismo proputovali zemlje gdje žive muslimani, u svim dijelovima svijeta, našli bi isti Kur'an Kerim, bez oduzetog ili dodatog i jednog slova. Ako su se muslimani i podijelili na mezhebe i skupine, narode i plemena, Kur'an je jedini postrek koji ih ujedinjuje i po pitanju njega se niko ne razilazi. Ali, razilaženje nastupa kod tumačenja Kur'ana. Svaka sljedba je sretna zbog onoga što ima kod sebe.

To što se šijama pripisuje izmjena Kur'ana je samo puko klevetanje, a takvo što ne postoji kod šija. Ako bismo pročitali vjerovanje šija o Kur'anu, naći ćemo da su oni saglasni u tome da je Allahova knjiga čista od svake izmjene.

Šejh Muzaffer, pisac knjige *Akaidu-1-imamijja* kaže: "Mi vjerujmo da je Kur'an Božija objava, spušten od Allaha na jezik Njegova Poslanika i u kojem se nalazi objašnjenje za sve. Kur'an je vječna Poslanikova mudžiza koja je pobijedila ljude u

ljepoti izražavanja i stilistici. Sadrži uzvišene istine i znanja, i nikakva promjena i izmjena mu se ne približava. Ovo što je u našim rukama i što imamo, isti je onaj Kur'an koji je objavljen Poslaniku, a onaj ko tvrdi nešto drugo, on je onaj ko izmišlja ili mu se pričinjava. Svi takvi su na krivom putu. Kur'an je Allahov govor, i laž mu se ne približava ni sprijeda ni odpozada."

Zemlje u kojima šije žive su poznate i njihovi propisi u fikhu su poznati svima, i da imaju neki drugi Kur'an, svijet bi to sigurno znao.

Sjećam se kad sam prvi put posjetio krajeve gdje žive šije, misli su mi bile okupirane lažima o šijama, tako gdje god bih vidio mushaf, uzimao bih ga i ispitivao misleći da ću naći da je nešto izmjenjeno. Ali, ove laži su brzo isparile iz moje glave i shvatio sam da je to samo još jedna od kleveta da bi ljude odbili od šija. Ali uvijek će ostati neko ko će širiti te lažne klevete i iznositi argumente protiv šija iz knjige *Faslu-hitab fi isbati tahrifi kitabi rabbu-1-erbab* koju je napisao Muhamed Tekijj Nuri Tabrusi, umro 1320. god. po hidžri i bio je šija. Ovi koji napadaju žele da sve šije snose odgovornost zbog ove knjige, a to je vrlo nepravedno.[211]

Koliko knjiga je napisano i smatraju se ličnim mišljenjem dotičnog pisca, i u njima ima ružna govora i laži, istine i neistine, i u svojim koricama ima grešaka i tačnosti. To nalazimo kod svih islamskih mezheba i pravaca, i to nije karakteristično samo za šije. Da li nam je dozvoljeno da svaljujemo odgovornost na sve sunije zbog onog što je napisao egipatski ministar za kulturu i dekan doktor Taha Husein o Kur'anu i pjesništvu džahilijjeta?

Ili ono što prenosi Buharija i sunije smatraju vjerodostojnim, o nedostacima i dodacima u Kur'anu, a to isto prenosi Muslim i drugi.

Ali, mi ćemo navesti primjer, zlo ćemo vratiti dobrim i neka bude nagrađen prof. Muhamad Medini, dekan fakulteta za šeriat na Al-Azharu, jer po ovom pitanju on kaže:

"To da imamije vjeruju u nedostatak Kur'ana, neka nas Allah sačuva, to su samo predaje koje se prenose u njihovim knjigama, isto kao što se prenosi i u našim knjigama, a ulema obje grupe je te predaje pronašla da su lažne i objasnila njihovu lažnost. I nema niko ni među šijama imamijama ni zejdijama da neko u to vjeruje, kao što nema ni među ehli sunnetom da neko u to vjeruje.

Ko želi može pogladati knjigu kao što je *El-Itkan* od Sujutija i naći će te primjere ovakvih predaja koje mi nećemo sada spominjati.

Jedan Egipćanin je 1498. god., napisao knjigu *El-Furkan* gdje je izdvojio primjere ovakvih predaja, ostavljenih i pogrešnih, a prenio je iz knjiga i izvora ehli sunneta. Ulema sa *Al-Azhara* su zatražili od države koja je publikovala ovu knjigu da se dokazima i naučnim pristupom ukaže na neistinosti njenih predaja. Država je to dozvolila, a pisac knjige podnio tužbu za trećinu nadoknade, ali je sud odbio njegovu tužbu. Pa, kaže li se zbog ove knjige da ehlu sunnet poriče svetost Kurana? Ili da vjeruju u nedostatke Kur'ana zbog predaje koju je prenio taj i taj? Ili zbog knjige koju je napisao taj i taj?

Isto vrijedi i kod šija imamijama. To su neke predaje u njihovim knjigama, kao što su i u našim. O tome, Seid Ebu Fadl ibn Hasan Tabresi, jedan od velikih šitskih alima u

---

[211] Jer šije odbacuju i ne priznaju knjigu *Faslu-1-hitab*, dok predaja koje govore o nedostacima i dodacima u Kur'anu prenose se u sahihima ehli sunnneta, primjera kao Buharija, Muslim, Musned Imam ibn Hanbel i dr.

6. stoljeću po hidžri, u knjizi *Medžmeu-1-bejan li ulumi-1-Kur'an* kaže: ‘Što se tiče dodataka u njimu, svi smo saglasni da to nije istina. A što se tiče nedostataka, neki naši učenjaci, a tako učenjaci ehli sunneta prenose da u Kur'anu ima izmjena i nedostataka. Ali naš mezheb ne tvrdi to.’

O tome je potpun odgovor dao Muileda u *Mesailu-1-Tarablesijel*, pa kaže: ‘Znanje o vjerodostojnosti prenošenje Kur'ana je kao znanje o državama i velikim događajima, o poznatim knjigama i poeziji Arapa. Velika pažnja se posvećivala prenošenju i čuvanju Kur'ana i to je došlo dotle da ništa nije bilo tako važno, jer Kur'an je Poslanikova mudžiza, iz njega se uzimaju sve nauke vezane za šerijat i vjerske propise. Muslimanska ulema je čuvala Kur'an tako pomno da recimo u slučaju da su saznali da su se vokali promijenili, veliku pažnju su poklanjali načinima učenja, harfovima i ajetima. Pa kako bi onda moglo biti izmijenjeno ili oduzeto nešto pored iskrene brige i tačnosti.’”[212]

Pojasniću ti, dragi čitaoče, da ova optužba (nedostatka i dodataka u Kur'anu) je bliža sunijama nego šijama, jer razlozi koji su me natjerali da preispitam sva svoja vjerovanja su ti da kad god sam pokušao osuditi šije zbog nečega, oni bi potvdili svoju nevinost i meni to pripisali. Shvatio sam da oni govore istinu i kako je vrijeme prolazilo i ja istraživao, postao sam uvjeren, neka je hvala Allahu. Evo, ja ću ti predstaviti ono što potvrđuje moje riječi:

Prenosio Taberani i Bejheki: “U Kur'anu imaju dvije sure, jedna je: ‘Bismillahi-Rahmani Rahim. Inna nesteinuke ve nestagfiruke ve nusni alejke-1-hajr kullehu ve la nekfuruke ve nahleu ve netruku men jefdžuruke.’ Druga sura je: ‘Bismillahi Rahmani Rahim. Allahume ijjake naabudu ve leke nusalli ve nesdžudu ve ilejke nesa ve nahfidu, nerdžu rahmeteke ve nahša azebeke-1-džidde inne azebeke bi-1- kafirine mulhik.’

Ove dvije sure je Ragib u *El-Muhaderat* nazvao surama kunut i njih je učio na kunutu Omer ibn Hattab, i nalaze se u mushafu Ibn Abbasa i mushafu Zejd ibn Sabita.”[213]

Prenosi Imam Ahmed ibn Hanbel u svom Musnedu, od Ubejje ibn Kaaba koji kaže: “Koliko ima ajet sura Ahzab?” Rekao je: “Sedamdeset i nekoliko ajeta.” Rekao je: “Ja sam je učio sa Božijim Poslanikom, s.a.v.a., i velika je kao Bekara ili veća od nje, i u njoj ima ajet o kamenovanju.”[214]

I sam vidiš čitaoče da dvije spomenute sure u knjizi *El-Itkan* od Sujutija, kao i u *Ed-Derru-1-mensur*, a koje prenose Taberani i Bejhaki, i koje se zovu surama kunut, ne postoje u Kur'ani Kerimu.

Ovo znači da Kur'anu kojeg mi imamo u svojim rukama nedostaju ove dvije sure, a koje se nalaze u mushafu Ibn Abbasa i Zejd ibn Sabita, što upućuju da postoje neki drugi mushafi sem ovog našeg, a što me podsjeća na ono što se šijama prigovora za Fatimin mushaf, pa svati ovo!

Ehli sunnet vel džemaat uče ove dvije sure na kunutu svakog sabah namaza. I ja sam ih učio i to svako jutro na sabahu.

A druga predaja koju prenosi Imam Ahmed u svom Musnedu kaže da suri Ahzab nedostaju tri četvrtine, jer sura Bekare ima 286 ajeta, dok sura Ahzab nema više od 73

---

212 Tekst Prof- Muhameda Medenija, dekana fakulteta za šerijat na Al-Azharu, u magazinu “Risaletu-1- Islam”, br. 4, jedanaest godina, str. 382 i 383.

213 Dželaluddin Sujuti, El-Itkan, i svom drugom djelu Ed- durru-1- mensur.

214 Musned Imam Ahmed ibn Hanbel, svez. 5., str. l32.

ajeta. Ako Kur'an računamo po hizbu (po 5 strana) tada sura Bekare ima više od pet hizbova, a sura Ahzab imo samo jedan hizb.

A riječi Ubejje ibn Kaaba: "Učio sam je sa Božijim Poslanikom, s.a.v.a., i ta sura je bila duga kao i Bekare ili i više, a on je jedan od najpoznatijih učača Kur'ana koji su naučili Kur'an napamet još u vrijeme Poslanika, s.a.v.a., i njega je odabrao Omer[215] da bude imam ljudima na teravih namazu. I sada njegove riječi bude sumnju i zbunjenost što nikome nije skriveno.

Prenosi Imam Ahmed ibn Hanbel u svom Musnedu[216] od Ubejje ibn Kaaba da kaže: "Božiji Poslanik, s.a.v.a., kaže: 'Uzvišen Allah mi je naredio da učim pred tobom Kur'an.' Pa je rekao: 'Uči!' Pa je učio: 'Lem jekunillezine keferu min ehlil kitabi.', pa je u toj suri proučio i ovo: 'Ve lev enne ibn Ademe seele vadijen min mali feuatihi leseele sanijen, fe lev seele sanijen feuatihi, leseele salisen, ve lajemle dževfc ibni ademe lile-1-turab ve jetubu-1-llahu ala men taba, veinne zalike-d-dini-1-kajjimu inde llahi-1-hanefijjeti gajru-1-mušrikatu ve le-1-jehudijjetu ve la-n-nasranijjetu ve men jefal hajren felen jekfurh.'"

Prenosi Hafiz ibn Asakit od Ubejje ibn Kaaba da je Ebu Darda jahao sa skupinom ljudi iz Damaska u Medini, pa je proučio pred Omerom ibn Hattabom ovaj ajet: "Iz džeale-1-lezine keferu fi kulubihimul hamijjete hamijjetel džahilijjeti ve lev hamitum kema hamu le fesedel mesdžidul haram." Omer ibn Hattab je rekao: "Ko vam je rekao da ovo ovako učite?" Odgovorili su: "Ubejje ibn Kaab." Onda ga je Omer pozvao i rekao im da uče, pa su proučili "ve lev hamijtun kema humu le fesedel mesdžiul haram", pa je Ubejje ibn Kaab rekao: "Da, ja sam im tako proučio." Onda je Omer rekao Zejd ibn Sabitu: "Uči ti, Zejde!" I Zejd je proučio onako kako se učilo, pa je Omer rekao: "Allahumme, ja ne znam ništa sem ovog učenja!" A Ubejje ibn Kaab je rekao: "Tako mi Allaha, ti Omere, znaš da sam ja bio prisutan kod Poslanika , a oni su odsustvovali, ja sam bio blizu, a oni daleko. Tako mi Allaha, ako ti voliš da ja budem sam u svojoj kući i da ni s kim ne govorim i nikom ne učim iz Kur'ana sve dok ne umrem, ja ću to uraditi!" Omer je rekao: "Bože, oprosti! Ti znaš da ti je Allah dao znanje, pa poučavaj ljude onome što znaš!"

Kaže: "Prošao Omer pored nekog mladića koji je učio u mushafu: 'Ennebijju evla bil muminine min enfusihim ve ezvadžuhu ummehatuhum ve huve ebun lehum', pa ga je upitao: 'Mladiću, ko te je tome naučio?' Odgovorio je: 'Ovo je mushaf Ubejj ibn Kaaba.' Omer je otišao do njega i upitao ga o tome, a on mu je rekao: 'Ja sam se zabavljao učenjem Kur'ana, a ti si se zabavljao poslovima na pijacama.'"[217]

Isto ovo prenosi Ibn Asir u *Džamiul usul* i Ebu Davud u svom Sunenu i Hakim u svom Mustedreku.

Ovaj put tebi ostavljam da sam pojasniš i daš svoj komentar na ove predaje kakvih su pune knjige ehli sunneta, a oni ih zanemaruju i prigovaraju šijama kod kojih se ne nalazi ni desetina od ovoga.

Možda neki od ehli sunneta bježe od ovih predaja i odbijaju ih, po običaju, i negiraju Imamu Ahmed ibn Hanbelu njegovo prenošenje i smatraju ga slabim. Pa smatraju Musned Imama Ahmeda i Sunen Ebu Davuda da nisu na nivou Sahiha Buharije i Muslima, ali ovakve predaje se nalaze i u Buhariji i Muslimu.

---

215 Sahih Buhari, svez. 2, str. 252.

216 Musned Imam Ahmed ibn Hanbel, svez. 5., str. 131.

217 Tarihu Dimešk, Ibn Asakir, svez. 2, str. 228.

Buharija prenosi u svom Sahihu[218] u poglavlju Odlike Ammara i Huzejfe, r.a., od Alkame da kaže: "Kada sam došao u Siriju, klanjao sam dva rekjata i onda rekao: 'Dragi Bože, daj mi da sjedim sa dobrim!' Otišao sam kod nekih ljudi, sjeo s njima, kad neki šejh dođe i sjede mi sa strane. Pitao sam za njega ko je to i rekli su: 'Ebu Darda.' Rekao sam: 'Ja sam zamolio Allaha, dž.š., da mi da dobrog sabesjednika i dao mi je tebe.' Upitao je: 'Odakle si ti?' Odgovorio sam: 'Iz Kufe.' Rekao je: 'Zar nije među vama sin majke roba, vlasnik obuće, jastuka i čistoće, i među vama je onaj koga je Allah sačuvao od šejtanova jezika Njegova Poslanika, s.a.v.a., koju niko ne zna sem njega?' Zatim je rekao: 'Kako Allahov rob uči: Vellejli iza jagša?' Pa sam mu proučio: 'Vellejli iza jagša vennehari iza tedžella vezzekere vel unsa.' Onda je rekao: 'Tako mi Allaha, Tako je Božiji Poslanik, s.a.v.a., proučio meni iz svojih usta u moja.'
U drugoj predaji je dodato: Kaže: 'I sa mnom su bili oni kad su počeli zahtijevati od mene da se odreknem nečega što sam preuzeo od Božijeg Poslanika s.a.v.a.'"[219]
U predaji kaže: 'Ve llejli iza jagša vennehari iza tedžalla vezzekere vel unsa', kaže: 'Ovaj ajet su mi ovako proučila Poslanikova usta u moja usta, i oni su bili sa mnom dok su se počeli suprostavljati.'[220]

Svi ovi hadisi upućuju da postoji dodatak jedne riječi u ovoj suri i to riječi *ve ma halaka*.

Prenosi Buharija od Ibn Abbasa da je Omer ibn Hattab rekao: "Allah je poslao Muhammeda, s.a.v.a., sa Istinom i objavio mu Knjigu i između ostalog što je objavio bio je i ajet kamenovanja kojeg smo mi učinili, razumjeli i shvatili i zato je Božiji Poslanik, s.a.v.a., vršio kaznu kamenovanjem, a i mi poslije njega. Bojim se da kada prođe neko vrijeme, da ljudi zalutaju ostavljanjem jednog od farzova koji je objavio Allah. Kazna o kamenovanju u Allahovoj knjizi je istina za onoga ko učini blud, ako je oženjen ili udat, od muškarca i žene, ako se dokaže ili bude trudna ili prizna. Zatim smo čitali u Knjizi ono što smo čitali da ne dajete prednost vašim očevima, jer je to nevjerstvo, da dajete prednost vašim očevima ili nevjerstvo je da dajete prednost vašim očevima."[221]

Prenosi Muslim u svom Sahihu[222]; Kaže: "Ebu Ešari je bio poslan učačima Kur'ana u Basri i ušli su kod njega 300 ljudi koji su pročitali Kur'an, pa je rekao: 'Vi ste najbolji među stanovnicima Basre i vi ste učači Kur'ana. Učite ga , ali neće dugo proći, a vaša će srca postati gruba, kao što su ogrubila srca onih prije vas. Mi smo učili suru koja nam je ličila na suru Beraet, po dužini i jačini, pa sam je zaboravio, sem ajeta koji sam naučio napamat: 'Lev kane libni ademe vadijani min mali lebtegi vadijen salisen vela jemle' dževfeibni ademe illetturab.' Učili smo suru koju smo izjednačavali sa jednim od musebbihata (dvadeset ajeta), pa sam je zaboravio, sem ajeta: 'Ja ejjuhellezine amenu lime tekulun ma la tafalun fe tukteb šehadetun fi eanakikum fe tuselune anha jevmel kijameti.'"[223]

Te dvije sure koje je zaboravio Musa Ešari, jedna liči na suru Beraet, znači 129 ajeta, a druga liči na jednu od musbbihata, znači dvadeset ajeta. One ne postoje, sem u mašti Ebu Muse. Čitaj i čudi se, tebi ostavljam da prosudiš, čitaoče!

---

218 Sahih Buharija, svez. 4, str. 215.
219 Sahih Bunarija, svez. 4., str. 216.
220 Sahih Buhari, svez. 4., str.218., pogl. Odlike Abdullaha ibn Mesuda
221 Sahih Buhari, svez. 8., str. 26., poglavlje Kamenovanje trudnice zbog bluda ako je udata.
222 Sahih Muslim, svez. 3., str. l00.
223 Sahih Muslim, svez. 3., str. l00.

Pa ako knjige, sahihi i musnedi ehli sunneta imaju ovakve predaje koje, jednom prenose da Kur'an ima nedostatke, a drugi put, da je u Kur'an umetnuto nešto, zašto onda prigovoraju šijama koji su saglasni u tome da ovakve tvrdnje nisu ispravne.

Šija, pisac knjige *Faslu-1-hitab fi isbati tahrifi kitabi rabbi-1-erbab,* umro 1320. hidžretske godine, i ovu knjigu je napisao prije oko sto godina, ali prije njega je Egipćanin sunija napisao knjigu *El-Furkan*, i to prije četiri stoljeća na što je ukazao profesor Muhamed Medeni, dekan na fakultetu za šerijat pri Al-Azharu.[224]

Ono što je u svemu ovome važno jeste da su i šitska i sunijska ulema koja ima pravo, poništili ovakve predaje i ukazali na njihovu neistinitost, smatrajući ih veoma rijetkim. Neporecivim dokazima su pokazali da je ovaj Kur'an u našim rukama isti onaj koji je objavljen našem Poslaniku, s.a.v.a., i u njemu nema nikakva nedostatka, niti dodatka, nikakve izmjene niti promjene.

Kako onda sunije mogu prigovarati šijama zbog predaja koje oni sami negiraju, a sebe oslobađaju dok njihovi sahihi potvrđuju vjerodostojnost tih predaja?

Ove predaje navodim s velikom gorčinom i ogromnom žalosti. Neki kvazi alimi šire lažnu propagandu protiv šija, jer iza njih stoje mnogo jači faktori koji ih ohrabruju u tome i daju im podrške, a naročito poslije pobjede Islamske revolucije u Iranu. Ovima kažemo: Bojte se Allaha zbog tog što činite svojoj braći! I svi se držite Allahova užeta i ne razjedinjujte se! Sjetite se Allahove blagodati vama date kad ste bili neprijatelji, pa je vaša srca sjedinio, braćo!

Spajanje namaza

Ono što se još prigovara šijama jeste spajanje podne i ikindije namaza, akšama i jacije. Ehlu sunnet vel džemaat kad prigovaraju šijama, u isto vrijeme potvrđuje da oni čuvaju namaz, jer Allah, dž.š., kaže: "Namaz je vjernicima propisan u određeno vrijeme." Prije nego što presudimo za ili protiv, moramo pogledati tvrdnju obiju strana o ovome.

Ehli sunnet se slaže da je dozvoljeno spojiti podne i ikindiju i to se zove *džamu takdim*, dozvolu spajanja na Muzdelifi u vrijeme jacije između jacije i akšama i to se zove *džamu tehir*. U ovome su saglasne sve islamske sekte, bez izuzetaka.

Razmimoilaženje između sunija i šija je u dozvoljenosti spajanju između podne i ikindije, akšama i jacije, tokom cijele godine bez ikakva posebnog povoda kao što je putovanje.

Neke hanefije kažu da nije dozvoljeno, čak ni na put, bez obzira što postoje jasni autoritativni tekstovi o dozvoljenosti spajanja namaza na putu i tako se ne slažu sa sunijama i šijama.

Malikije, šafije i hanbelije dozvoljavaju spajanje namaza na putu, ali se razilaze po pitanju dozvoljenosti spajanja zbog straha, bolesti ili kiše.

A šije imamije se slažu da je dozvoljeno spajanje namaza, bilo na putu ili ne, bilo zbog kiše, straha ili bolesti, i to po predajama koje prenose Imami Ehli-bejta iz čistog potomstva.

Ovdje mi treba njima da uputimo sumnje i optužbe, jer kad god su ehli sunnet navodili dokaze protiv šija, oni su im odgovarali da su ih Imami Ehli-bejta tome

224 "Risalrtul- 1- Islam" br. 4., jedanaesta godina, str. 382. i 383.

poučili i objasnili sve što je bilo nejasno i bili su ponosni što oni slijede Imame sačuvane od griješenja koji poznaju Kur'an i sunnet!

Sjećam se da prvi namaz koji sam spojio, podne i ikindiju, bilo je kad je imamio šehid Muhamed Bakir Sadr. Bio sam u Nedžefu i klanjao sam dotle odvojeno podne i ikindiju. Tog sretnog dana, izašao sam sa Sejjid Muhamed Bakir Sadrom u džamiju u kojoj je on bio imam. Tu je bilo još džematlija, ali su meni napravili mjesto odmah iza Sejjida. Kada smo klanjali podne, proučen je ikamet i za ikindiju, a ja sam sam sa sobom razgovarao da se povučem i njih ostavim da klanjaju. Ali, ostao sam i to iz dva razloga. Prvo, Sejjidova skrušenost i poniznost u namazu me navela da ostanem, jer sam poželio da se taj namaz produži što je moguće više. I drugo, što sam se nalazio na tom mjestu i bio sam najbliži od svih klanjača Sejjidu. Osjetio sam da me neka sila vuče njemu. Kada smo završili klanjanje i ikindije, svijet ga je okružio i postavljajo mu pitanja. Ostao sam sjediti iza njega, slušajući pitanja i odgovore. Onda smo otišli njegovoj kući na ručak. Iskoristio sam tu priliku, pa sam ga upitao o spajanju namaza.
Pitao sam: "Sejjidi! Može li musliman spajati namaz kada je to neophodno?"
Odgovorio je: "Može spajati namaz u svim situacijama, a ne samo kada je neophodno."
Upitao sam: "Kakav je vaš dokaz za to?"
Odgovorio je: "Dokaz je da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., spajao između namaza u Medini, a nije bio na putu, niti je bilo teško i ovo je kod nas, elhamdulillah, potvrđeno putem čistih Imama, a i kod vas je potvrđeno."

Začudilo me kako je kod nas potvđeno, a to nisam znao do tog dana niti sam ikog od sunija vidio da to radi, nego naprotiv, kažu da je takav namaz neispravan ako se obavio nekoliko sati prije njegova vremena. A kako je s onim namazima koji se obave nekoliko sati prije njegova vremena, kao ikindija sa podne namazom, ili jacija sa akšamom.

Sejjid Muhamed Bakir Sadr je shvatio moje čuđenje i zbunjenost, te je šapnuo jednom prisutnom nešto. Ovaj je ustao i ubrzo se vratio noseći dvije knjige. Vidio sam da su to Buharia i Muslim. Onda je Sejjid rekao tom studentu da mi pokaže hadis koji govori o spajanju namaza. Lično sam pročitao kako je Božiji Poslanik, s.a.v.a., spajao podne i ikindiju, a kako akšam i jaciju. A u Sahih Muslimu sam pročitao cijelo poglavlje o spajanju namaza, ne na putovanju, niti iz straha ili kiše.

Nisam skrivao svoje čuđenje, iako je sumnja ušla kod mene da Buharija i Muslim nisu možda oni štampali i izmijenili neke stvari. Sebi sam obećao da ću ponovo pogledati kad se vratim u Tunis.

Onda sam rekao: "Vi imate pravo i istinu govorite, i želim da vas pitam drugo pitanje. Je li dozvoljeno spojiti sva četiri namaza, kao što neki kod nas rade. Cijeli dan ne klanjaju, a onda kad se naveče vrate kući, klanjaju podne, ikindiju, akšam i jaciju."
Odgovorio je: "To nije dozvoljeno."

Rekao sam: "Vi ste mi prije rekli, da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., klanjao odvojeno i spojeno namaze i iz toga razumijemo da namaz ima određeno vrijeme s kojim je Allah zadovoljan."
Rekao je: "Podne i ikindija imaju zajedničko vrijeme koje počinje od kad sunce pređe polovicu i traje do akšama. A akšam i jacija imaju zajedničko vrijeme koje počinje od zalaska sunca i traje do ponoći. A sabah namaz ima jedno vrijeme i počinje od zore pa do izlaska sunca, i ko izostavi ovo određeno vrijeme, ostavio je kuranski ajet: 'Namaz je propisan vjernicima i obavlja se u određeno vrijeme.' Ne možemo, naprimjer,

klanjati sabah prije zore ili poslije izlaska sunca, kao što podne i ikindiju ne možemo klanjati prije nego što sunce pređe polovicu neba ili poslije zalaska sunca, a akšam i jaciju ne možemo klanjati prije nego što sunce ne zađe ili poslije pola noći."

Zahvalio sam se Sejjidu i sve dokaze koje mi je naveo su me ubijedili, ali nisam spajao namaze sve dok se nisam vratio u Tunis i poslije istraživanja kad sam pronašao pravi put, počeo sam spajati namaze.

Ovo je moja priča sa Sejjid Muhamed Bakir Sadrom po pitanju spajanja namaza koju sam ispričao da bih pojasnio svojoj braći sunijama. Prvo, kakav je ahlak uleme koja se ponaša skromno tako da imaju pravo da budu nasljednici Poslanika u znanju i ahlaku. A drugo, kako ne poznajemo ono što se nalazi u našim sahihima, drugima prigovaramo za stvari u čiju vjerodostojnost i sami načelno vjerujemo i što se nalazi u sahihima.

Prenosi Imam Ahmed ibn Hanbel u svom Musnedu[225] od Ibn Abbasa da kaže: "Božiji Poslanik, s.a.v.a., je klanjao u Medini, kad je bio mukim (kod kuće), a ne na putu."

Prenosi Imam Malik u Muveta[226] od Ibn Abbasa da kaže: "Božiji Poslanik, s.a.v.a., je klanjao podne i ikindiju zajedno, akšam i jaciju zajedno, ne iz straha, a nije bio na putu."

Prenosi Imam Muslim u svom Sahihu[227] u poglavlju 'Spajanje namaza kod kuće' pa kaže: Ibn Abbas kaže: "Božiji Poslanik, s.a.v.a., je klanjao podne i ikindiju zajedno, akšam i jaciju zajedno, ne iz straha, a nije bio na putu."

Isto prenosi Ibn Abbasa pa kaže: "Spojio je Božiji Poslanik, s.a.v.a., podne i ikindiju, akšam i jaciju u Medini, ne iz straha, niti zbog kiše."

Rekao je: Rekao sam Ibn Abbasu: "Zašto je to uradio?" Odgovorio je: "Da bi olakšao svome ummetu."[228]

Ovo nas upućuje da je ovaj Poslanikov sunnet bio poznat ashabima. Muslim prenosi u istom poglavlju, pa kaže: "Držao nam je govor Ibn Abbas poslije ikindije pa sve dok sunce nije zašlo. Zvijezde su se počele pojavljivati i svijet je počeo govoriti: 'Namaz, namaz!' Kaže: Jedan čovjek iz Beni Temima mu je došao koji nije prestajao govoriti: 'Namaz, namaz!' Onda mu je Ibn Abbas rekao: 'Zar ćeš me ti učiti Poslanikovom sunnetu, ne imao majku!' Zatim je rekao: 'Vidio sam Božijeg Poslanika, s.a.v.a., da je spajao podne i ikindiju, akšam i jaciju.'" U drugoj predaji Ibn Abbas je rekao čovjeku: "Ne imao majku, zar ćeš nas ti učiti namazu, a mi smo u vrijeme Poslanika spajali dva namaza!"[229]

Prenosi Buharia u svom Sahihu[230] u poglavlju 'Vrijeme akšama' i kaže: Pripovijedao nam je Adem: Pripovijedao nam je Suaba: Pripovijedao nam je Amr ibn Dinar: Čuo sam Džabira ibn Zejda kao prenosi od Ibn Abbasa i kaže: "Božiji Poslanik, s.a.v.a., je klanjao sedam rekata zajedno."

Prenosi Buharija u svom Sahihu[231] i kaže: Čuo sam Ebu Emamu da kaže: "Klanjali smo podne sa Omer ibn Abdulazizom, a onda smo izašli i otišli kod Enes ibn Malik, a

---

225 Musned Imam Ahmed ibn Hanbel, svez. l, str. 221.
226 Muvetta, Imam Malik, svez. 1., str. l61.
227 Sahih Muslim, svez. 2., str. 151., pogl. Spajanje namaza kod kuće
228 Sahih Muslim, svez. 2., str.l52.
229 Sahih Muslim, svez. 2, str. l53.
230 Sahih Buhari, svez. 1., str. 140., pogl. Vrijeme akšama
231 Sahih Buhari, svez. 1., str.138., pogl. Vrijeme ikindije

on klanja ikindiju. Rekao sam: ‘Šta to ti klanjaš?’ Rekao je: ‘Klanjao sam ikindiju i ovo je namaz Božijeg Poslanika, s.a.v.a., koji smo klanjali s njim.’”

I pored toga što su ovi hadisi jasni opet se prigovara šijama. Jednom se to desilo u Tunisu, neki imam je ustao poslije namaza i prigovarao mi među svim klanjačima rekavši: “Vidite li kakva je ovo vjera, nešto novo, kada klanjaju podne ustaju da klanjaju i ikindiju. To je nova vjera i to nije vjera Muhammeda, s.a.v.a. Oni se suprotstavljaju Kur'anu koji kaže: ‘Namaz je vjernicima propisan da ga obavljaju u određeno vrijeme.’”

I nije spomenuo ništa, a da za to nije prigovorio onima koji su već bili pronašli pravi put slijedeći Imame Ehli-bejta.

Jedan od njih je došao kod mene, a bio je to mladić veoma obrazovan i ispričao mi šta je sve govorio taj imam. Dao sam mu Sahih Buhariju i Muslima i tražio sam od njega da pokaže tom imamu da je spajanje namaza ispravno i da je to Poslanikov, s.a.v.a., sunnet. Nisam želio lično da mu to pokažem, jer sam s njim već jednom raspravljao na najljepši način, a on je mene psovao i proklinjao. Slijedeći put kad je moj prijatelj klanjao za njim, poslije završetka namaza, imam se po običaju zadržao u džamiji zbog pitanja. Ovaj moj prijatelj je postavio pitanje o spajanju namaza i on je rekao: “To su novotarije koje su šije izmislile.” A moj prijatelj mu je rekao: “Ali to su potvrdili Buharija i Muslim.” On je rekao: “To nije tačno.” Onda mu je moj prijatelj pokazao poglavlje Spajanja namaza u sahihima. Istina ga je iznenadila i on je zatvorio knjige i rekao: ”Ovo je radio samo Božiji Poslanik. Kada i ti postaneš poslanik, moći ćeš spajati namaze.” Moj prijatelj je ovo poslije prokomentarisao: “Shvatio sam da je pristrasni neznalica i zakleo sam se da više neću za njim klanjati.”

Priča se da su neka dvojica ljudi krenuli u lov i ugledali nešto crno u daljini. Jedan je tvrdio da je gavran, a drugi da je gazela. Prepirali su se, ali je svaki insistirao da je njegovo mišljenje ispravno. Kada su se približili tom crnilu, vidjeli su da je gavran koji se uplašio i odletio. Prvi je rekao: “Zar ti nisam rekao da je bio gavran? Da li si se sada uvjerio?” Ali njegov prijatelj je ostao pri svome mišljenju rekavši: “Subhanallah, gazela pa leti!”

Poslije toga sam ponovo tražio od mog prijatelja da ponovo ode tom imamu i pokaže mu da je i Ibn Abbas klanjao spojeno namaze, a tako i Enes ibn Malik i mnogi drugi ashabi, a zašto on želi da to pripiše samo Božijem Poslaniku, s.a.v.a. Zar mi nemamo u Poslaniku lijep uzor? Ali moj prijatelj mi se izvinuo rekavši: “Nema potrebe za tim, njega ništa neće uvjeriti, pa kada bi mu došao i Božiji Poslanik s.a.v.a.”

Elhamdulillahi, kada su neki mladići saznali za ovu istinu većina njih je počelo da obavlja namaz nakon što su ga bili napustili, jer mnogi nisu imali vremena niti mogućnosti da namaz obavljaju pet puta razdvojeno na dan, pa su prestali da klanjaju ili bi klanjali četiri namaza spojeno naveče, pa ih je to opterećivalo i udaljilo od namaza. Spoznali su mudrost u spajanju namaza, jer oni koji su zaposleni, studenti i obični ljudi mogu obavljati namaz u njegovo vrijeme i smireni su. Oni su u potpunosti razumijeli Poslanikove riječi: “Da olakšam mom ummetu.”

Sedžda na turbi (zemlji)

Šitska ulema je saglasna da je bolje činiti sedždu na zemlji, a prema onome što prenose od Imama Ehli-bejta, neka je mir na njih!, a oni od njihova djeda, Allahovog Poslanika s.a.v.a.: "Najbolja sedžda je na zemlji."

A u drugoj predaji stoji: "Sedžda nije dozvoljena ni na čem sem na zemlji ili onom što raste iz zemlje a što se ne jede i ne oblači."

Autor djela *Vesailu-šiati* prenosi od Muhamed ibn Alija ibn Huseina od Hišam ibn Hakema od Imama Ebu Abdullaha da kaže: "Sedžda na zemlji je bolja jer je to krajnji stepen skrušenosti i poniznosti prema Allahu, dž.š."

A u drugoj predaji od Muhamed ibn Hasana od Ishak ibn Fadla da je pitao Ebu Abdullaha o sedždi na hasuri i pletenoj rogozini od šećerne trske, pa je rekao: "To ne smeta, a više volim sedždu na zemlji, jer je i Božiji Poslanik, s.a.v.a., volio da spusti svoje čelo na zemlju, i volim za tebe ono što je Božiji Poslanik, s.a.v.a., volio."

A ulema ehli sunneta vel džemmata ne smatraju da smeta činiti sedždu na ćilimima i sedždama, mada je i kod njih bolje činiti sedždu na hasuri.

Ima nekoliko predaja koje prenose Buharija i Muslim u svojim sahihima koje potvrđuju da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., imao malu hasuricu napravljenju od palmova lišća na kojoj je činio sedždu.

Prenosi Muslim u svom Sahihu, u poglavlju o menstruaciji od Jahja ibn Jahja i Ebu Bekir ibn Ebi Sejbe od Ebu Muavije od Eameša od Sabit ibn Ubejda od Kasim ibn Muhameda od Aiše da kaže: "Božiji Poslanik mi je rekao: 'Dodaj mi palmovu hasuricu. Tvoja menstruacija ti nije na ruci.'"[232]

Ono što nas upućuje da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., više volio sedždu na zemlji jeste i predaja koju prenosi Buharija u svom Sahihu od Ebu Seida Mudrija, r.a., da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., bio u itikafu deset dana u sredini ramazana. Tako je jedne godine dok je bio u itikafu i kad je nastupila dvadeset i prva noć, a to je noć kada ujutro onaj ko je u itikafu izlazi, pa je rekao: "Onaj ko je bio sa mnom u itikafu, od sad neka čini itikaf zadnji deset dana ramazana, vidio sam ovu noć, a ja veličam u vodi i ilovači od jutra te noći, pa se držite zadnjih deset noći ramazana i to neparne noći." Te noći je padala kiša, a mesdžid je bio na nosiljci i prokišnjavao je, a na čelu Božijeg Poslanika su bili tragovi ilovače od jutra dvadeset i prve noći.[233]

Ono što nas također upućuje da su i ashabi davali prednost činjenju sedžde na zemlji i to u prisustvu Božijeg Poslanika, s.a.v.a., jeste ono što prenosi Imam Nesai u svom Sunenu, u poglavlju 'Rashlađivanje kamenja za sedždu na njemu', pa kaže: "Obavijestio nas je Kutejbe, kaže: Pripovijedao nam je Abbad od Muhameda ibn Amra od Seida ibn Harsa od Džabir ibn Abdullaha da kaže: 'Klanjali smo sa Božijim Poslanikom podne namaz, pa sam uzeo šaku kamenčića u jednu ruku, rashladio ih, zatim ih stavio u drugu ruku, i kada sam išao na sedždu, stavljao sam ih na svoje čelo.'"[234]

---

232 Sahih Muslim, svez. 1, str. 168., pogl. O dozvoljenosti žene koja ima menstruaciju da pere glavu muža; Sunen Ebu Davud, svez. 1, str. 168. pogl. Žena koja ima menstruaciju uzima iz mesdžida.; Muslim kaže: "Ova palmova hasuricaje je mala sedžda, a velika je taman koliko se može sedžda obaviti."

233 Sahih Buhari, svez. 2., str. 256., pog. Itikaf zadnjih deset dana

234 Sunen Imam Nesai, svez. 2., str. 204., pogl. Hlađenje kamena za sedždu na njemu

Božiji Poslanik, s.a.v.a., je rekao: "Zemlja mi je učenjena mjestom gdje mogu činiti sedždu i mjestom koje je čisto."[235]

Još je rekao: "Cijela zemlja nam je učinjena mjestom gdje se može obavljati sedžda, a njena prašina nam je učinjena čistom."[236]

Zašto onda muslimani prigovaraju šijama jer oni čine sedždu na zemlji umjesto ćilima? I kako je došlo dotle da ih nazivaju nevjernicima i optužuju ih da oni obožavaju kipove. I kako ih u Saudiji udaraju samo zato što nose komade zemlje u svojim džepovima ili tašnama. Je li ovo islam koji nam naređuje da poštujemo jedni druge, da ne smijemo ponižavati onog ko svjedoči da nema boga sem Allaha i da je Muhamed Božiji Poslanik, ko obavlja namaz, daje zekata, posti ramazan, obavlja hadž. Da li pametan čovjek može prihvatiti da šije podnose sve teškoće i gubitke da bi došao na hadž i u posijetu Poslanikovom kaburu, a on obožava kamen, kako to neki sebi pretstavljaju?

Zar sunije nisu uvjerile riječi Sejjid Muhamed Bakir Sadra, koje sam prenio u svojoj prvoj knjizi *Summehtedejtu* (A onda sam pronašao prvi put), kada sam ga upitao o turbi, on je rekao: "Mi činimo sedždu Allahu, dž.š., na zemlji i velika je razlika od činjenja sedžde na zemlji i činjenja sedžde zemlji!"

Ako je ovaj šija oprezan želeći da njegova sedžda bude čista i primljena kod Allaha, pa se pridržava Poslanikovih naredbi i Imama Ehli-bejta, a posebno u ovom našem vremenu kada su svi mesdžidi zastriti skupocijenim ćilimima, a u nekim i nepoznatom materijom (Moquette), koja se ne pravi u islamskim zemljama, a neki kažu da nije dozvoljeno na tome činiti sedždu, pa zar onda imamo pravo tjerati ovog šiju koji vodi računa o ispravnosti svog namaza i optuživaju ga da je nevjernik i mušrik samo zbog lažne sumnje?

Šija koji vodi računa o svojoj vjeri, a posebno o namazu, jer je to stub njegove vjere, naći češ ga da skida kaiš i sat, jer je možda napravljeno od kože kojoj ne zna porijeklo, a sve to iz opreznosti i vodeći računa kada stoji pred Allahom, dž.š., kako ne bi sreo svog Gospodara sa nečim što On ne voli. Da li onda imamo pravo da ga ismijavamo ili zaslužuje naše poštovanje? Jer on veliča Allahova obilježja. "A ko veliča Allahova obilježja, to zaista čini srca bogobojaznim."

O Allahovi robovi, bojte se Allaha i govorite ispravno!

"A da nije Allahove dobrote prema vama i milosti Njegove i na ovom i na onom svijetu, već bi vas stigla teška kazna zbog onog u šta ste se upustili kad ste jezicima svojim stali prepričavati i kad ste na sva usta govorili ono o čemu niste ništa znali, vi ste to sitnicom smatrali, ali je ono Allahu krupno." (Nur, 14 i 15)

Redž'a (povratak u život)

O ovome govore samo šije i ja sam to tražio u knjigama sunija, ali nisam ništa našao. Kod vjerovanja u ovo pitanje oni se oslanjaju na predaje koje prenose Imami Ehli-bejta - neka je mir na njih! - da će Allah, dž.š., oživiti neke vjernike i neke zločince da

235 Sahih Buhari, svez. 1., str. 86. Knjiga o tejemmumu

236 Sahih Muslim, svez. 2., str. 64., Knjiga o mesdžidima i mjestima za namaz

bi se vjernici osvetili njihovim neprijateljima i Allahovim neprijateljima na dunjaluku, prije ahireta.

Ako su vjerodostojne ove predaje, a jesu vjerodostojne i mutevatir kod šija, ehli sunnet nije obavezan da vjeruje u njihovu vjerodostojnost a tim i da vjeruju u ovo, jer Imami Ehli-bejta su ovo pripovijedali od svoga djeda, s.a.v.a. Mi smo se obavezali na pravedno istraživanje i nepristrasnost, pa zato njih ne obavezuje sem onog što su sami sebe obavezali da vjeruju i što prenose u svojim sahihima. Predaje koje govore o povratku u život, oni ne prenose i oni su slobodni u vjerovanju u ovo.

Šije nikom ne nameću da vjeruju u povratak u život prije ahireta, niti kaže da je nevjernik onaj ko ne vjeruje, zato je bespotrebno svo ovo prigovaranje šijama. Oni neke ajete tumače tako da se slažu s ovim vjerovanjem kao ajet: "A na dan kada od svakog naroda sakupi gomilu onih koji su dokaze Naše poricali, oni će biti zadržani." (Naml, 83)

U Tefsiru Kummija je došlo od Ibn Amira od Hammada od Ebu Abdulaha Džafera Sadika da kaže: "Šta ljudi kažu o ovom ajetu: 'A na dan kada od svakog naroda sakupimo gomilu.'? Rekao sam: 'Kažu da je to Sudnji dan.' Rekao je: 'Nije tako, to je redž'a (povratak u život prije ahireta). Hoće li Allah na Sudnjem danu sakupiti od svakog naroda gomilu, a ostale ostaviti? Ajet o Sudnjem danu je 'a njih smo već sakupili, nijednog nismo izostavili.'" (Kahf, 47)

U knjizi *Akaidu-1-imamija* od Sejjid Muhameda Rida Muzafera piše: "Ono što vjeruju šije imamije, uzimajući od Imama Ehli-bejta, jeste da će Allah povratiti neke ljude na dunjaluk u oblicima u kojima su bili, jedne će učiniti dostojanstvene, a druge će poniziti. Slavit će se oni koji su bili na putu istine za razliku od onih koji su bili na putu laži i oni kojima je nepravda učinjena od onih koji su je činili. To će se desiti kada se pojavi Mehdi. Vratiće se samo oni čiji je iman dostigao visok stepen i oni koji su činili najveći fesad. Poslije toga ići će prema smrti, zatim slijedi proživljenje i ono što zaslužuje, nagradu ili kaznu. O tome Allah govori u Kur'ani Kerimu, kada oni koji su bili vraćeni, a nisu se popravili, pa su opet zaslužili Allahovu kaznu, žele da se vrate treći put da se poprave, pa kažu: 'Gospodaru naš' - reći će oni – 'dva puta si nas usmrtio i dva puta si nas oživio; mi priznajemo grijehe naše, pa ima li ikakva načina da se izađe?' (Mumin, 11)"[237]

Želim reći ako sunije ne vjeruju u redž'a, dajem im puno pravo, ali nemaju pravo da prigovaraju šijama zbog toga što vjeruju, jer oni imaju potvrđene jasne tekstove o tome. Onaj ko ne zna nešto po nekom pitanju i nema dokaze protiv onoga ko zna o tome, poput je neznalice koji nema argumenta protiv učenjaka, nevjerovanje u nešto nije dokaz da je to lažno. Koliko je samo jasnih dokaza kod muslimana, a u koje ne vjeruju hrišćani i jevreji!

Koliko je samo vjerovanja i predaja kod ehli sunnata vel džemaata, posebno o evlijama, dobrim ljudima, osnivačima tarikatskih redova, koje se čine nemoguće, ipak ne znači da vjerovanje sunija zaslužuje prigovoranje i klevetanje.

Redž'a ima potvrdu u Kur'ani Kerimu i sunnetu, i nije nemoguće za Allaha, dž.š., da učini, a On nam je već davao takve primjere kao: "Ili za onog, koji je prolazeći pored jednog do temelja porušenog grada, povikao: 'Kako će Allah oživjeti ove što su pomrli?' I Allah učini te on umre i tako ostade stotinu godina, a onda ga oživi." (Bekare, 259)

---

237 *Akaidu- 1-imamija*, Muzaffer, str. 80., vjerovanje 32.

Ili Allahove riječi: “Zar nisi čuo o onima koji su iz straha od smrti iz zemlje svoje pobjegli - a biješe ih na hiljade. Allah im je rekao: ‘Pomrite!’- a poslije ih je oživio.” (Beqare, 243)

Allah, dž.š., je usmrtio neke iz Beni Israila, a onda ih proživio. O tome kaže: “I kada ste uglas rekli: ‘O Musa, mi ti nećemo vjerovati dok Allaha ne vidimo!’ - munja vas je ošinula, a vidjeli ste. Zatim smo vas, poslije smrti vaše, oživjeli da biste zahvalni bili.” (Beqare, 56)

O stanovnicima pećine, koji su bili mrtvi više od tristo godina, Allah kaže: “Poslije smo ih oživili da bismo pokazali koja će od dvije skupine bolje ocijeniti koliko su vremena proboravili.” (Kahf, 12)

Allahova knjiga govori da se redž'a dešavao kod prijašnjih naroda, i nije nemoguće da se desi i kod Muhammedova ummeta, a to potvrđuju Imami Ehli-bejta. Oni znaju i istinu govore.

Jedni kažu da je redž'a vjerovanje u seobu duša, što neki vjernici tvrde. To je očiti fesad i laž, a time žele da kleveću i prigovaraju šijama. Jer onaj ko vjeruje u seobu duše, ne kaže da se čovjek vraća na dunjaluk u svom tijelu i obliku, nego da duša ide u neko drugo tijelo, koje se nanovo rađa, ili čak da se duša preseljava u životinju. Ovo je daleko od svakog islamskog vjerovanja, muslimana koji vjeruje da će Allah proživiti mrtve iz kabura s njihovim tijelima i njihovim dušama. Redž'a nema nikakve sličnosti sa reinkarnacijom, a to su tvrdnje neznalica ili zlonamjernika.

Ljubav Ehli-bejta

Pod goriljivošću ili usrdnosti se ovdje ne misli na napuštanje istine, a slijeđenje strasti, tako da onaj ko se voli postane neko ko se obožava kao Bog. Ovo je nevjerstvo i širk i niko ne vjeruje u to ko vjeruje u islamsku objavu i poslanstvo Muhammedovo, s.a.v.a.

Božiji Poslanik, s.a.v.a., je postavio granice ove ljubavi kad je rekao Imamu Aliju: “Dvojica će biti zbog tebe uništeni: onaj ko te bude pretjerano volio i onaj ko te bude pretjerano mrzio.”

Još je Božiji Poslanik, s.a.v.a., rekao: “O Ali, u tebi je primjer Isa sina Merjeminog kojeg su jevreji tako zamrzili da su majku potvorili, a hrišćani ga toliko voljeli da su mu dali mjesto koje mu ne pripada.”[238]

Značenje gorljivosti koje se odbacuje jeste da se pripisuje takva ljubav da se smatra božanstvom onaj ko se voli i daje mu se položaj koji mu ne pripada ili da se toliko mrzi da dostigne stepen potvore i lažnog optuživanja.

---

238 Mustredek Hakim, svez. 3., str. l23., Tarih Dimešk, Ibn Asakir, svez. 2, str. 234.; Et-Tarih el-kebir; Buhari, svez. 2., str. 281.; Tarihu-1- Hulefa, Sujuti, str. 173.; Hasais, Nesai, str. 27.; Zehairu-1-ukba, str. 92.; Es-Savaiku-1-muhrika, Ibn Baht, str. 74.

Šije u ljubavi prema Imamu Aliju i drugim Imamima iz njegova potomstva ne pretjeruju niti preuveličavaju njihov položaj, nego im daju jedan razuman položaj koji im je odredio Božiji Poslanik, s.a.v.a., a to je da su oni opunomoćenici Poslanikovi i njegovi nasljednici. Niko za njih ne tvrdi da su poslanici, a kamoli da im se pripisuju božanske moći. Do tebe su vjerovatno doprle tvrdnje da šije vjeruju u Alija kao Boga i da mu pripisuju božanstvenost, a ako je ovo tačno, oni nisu nikakva skupina šija ni mezheb.

Kakav je grijeh šija ako Uzvišeni Gospodar kaže: "Od vas ne tražim ništa sem ljubavi prema mom Ehli-bejtu." O tom osjećaju ljubavi Poslanik kaže: "Niko od vas ne vjeruje dok svom bratu ne voli ono što voli za sebe. Ljubav znači da sebe lišiš nečega da bi to poželio svom bratu."

Kakav je grijeh šija ako je Božiji Poslanik, s.a.v.a., rekao: "O Ali, ti si prvak na dunjaluku i prvak na ahiretu. Ko tebe voli i mene voli, a ko tebe mrzi i mene mrzi. Onaj ko te voli i Allah ga voli, a onaj ko te mrzi i Allah ga mrzi. Teško onom ko tebe mrzi!"[239]

Još je rekao: "Ljubav prema Aliju je znak imana, a mržnja prema njemu je znak dvoličnjaštva."[240]

Još kaže: "Ko umre, a voli porodicu Muhammedovu, s.a.v.a., umro je kao šehid. Onaj ko umre, a voli Muhammedovu porodicu, umro je a grijesi su mu oprošteni. Onaj ko umre, a voli Muhammedovu porodicu, umro je s pokajanjem i tevba mu je primljena. Onaj ko umre, a voli Muhammedovu porodicu, umro je s potpunim imanom. Onaj ko umre, a voli Muhammedovu porodicu, melek smrti ga je obradovao viješću o Džennetu."[241]

Kakav je grijeh šija što vole čovjeka o kojom je Božiji Poslanik, s.a.v.a., rekao: "Sutra ću dati zastavu čovjeku koji voli Allaha i Njegova Poslanika i koga voli Allah i Njegov Poslanik."[242]

Onaj ko voli Alija, i Allah ga voli i Njegov Poslanik i on je vjernik. A onaj ko mrzi Alija, i Allah ga mrzi i Njegov Poslanik i on je munafik.

Imam Šafi o ljubavi prema Ehli-bejtu kaže:

"O porodico Božijeg Poslanika, ljubav prema vama
je obaveza od Allaha u Kur'anu spuštena.
Dovoljno vam je od velike milosti da
ko ne donosi na vas salavat, nema salavata ni za njega."

O njima i ljubavi prema njima spjevao je i poznati pjesnik Firzdek:

"Ko ih voli to je vjera, a mržnja prema njima je
nevjerstvo, njihova blizina spašava i štiti,
Kad bi se brojali bogobojazni, to su njihovi imami

---

239 Mustedrek, Hakim, svez. 3., str. 128., Kaže da je hadis sahih po uslovima dvojice šejhova; Nuru-1-ebsar, Seblendži, str. 73.; Jehabiu-1-mevedde, str. 205., Er-Rijadu- n- nadra, svez. 2., str. 165.

240 Sahih Muslim, svez. 1., str. 48., Es-Savaiku-1-muhrika, str. 73.; Kenzu-1-ummal, svez. 15., str. 105.

241 Tefsir Saalebi, tefsir ajeta mevedde; Tefsir Zamahšeri; Tefsir Razi, svez. 7., str. 405., Ihkakul-hakk, Testeri, svez. 9., str. 486.

242 Sahih Buhari, svez. 4., str. 20. i svez. 5., str. 76.; Sahih Muslim, svez. 7., str. 120. pogl. Odlike Alija ibn Ebi Taliba

ili, kaže se, ko su najbolji stanovnici zemlje, rečeno je oni."

Šije vole Allaha i Njegova Poslanika, a ta ljubav stavlja u obavezu i ljubav prema Ehli-bejtu, Fatimi, Aliju, Hasanu i Husejnu. Mnogobrojni su hadisi koji sadrže ovo značenje i ne mogu se nabrajati, a prenosi ih ulema ehli sunneta vel džemaata u svojim sahihima. Neke smo spominjali, samo neke, jer ne želimo oduljavati. Ako ljubav prema Aliju i Ehli-bejtu, uopšte znači ljubav prema Božijem Poslaniku, s.a.v.a., na nama je da znamo koliko velika ljubav treba biti, kao što neki misle.

Božiji Poslanik, s.a.v.a., kaže: "Niko od vas ne vjeruje sve dok mu ja ne budem draži od njegove djece, roditelja i svih ljudi."[243]

Na ovim osnovama, musliman mora voljeti Alija i njegovu djecu, čiste Imame, više od svih ljudi, zajedno sa njegovom djecom i roditeljima jer u suprotnom iman neće biti potpun sve dok tako ne bude, jer je Božiji Poslanik, s.a.v.a., rekao: "Niko od vas neće vjerovati sve dok mu ja ne budem draži..."

Dakle, šije ne pretjeruju, nego svima daju njegovo pravo koje mu pripada. Allahov Poslanik, s.a.v.a., je naredio da Aliju daju položaj koji glava ima spram tijela i položaj očiju spram glave. Ima li iko ko se odriče svoje glave ili očiju?

Na drugoj strani, ima pretjerivanja kod ehli sunneta u ljubavi prema ashabima i smatraju ih svetim i kad ne priliči. Čini se da je to reakcija spram šija koji tvrde da svi ashabi nisu bili podjednako pravedni.

Pa su Emevije uzdizale ashabe i davali im vrijednost Ehli-bejta Poslanikovog, pa kad bi donosili salavat na Poslanika i njegovu porodicu dodavali bi i sve ashabe. Jer donošenje salavata na Ehli-bejt njima daje takav položaj koji niko prije nije imao, pa su željeli i ashabe da podignu na taj nivo, zanemarivši činjenicu da je Allah, dž.š., naredio muslimanima, a prije svega ashabima da donose salavate na Muhammeda, Alija, Fatimu, Hasana i Husejna, i ko ne donese salavate na njih već samo na Poslanika, salavat mu neće biti primljen kod Allaha, dž.š., kao što je potvrđeno u sahihima Buharije i Muslima.

Može se reći da oni pretjeruju kod ashaba, jer ehli sunnet prelazi granice razumnog kada kaže za sve ashabe, a Allah i Njegov Poslanik su posvjedočili da među njima ima griješnika, spletkara i munafika.

Pretjerivanje je vidljivo kada kažu da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., pogriješio, a da ga je ashab ispravio. Ili da se šejtan igra i raduje u Poslanikovom prisustvu, a bježi od Omera. Pretjerivanje je očigledno u njihovim riječima da će Allah dati nesreću muslimanima bez obzira što je Božiji Poslanik među njima, a samo će se spasiti Omer ibn Hattab.

Pretjerivanje je još kad oni ponište sunnet Božijeg Poslanika, s.a.v.a., a slijede sunnet ashaba, posebno, hulefai rašidina. Ovom prilikom smo dali samo nekoliko primjera, a ko želi još više da se upozna, treba sam istraživati.

Očekivani Mehdi

[243] Sahih Buhari, svez. 1, str. 9., poglavlje Ljubavi prema Poslaniku je iman; Sahih Muslim, svez. 1, str. 49., poglavlje Obaveza ljubavi prema Poslaniku, s.a.v.a., više od prodice, dijeteta, roditelja i svih ljudi; isto u Sahih Tirmizi

Ovo je još jedno od pitanja koje sunije prigovaju šijama. Neki su otišli dotle da se ismijavaju s ovim, jer oni vjeruju u nemogućnost da neko od ljudi bude živ dvaneast stoljeća i skriven od pogleda ljudi. Neki naši suvremenici su rekli da su šije izmislili ideju o odsutnom Imamu koji će ih spasiti, a sve zbog nasilja vladara i njihovih zločina. Budući da nema snage koja bi im se mogla suprostavljati, šije su se u očaju predali želji da se pojavi Mehdi koji će Zemlju ispuniti pravdom i osvetiti se njihovim neprijateljima.

Posljednjih godina mnogo se govori o ovome, a posebno nakon pobjede Islamske revolucije u Iranu. Muslimani, a posebno obrazovana omladina na svim mjestima se počela pitati o tome da li je Mehdi istina i da li postoji u islamskom vjerovanju ili su ga izmislili šije?

Uprkos tome što je šitska ulema pisala i prije, a i sada[244] o Mehdiju, uprkos kontaktima sunija sa njihovom braćom šijama na mnogobrojnim konferencijama i seminarima o različitim pitanjima akaida, tema o Mehdiju je za mnoge ostala zagonetka, jer se nisu navikli da čuju predaje kao što su ove o Mehdiju.

Dakle, šta islamsko vjerovanje kaže o očekivanom Mehdiju? Istraživanje o ovome pitanju se djele na dvije vrste: Prvo je vezano za istraživanje o Mehdiju kroz Kur'an i sunnet, a drugo je vezano za istraživanje o njegovom životu, skrivenosti i pojavljivanju.

Prvo: Šije i sunije su saglasni da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., donio radosnu vijest o njemu i poučio ashabe da će Allah, dž.š., učiniti da se on pojavi pred Sudnji dan. Hadise o Mehdiju prenose i šije i sunije u svojim sahihima i musnedima. Pa ću ja, po svom običaju, navoditi samo one dokaze koji su potvrđeni kod ehli sunneta vel džemaata.

U Sunenu Ebu Davud stoji: "Kada bi na dunjaluku preostao samo jedan dan, Allah, dž.š., bi ga produžio da pošalje čovjeka iz mog Ehli-bejta čije ime se slaže s mojim imenom, a ime njegovog oca s imenom mog oca, on će Zemlju ispuniti pravdom i poštenjem kao što je bila ispunjenja nepravdom i zločinima."[245]

U Sunenu Ibn Madža Božiji Poslanik, s.a.v.a., kaže: "Zaista je nama, Ehli-bejtu, Allah, dž.š., odabrao ahiret na dunjalukom. Moj Ehli-bejt će poslije mene susresti se s mnogo nevolja sve dok ne dođe narod sa istoka i nosiće crne zastave, pitaće da im se da dobro, ali im neće dati, boriće se i pobijediti. Onda će im se dati ono za što su pitali, ali oni to neće prihvatiti, dok je ne predaju čovjeku iz mog Ehli-bejta koji će Zemlju ispuniti pravdom onako kako je bila ispunjena nepravdom."[246]

Prenosi Ibn Madže u svom sunenu: Božiji Poslanik, s.a.v.a., je rekao: "Mehdi je od nas, Ehli-bejta, Mehdi je od Fatiminog potomstva."

Sahih Tirmizi prenosi: Božiji Poslanik, s.a.v.a., je rekao: "Doći će čovijek iz mog Ehli-bejta, ime mu se slaže s mojim, kada bi preostao samo jedan dan na dunjaluku, Allah bi ga produžio da se pojavi ovaj čovjek."[247]

Božiji Poslanik, s.a.v.a., je rekao: "Neće nestati dunjaluka dok Arapima ne zavlada čovjek iz mog Ehli-bejta čije će se ime slagati s mojim imenom."

---

244 Kao šehid Muhamed Bakir Sadr u svojoj knjizi *Bahs havle Mehdi*.

245 Sunen Ebu Davud, svez., 2., str. 422.

246 Sunen Ibn Madže, svez. 2, hadis br. 4082. i 4087.

247 El-Džamiu-s-sahih, Tirmizi, svez. 9., str. 74. i 75.

Imam Buharija prenosi u svom Sahihu, kaže: "Obavijestio nas je Ibn Bekir, pripovijedao nam je Lejs od Junusa od Ibn Sihada od Nafia, oslobođenog roba Katade Ensarije da je Ebu Hurejre, r.a., rekao: Božiji Poslanik, s.a.v.a., je rekao: 'Kako ćete vi kada vam dođe sin Merjemin, a među vama je vaš Imam od vas.'"[248]

Pisac *Gajetu-1-memul* kaže: "Među prijašnjom, a i sadašnjom ulemom je bilo poznato da će se pred Sudnji dan pojaviti čovjek iz Ehli-bejta koji se zove Mehdi. Hadise o Mehdiju prenose poznati ashabi, a zapisali su ih u svojim knjigama veliki muhaddisi, kao: Ebu Davud, Tirmizi, Ibn Madže, Taberani, Ebu Jaaia, Bezzar, Imam Ahmed ibn Hanbel, Hakim r.a., a pogriješili su oni koji su hadise o Mehdiju proglasili slabim hadisima."

Hafiz u *Fethu-1-bari* kaže: "Predaju o Mehdiju prenosi veliki broj prenosilaca, i da je on iz ovog ummeta i da će Isa sin Merjemin sići i klanjati za njim, a Mehdi će biti imam."[249]

Ibn Hadžer Hejsemi u *Es-Savaiku-1-muhriku* kaže: "Hadisi u kojima se spominje pojava Mehdija su mnogobrojni i prenosi ih veliki broj prenosilaca tako da ne mogu biti lažni."[250]

Ševkani u 'Risaletu Tevhid fi tevafur ma džae fil muntaziri we dedždžali wel mesihi', a poslije navođenja hadisa o Mehdiju kaže: "Sve što smo naveli, prelazi granicu tevatura (veliki broj prenosilaca tako da se smatra vjerodostojnim), kao što nije skriveno nikome ko želi vidjeti."

Šejh Abdulhakk u *Lemhat* kaže: "Vjerodostojni hadisi o Mehdiju da je on iz Ehli-bejta od poroda Fatimina su dostigli tevatur."[251]

U knjizi *Isafu-r-ragibi* Šabban kaže: "Vijesti o pojavi Mehdija su prenesene od Poslanika, s.a.v.a., i da je on iz Ehli-bejta i da će Zemlju napuniti pravdom."[252]

U *Sebaiku-z-zeneb* Suvejdi kaže: "Ulema se složila da će se Mehdi pojaviti pred Sudnji dan, da će Zemlju napuniti pravdom, a hadisi o njegovom pojavljivanju su mnogobrojni."[253]

Ibn Haldun u svojoj Mukaddimi kaže: "Poznato je među svom ulemom kroz stoljeća da se pred Sudnji dan mora pojaviti čovjek iz Ehli-bejta koji će podržati vjeru, pokazati pravednost i zvaće se Mehdi."[254]

Hadis o Mehdiju, od savremenika, prenosi muftija Ihvanu-l-muslimina, Seijid Sabik u svojoj knjizi *El-akaidul islamijja* i ideju o Mehdiju smatraju islamskim vjerovanjem u koje se mora povjerovati.

Šitske knjige prenose toliki broj hadisa o Mehdiju da je rečeno da ni o čemu nije više preneseno od Poslanika, s.a.v.a., kao o Mehdiju.

Istraživač Lutfullah Safii u *Muntehabul eser* prenosi hadis o Mehdiju iz više od 60 izvora knjiga ehli sunneta vel džemaata, a između ostalih iz šest sahiha i više od 90 šitskih izvora, između ostalih i iz četiri osnovne knjige.

---

248 Sahih Buhari, svez. 4., str. 143., pogl. Silazak Isa ibn Merjem
249 Fethu-1-bari, svez. 5., str. 362.
250 Es-Savaiku-1- muhrika, Ibn Hadžer, svez. 2., str. 211.
251 Margina Sahih Tirmizi, svez. 2, str. 46.
252 Isafur-ragibin, svez. 2, str. l40.
253 Sebaikuz-zeheb, str. 78.
254 Mukaddime, Ibn Haldun, str. 367.

A sada što se tiče druge vrste istraživanja, a vezana je za Mehdijevo rođenje, život i skrivenost i to da nije umro, i ovaj dio ne poriče neka od uleme ehli sunneta i vjeruju da je Mehdi Muhamed ibn Hasan Askeri, dvanaesti Imam Ehli-bejta, rođen i da je još uvijek živ, i da će se pojaviti pred Sudnji dan, da će Zemlju ispuniti pravdom i poštenjem, i da će njime Allah potpomoći Svoju vjeru, i po tom oni se slažu sa tvrdnjama šija, a oni su sljedeći:

1. Muhjuddin ibn Arebi, *Futuhat Mekijj*.
2. Sebt ibn Dževzi, *Tezkiretu havas*
3. Abdulvehab Šaarani, *Aakaidul ekabir*
4. Ibn Haššab, *Tavarih mevalidil einneti ve vefejatuhum*
5 . Muhamed Buhari Hanefi, *Faslul hitab*
6. Ahmed ibn Ibrahim Belazri, *El-hadis el-muteselsil*
7. Ibn Sabbag Malik, *El- fusul el-muhimma*
8. Arif Abulrahman, *Miratul esrar*
9. Kemaluddin ibn Talha, *Metalib ussuul fi menakib ali rresul*
10. Kanduzi Hanefi, *Jenabiul meveddeti*

Ako biste istraživali našli biste još uleme ehli sunneta i više od ovog što smo mi spomenuli koji kažu da se Mehdi rodio, da je živ i da će se pojaviti pred Sudnji dan.

Nakon ovog ostaju samo oni koji negiraju njegovo rođenje i da je živ, poslije njihova priznanja vjerodostojnosti hadisa. Ali, oni nisu dokaz protiv onih koji kažu da je Mehdi živ i da će se pojaviti.

Kur'ani Kerim ne negira pretpostavku kao ovu. Koliko je primjera Allah, dž.š., dao slično ovome onima koji imaju razum, ali ne razmišljaju da bi se oslobodili i uvjerili i prihvatili da je Allah moćan da sve uradi.

Musliman, čije srce je ispunjeno imanom, ne ostaje zbunjen i začuđen da je Allah usmrtio Uzejra 100 godina, zatim ga proživio i kad je pogledao u hranu i piće našao je da se nije pokvarilo, nego je bilo onakvo kako je on donio. A kada je pogledao u svog magarca vidio je kako je Allah skupio i sastavio njegove kosti i meso, pa se vratio onakav kakav je bio, nakon što su njegove kosti bile u prah pretvorene i kada mu se to sve pokazalo, Allah, dž.š., mu je rekao: "Znaj da je Allah u svemu moćan." Subhanallah, kako se Uzejr brzo promijenuo u odnosu na ono kada je prošao pored porušenog sela, začudio se rekavši: "Zar će Allah proživjeti ovo poslije smrti?"

Musliman koji vjeruje Kur'ani Kerim neće se čuditi kako je Ibrahim, a.s., rasparčao pticu na komadiće, a njihove dijelove razbacao po brdima pa kada ih je pozvao, one su mu doletjele.

Musliman neće smatrati nemogućim da vatra postane hladna i da ne sagori Ibrahima, a.s., u njoj bačenog. Allah, dž.š., je rekao vatri: "O vatro, budi hladna spasonosna!"

Musliman se neće začuditi to što je Isa, a.s., rođen bez oca i da je sada živ, nije umro i da će se vratiti na Zemlju pred Sudnji dan.

Musliman se ne smije čuditi što je Isa, a.s., oživio mrtvaca, a izliječio gubavca i slijepca. Neće se čuditi što je more rastavio Musau, a.s., i Beni Israilu pa su prešli između rastavljenog mora bez ikakvih problema, i što se njegov štap pretvorio u zmiju, a voda Nila u krv.

Muslimana ne smije zbuniti to što je Sulejman, a.s., razgovarao sa pticama, džinima i mravima, a njegovo prijestolje je nosio vjetar, a prijestolje Belkise je donio za trenutak.

Musliman se ne čudi što je Hidr, a.s., živ, nije umro i susreo se sa Musaom, a.s.

Musliman ne smije smatratiti neobičnim to što je Iblis - neka je Allahovo prokletstvo na njega! - živ, nije umro, a stvoren je prije Adema, a.s., i još uvijek postavlja zamke ljudima od kad je stvoren, pa do svog nestanka. Pored toga, šejtan je skriven, nije ga niko ni vidio niti će ga iko vidjeti uprkos njegovim pokuđenim djelima, a on vidi sve ljude.

Musliman vjeruje u ovo sve i ne smatra ga neobičnim. Da li onda smatra neobičnim postojanje i srivenost Mehdija na jedno vrijeme, a zbog mudrosti koju Allah, dž.š., zna.

Ima još toga neobičnog što Kur'an spominje, a mi smo naveli samo neke primjere, a što oni ne bi mogli uraditi kad bi se svi okupili.

To je Allahovo stvaranje i Njegovo djelo, On može sve i ništa ga ne spriječava, bilo na nebesima ili na Zemlji, i muslimani u to vjeruju jer oni vjeruju u sve što je u Kur'anu, bez izuzetka.

Šije bolje poznaju sve što se tiče Mehdija, jer je on njihov Imam, živjeli su s njim kao što stanovnici Mekke bolje poznaju njene stanovnike.

Predgovor.....3
Kurani-Kerim kod ehli sunneta ve-l-džemaata i kod šija imamija isna ašerijja.....4
Poslanikov sunnet kod sunija i kod šija.....6
Vjerovanje kod šija i kod sunija.....11
Vjerovanje u Allaha, dž.š., kod šija i kod sunija.....11
Vjerovanje o poslanstvu kod šija i kod sunija.....13
Vjerovanje o imametu kod šija i kod sunija.....16
Mišljenje ehli sunneta ve-1- džemaata o hilafetu.....19
Ajeti o usavršavanju vjere je povezan sa hilafetom.....29
Priča o onome što se desilo u Sekifi.....41
Drugi dokaz o Alijevom pravu na vodstvo.....50
Komentar o šuri.....52
Razmimoilažanje po pitanju Sekalejn (dvije vrijedne stvari).....54
1. Neslaganje ashaba o vjerodostojnosti hadisa ili njegovoj izmišljenosti.....58
2. Neslaganje mezheba po pitanju sunneta Poslanikova, s.a.v.a.....59
3. Neslaganje sunija i šija po pitanju Poslanikova, s.a.v.a., sunneta.....60
Kada i kader kod ehli suneta.....64
Vjerovanje šija o kada i kaderu.....68
Komentar o hilafetu okviru kada i kadera.....70
Pitanje humsa (petine).....71
Taklid ili slijeđenje (prihvatanje odluka nekog autoriteta).....74
Taklid kojim sunije kleveću šije.....76
Ismet (nepogrješivost).....78

Broj Imama je 12.....81
Znanje Imama.....81
Vjerovanje u beda'.....83
Tekija.....86
El-mut'a ili privremeni brak.....95
Tvrdnje o izmjeni Kur'ani Kerima.....99
Spajanje namaza.....104
Sedžda na turbi (zemlji).....107
Redž'a (povratak u život).....109
Ljubav Ehli-bejta.....111